

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Družinske preživnine

Družinske preživnine

Če želite zahtevati preživnino, na primer mesečno vzdrževalnino za otroka od starša, ki ne živi z njim, vam zakonodaja EU omogoča, da pri sodišču v matični državi vložite zahtevo za ugotovitev obveznosti dolžnika glede plačila preživnine in določitev njene višine. Taka sodna odločba bo brez težav priznana v drugih državah članicah Evropske unije.

Za podrobnejše informacije o posamezni državi izberite ustrezno zastavico.

Pravila, ki veljajo od junija 2011

Od 18. junija 2011 se uporabljajo **nova pravila** o preživninskih zadevah. Ta pravila še vedno zagotavljajo sodno varstvo preživninskih upravičencev, saj lahko ti vložijo tožbo pri sodiščih v matični državi. Poleg tega **Haaški protokol** iz leta 2007 za večino primerov določa pravo, ki se uporablja v preživninskih zadevah, za vse sodne odločbe o preživninah, ki jih izdajo sodišča držav članic, pa je zagotovljen prost pretok v Evropski uniji in jih je mogoče brez dodatnih formalnosti izvršiti v vseh državah članicah. Preživninskim upravičencem in zavezancem je na voljo tudi upravna pomoč držav članic.

Pravila se uporabljajo v vseh 27 državah članicah EU, vključno z Dansko, kjer se uporabljajo na podlagi Sporazuma med Evropsko skupnostjo in Kraljevino Dansko z dne 19. oktobra 2005 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah. Vendar se na Danskem nekatera pravila ne uporabljajo, zlasti pravila o pravu, ki se uporablja, in o sodelovanju med osrednjimi organi.

Združeno kraljestvo od 1. januarja 2021 ni več država članica EU. Vendar se bodo na področju civilnega pravosodja postopki, ki še potekajo, in postopki, ki so se začeli pred koncem prehodnega obdobja, nadaljevali po pravu EU. Za namene teh postopkov bo do konca leta 2024 Združeno kraljestvo še mogoče izbrati na spletnih (dinamičnih) obrazcih.

Uredba tudi določa, da se upravni organi lahko obravnavajo kot sodišče za preživninske postopke. Seznam teh organov je tu [PDF](#) (289 Kb) [sl](#)

Evropski portal e-pravosodje zagotavlja **informacije o uporabi uredbe** in uporabniku prijazno orodje za izpolnjevanje **obrazcev**. **Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah** je razvila **smernice za uporabo priloge iz uredbe o preživninah**, ki so na voljo v 23 jezikih.

Če preživninski zavezanec ali upravičenec živi v tretji državi (ki ni država članica EU), vam bosta **Konvencija** o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin in **Protokol** o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti, lahko v pomoč pri izterjavi preživnin v tretjih državah, ki so pogodbenice teh mednarodnih instrumentov. Glede odnosov do tretjih držav pogodbenic te konvencije je ta za EU začela veljati 1. avgusta 2014.

Neobvezni standardni obrazec izjave o izostalih preživninskih zneskih

Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah je zaradi lažjega izvajanja uredbe o preživninskih obveznostih v praksi in učinkovitega uveljavljanja pravic državljanov po vsej EU pripravila neobvezni standardni obrazec izjave o izostalih preživninskih zneskih.

Ta neobvezni obrazec je namenjen lažji izterjavi izostalih preživninskih zneskov in je na voljo v 23 jezikih. Obrazcu je priložen tudi praktični vodnik za izpolnjevanje. Obrazec je na voljo v naslednjih oblikah: [PDF](#) [PDF](#) (981 Kb) [sl](#) in [XLS](#) [XLS](#) (390 Kb) [sl](#)

Zadnja posodobitev: 14/01/2023

Stran vzdržuje Evropska komisija. Informacije na teh straneh ne izražajo nujno uradnega stališča Evropske komisije. Komisija ne sprejema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki, vsebovanimi ali navedenimi v tem dokumentu. Pravila glede avtorskih pravic spletnih strani EU so navedena v pravnem obvestilu.

Družinske preživnine - Belgija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

„Preživninska obveznost“ je mogoče opredeliti kot obveznost, s pravom naloženo neki osebi, da zagotovi potrebno podporo za življenje neki drugi osebi, ki to potrebuje in jo nanjo veže „posebna družinska“ vez. „Preživnina“ zajema ne le prehrano, ampak tudi vse drugo, kar je potrebno za življenje, vključno z življenjskimi potrebščinami, oblačili, nastanitvijo in zdravstveno oskrbo.

Preživninska obveznost temelji na sorodstvenem razmerju ali svaštvu ter na obveznosti nadomestitve, kadar je zadevna vez pretrgana. Obstaja med nekaterimi krvnimi sorodniki in sorodniki v svaštvu, zakoncema in zunajzakonskima partnerjema. Na neki način se opira na dolžnost „solidarnosti“, ki je lahko v nekaterih primerih močnejša.

Starši do svojih otrok

V takih primerih obstajata dve vrsti obveznosti:

širša preživninska obveznost, v skladu s katero morata oče in mati sorazmerno s svojimi sredstvi prevzeti odgovornost ter zagotoviti nastanitev, vzdrževanje, zdravstveno oskrbo, nadzor, izobraževanje in usposabljanje ter razvoj svojih otrok. Če izobraževanje in usposabljanje nista končani, se obveznost nadaljuje po otrokovi dopolnitvi polnoletnosti. Obveznost velja ne glede na sredstva staršev in neodvisno od otrokovih potreb. Širša je v smislu, da poleg preživljanja otroka vključuje tudi njegovo izobraževanje in usposabljanje itd. (člen 203 civilnega zakonika);

preživninska obveznost, ki temelji na starševstvu ter je vezana na otrokove potrebe (ne glede na njegovo starost) in sredstva staršev (členi 205, 207, 208 in 353-14 civilnega zakonika).

Otroci do svojih staršev

Preživninska obveznost staršev do otrok je vzajemna (členi 205, 207 in 353-14 civilnega zakonika). Otroci so torej dolžni preživljati mater in očeta, ki to potrebujeta.

Zakonca

Preživninske obveznosti med zakoncema temeljijo na dolžnosti zagotavljanja pomoči in podpore ter dolžnosti prispevanja k stroškom v zakonski zvezi, ki ju določa civilni zakonik (člena 213 in 221 civilnega zakonika). Navedene dolžnosti, ki so povezane z dolžnostjo zunajzakonske skupnosti in so naložene tudi zakonskima partnerjema, so vzajemne. V primeru neizpolnitve navedenih dolžnosti se lahko uvede sodni postopek za enakovredno izpolnitev v obliki preživninskega postopka ali prenosa (členi 213, 221 in 223 civilnega zakonika) – glej vprašanje 10.

Razvezani zakonec do nekdanjega zakonca

Razlikovati je treba med dvema vrstama razveze zakonske zveze: razvezo zaradi nepopravljive nevdržnosti in sporazumno razvezo:

Razveza zaradi nepopravljive nevdržnosti: če se zakonca nista sporazumela glede dodelitve preživnine (člen 301(1) civilnega zakonika), lahko sodišče v odločbi o razvezi ali naknadni odločbi na zahtevo zakonca, ki potrebuje preživnino, odredi drugemu zakoncu, da mora plačevati preživnino (prvi odstavek člena 301(2) civilnega zakonika).

Sodišče lahko zavrne odobritev preživninskega zahtevka po razvezi, če toženec dokaže, da je tožnik storil hujšo kršitev, zaradi katere ni mogoče nadaljnje skupno življenje (drugi odstavek člena 301(2) civilnega zakonika).

Znesek preživnine nikakor ne more presežati ene tretjine dohodka zakonca, ki jo je dolžan plačevati (tretji odstavek člena 301(3) civilnega zakonika). Sporazumna razveza: zakonca se med postopkom in/ali po razvezi nista dolžna sporazumeti o dodelitvi preživnine za enega od njiju. Če pa se sporazumeta, svobodno opredelita znesek in način plačila, izvršitev preživnine ter tudi indeksacijo in morebitne razloge za spremembe (pododstavek (4) prvega odstavka člena 1288 sodnega zakonika). Če se izrecno ne dogovorita drugače, lahko sodišče na prošnjo ene od strank po izdaji odločbe o razvezi poveča, zmanjša ali ukine dogovorjeno preživnino (tretji odstavek člena 1288 sodnega zakonika), če znesek vsaj ni več primeren glede na nove okoliščine ne glede na želje strank. Preživnina se ne sme indeksirati, če indeksacija ni opredeljena..

Drugo. V katerih okoliščinah?

Preživninska obveznost obstaja med predniki in potomci v ravni črti (starši/otroki, otroki/starši ter tudi vnuki/stari starši in obratno – člena 205 in 207 civilnega zakonika).

Med sorodniki v svaštvu sta dva mogoča primera:

preživeli zakonec ima do določene mere preživninsko obveznost do otrok svojega pokojnega zakonca, ki niso njegovi otroci (člen 203(3) civilnega zakonika); zeti in snahe imajo preživninsko obveznost do svojih tastov in tašč ter obratno. Obveznost preneha, če tast ali tašča sklene novo zakonsko zvezo ali če so zakonec (prek katerega nastane svaštvo) in otroci iz zakonske zveze umrli (člena 206 in 207 civilnega zakonika)..

V nekaterih okoliščinah se preživnina plača preživelemu zakoncu ali prednikom pokojnika iz njegove zapuščine (člen 205a civilnega zakonika).

Otroci, katerih očetovstvo ni ugotovljeno, lahko zahtevajo preživnino za svoje vzdrževanje, vzgojo in izobraževanje od moškega, ki je imel razmerje z njihovo materjo med zakonito določenim obdobjem spočetja (člen 336 civilnega zakonika).

Če je složnost med zunajzakonskima partnerjema resno prekinjena, lahko stranka zaprosi sodišče za dodelitev preživnine v okviru začasnih ukrepov, ki jih lahko to odredi. Enako velja v primeru prenehanja zunajzakonske skupnosti v okviru začasnih ukrepov (člen 1479 civilnega zakonika).

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Preživninska obveznost običajno preneha z otrokovo polnoletnostjo in njegovo pridobitvijo pravne sposobnosti. Vendar se lahko nadaljuje, če se otrokovo izobraževanje in usposabljanje še nista končala (člena 203 in 336 civilnega zakonika).

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Zavezanec lahko prostovoljno zadovolji potrebe upravičenca. V primeru spora, nesoglasja ali opustitve je potreben sodni postopek.

Pri razvezi zaradi nepopravljive nevzdržnosti se lahko zahtevki za preživnino po razvezi sicer vložijo na sodišču za razveze bodisi v izvirnem postopku ali prek predložitve (peti odstavek člena 1254(1) in člen 1254(5) sodnega zakonika).

Zunaj postopka razveze je za obravnavo in odločanje o preživninskih zahtevkih pristojen mirovni sodnik (člen 591(7) kazenskega zakonika), razen v preživninskih postopkih brez ugotovitve starševstva. Glej vprašanje 5.

Od 1. septembra 2014 so vsi zahtevki v zvezi s preživninskimi obveznostmi razen preživninskih obveznosti, povezanih z dohodkom za socialno vključenost, v pristojnosti družinskega sodišča (člen 572a(7) sodnega zakonika), vključno s preživninskimi postopki brez ugotovitve starševstva.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Tožba je osebna zadeva osebe, ki je upravičena do preživnine (glej zlasti člen 337 civilnega zakonika). Zahtevek predloži na sodišče tožnik sam ali njegov odvetnik (glej zlasti člene 1253b, 1254 in 1320 sodnega zakonika).

Če upravičenec ni pravno sposoben, v njegovem imenu ukrepa njegov zakoniti zastopnik (oče, mati, skrbnik, zakoniti zastopnik).

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Mirovni sodnik je običajno pristojen za spore glede preživnine (člen 591(7) sodnega zakonika), obstajajo pa tudi izjeme. V teh primerih se tožba vložijo na sodišču, na območju katerega ima tožnik stalno prebivališče, razen pri zahtevah za zmanjšanje ali ukinitve preživnine (člen 626 sodnega zakonika).

Za tožbo, ki jo je otrok vložil proti osebi, ki je imela razmerje z njegovo materjo v zakonito določenem obdobju spočetja (člen 336 civilnega zakonika), je pristojen predsednik družinskega sodišča (člen 338 civilnega zakonika).

Razen v primeru nujnih in začasnih ukrepov je za spore v zvezi s starševsko pravico pristojno sodišče za mladoletnike (člen 387a civilnega zakonika), na območju katerega imajo stalno prebivališče starši, skrbniki ali osebe, ki imajo pravico do varstva in vzgoje otrok (člen 44 zakona z dne 8. aprila 1965 o varstvu mladoletnikov, skrbi za mladoletnike, ki so storili kaznivo dejanje, in odpravi škode, ki je nastala zaradi kaznivega dejanja).

V primeru spora med zakoncema pred postopkom razveze se zahtevek predloži mirovnemu sodniku (člen 594(19) sodnega zakonika) v kraju, kjer sta zakonca imela zadnje skupno prebivališče (člen 628(2) sodnega zakonika).

V primeru vložitve predloga za razvezo zakonske zveze zaradi nepopravljive nevzdržnosti je pristojen predsednik družinskega sodišča (člen 1280 sodnega zakonika), dokler zakonska zveza ni razvezana. Vendar je za odobritev sporazumov o preživnini, ki jih sklenejo stranke, pristojno sodišče, ki obravnava vsebino zadeve (prvi odstavek člena 1256 sodnega zakonika).

Po izdaji pravnomočne odločbe o razvezi sta pristojna mirovni sodnik in družinsko sodišče. Predsednik družinskega sodišča je še naprej pristojen za začasne odredbe v nujnih primerih (člen 584 sodnega zakonika).

Od 1. septembra 2014 so vsi zahtevki v zvezi s preživninskimi obveznostmi razen preživninskih obveznosti, povezanih z dohodkom za socialno vključenost, v pristojnosti družinskega sodišča (člen 572a(7) sodnega zakonika).

Od 1. septembra 2014 se zahtevki med strankama, ki sta (ali sta bili) v zakonski zvezi ali živita (ali sta živela) v zunajzakonski skupnosti, ter zahtevki glede preživninskih obveznosti v zvezi z otroki obeh strank ali otroki, za katere je ugotovljeno razmerje le do enega od staršev, načeloma vložijo na sodišču, ki že obravnava zahtevek (glej člen 629a(1) sodnega zakonika). Sodišče, na območju katerega ima mladoletnik stalno prebivališče (ali če nima stalnega prebivališča, na območju katerega ima običajno prebivališče), je pristojno za zahtevke glede preživninskih obveznosti do mladoletnika. Če imata stranki več otrok, je prvo sodišče, na katero se vložijo zahtevki, pristojno za vse zahtevke (člen 629a(2) sodnega zakonika). Če se preživninske obveznosti nanašajo na druge preživninske upravičence, se zadeva vložijo na sodišču, na območju katerega ima toženec stalno prebivališče ali na območju katerega sta imela zakonca zadnje skupno prebivališče ali skupni dom (člen 629a(4) sodnega zakonika).

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Glej vprašanje 4. Tožba je vložena s pozivom sodnega izvršitelja ali zahtevkom, odvisno od sproženega postopka. Odvetniško zastopanje ni obvezno.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Postopek na sodišču je treba plačati. Celotnih stroškov ni mogoče vnaprej določiti, saj so odvisni od sproženega postopka, sodnih taks in stroškov obrambe pred sodiščem, če sodeluje odvetnik. Kar zadeva prevzem stroškov postopka v okviru pravne pomoči, se uporabljajo obče pravo (glej Pravna pomoč – Belgija).

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Oblika pomoči:

Pomoč je v obliki preživitve. V nekaterih primerih se vrednost preživitve lahko spremeni v kapital (člen 301(8) civilnega zakonika). V izjemnih primerih se lahko izplača v naravi (člen 210 civilnega zakonika).

Ocena in indeksacija pomoči

Preglednica za izračunavanje pomoči ne obstaja. Preživnina se dodeli le glede na potrebo tožnika in finančni položaj preživitvenega zavezanca (člena 208 in 209 civilnega zakonika).

Preživitvena obveznost očeta in matere (člen 203 civilnega zakonika) je določena sorazmerno z njunimi sredstvi in mora zajemati nastanitev, vzdrževanje, zdravstveno oskrbo, nadzor, izobraževanje in usposabljanje ter razvoj otrok (do konca izobraževanja in usposabljanja). Zadevna preživnina je v obliki pavšalnega mesečnega prispevka, ki se izplača tistemu od staršev, ki ima „pravico do varstva in vzgoje otroka“.

Oče ali mati lahko v lastnem imenu zahteva od drugega starša prispevek za stroške nastanitve, vzdrževanja itd. (člen 203a(2) civilnega zakonika).

Znesek preživitve, ki ga mora plačati oseba, ki je imela razmerje z otrokovo materjo med obdobjem spočetja, se določi glede na otrokove potrebe ter sredstva, zmožnosti in socialne okoliščine zavezanca (členi 336, 339 in 203a civilnega zakonika).

Zakon izrecno dovoljuje parom v postopku razveze, da se kadar koli sporazumejo glede dodelitve morebitne preživitve, njenega zneska in načinov pregleda dogovorjenega zneska (člen 301(1) civilnega zakonika ter prvi odstavek člena 1256 in člen 1288(4) sodnega zakonika). Vendar lahko sodišče, ki obravnava zadevo, zavrne odobritev takih sporazumov, če so očitno v nasprotju z otrokovimi interesi (drugi odstavek člena 1256 ter drugi in peti odstavek člena 1290 sodnega zakonika).

V primeru sodnega reševanja spora mora sodišče, ki odloča o znesku preživitve v tej zadevi, uporabiti merila in omejitve za izračun. Preživnina mora načeloma pokrivati vsaj „potrebe“ upravičenca (prvi odstavek člena 301(3) civilnega zakonika).

Znesek preživitve nikakor ne sme presežati ene tretjine dohodka zakonca, ki jo je dolžan plačevati (zadnji stavek člena 301(3) civilnega zakonika). Trajanje odločbe o preživitvi je omejeno s trajanjem zakonske zveze. V izjemnih okoliščinah lahko sodišče podaljša trajanje odločbe o preživitvi (člen 301(4) civilnega zakonika).

Indeksacija se samodejno izvede v primeru razveze zaradi nepopravljive nevzdržnosti in prispevkov staršev za vzdrževanje otrok. Referenčni indeks je načeloma indeks cen življenjskih potrebščin, vendar zakon dopušča, da sodišče uporabi drugačen sistem prilagoditve življenjskim stroškom (prvi odstavek člena 301(6) in člen 203c(1) civilnega zakonika), stranke pa lahko odstopajo od tega na podlagi sporazuma (člen 203c(1) civilnega zakonika).

Zakon dopušča, da se preživnina poveča, zmanjša ali ukine na zahtevo ene od strank zaradi splošnih razlogov, določenih v prvem odstavku člena 301(7) civilnega zakonika in prvem odstavku člena 1293 sodnega zakonika.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se plača upravičencu ali njegovemu zastopniku v obliki mesečne rente. V nekaterih primerih se njena vrednost lahko spremeni v kapital (glej vprašanje 8).

10 Če preživitveni zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Upravičenec, ki ima nalog za izvršbo, lahko izvrši zahtevek. Pod nekaterimi pogoji se lahko uvede izvršba na premičninah ali nepremičninah iz premoženja preživitvenega zavezanca, ki ne upošteva odločbe o preživitvi (člen 1494 sodnega zakonika). Lahko se celo izda sklep o izvršbi na denarno terjatev dolžnika do tretje osebe, kot je delodajalec preživitvenega zavezanca (člen 1539 sodnega zakonika). Poleg tega lahko v nekaterih okoliščinah preživitveni upravičenec, ki še nima naloga za izvršbo, pridobi odredbo o zaplembi, da zavaruje svoje pravice do prihodnjega kritja preživitve (člen 1413 sodnega zakonika).

Vzpostavljen je bil mehanizem za poenostavljeno izvršbo. Gre za prenos, s katerim je upravičenec pooblaščen, da lahko neposredno, v okviru določenih omejitev, prejema dohodek preživitvenega zavezanca ali kateri koli drug znesek, ki ga preživitvenemu zavezancu dolguje tretja oseba. Prenos se uporablja za zakonsko določene preživitvene obveznosti med zakoncema ali nekdanjima zakoncema (člen 220(3), člena 221, 223 in člen 301(11) civilnega zakonika ter člen 1280 sodnega zakonika), za obveznosti vzdrževanja, izobraževanja in usposabljanja otrok – vključno s tožbami med očetom in materjo, ki jih določa člen 203a civilnega zakonika – in za zakonsko določene preživitvene obveznosti med predniki in potomci (člen 203b civilnega zakonika).

Nazadnje, kazenski zakonik vključuje člen o zapustitvi družine (člen 391a kazenskega zakonika), ki omogoča sodni pregon katere koli osebe, ki ji je sodišče odredilo plačevanje preživitve in ki tega ni namerno storila več kot dva meseca.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživitvenega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Člen 2277 civilnega zakonika določa, da zaostala plačila preživitve zastarajo po petih letih.

Za preživnino, ki jo odredi sodišče, velja desetletni zastaralni rok (člen 2262a civilnega zakonika).

Odloži se med trajanjem zakonske zveze (člen 2253) in prekine ob vročitvi sodnega poziva, sklepa o plačilu ali zasegu (člena 2244 in 2248) ter ko upravičenec vloži pravne navedbe in zavezanec opravi plačilo.

Načeloma se v skladu s členoma 7 in 8 zakona o hipotekah z dne 16. decembra 1851 od zavezancev zahteva, da izpolnijo vse svoje obveznosti v zvezi s vsemi svojimi sredstvi.

Vendar je v skladu s členom 1408 sodnega zakonika določeno opredmeteno osebno premično premoženje, potrebno za vsakdanje življenje zavezanca in njegove družine, opravljanje njegovega poklica ali nadaljnje usposabljanje ali študij zavezanca ali vzdrževanih otrok, ki z njim živijo v istem gospodinjstvu, izvzeto iz zahtevkov upravičencev.

V skladu s členom 1409(1) sodnega zakonika so dohodki iz zaposlitve in drugih dejavnosti delno izvzeti iz prenosa in zasega.

Vendar člen 1412 sodnega zakonika določa, prvič, da pravil o izvzetju iz zasega ni mogoče uveljavljati zoper preživitvenega upravičenca in, drugič, da ima ta absolutno prednost pred drugimi upniki preživitvenega zavezanca. Če pa se prenos zahteva od osebe, katere dolгови so že preneseni ali zadržani, lahko sodišče preuči celotni položaj zavezanca in potrebe njegovih upnikov, zlasti v zvezi s preživitvino, in prenesene ali zasežene zneske razdeli vsem upnikom po enakih delih (peti odstavek člena 1390a sodnega zakonika).

Zavezanci, ki so plačilno nesposobni, so upravičeni do kolektivne poravnave dolgov (člen 1675/2 in naslednji sodnega zakonika). V tem primeru lahko sodišče odloči, kadar je to primerno, da se odpišejo dolгови, vključno z zaostalimi plačili preživitve, vendar ne v zvezi s preživitvenimi dolгови.

Odredi se lahko izvršba, da se vnaprej zavaruje plačilo zapadlih zneskov preživitve (drugi odstavek člena 1494 sodnega zakonika).

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživitve?

Če preživitvenemu upravičencu kljub uporabi zgoraj navedenih pravnih sredstev ne uspe dobiti preživitve, se lahko obrne na službo za preživitvene zahteve (*Service des créances alimentaires*) (v okviru javne službe za zvezne finance), ki je odgovorna za dodeljevanje predplačil preživitvin v enem ali več plačilnih obrokih in pobiranje ali izterjavo dodeljenih predplačil ter tudi salda in zaostalih plačil zahtevkov za vzdrževanje, ki bremenijo preživitvenega zavezanca.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživitvenega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Služba za preživninske zahtevke lahko deluje v imenu zavezanca in namesto njega plača preživnino ali njen del. Od zavezanca zahteva hkratno plačilo preživnine in zaostalih plačil. Zavezanec prostovoljno plača preživnino službi za preživninske zahtevke ali pa se uvede prisilna izterjava. V drugem primeru za rezultate seveda ni mogoče jamčiti. Odvisni so od finančnega položaja zavezanca.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Osrednji organ, imenovan v skladu z Newyorško konvencijo z dne 20. junija 1956 o izterjavi preživninskih zahtevkov v tujini, Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah ter Haaški konvenciji z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin, je:

Service public fédéral Justice (*Javna služba za zvezne finance*)

Service de coopération internationale en matière civile (*Oddelek za mednarodno sodelovanje v civilnih zadevah*)

Boulevard de Waterloo, 115

1000 Bruxelles

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Tožnik ali njegov pravni svetovalec se lahko na navedeno službo obrne po pošti, telefonu (+32 25426511), telefaksu (+32 25427006) ali elektronski pošti ([✉ aliments@just.fgov.be](mailto:aliments@just.fgov.be) ali [✉ alimentatie@just.fgov.be](mailto:alimentatie@just.fgov.be)).

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Tožniki, ki stalno prebivajo v drugi državi, ne v Belgiji, se morajo obrniti na osrednji organ zadevne države, ki je odgovoren za izvajanje zgoraj navedenih konvencij ali Uredbe. Ne morejo se obrniti neposredno na belgijski organ ali oblasti.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Negativen odgovor (glej zgoraj).

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Če se zahtevek posreduje osrednjemu organu, ta preveri, kje ima zavezanec stalno prebivališče ali kje je njegovo premoženje v Belgiji, nato pa zadevo po potrebi posreduje krajevno pristojnemu uradu za pravno pomoč. Če se zahtevek za preživnino za otroka vloži prek osrednjega organa, se pravna pomoč dodeli brez preverjanja sredstev upravičenca. Pomoč vključuje odvetniške nagrade in stroške postopka.

V preostalih primerih se morajo tožniki, ki želijo pravno pomoč, obrniti na osrednji organ v skladu z Direktivo 2002/8/ES.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Glavna naloga osrednjega organa je zagotavljanje informacije o izvajanju Uredbe v okviru svojega sistema in v zadevni državi. Osrednji organ ima sredstva, ki mu omogočajo, da neposredno ali posredno ugotovi, kje prebivata zavezanec ali upravičenec, in pridobi ustrezne informacije o njihovih dohodkih in/ali premoženju.

Prizadevanja za doseg mirne rešitve spora potekajo v povezavi s sodnim postopkom prek izmenjave ugotovitev obeh strank in še posebej pri zaslišanju zaprosene stranke pred sodnimi organi. Osrednji organ po potrebi zagotovi nadaljnje ukrepe, da bi spodbudil stalno izvrševanje odločb o preživnini.

Pomaga lahko pri zbiranju dokaznih listin ter posredovanju in vročanju dokumentov, pri čemer zagotavlja informacije o določbah nacionalne zakonodaje, ki se uporabljajo, in predpisih za izvajanje veljavnih mednarodnih instrumentov.

Na podlagi pooblastila, ki ga osrednji organ podeli tožnikovemu zastopniku na belgijskih sodiščih, se lahko sprejmejo potrebni začasni ukrepi za zavarovanje vložene preživninske zahtevke.

Osrednji organ lahko po potrebi stranki prosilki zagotovi informacije o postopkih, ki jih je treba izvesti za ugotovitev očetovstva v zvezi z domnevnim očetom.

Spletna stran je del portala [✉ Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [✉ povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 17/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Bolgarija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Preživninska obveznost je obveznost enega družinskega člana, da drugemu družinskemu članu zagotovi sredstva za preživljanje. To je zakonsko predpisana obveznost, ki je ob izpolnitvi določenih meril splošno veljavna na podlagi zakona, ne na podlagi sporazuma med strankami. Je osebne narave in preneha ob smrti osebe, ki jo je upravičena zahtevati.

Oseba je upravičena do preživnine le, če ni zmožna za delo in nima sredstev, da bi se sama preživljala.

Preživnino lahko zahtevajo naslednje upravičene osebe v naslednjem vrstnem redu: zakonec ali nekdanji zakonec; otroci; starši; vnuki in pravnuki; bratje in sestre; stari starši in predniki v ravni črti. Če oseba, ki je prva na vrsti, ne more zagotoviti preživnine, jo mora plačevati oseba, ki je naslednja na vrsti.

Če mora oseba preživljati več drugih oseb, se preživnina plačuje v naslednjem vrstnem redu (pri čemer se izključijo osebe, ki so pozneje na vrsti): otroci, zakonec ali nekdanji zakonec, starši, vnuki in pravnuki, bratje in sestre, stari starši in predniki v ravni črti.

V primeru razveze zakonske zveze je zakonec upravičen do preživnine le, če do razveze ni prišlo po njegovi krivdi.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Starši morajo plačevati preživnino za mladoletne otroke, mlajše od 18 let, ne glede na to, ali so zmožni za delo oziroma ali imajo sredstva za preživljanje. Za otroke, starejše od 18 let, morajo starši plačevati preživnino, če se otroci ne morejo sami preživljati z lastnimi dohodki ali lastnim premoženjem, pri čemer se morajo redno izobraževati v srednji šoli (do 20. leta), poklicni šoli ali na univerzi (do 25. leta) vendar le, če plačevanje preživnine staršem ne povzroča posebnih težav.

Odrasli osebi se preživnina plačuje le, če ni zmožna za delo in se ne more preživljati z lastnim premoženjem.

Preživnina za nekdanjega zakonca se plačuje največ tri leta od prekinitve zakonske zveze, razen če sta se stranki dogovorili za daljše obdobje, in preneha, če zakonec, ki prejema preživnino, sklene novo zakonsko zvezo. Sodišče lahko to obdobje podaljša, če je prejemnik preživnine v posebnih težavah in lahko zavezanec preživnino plačuje brez večjih težav.

Posameznik lahko zahteva preživnino ne le s takojšnjim učinkom, temveč tudi za nazaj, in sicer za obdobje enega leta pred vložitvijo zahtevka za preživnino.

3 Naj se za pridobitev preživnine obmem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Preživninski zahtevki se vložijo na sodišču ne glede na svojo naravo, znesek preživnine, osebo, ki zahteva preživnino, in osebo, od katere se preživnina zahteva. Pristojno je okrajno sodišče (rayonen sad). Krajevno pristojno je sodišče, na območju katerega prebiva tožnik ali toženec; sodišče lahko izbere tožnik. Ta postopek se uporablja na podlagi zakona o pravnem postopku. Samostojni zahtevki za preživnino se obravnava po skrajšanem postopku, tj. v krajšem časovnem okviru.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Preživninski zahtevek za mladoletne osebe vloži starš, ki ima starševsko pravico, ali skrbnik.

Preživninski zahtevek za mladoletne osebe, stare od 14 do 18 let, vloži otrok sam z vednostjo in soglasjem starša, ki ima starševsko pravico, ali skrbnika.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Sodišče z mednarodno pristojnostjo se določi v skladu s pravili zakonika o mednarodnem zasebnem pravu (KMČP), dvostranskimi mednarodnimi pogodbami ali Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah, če se ta uporablja.

V skladu z zakonikom o mednarodnem zasebnem pravu so, kadar se v zakonskem sporu vloži preživninski zahtevek, zanj in za zahteve v zvezi z zakonsko zvezo pristojna bolgarska sodišča, če je eden od zakoncev bolgarski državljan ali ima običajno prebivališče v Bolgariji. Zadeve v zvezi s preživninami za nekdanjega zakonca obravnavajo sodišča, ki so pristojna za predloge za razvezo zakonske zveze. Bolgarska sodišča so pristojna za preživninske zadeve, če ima toženec običajno prebivališče v Bolgariji, kadar je tožnik bolgarski državljan ali ima običajno prebivališče v Bolgariji.

V zgoraj navedenih primerih se bolgarsko pravo uporablja, kakor je opisano v odgovorih na vprašanja 18, 19 in 20.

Kadar se ugotovi, da ima bolgarsko sodišče mednarodno pristojnost, je stvarno pristojno okrajno sodišče. Krajevno pristojno je sodišče, na območju katerega prebiva tožnik ali toženec; sodišče lahko izbere tožnik.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Preživninski zahtevki se vložijo na sodišču ne glede na svojo naravo, znesek preživnine, osebo, ki zahteva preživnino, in osebo, od katere se preživnina zahteva. Zastopanje prek odvetnika ni obvezno.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Tožniki v preživninskih zadevah so oproščeni plačila državnih taks. Ko sodišče odobri preživninski zahtevek, naloži tožencu plačilo državnih taks in stroškov, ki jih je imel tožnik v postopku.

Državne takse se zaračunavajo samo v primerih, ko je toženec posameznik, ki dolguje preživnino in je zaprosil za znižanje zneska preživnine.

V preživninskih zadevah ni treba imeti pravnega zastopnika.

Stranki v zadevi lahko dobijo pravno pomoč pod običajnimi pogoji zagotavljanja pravne pomoči. Ti so določeni v zakonu o pravni pomoči (Zakon za Pravnata Pomosht).

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Znesek preživnine se opredeli glede na potrebe osebe, ki je do nje upravičena, in možnosti osebe, ki jo mora plačevati. Najnižji znesek preživnine, ki jo je starš dolžan plačevati mladoletnim osebam, je enak četrtini minimalne plače, ki jo določi svet ministrov (v letu 2019 je minimalni znesek preživnine za mladoletnika znašal 140 BGN). Znesek preživnine določi sodišče glede na potrebe otrok in sredstva staršev.

Na zahtevo starša lahko sodišče določi dodatek k preživnini, določeni za kritje izključnih potreb otroka v višini zneska, ki ga starš lahko plačuje brez večjih težav. Na zahtevo stranke se lahko ob spremembi okoliščin odločba o preživnini spremeni ali pa se preživnina ukine. Vsaka sprememba se izvede prek sodišča.

Preživnina se plačuje mesečno. Za zamude pri plačilu se zaračunajo zakonite obresti.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se plačuje upravičencu osebno. V primeru mladoletnih oseb, starih od 14 do 18 let, se preživnina plačuje njim osebno z vednostjo in soglasjem starša, ki ima starševsko pravico.

Mladoletnim osebam, mlajšim od 14 let, se preživnina plačuje prek starša, ki ima starševsko pravico, ali skrbnika.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Preživnina se plačuje mesečno. Za zamude pri plačilu se zaračunajo zakonite obresti.

Sodne odločbe, ki so začele veljati, se izvršujejo v skladu s pogoji in postopki, določenimi v zakonu o pravnem postopku (Grazhdanski Protsesualen Kodeks).

Neplačevanje preživnine je v primerih iz člena 183 kazenskega zakonika (Nakazatelen kodeks) kaznivo dejanje.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Izvršbo izvede državni ali zasebni izvršitelj, ki ga izbere preživninski upravičenec.

Državni izvršitelji delajo za službo za izterjavo pri okrajnem sodišču (rayonen sad), njihovo območje delovanja pa je enako krajevni pristojnosti sodišča.

Zasebni izvršitelji delajo v okviru krajevne pristojnosti zadevnega okrajnega sodišča (okrazhen sad).

V skladu s členom 149 družinskega zakonika se preživnina za nazaj lahko zahteva največ za eno leto pred vložitvijo zahtevka za preživnino. Ko se s sodno odločbo ugotovi obstoj in določi znesek preživninske obveznosti, ta obveznost velja, dokler ne preneha v skladu s splošnimi pravili, ki veljajo za zastaranje:

členi od 110 do 120 zakona o obligacijskih razmerjih in pogodbah (Zakon za zadalzhenyata i dogovorite).

Glej Izvrševanje sodb.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Zakon o varstvu otrok (Zakon za Zakrila na Deteto) določa vrsto varstvenih ukrepov, vključno z obveščanjem otrok in staršev o njihovih pravicah in obveznostih ter zagotavljanjem pravne pomoči s strani države. V skladu s členom 15 zakona o varstvu otrok so otroci upravičeni do pravne pomoči in pritožb v vseh postopkih, ki zadevajo njihove pravice ali interese. Pravno pomoč zagotavlja nacionalni urad za pravno pomoč.

V zakonu o odvetništvu (Zakon za Advokaturata) je izrecno določeno, da lahko bolgarski odvetnik ali odvetnik iz EU zagotovi brezplačno pravno pomoč in podporo osebam, ki so upravičene do preživnine. Če se v takem primeru nasprotni stranki odredi plačilo stroškov v postopku, lahko odvetnik zahteva odvetniško nagrado, ki jo določi sodišče.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Kadar se v postopku izvršbe ugotovi, da posameznik, ki dolguje preživnino, nima dohodka in nima nobenega premoženja, določeno preživnino plača država v imenu posameznika pod pogoji in v skladu s postopkom, določenimi v uredbi sveta ministrov. V takšnih primerih država plača znesek preživnine iz sodne odločbe do zgornje meje, ki se vsako leto določi z zakonom o državnem proračunu Republike Bolgarije (Zakon za darzhavniya byudzheta na Republika Bulgaria).

S postopkom za dodelitev socialne pomoči država skrbi za ljudi v stiski, kadar ni nihče zakonsko zavezan za zagotavljanje preživnine ali je ni nihče zmožen zagotavljati.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Da, v skladu s postopkom, določenim v Uredbi Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah. Republika Bolgarija je prav tako podpisnica številnih pogodb o medsebojni pravni pomoči, sklenjenih z drugimi državami, vključno z nekaterimi državami, ki niso države članice EU. Ministrstvo za pravosodje je osrednji organ v skladu s temi pogodbami in v tej vlogi zagotavlja javnosti pomoč pri vlaganju zahtevkov.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Kontaktne podatke ministrstva za pravosodje, ki je osrednji organ, so:

Ministrstvo za pravosodje

Ul. Slavyanska 1

1040 Sofia

Bolgarija

Telefon: +359 29237555

Telefaks +359 29870098

Kontaktna oseba:

E_Gyurova@justice.government.bg

M_Parvanova@justice.government.bg

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Da, v skladu s postopkom, določenim v Uredbi Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah. Če je vložnik v državi, s katero je Republika Bolgarija sklenila pogodbo o medsebojni pravni pomoči, lahko zaprosi za pomoč ministrstva za pravosodje kot osrednji organ po zadevni pogodbi.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

V skladu s postopkom, določenim v Uredbi Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah, ali postopkom, določenim v zadevni pogodbi o medsebojni pravni pomoči.

Kontaktne podatke ministrstva za pravosodje kot osrednjega organa so na voljo zgoraj.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da, Republiko Bolgarijo zavezuje Haaški protokol iz leta 2007.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Glej odgovor zgoraj.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Pravila, ki se uporabljajo, so določena v Uredbi Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah ter v členih od 627a do 627c zakona o pravnem postopku (ki velja od 18. junija 2011).

Ko je odločba izdana v državi članici, ki jo zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, se zahteva za izvršitev sodne odločbe na podlagi listin iz člena 20 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 predloži okrožnemu sodišču, na območju katerega ima zavezanec stalno prebivališče ali na območju katerega je treba izvesti obveznost. Zavrnitev ali prekinitev izvršitve v smislu člena 41 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 odredi okrožno sodišče.

Zahteva za razglasitev izvršljivosti odločbe ali drugega akta, izdanega v državi članici EU, ki je ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, se predloži okrožnemu sodišču, na območju katerega ima zavezanec stalno prebivališče ali na območju katerega je treba izvesti obveznost. Izvod zahteve za vročitev zavezancu se ne predloži. Sodišče zahtevo preuči brez navzočnosti javnosti. Sodišče v sklepu, s katerim ugodí zahtevi, določi rok za vložitev pravnega sredstva v skladu s členom 32(5) Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009. Začasna izvršljivost sklepa, s katerim se ugodí zahtevi, se ne more priznati. Sodišče v sklepu, s katerim ugodí zahtevi, izda tudi odločbo o zahtevanih začasnih in previdnostnih ukrepih. Sklep ima enak pomen kot odločba v tožbi. Zoper sklep se lahko vloží pravno sredstvo glede dejanskih in pravnih vprašanj na pritožbenem sodišču v Sofiji (Sofiyski apelativen sad) v skladu s pogoji in postopki iz člena 32 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009. Zoper odločbo pritožbenega sodišča v Sofiji se lahko vloží pravno sredstvo glede pravnih vprašanj le na vrhovnem kasacijskem sodišču.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Spremenjeni sta bili velikost in struktura osebja direktorata za mednarodno pravno varstvo otrok in meddržavne posvojitve, katerega dolžnosti vključujejo izvajanje dejavnosti, dodeljenih ministrstvu za pravosodje kot osrednjemu organu v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah. Direktoratu so bila podeljena pooblastila, da pri obravnavi zahtev iz držav članic EU v zvezi s preživninskimi obveznostmi v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 sodeluje z generalnim direktoratom za matične in upravne službe (GRAO) ministrstva za regionalni razvoj in javna dela, nacionalno agencijo za javne prihodke in nacionalnim uradom za pravno pomoč.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 17/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Češka

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Pojem „preživnina“ pomeni vsoto, ki jo ena oseba da drugi, da bi ta zadovoljila vse svoje upravičene potrebe. Ključni pogoj za nastanek in trajanje preživninskih obveznosti na podlagi civilnega zakonika je obstoj družinskega ali podobnega razmerja, naj bo to zakonsko ali zunajzakonsko razmerje, sorodstvo v ravni vrsti, razmerje med registriranimi istospolnimi partnerji ali razmerje med nekdanjimi registriranimi istospolnimi partnerji.

V civilnem zakoniku sta določeni skupini ljudi, ki morajo zagotoviti preživnino, in ljudi, ki so upravičeni do preživnine:

preživljanje med zakoncema: ta obveznost nastane ob sklenitvi zakonske zveze in se konča ob njenem prenehanju. Zakonca imata preživninsko obveznost v obsegu, ki obema zagotavlja enak materialni in kulturni standard, ki izhaja iz enakopravnosti moškega in ženske v zakonski zvezi. Preživninska obveznost med zakoncema ima prednost pred preživninsko obveznostjo med starši in otroki;

preživljanje med razvezanima zakoncema: ta obveznost nastane, če se eden od razvezanih zakoncev ni sposoben preživljati sam in je izvor te nesposobnosti povezan z zakonsko zvezo, preživnino pa je mogoče upravičeno zahtevati od nekdanjega zakonca, zlasti ob upoštevanju starosti ali zdravstvenega stanja razvezanega zakonca ob razvezi zakonske zveze ali prenehanju skupnega skrbništva nad otrokom razvezanih zakoncev. Obveznost preneha ob sklenitvi zakonske zveze zakonca, ki prejema preživnino, ali izteku obdobja, za katero je bila določena preživnina za razvezanega zakonca (največ tri leta);

preživljanje med starši in otroki: ta obveznost nastane ob rojstvu otroka in preneha, ko se je otrok sposoben preživljati sam ali je preživninska obveznost prenesena na drugo osebo (npr. s sklenitvijo zakonske zveze ali nepriznavanjem očetovstva). Višina preživnine se določi tako, da se zagotovi, da je otrokov življenjski standard v bistvu enak življenjskemu standardu staršev. Tudi otrok je glede na svoja sredstva dolžan preživljati svoje starše, vendar ni treba, da je življenjski standard staršev enak življenjskemu standardu otroka;

preživljanje med predniki in potomci: ta obveznost nastane med predniki in potomci. Preživninska obveznost staršev do otrok izključuje preživninsko obveznost starih staršev in drugih prednikov do otrok. Daljni sorodniki imajo preživninsko obveznost, če je ne morejo izpolnjevati bližnji sorodniki;

preživnina za mater samohranilko za kritje stroškov preživljanja in drugih stroškov: ta obveznost nastane, če otrokova mati ni poročena z otrokovim očetom. V takem primeru mora oče plačevati preživnino dve leti po otrokovem rojstvu ter ustrezno prispevati k stroškom, povezanim z nosečnostjo in porodom. Preživninska obveznost je urejena tudi z zakonom o registrirani partnerski skupnosti. Ta določa:

vzajemno preživninsko obveznost med partnerjema: obseg preživninske obveznosti se določi tako, da se zagotovi v bistvu enak materialni in kulturni standard obeh partnerjev;

preživninsko obveznost po prenehanju partnerske skupnosti: nekdanji partner, ki se ni sposoben preživljati sam, lahko od svojega nekdanjega partnerja zahteva, naj glede na svoje zmožnosti in finančni položaj razumno prispeva k njegovemu preživljanju. Če je enemu od nekdanjih partnerjev, ki ni prispeval k trajnemu razpadu partnerske skupnosti, z njenim prenehanjem povzročena velika škoda, se mu lahko za tri leta dodeli preživnina v enakem znesku, kolikor bi znašala preživninska obveznost, ki bi nastala, če partnerska skupnost ne bi prenehala.

Preživninska obveznost ene osebe do druge je določena z zakonom in je ni mogoče prenesti, nadomestiti ali se ji vnaprej odpovedati.

Eden od osnovnih pogojev za priznanje preživninske obveznosti, ki se uporablja v vseh primerih, v katerih se mora izpolnjevati, je ravnanje v skladu z javno moralo.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Preživnina se lahko dodeli, če se upravičenec dejansko ni sposoben preživljati sam. Sposobnost samostojnega preživljanja se tradicionalno razlaga izključno kot sposobnost zadovoljivega izpolnjevanja vseh svojih potreb (materialnih, kulturnih itd.). Če se otrok ni sposoben preživljati sam in je odvisen od podpore preživninskega zavezanca, preživninska obveznost ne bo prenehala niti, ko postane polnoleten (npr. če nadaljuje šolanje), v izjemnih primerih pa lahko preživninska obveznost traja vse življenje otroka in staršev (npr. če je otrok 100-odstotni invalid in se ne bo mogel nikoli preživljati sam). Po drugi strani lahko preživninska obveznost preneha, še preden otrok postane polnoleten, če se prej postane sposoben samostojno preživljati. Posebne starostne omejitve torej ni.

Polnoletnost je pomembna v smislu postopka (npr. sodišče lahko o preživnini za mladoletnega otroka odloči tudi brez zahtevka, preživnino za polnoletne otroke pa bo dodelilo samo na podlagi zahtevka).

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? kateri so glavni elementi tega postopka?

Samo sodišče lahko odloči o preživnini na podlagi zahtevka, medtem ko lahko o preživnini za mladoletnega otroka odloči tudi brez zahtevka.

Zahtevek mora poleg splošnih podatkov vsebovati ime, priimek in naslov strank, opis glavnih dejstev, navedbo dokazov, ki jih predlaga vložnik, in jasno navedbo, kaj vložnik zahteva.

Zahtevek je treba vložiti pri krajevno pristojnem sodišču. Glej vprašanje 5.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Tisti od staršev, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka, ima pravico, da v imenu otroka zahteva preživnino od drugega starša. Prav tako lahko v imenu otroka ukrepa tudi skrbnik ali varuh. Če je otrok pridobil poslovno sposobnost, mora v svojem imenu predložiti zahtevo za preživnino drugi osebi.

Zahteve ni mogoče vložiti v imenu sorodnika, razen če oseba nima polne poslovne sposobnosti in sodišče imenuje skrbnika izmed njenih sorodnikov.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Mednarodna pristojnost za postopke v zvezi s preživninskimi obveznostmi se določi v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (v nadaljnjem besedilu: uredba o preživninskih obveznostih): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?qid=1409302593149&uri=CELEX:02009R0004-20130701>. Ta uredba ne vpliva na uporabo mednarodnih pogodb, katerih pogodbenica je Češka republika in ki se nanašajo na zadeve, ki se urejajo z uredbo o preživninskih obveznostih. Vendar se te pogodbe uporabljajo samo za odnose z državami, ki niso članice EU (to zlasti zadeva dvostranske pogodbe o pravni pomoči, sklenjene z državami, ki niso članice EU, ali mednarodno Konvencijo o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (Lugano, 30. oktober 2007) v zvezi z Norveško, Švicin in Islandijo); v odnosih med državami članicami Evropske unije ima uredba o preživninskih obveznostih prednost pred mednarodnimi pogodbami.

V Češki republiki v postopkih v zvezi s preživninskimi obveznostmi na prvi stopnji odločajo okrožna sodišča.

Pristojnost je določena predvsem z uredbo o preživninskih obveznostih, ki ima prednost pred češko zakonodajo. V skladu s členom 3 uredbe o preživninskih obveznostih lahko vložnik (tožnik) zahtevek vložijo pri sodišču:

(a) v kraju, kjer ima tožena stranka običajno prebivališče, ali

(b) v kraju, kjer ima upravičenec običajno prebivališče.

Sicer se lahko na podlagi člena 3(c) in (d) uredbe o preživninskih obveznostih postopek v Češki republiki začne pri sodišču, ki je pristojno za postopke za ugotovitev očetovstva, ali sodišču, ki je pristojno za postopke v zvezi s starševsko odgovornostjo, razen če ta pristojnost temelji izključno na državljanstvu ene izmed strank.

V skladu s členom 5 uredbe o preživninskih obveznostih se pristojnost lahko določi tudi tako, da je pristojno sodišče, pri katerem se tožena stranka spusti v postopek, če pozneje v okviru svojega prvega nadaljnjega pravnega dejanja ne izpodbija pristojnosti sodišča.

Češka pravna pravila za določitev pristojnosti, ki se uporabljajo samo v primerih, v katerih pristojnost ni določena na podlagi uredbe o preživninskih obveznostih (tj. na primer, kadar mednarodna pristojnost češkega sodišča temelji na členih 6 in 7 uredbe o preživninskih obveznostih (pomožna pristojnost, *forum necessitatis*) ali mednarodni pogodbi z državo, ki ni članica EU), so naslednja: za postopke v zvezi s preživnino za mladoletnega otroka je pristojno splošno sodišče mladoletnega otroka, tj. sodišče, v okrožju katerega ima mladoletni otrok stalno prebivališče, na podlagi sporazuma med starši, ali odločbe sodišča, ali drugih odločilnih dejstev. V drugih zadevah je pristojno splošno sodišče toženca. Splošno sodišče fizične osebe je okrožno sodišče, v okrožju katerega ima ta oseba stalno prebivališče, če pa nima stalnega prebivališča, pa sodišče, v okrožju katerega se zadržuje. Za stalno prebivališče se šteje kraj, v katerem oseba prebiva z namenom, da tam stalno ostane (lahko obstaja tudi več takih krajev, v takem primeru so splošno sodišče vsa ta sodišča). Če toženek, ki je državljan Češke republike, nima splošnega sodišča ali ga nima v Češki republiki, je pristojno sodišče, v okrožju katerega je imel zadnje znano stalno prebivališče v Češki republiki. Za osebo, ki v Češki republiki nima drugega pristojnega sodišča, se lahko pristojno sodišče določi na podlagi lastninskih pravic, tako da je pristojno sodišče, v okrožju katerega ima premoženje.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Po zakonu vložnik zahtevka ne potrebuje zastopnika. Vendar se lahko odloči, da bo pooblastil zastopnika po svoji izbiri, npr. odvetnika, da ga bo zastopal pred sodiščem.

Fizično osebo, ki ne more samostojno opravljati dejanj pred sodiščem, mora zastopati zakoniti zastopnik ali skrbnik. Zakoniti zastopniki mladoletnega otroka so njegovi starši.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Postopki v zvezi z vzajemnimi preživninskimi obveznostmi med starši in otroki so v celoti oproščeni sodnih taks. V drugih postopkih za določitev preživnine, vključno z njenim povečanjem, je sodnih taks oproščen vložnik zahtevka. Ta oprostitve se uporablja tudi za izvršilni postopek ali postopek izvršbe.

Če vložnika zastopa odvetnik, mu je treba – razen če ni dogovorjeno drugače – plačati nagrado v skladu z odvetniško tarifo (ki jo je mogoče v angleščini prenesti s spletišča češke odvetniške zbornice: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2239>). Če je to upravičeno zaradi socialnega in finančnega položaja vložnika in če zadeva ne pomeni samovoljne ali očitno neuspešne zahteve ali oviranja pravic, lahko sodišče imenuje zastopnika, ki bo deloval brezplačno ali za nižji honorar, če je to nujno potrebno za zaščito interesov vložnika; pod nekaterimi pogoji se kot tak zastopnik imenuje odvetnik.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Preživnina se večinoma plačuje v denarju – v rednih mesečnih obrokih, ki se vedno plačujejo en mesec vnaprej (razen če sodišče ne odloči drugače ali če se preživninski upravičenec s preživninskim zavezancem ne dogovori o drugačnih pogojih), čeprav se lahko zagotavlja tudi v drugi obliki, na primer z zagotovitvijo nastanitve, plačilom v naravi itd.

Poleg določitve pogojev, ki veljajo za tistega od staršev, ki plačuje preživnino, so s preživninsko obveznostjo do otroka določena tudi lastninska razmerja in otrokove razumne potrebe, kar je odvisno predvsem od njegove starosti in zdravstvenega stanja. Poleg tega se upoštevajo tudi način, kako se otrok pripravlja za svojo prihodnjo poklicno pot, obšolske dejavnosti, hobiji itd. Vendar pa velja načelo, da mora biti življenjski standard otroka enak življenjskemu standardu staršev. Če finančni položaj preživninskega zavezanca to omogoča, se lahko za razumne potrebe otroka šteje tudi varčevanje. Pri določitvi obsega preživninskih obveznosti staršev se upošteva tudi, kateri od staršev skrbi za otroka in v kakšnem obsegu.

Preživnina med zakoncema se dodeli v znesku, ki obema strankama zagotavlja enak materialni in kulturni standard, ki izhaja iz enakopravnosti moškega in ženske v zakonski zvezi.

Preživnina med razvezanimi zakoncema se dodeli, ko se eden od razvezanih zakoncev ni sposoben preživljati sam in ta nesposobnost izvira iz zakonske zveze ali je povezana z njo, preživnino pa je mogoče upravičeno zahtevati od nekdanjega zakonca, zlasti ob upoštevanju starosti ali zdravstvenega stanja razvezanega zakonca ob razvezi zakonske zveze ali prenehanju skupnega skrbništva nad otrokom razvezanih zakoncev. Preživnina se dodeli v razumnem znesku. Pri določitvi zneska se poleg drugih zakonsko določenih zahtev upošteva trajanje zakonske zveze pred njeno razvezo.

Za nosečnico se odobri razumna preživnina za kritje stroškov, povezanih z nosečnostjo in porodom.

Sodišče bo preživnino za registriranega partnerja dodelilo na podlagi zahtevka ob upoštevanju zahtev glede skrbi za skupno gospodinjstvo. Znesek preživninske obveznosti se določi tako, da se zagotovi v bistvu enak materialni in kulturni standard obeh partnerjev.

Preživninska obveznost ob prenehanju istospolne partnerske skupnosti se lahko določi na podlagi zahtevka nekdanjega partnerja, ki se ni sposoben preživljati sam. Od nekdanjega partnerja lahko zahteva razumno preživnino, odvisno od njegovih sposobnosti, zmožnosti in lastnega premoženja. Če se partnerjema ne uspe dogovoriti, na podlagi zahtevka enega od njiju preživnino določi sodišče. Če je enemu od nekdanjih partnerjev, ki ni prispeval k trajnemu razpadu partnerske skupnosti, s prenehanjem partnerske skupnosti povzročena velika škoda, lahko sodišče drugemu nekdanjemu partnerju odredi do triletno plačevanje preživnine od prenehanja partnerske skupnosti v enakem znesku, kolikor bi znašala preživninska obveznost, ki bi nastala, če partnerska skupnost ne bi prenehala.

V češki zakonodaji ni priznana tako imenovana objektivizirana preživnina z uporabo preglednic, deležev itd. niti ni v njej določena najnižja ali najvišja preživnina. Sodišče bo pri odločanju upoštevalo edinstvenost vsakega posameznega primera, kot je možnost več kot ene preživninske obveznosti,

povečanih stroškov za prizadetega otroka itd. Ministrstvo za pravosodje izda samo preglednico priporočenih zneskov: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6223&d=315516>.

Odločbe sodišča o preživnini se izdajo ob spremembi položaja. Spremenijo se torej lahko, če se bistveno spremeni položaj preživninskega upravičenca ali preživninskega zavezanca.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se plačuje v rednih ponavljajočih se mesečnih zneskih, ki se vedno plačujejo en mesec vnaprej, razen če sodišče ne odloči drugače ali če se preživninski zavezanec z upravičencem ne dogovori drugače. V zelo izjemnih primerih (npr. če tisti od staršev, ki mora plačevati preživnino, prejema le sezonski dohodek, se ukvarja z zelo tveganimi posli itd.) lahko sodišče odredi polog določenega zneska za kritje prihodnje preživnine. Sodišče bo nato sprejelo nadaljnje ukrepe za zagotovitev, da se iz tega zneska otroku izplačujejo posamezna plačila, ki so enakovredna mesečnim plačilom preživnine. Preživnino je treba plačevati bodisi preživninskemu upravičencu bodisi osebi, ki skrbi zanj.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

V skladu s češko zakonodajo se lahko pri pristojnem sodišču vložijo predlog za sodno izvršbo ali pa se pri sodnem izvršitelju vložijo predlog za izvršilni postopek. Na splošno je postopek za sodno izvršbo ali izvršilni postopek (vključno z informacijami o podatkih, ki jih mora vsebovati predlog) določen v informativnem dokumentu z naslovom „Postopki za izvršitev sodnih odločb“. Nekatere podrobnosti v zvezi z izterjavo preživnine so navedene spodaj.

Sodna izvršba

Splošno sodišče mladoletnega otroka (glej odgovor na vprašanje 5 za opredelitev splošnega sodišča mladoletnega otroka) je pristojno za ureditev in izvršitev odločbe o preživnini za mladoletnega otroka. Splošno sodišče preživninskega upravičenca (glej odgovor na vprašanje 5 za opredelitev splošnega sodišča preživninskega upravičenca) je pristojno za odločanje o drugih vrstah preživninske obveznosti, vključno s preživnino za odrasle otroke.

Pri izterjavi preživnine za mladoletnega otroka na predlog ene od strank sodišče zagotovi pomoč pri ugotavljanju prebivališča preživninskega zavezanca. Sodišče lahko preživninskemu upravičencu zagotovi tudi dodatno pomoč, preden odredi izvršitev odločbe – na primer tako, da preživninskega zavezanca pozove, naj zagotovi informacije o tem, ali in od koga prejema plačo ali kakršen koli redni dohodek ali v kateri banki ali finančni instituciji ima odprte račune, in številke teh računov, ali zahteva, naj prijavi svoje premoženje. Sodišče lahko tako pomoč zagotovi tudi za druge vrste preživninske obveznosti, ki ni preživnina za mladoletnega otroka.

Izvršilni postopek

Predlog za začetek izvršilnega postopka se lahko vložijo pri katerem koli češkem sodnem izvršitelju. Seznam sodnih izvršiteljev je na voljo na spletišču zbornice sodnih izvršiteljev Češke republike: <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>. Sodni izvršitelj pri izterjavi plačila preživnine za mladoletnega otroka nima pravice zahtevati, naj preživninski upravičenec plača ustrezen predum za stroške izvršitve. Eden od mogočih načinov izvršitve v zadevah v zvezi z izterjavo preživnine za mladoletnega otroka je odvzem vozniškega dovoljenja preživninskemu zavezancu.

Če preživninska obveznost ni izpolnjena, se lahko poleg zgoraj navedenih metod za izterjavo preživnine vložijo tudi prijave zaradi suma kaznivega dejanja opustitve plačila obvezne preživnine. V zvezi s kaznivim dejanjem opustitve plačila obvezne preživnine je v kazenskem zakoniku določeno, da kaznivo dejanje stori oseba, ki bodisi namerno bodisi iz malomarnosti več kot štiri mesece ne izpolnjuje zakonske obveznosti preživljanja druge osebe ali skrbi zanj. V takem primeru se lahko prijavo vložijo pri kateri koli policijski postaji.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Splošne informacije o sodni izvršbi ali izvršilnem postopku (vključno z informacijami o tem, katero premoženje je lahko predmet sodne izvršbe ali izvršilnega postopka, in o razpoložljivih popravnihih ukrepih) je mogoče najti v informativnem dokumentu z naslovom „Postopki za izvršitev sodnih odločb“.

V zakonu o pravnem postopku je navedeno, da je treba pravice uresničiti v zastaralnem roku, sicer zastarajo in za preživninskega zavezanca preneha obveznost plačila. Če pa je preživninski zavezanec plačilo izvedel po izteku zastaralnega roka, ne more zahtevati povračila plačanih zneskov. Pravica do preživnine ne zastara, zastara pa lahko pravica do izterjave periodičnih terjatev. Zastaralni rok običajno znaša tri leta. Če pa so bile pravice priznane z odločbo javnega organa (na primer sodišča), je zakonski zastaralni rok deset let od datuma, ko se je z odločbo zahtevala izpolnitev. Pravica do preživnine se ne izteče po določenem obdobju.

Preživnina se lahko dodeli le od datuma, ko se začne sodni postopek. Vendar se lahko preživnina za otroka dodeli tudi za največ tri leta pred tem datumom. Preživnina za neporočeno mater in povračilo stroškov, povezanih z nosečnostjo in porodom, se prav tako lahko dodelita za nazaj, vendar ne več kot dve leti po datumu rojstva.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Pomoč pri predložitvi zahtevkov v imenu mladoletnega otroka za preživnino in izterjavo preživnine, vključno s pomočjo pri vložitvi zahtevka pri sodišču, morajo zagotoviti organi za socialno in pravno varstvo otrok v občinskem uradu z razširjenimi pooblastili.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

V zakonodaji taka možnost ni predvidena.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Preživninski upravičenec lahko vložijo prošnjo za pomoč pri izterjavi plačil preživnine pri uradu za mednarodno pravno varstvo otrok v Brnu (<http://www.umpod.cz/>).

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Kontaktne podatke organizacije so:

Office for International Legal Protection of Children

Šilingrovo náměstí 3/4

602 00 Brno

Češka republika

Tel.: +420 542215522

Faks: +420 542212836

E-naslov: podatelna@umpod.cz

Vložnik mora ob prvem stiku z uradom navesti svoje polno ime in kontaktne podatke (telefon ali e-naslov) ter ime in datum rojstva otroka, na katerega se nanaša vprašanje ali zahteva.

Če vložnik zahteva pomoč urada pri izterjavi preživnine iz tujine, je treba uradu najprej predložiti neformalno pisno zahtevo za pomoč pri izterjavi preživnine in izpolnjen vprašalnik, ki ga je mogoče v češčini prenesti s spletišča urada: <http://www.umpod.cz/vyzivne/postup-pri-vymahani-vyzivneho/>. Zahteva mora

vsebovati osnovne informacije o otroku in preživninskem zavezancu ter osnovna dejstva, s katerimi vložnik pojasni, zakaj zahteva izterjavo preživnine. Zahtevi je treba priložiti kopije vseh dokumentov, zlasti sodnih odločb, s katerimi je določena preživninska obveznost. Urad nato oceni možnost izterjave preživnine za posamezni primer in po potrebi pošlje podrobna navodila o nadaljnjih ukrepih v zadevi.

Na zahtevo urada bo morda treba predložiti dodatno dokumentacijo. Običajno je treba predložiti sodbo, s katero je določena preživninska obveznost, in overjeni prevod v jezik države, v kateri se bo preživnina izterjala, vključno s klavzulami o pravnomočnosti in izvršljivosti sodbe. V primerih, v katerih je treba preživnino izterjati iz države članice Evropske unije, sodišče pripravi izvleček odločbe v skladu s členom 56 uredbe o preživninskih obveznostih. Običajno se zahtevajo tudi pooblastilo za zastopanje za javni organ v tujini, potrdilo o šolanju preživninskega upravičenca, če je starejši od 15 let, ali potrdilo o življenju. Pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča vložnika bi temu moralo pomagati tudi pri pridobitvi prevoda listin (to je običajno sodišče, ki je v zadevi odločalo na prvi stopnji). Sodišče izpolnjene dokumente bodisi izroči vložniku bodisi jih pošlje neposredno uradu. Urad preuči prejeto dokumentacijo, in če so izpolnjene vse zahteve, vloži predlog pri tujem sodišču ali zadevo predloži v nadaljnji postopek pri pristojnem tujem organu ali organizaciji. Urad vložnika redno obvešča o svojih ukrepih ter napredku in izidu postopka.

V primeru izterjave preživnine bodisi s pravnimi sredstvi bodisi s prostovoljnimi plačili preživninskega zavezanca na račun tujega partnerja se ta plačila s skupnim nakazilom običajno enkrat na mesec pošljejo na račun urada (iz upravnih, računovodskih in kvantitativnih razlogov). Ekonomski oddelek urada ta plačila v enem mesecu posreduje preživninskemu upravičencu v skladu z njegovimi zahtevami. Če preživninski upravičenec prejme neposredna plačila od preživninskega zavezanca v tujini, mora o njih nemudoma obvestiti urad. Obvestiti ga mora tudi o vseh spremembah, ki bi lahko vplivale na postopek (sprememba naslova, sprememba pri skrbi za otroka, končano otrokovo izobraževanje itd.).

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Vložnik zahteve za preživnino, ki živi v tujini, mora stopiti v stik s pristojnim organom v navedeni državi, ta pa bo stopil v stik z uradom za mednarodno pravno varstvo otrok (glej zgoraj za kontaktne podatke urada).

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Urad za mednarodno pravno varstvo otrok bo ob prejemu zahteve iz druge države sprejel naslednje ukrepe:

preučil, ali zahteva izpolnjuje vse zahteve iz uredb EU in mednarodnih sporazumov, oziroma zahteval dodatne dokumente;

poslal pisno zahtevo preživninskemu zavezancu v Češki republiki in ga pozval, naj prostovoljno plača preživninski dolg in redne preživninske zneske;

če se preživninski zavezanec ne odzove, urad ugotovi njegov finančni položaj ter vloži predlog za priznanje in izvršitev odločbe pri pristojnem sodišču v Češki republiki. Urad zastopa vložnika (preživninskega upravičenca, ki živi v tujini) v postopku ter sprejme vse potrebne ukrepe za pridobitev preživninskih plačil in zagotovitev nakazila izterjanih zneskov v tujo državo. Urad in organ za pošiljanje v tujini se medsebojno obveščata o sprejetih ukrepih ter napredku in izidu izvršitve preživninske odločbe.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Postopki v zvezi s vzajemnimi preživninskimi obveznostmi med starši in otroki so v celoti oproščeni sodnih taks. V drugih postopkih za določitev preživnine, vključno z njenim povečanjem, je sodnih taks oproščen vložnik zahtevka. Ta oprostitev se uporablja tudi za izvršilni postopek ali postopek izvršbe. Vložnik v postopku v zvezi s preživninsko obveznostjo ne potrebuje odvetnika. Storitve urada za mednarodno pravno varstvo otrok so brezplačne. Urad zastopa vložnika (preživninskega upravičenca, ki živi v tujini) v sodnem postopku, sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev plačila preživnine v njegovem imenu in zagotovi nakazilo izterjanih zneskov v tujino.

Če je to upravičeno zaradi socialnega in finančnega položaja vložnika in če zadeva ne pomeni samovoljne ali očitno neuspešne zahteve ali oviranja pravic, lahko sodišče stranko delno ali v celoti oprosti plačila sodnih taks. Če je bil za stranko, ki je bila oproščena plačila sodnih taks, imenovan zastopnik, se ta oprostitev v obsegu, v katerem je bila odobrena, uporablja tudi za stroške zastopnika in zastopanja. Stranki, ki je bila oproščena plačila sodnih taks, ni mogoče naložiti, naj plača predjem za stroške dokazovanja ali naj državi povrne stroške, ki so ji nastali (tj. priče, izvedenci, tolmačenje itd.). Stroške, nastale v povezavi z dejstvom, da stranka na sodišču govori v svojem maternem jeziku ali uporablja komunikacijske sisteme za slušno prizadete ali slušno in vidno prizadete osebe, nosi država, nadomestila za take stroške pa ni mogoče zahtevati.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

V skladu z zakonom št. 359/1999 zb. o socialnem in pravnem varstvu otrok, kakor je bil spremenjen, urad za mednarodno pravno varstvo otrok, ki je osrednji organ za Češko republiko, pri zagotavljanju socialnega in pravnega varstva v zvezi s tujimi državami opravlja naslednje naloge:

opravlja naloge osrednjega organa v skladu z uredbo o preživninskih obveznostih;

deluje kot varuh otroka;

od ustreznih organov in drugih pravnih subjektov ter posameznikov na zahtevo staršev, ki živijo v Češki republiki, ali organov socialnega in pravnega varstva zahteva poročila o položaju otrok, ki so državljani Češke republike, vendar nimajo stalnega prebivališča na njenem ozemlju;

posreduje pri pošiljanju osebnih dokumentov in drugih listin tujim državam ter zagotovi dokumente in druge listine iz tujih držav;

sodeluje z vladnimi organi ali drugimi organizacijami tuje države, ki so podobne uradu, če so ustrezno pooblaščenici za opravljanje dejavnosti socialnega in pravnega varstva v svoji državi, ter z drugimi organi, institucijami in pravnimi subjekti, kjer je to koristno;

pomaga pri iskanju otrokovih staršev, če starši živijo v tujini, družinskih članov in oseb s preživninsko obveznostjo, razišče materialni in finančni položaj za določitev preživnine, posreduje pri vlaganju predlogov za izvršitev preživninske obveznosti, zlasti predlogov za ureditev preživninske obveznosti in vzgoje ter določitev očetovstva;

poskrbi za prevod listin, potrebnih za izvajanje pristojnosti na področju socialnega in pravnega varstva v skladu z mednarodnimi pogodbami in uredbami Evropske unije, ki se uporabljajo neposredno.

Za izvajanje pristojnosti urada morajo ustrezni organi ter drugi posamezniki in pravni subjekti uradu v ustreznem obsegu zagotoviti kakršno koli potrebno pomoč; ustrezno se uporabljajo določbe uredb o izvršitvi v zvezi z obvezno pomočjo tretjih oseb. Obvezno pomoč bodo v potrebnem obsegu zagotovili tudi na primer sodišča, policija Češke republike, banke, nosilci sistema socialne varnosti, uradi za delo, izvajalci poštnih storitev, ponudniki elektronskih storitev, zavarovalnice, ministrstvo za notranje zadeve, kar zadeva informacije iz registrov prebivalcev in tujcev, itd.

Spletna stran je del portala Tvoja Evropa.

Veseli smo vaših povratnih informacij o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 17/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Nemčija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Osebe, ki morajo v določenih okoliščinah plačevati preživnino, so:

- otroci svojim staršem;
- starši svojim otrokom;
- zakonec svojemu zakoncu;
- vnuki ali pravnuki svojim starim staršem ali prastarim staršem;
- stari starši ali prastari starši svojim vnukom ali pravnukom;
- samski oče ali samska mati drugemu staršu, če ta skrbi za otroka;
- registrirani partner svojemu registriranemu partnerju.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Za preživnino za otroka ni starostne omejitve. Plačevati jo je treba tako dolgo, dokler je otrok od nje odvisen, razen če je za to odgovoren otrok sam. Takoj ko otrok konča izobraževanje in usposabljanje, pa se od njega običajno pričakuje, da se bo samostojno preživljal. Z nemško zakonodajo na področju preživljanja se običajno daje prednost mladoletnim otrokom pred polnoletnimi otroki, ki so zaključili splošno izobraževanje. Za osebo, ki mora plačevati preživnino, veljajo strožje zahteve, mladoletni otroci pa imajo prednost pred polnoletnimi otroki.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? kateri so glavni elementi tega postopka?

Za priznanje preživninske obveznosti se mora upravičenec običajno obrniti na sodišče, urad za mladino (*Jugendamt*) ali notarja, kjer pridobi izvršilni naslov (*vollstreckungsfähiger Titel*), ki omogoča prisilno izterjavo zneska.

Če se zahtevek izpodbija, je treba začeti postopek pred sodiščem. Vendar se obveznost izpolnitve zahtevka lahko prizna pri notarju ali uradu za mladino. Urad za mladino ima manj pooblastil kot notar: urad lahko evidentira obveznost preživljanja otroka do 21. leta starosti ali zahtevek matere oziroma očeta, ki izhaja iz rojstva otroka.

Spori v zvezi s preživninskimi zahtevki spadajo na področje družinskega prava in jih obravnava družinsko sodišče (*Familiengericht*). Postopke urejata zakon o postopkih v družinskih zadevah in nepravdnih postopkih (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit – FamFG*) ter zakonik o civilnem postopku (*Zivilprozessordnung – ZPO*).

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

V skladu s členom 1629(1) civilnega zakonika (*Bürgerliches Gesetzbuch – BGB*) starša skupaj zastopata otroka; en starš lahko sam zastopa otroka, če ima v skladu s členom 1628 civilnega zakonika edini pravico do varstva in vzgoje otroka ali če je pooblaščen, da odloča sam. Splošno pravilo je torej, da lahko starši uveljavljajo zahtevek v imenu otroka kot njegovi zakoniti zastopniki. Vendar v skladu s prvim stavkom člena 1629(2) civilnega zakonika oče in mati ne smeta zastopati otroka, kadar bi se s členom 1795 civilnega zakonika skrbniku preprečevalo zastopanje otroka zaradi navzkrižja interesov. To med drugim zajema pravne spore med otrokom in zakoncem starša. V takem primeru je treba imenovati tako imenovanega dodatnega skrbnika (*Ergänzungspfleger*), ki deluje kot otrokov zastopnik in v njegovem imenu uveljavlja zahtevek. Preživninski zahtevki so izvzeti iz splošnega pravila. V skladu z drugim stavkom člena 1629(2) civilnega zakonika lahko v primeru, ko starša skupaj izvršujeta vzgojo in varstvo otroka, starš, ki skrbi za otroka, vložijo preživninski zahtevek v zvezi z otrokom zoper drugega starša. Člen 1629(3) civilnega zakonika spreminja to določbo v primerih, ko zakonska zveza ali registrirano partnerstvo staršev otroka še obstaja, vendar živita ločeno ali sta v postopku za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti. V takem primeru lahko starš uveljavlja preživninski zahtevek za otroka zoper drugega starša, vendar le v svojem imenu. Namen te določbe je preprečiti, da bi otrok postal stranka v postopku za razvezo zakonske zveze/prenehanje življenjske skupnosti staršev.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Za preživninske zadeve so pristojna družinska sodišča (*Familiengerichte*), ki so posebni oddelki okrajnih sodišč (*Amtsgerichte*). Krajevna pristojnost sodišča se ugotovi na podlagi člena 232 zakona o postopkih v družinskih zadevah in nepravdnih postopkih.

Dokler poteka postopek v zvezi z zakonsko zvezo, je praviloma krajevno pristojno sodišče, ki je ali je bilo v postopku za razvezo zakonske zveze pristojno na prvi stopnji. V drugih primerih se krajevna pristojnost pogosto določa glede na običajno prebivališče toženca. Drugače je v postopkih, ki se nanašajo na preživninske obveznosti do mladoletnika ali otroka, ki se obravnava kot mladoletnik. V teh primerih je pristojno sodišče, na območju katerega ima običajno prebivališče otrok ali starš, ki je pooblaščen, da deluje v otrokovem imenu. Vendar to ne velja, če ima otrok ali starš običajno prebivališče zunaj Nemčije.

Otrok, ki želi vložiti zahtevo za preživnino zoper oba starša, lahko to stori pri sodišču, ki bi bilo pristojno za obravnavo zahteve zoper samo enega od staršev.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Načeloma mora stranke v preživninskih zadevah pred sodiščem zastopati odvetnik. Vendar zastopanje po odvetniku ni potrebno, kadar stranka zaprosi za začasno odredbo (*einstweilige Anordnung*). Otroku prav tako ni treba imeti odvetnika, če mu urad za mladino zagotavlja pomoč in ga zastopa za namen uveljavljanja preživninskega zahtevka.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Za preživninske postopke, ki se rešujejo pred sodiščem, je treba plačati stroške postopka (takse ali stroške). Njihov znesek je odvisen od vrednosti zahtevka, poteka postopka in posebnih okoliščin zadeve.

Stroške primarno plača stranka, ki ji to naloži sodišče s sodno odločbo. Načeloma je to stranka, ki v zadevi ne uspe.

Vložniki, ki zaradi osebnih ali ekonomskih okoliščin ne morejo v celoti plačati sodnih stroškov ali jih lahko plačajo le v obrokih, imajo pravico zaprositi za brezplačno pravno pomoč (*Verfahrenskostenhilfe*), ki jim pomaga kriti stroške sodnega preživninskega postopka. Vendar morata nameravani sodni postopek ali obramba zoper njega zagotavljati razumne možnosti za uspeh in ne smeta biti očitno neresna. Glede na dohodek in premoženje vložnika se lahko zagotovi brezplačna pravna pomoč za delno ali celotno kritje sodnih stroškov in stroškov vložnikovega odvetnika, ne pa tudi stroškov odvetnika nasprotne stranke v primeru neuspeha.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Preživnino je treba redno plačevati. Višina preživnine se določi glede na zahteve in potrebe upravičenca do preživnine ter plačilno sposobnost zavezanca. Višja deželna sodišča (*Oberlandesgerichte*) so v zvezi s tem pripravila preglednice in smernice, ki so v pomoč pri določitvi pavšalnega zneska za postavke, ki jih je treba upoštevati. Za izračun višine preživnine za otroke se redno uporablja düsseldorfska preglednica.

Če se spremenijo dejanske okoliščine, na katerih temelji sodna odločba, se lahko ta spremeni na zahtevo preživninskega upravičenca ali preživninskega zavezanca. Preživnina za mladoletnega otroka se lahko tudi indeksira v skladu s prvim stavkom člena 1612a(1) civilnega zakonika. V tem primeru se določi kot delež najnižjega zneska preživnine, ki velja v danem trenutku. Najnižji znesek preživnine urejata drugi in tretji stavek člena 1612a(1) civilnega zakonika in se viša glede na tristopenjsko lestvico, ko otrok odrasča. Če sodna odločba določa indeksirano plačevanje preživnine, odločbe ni treba spremeniti vsakič, ko otrok doseže novo starostno obdobje.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se načeloma plačuje vsak mesec za en mesec vnaprej upravičencu do preživnine, v primeru mladoletnih otrok pa tistemu od staršev, ki skrbi zanje, ali stranki, ki je sicer upravičena do prejema plačila.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Ugotovljeni preživninski zahtevki se lahko izterjajo z izvršbo (*Zwangsvollstreckung*). Izvršba se opravi v skladu z običajnimi pravili.

Vendar je obveznost, ki je naložena preživninskemu zavezancu, dodatno okrepljena z dejstvom, da je kršitev te obveznosti kazniva na podlagi kazenskega prava.

Osebi, ki krši preživninsko obveznost, se lahko izreče do tri leta zaporne kazni ali plačilo globe. Če je kazen odvzeta prostosti neizogibna, lahko sodišče zadrži njeno izvršitev in obsojencu naloži izpolnitev preživninskih obveznosti. Sodišče nato prekliče zadržanje izvršitve, če obsojenec hudo ali vztrajno krši tako odredbo in s tem utemeljuje bojazen, da bo storil nadaljnja kazniva dejanja, zlasti kršitev preživninskih obveznosti. Če gre za storilčevo prvo kršitev, pa lahko tožilstvo začasno zadrži vložitev obtožnice ali sodišče začasno zadrži kazenski postopek, če se obtoženemu hkrati naloži izpolnitev preživninske obveznosti v določenem znesku.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Premično premoženje lahko zarubi (*Pfändung*) sodni uradnik (*Gerichtsvollzieher*) (člen 808(1) zakonika o civilnem postopku). Primeri, v katerih je dovoljena ta oblika rubeža, so omejeni s členoma 811 in 812 zakonika o civilnem postopku. Izvzeti so predmeti iz člena 811 navedenega zakonika. To pa se ne nanaša na blago, ki je bilo kupljeno na podlagi lastninskega pridržka do plačila (*Eigentumsvorbehalt*), kot določa člen 811(2) zakonika. Člena 811a in 811b zakonika določata, da se vredni predmeti, ki so izvzeti na podlagi člena 811, nadomestijo s predmeti manjše vrednosti, ki imajo enako funkcijo.

Prebivališče dolžnika se lahko preišče brez njegovega soglasja le na podlagi odredbe o hišni preiskavi, ki jo izda sodnik (člen 758a zakonika o civilnem postopku). Rubež terjatev vodi sodišče, ki vodi izvršilni postopek.

Za rubež dohodkov iz dela veljajo izjeme, določene v členu 850 in naslednjih zakonika o civilnem postopku. Koliko dohodka iz dela dolžnika je izvzeto, je odvisno ne le od višine njegovega dohodka, temveč tudi od tega, koliko oseb je zakonito upravičenih do prejemanja preživnine od dolžnika. Kot pomoč pri izračunu je bila oblikovana preglednica omejitve izvzetja, ki je vključena kot priloga k členu 850c zakonika, na podlagi katerega se opredeljujejo omejitve izvzetja. Preglednica se redno pregleduje, stopnja pa se po potrebi prilagodi.

Če se izvršitev izvede na podlagi preživninskega zahtevka ali zahtevka, ki izhaja iz namerno storjenega protipravnega dejanja (*unerlaubte Handlung*), lahko sodišče, ki vodi izvršilni postopek, na podlagi členov 850d in 850f zakonika o civilnem postopku in na zahtevo upravičenca določi drugačno stopnjo izvzetja iz rubeža. Dolžnik lahko prav tako zaprosi za določitev drugačne stopnje v primeru nekaterih posebnih osebnih potreb v skladu s členom 850f(1) zakonika o civilnem postopku.

V skladu s členom 850k zakonika o civilnem postopku je iz rubeža lahko izvzet tudi račun dolžnika. Tak račun se imenuje Pračun (*Pfändungsschutzkonto* ali *P-Konto*) ali račun, izvzet iz rubeža. Namenjen je zagotavljanju razumnega življenjskega standarda dolžnika in njegovih vzdrževanih oseb. P-račun zagotavlja predvsem samodejno zaščito stanja do ravnini osnovnega izvzetja, ki trenutno znaša 1 178,95 EUR na koledarski mesec. V nekaterih okoliščinah se lahko to osnovno izvzetje zviša, na primer če ima dolžnik tudi druge preživninske obveznosti. Podrobnosti o zneskih, izvzetih iz rubeža, so na voljo na spletnem naslovu: <http://www.bmjv.de/DE/Themen/FinanzenUndAnlegerschutz/ZwangsvollstreckungPfaendungsschutz/Pfaendungsschutzkonto.html>. Za otroški dodatek in nekatere pravice iz socialnega varstva velja dodatna zaščita. Običajno mora dolžnik za pridobitev take zaščite le predložiti dokazila banki. V posebnih primerih (če ima na primer dolžnik zaradi bolezni posebne potrebe) lahko sodišče, ki vodi izvršilni postopek, prilagodi posamezen znesek stanja na računu, ki je izvzet iz rubeža.

Za preživninske zahtevke se uporablja običajni triletni zastaralni rok (člen 195 civilnega zakonika), ki začne teči ob koncu leta, v katerem je zahtevek nastal in v katerem je upravičenec zanj izvedel (člen 199(1) civilnega zakonika). Ločen 30-letni zastaralni rok se uporablja le za zaostala plačila ugotovljene preživnine (točka 3 člena 197(1) civilnega zakonika): rok začne teči na datum zavezujoče odločbe sodišča ali z nastankom izvršilnega naslova ali pa kot je navedeno v zapisniku (člen 201(1) civilnega zakonika).

Zastaranje preživninskih zahtevkov se lahko zadrži. Zadržanje pomeni, da se tako obdobje ne všteje v zastaralni rok (člen 209 civilnega zakonika). Tak primer je preživnina za otroka, dokler otrok ne dopolni 21 let (točka 2(a) drugega stavka člena 207(1) civilnega zakonika).

Če se izda sodna odločba o izvršbi ali se zaprosi za njeno izdajo, začne teči običajni triletni zastaralni rok (točka 2 člena 212(1) civilnega zakonika). S tem se prepreči zastaranje ugotovljenih prihodnjih preživninskih zahtevkov.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Odločba o preživnini je redni izvršilni naslov (*Vollstreckungstitel*) za denarno terjatev, kar pomeni, da mora stranka, ki je upravičena do preživnine, načeloma upoštevati običajna pravila izvršbe in sama zahtevati izvršbo terjatve.

Vendar lahko pri izterjavi pomaga urad za mladino, če pomaga otroku v skladu s členom 1712 civilnega zakonika. Otroku lahko pomaga na zahtevo starša, ki je sam odgovoren za vzgojo in varstvo otroka, če pa si starša delita vzgojo in varstvo, lahko to stori na zahtevo starša, ki skrbi za otroka.

Razlikovati je treba med takšnimi zadevami in zadevami, v katerih lahko upravičenec do preživnine prejema nekatera plačila iz socialnega varstva, ki izpolnjujejo potrebo, ki bi se sicer krila s preživnino. Če ima prejemnik takega plačila iz socialnega varstva neplačan preživninski zahtevek zoper preživninskega zavezanca, se preživninski zahtevek praviloma prenese na pristojni javni organ, ki lahko nato uveljavlja preživninski zahtevek v svojem imenu.

V nekaterih zadevah, ko otroka vzgaja starš samohranilec, drugi od staršev pa ne plačuje denarne preživnine, upravičenost do plačila izhaja iz zakona o vnaprejšnjem plačilu preživnine (*Unterhaltsvorschussgesetz – UVG*). Urad za vnaprejšnje plačilo preživnine (*Unterhaltsvorschusskasse*) nato izterja preživninski zahtevek, ki je prešel nanj.

Poleg tega velja, da če preživninski zavezanec ne plačuje preživnine in je treba plačati socialno varstvo (*Sozialhilfe*) (če so izpolnjene druge zahteve za socialno varstvo), se preživninski zahtevki prenesejo na nosilca socialnega varstva (enako kot pri zgoraj navedenih vnaprejšnjih plačilih preživnine), ta pa jih potem lahko izterja. V primeru plačil za osnovno varstvo iskalcev zaposlitve (*Grundsicherung für Arbeitssuchende*) je mogoče pravico prenesti le s pisnim obvestilom izvajalca plačil preživninskemu zavezancu.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Plačila na podlagi zakona o vnaprejšnjem plačilu preživnine ter plačila za socialno varstvo in osnovno varstvo iskalcev zaposlitve iz vprašanja 12 so samostojna plačila za socialno varstvo, ki so po obsegu omejena in niso preživnina v strogem pomenu besede. Imetniku zahtevka jih neposredno izplačajo pristojni javni organi. Niso odvisna od tega, ali je preživninski zahtevek mogoče izterjati ali ne. Javni organi, na katere je preživninski zahtevek prenesen, ga lahko izterjajo v svojem imenu.

V nasprotju s plačili na podlagi zakona o vnaprejšnjem plačilu preživnine ter plačili za socialno varstvo in osnovno varstvo iskalcev zaposlitve se s pomočjo pri zahtevkih, ki jo zagotavlja urad za mladino, ne ustvari ločeno upravičenje do plačila pristojnega javnega organa. Vloga javnega organa je v takem primeru omejena na pomoč upravičencu pri uveljavljanju in izterjavi preživninskega zahtevka.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Če želi upravičenec do preživnine izterjati preživninski zahtevek zoper zavezanca, ki ima prebivališče v tujini, lahko zaprosi za pomoč zvezni urad za pravosodje (*Bundesamt für Justiz*) v Bonnu. Zvezna republika Nemčija je imenovala zvezni urad za pravosodje kot osrednji organ za čezmejne preživninske postopke.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Zahteve, ki jih upravičenec s prebivališčem v Nemčiji vložijo na podlagi člena 55 uredbe EU o preživninskih obveznostih, ali člena 9 Haaške konvencije o mednarodni izterjavi preživnine iz leta 2007, ali člena 2(1) in (2) Konvencije ZN iz leta 1956, je treba predložiti zaprosenemu osrednjemu organu, tako da se pošljejo na zvezni urad za pravosodje v Bonnu. Za več informacij glej: https://www.bundesjustizamt.de/DE/Themen/Buergerdienste/AU/AU_node.html
Kontaktne podatki osrednjega organa so:

Bundesamt für Justiz

Referat II 4

53094 Bonn

Nemčija

E-naslov: auslandsunterhalt@bfj.bund.de

Tel.: +49 (0)228 99410 6434

Telefaks: +49 (0)228 99410 5202

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Upravičenci, ki imajo prebivališče v tujini, se lahko obrnejo na osrednji organ države svojega prebivališča na podlagi člena 55 uredbe EU o preživninskih obveznostih, člena 9 Haaške konvencije o mednarodni izterjavi preživnin iz leta 2007 ali člena 2(1) in (2) Konvencije ZN iz leta 1956.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Te zahteve je treba vložiti prek osrednjega organa v državi prebivališča. Ta jih posreduje osrednjemu organu Zvezne republike Nemčije (glej točko 14.2).

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Se ne uporablja.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Takse za preživninske postopke se morajo praviloma plačati vnaprej. Na področju, ki ga zajema uredba o preživninskih obveznostih, se brezplačna pravna pomoč dodeli v skladu s členi 44 do 47 navedene uredbe. Obveznost vnaprejšnjega plačila se v nekaterih okoliščinah ne uporablja, zlasti če se dodeli brezplačna pravna pomoč.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Nemčija je svoj osrednji organ – zvezni urad za pravosodje (*Bundesamt für Justiz*) – ustrezno pooblastila za zagotovitev učinkovitosti ukrepov, opisanih v členu 51.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [\[et\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice: [\[en\]](#).

Družinske preživnine - Estonija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

V skladu z estonsko ustavo je preživninska obveznost dolžnost družine, da poskrbi za svoje člane, ki potrebujejo pomoč.

Preživnina je znesek, ki ga določi sodišče in se običajno plačuje redno v denarni obliki. Sodišče lahko na zahtevo upravičenca v nekaterih primerih odredi, da se preživninska obveznost plača kot enkratni znesek. Če za to obstaja utemeljen razlog, lahko oseba, ki mora plačevati preživnino mladoletnemu otroku, zahteva, naj se ji dovoli, da preživninsko obveznost izpolnjuje v nedenarni obliki.

Običajno je za plačevanje preživninske obveznosti osebi, ki potrebuje pomoč, odgovoren njen prednik ali potomec v prvem ali drugem kolenu. Drugače rečeno, odrasel otrok, starš in stari starš so vzajemno zavezani, da preživljajo drug drugega. Tudi zakonca sta oba obvezna s svojim delom in premoženjem vzdrževati svojo družino, kar vključuje dejavnosti za pokrivanje stroškov skupnega gospodinjstva ter zadovoljitev običajnih in izjemnih potreb katerega koli zakonca in njunih otrok. Obveznost zagotavljanja preživnine osebi, ki potrebuje pomoč, lahko zajema tudi razvezanega zakonca ali osebo, s katero zavezanec ni v zakonski zvezi, vendar ima z njo otroka.

Preživnino v obliki dodatka plačuje starš mladoletnega otroka, zlasti če ne živi z otrokom ali ne sodeluje pri njegovem varstvu in vzgoji. Razvezani zakonci osebe, ki potrebuje pomoč, ji je obvezen zagotavljati preživnino, predvsem če se ta po razvezi zakonske zveze ne more sama preživljati, ker je prevzela odgovornost za varstvo in vzgojo otroka, ali če potrebuje pomoč zaradi starosti ali zdravstvenega stanja. Oseba, ki ima otroka z osebo, ki potrebuje pomoč, je obvezna zagotavljati preživnino 12 tednov po rojstvu otroka in tudi pozneje, če oseba potrebuje pomoč zaradi zdravstvenih težav, ki so posledica varstva in vzgoje otroka, nosečnosti ali poroda.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Polnoletnost nastopi z dopolnjenim 18. letom, oseba, mlajša od 18 let, pa je mladoletna. Mladoletni otrok je upravičen do preživnine, preživljati pa sta ga dolžna predvsem njegova starša po enakih delih. Otroci, ki je dopolnil 18 let in nadaljuje izobraževanje po osnovnošolskem ali srednješolskem izobraževalnem programu na osnovni šoli, srednji šoli ali ustanovi za poklicno izobraževanje ali pa pridobiva visokošolsko izobrazbo na univerzi, je prav tako upravičen do preživnine, vendar le do dopolnjenega 21. leta.

Odrasli otroci morajo še enkrat kot posamezniki vložiti zahtevek pri sodišču, če želijo, da se plačilo preživnine nadaljuje po njihovi polnoletnosti, če je bila obveznost plačila preživnine preklicana na podlagi predhodne sodne odločbe.

Drugi predniki ali potomci, ki se niso zmožni sami preživljati, so upravičeni do prejemanja preživnine, če se ugotovi, da potrebujejo pomoč.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? kateri so glavni elementi tega postopka?

Od starša mladoletnega otroka se lahko zahteva, naj izpolnjuje preživninsko obveznost. Če starš preživnine ne plačuje prostovoljno, se lahko na sodišču vložijo zahteva za plačilo preživnine. Za preživnino se zaprosi tako, da se na sodišču vložijo predlog za hitri postopek v zadevah v zvezi s plačilnim nalogo za preživnino za otroka ali preživninski zahtevek (tožba za preživnino). Državna taksa se ne zaračuna, če se vložijo zahteva za preživnino za mladoletnega otroka. Hitri postopek v zadevah v zvezi s plačilnim nalogo je poenostavljeni postopek, pri katerem se lahko plačilo preživnine odredi le, če se zahteva preživnina za mladoletnega otroka, če je ime starša, ki mu je naloženo plačevanje preživnine, navedeno na otrokovem rojstnem listu, če preživnina mesečno ne presega 1,5-kratnika najnižje preživnine (glej vprašanje 8) in če drugi starš ne izpodbija plačevanja preživnine. Če niso izpolnjeni pogoji za predložitev plačilnega naloga, je treba vložiti zahtevek za plačilo preživnine na okrajnem sodišču, na območju katerega ima otrok stalno prebivališče.

Več informacij o hitrem postopku v zadevah v zvezi s plačilnim nalogo za preživnino za mladoletnega otroka je na voljo [\[en\]](#) tukaj. Obrazec za tožbo za plačilo preživnine za otroka je na voljo [\[en\]](#) tukaj.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Mladoletni otroci so upravičeni do prejemanja preživnine. Ker ima mladoletni otrok omejeno pravno in poslovno sposobnost, zahtevek v njegovem imenu na sodišču vložijo njegov zakoniti zastopnik – starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka. Če je bil otroku dodeljen zakoniti skrbnik, ta vložijo tožbo kot otrokov zakoniti zastopnik.

Odrasla oseba, ki je pravno in poslovno sposobna, sama vložijo tožbo za preživnino.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Predlog sodišču, naj prisili starša k izvajanju preživninske obveznosti do mladoletnega otroka, se obravnava kot preživninska zadeva. V preživninski zadevi je treba vložiti tožbo na okrajnem sodišču, na območju katerega ima otrok stalno prebivališče. Če otrok nima stalnega prebivališča v Estoniji, se tožba vložijo glede na stalno prebivališče toženca. Če toženec nima stalnega prebivališča v Estoniji, se tožba vložijo glede na stalno prebivališče tožnika.

Za preživnino se lahko zaprosi tudi na podlagi hitrega postopka v zadevah v zvezi s plačilnim nalogo (glej odgovor na vprašanje 3).

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Za pridobitev preživnine za otroka na sodišču je treba vložiti tožbo, za katero ni nujno potrebna strokovna pravna pomoč ali storitve posrednika. Sodišče odredi plačevanje preživnine od datuma, ko je bila vložena tožba, na podlagi tožbe pa lahko odredi tudi, naj se preživnina plača za nazaj za največ eno leto pred vložitvijo tožbe.

Obrazec za tožbo za plačilo preživnine za otroka je na voljo [\[en\]](#) tukaj.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Državna taksa se ne zaračuna, če se vložijo tožba za izpolnitev preživninske obveznosti za mladoletnega otroka ali ponovni pregled prošnje za hitri postopek v zadevah v zvezi s plačilnim nalogo za preživnino za otroka.

Za kritje stroškov postopka je mogoče zaprositi za državno pravno ali postopkovno pomoč.

Če oseba zaprosi za državno pravno pomoč, ji estonska odvetniška zbornica dodeli odvetnika. Njegova naloga je osebo zastopati in ji svetovati v postopku. Državna pravna pomoč je na voljo osebam, ki zaradi svojega finančnega stanja takrat, ko potrebujejo pravno pomoč, ne morejo plačati strokovnih pravnih storitev oziroma jih lahko plačajo le delno ali v obrokih ali se po plačilu pravnih storitev ne bi mogle več preživljati. Oseba, ki prejme državno pravno pomoč, s tem ni oproščena obveznosti plačila drugih stroškov postopka.

Podrobnejše informacije o državni pravni pomoči so na voljo [\[en\]](#) tukaj.

Prošnjo za državno postopkovno pomoč za kritje stroškov postopka lahko vložijo oseba, ki zaradi svojega finančnega stanja ne more plačati teh stroškov oziroma jih lahko plača le delno ali v obrokih. Obstajati mora tudi zadosten razlog za domnevo, da bo načrtovano sodelovanje v postopku uspešno.

Obrazec za prošnjo za postopkovno pomoč za fizično osebo s poročilom o osebnem in finančnem stanju vlagatelja in družinskih članov je na voljo [tukaj](#).

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Sodišče lahko odredi, naj se mladoletnemu otroku plačuje preživnina v obliki fiksnega ali spremenljivega zneska, pri čemer navede podlago za izračun zneska preživnine. Sodišča običajno odredijo mesečno plačevanje preživnine. Mesečna preživnina za enega otroka ne sme biti manjša od polovice minimalne mesečne plače, ki jo določi republiška vlada (najnižja preživnina je tako leta 2018 znašala 250 evrov na otroka, 2019 270 evrov in leta 2020 292 EUR). Če obstaja utemeljen razlog, lahko sodišče zniža preživnino pod minimalno mesečno plačo, ki jo določi vlada. V takem primeru sta lahko utemeljena razloga med drugim nezmožnost starša za delo ali dejstvo, da ima preživninski zavezanec druge vzdrževance.

Če za to obstaja utemeljen razlog, lahko preživninski upravičenec zahteva, naj se mu dovoli, da preživnino zagotavlja na drug način. Starša se lahko medsebojno sporazumeta o podrobni ureditvi načina izpolnjevanja preživninske obveznosti do otroka in določita, kako in v kakšnih presledkih naj se zagotavlja preživnina.

Obseg preživnine se določi na podlagi otrokovih potreb in običajnega življenjskega sloga. Otrokov običajni življenjski slog je odvisen od finančnih sredstev, ki jih imata na voljo starša. Če se spremeni podlaga za plačevanje preživnine, lahko katera koli stranka na sodišču vloži tožbo za povečanje ali zmanjšanje preživnine.

Če je sprememba odobrena, se znesek preživnine običajno lahko spremeni z dnem sprejetja odločbe, kar pomeni, da neplačanih preživnin za nazaj ni mogoče spremeniti.

V Estoniji se znesek preživnine samodejno spremeni, če je bila preživnina, določena v sodni odločbi, vezana na minimalno mesečno plačo, ki jo določi vlada, in če se ta minimalna mesečna plača spremeni. Podatki o minimalni mesečni plači so na voljo [tukaj](#).

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se običajno plačuje v rednih denarnih zneskih. Če za to obstaja utemeljen razlog, lahko preživninski zavezanec, ki je obvezen plačevati preživnino za mladoletnega otroka, zahteva, naj se mu dovoli, da preživnino zagotavlja na drug način. Preživnino v obliki dodatka za preživljanje plačuje starš mladoletnega otroka, zlasti če ne živi z otrokom ali ne sodeluje pri njegovem varstvu in vzgoji. Preživnina se plačuje vnaprej za vsak koledarski mesec. Čeprav je prejemnik preživnine otrok, jo je treba običajno plačevati drugemu staršu. Neposredno otroku se lahko plačuje, če so se tako dogovorili starši ali če je tako določeno v sodni odločbi.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če je sodna odločba o preživnini začela veljati ali je izvršljiva takoj, vendar drugi starš ne izpolnjuje obveznosti, se je treba obrniti na sodnega izvršitelja. Če zavezanec v zahtevanem času ni izvedel plačil, določenih v sodni odločbi, sodni izvršitelj na podlagi predloga osebe, ki je sprejela ukrepe za zavarovanje zahtevka, opravi vse potrebno za zaseg premoženja zavezanca. Za zaseg sredstev zavezanca je treba sodnemu izvršitelju predložiti sodno odločbo in predlog za izvršbo. V predlogu za izvršbo je treba navesti podatke o zavezancu in, če je mogoče, njegovem premoženju (stalno prebivališče, kontaktni podatki, znani podatki o premoženju). Če predlagatelj želi, da sodni izvršitelj uporabi vse zakonske možnosti za izterjavo dolga, je treba v predlogu za izvršbo navesti, da predlagatelj vlaga zahtevek za plačilo zoper zavezanca iz njegovega registriranega nepremičnega premoženja, premičnega premoženja in terjatev. V izvršilnem postopku ima preživnina za otroka prednost pred drugimi zahtevki, za zavarovanje preživninskega zahtevka pa je mogoče zaseči premoženje v večjih zneskih in na podlagi sodne odločbe za nedoločen čas začasno odvzeti naslednje pravice in prekiniti veljavnost naslednjih dovoljenj: lovsko dovoljenje, pravica do vožnje motornih vozil, orožni list, dovoljenje za nabavo orožja, dovoljenje za upravljanje plovil za rekreacijo in osebnih plovil, ribiško dovoljenje.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Oseba je oproščena preživninske obveznosti, če zaradi drugih obveznosti in svojega premoženjskega stanja ni zmožna zagotavljati preživnine drugi osebi, ne da bi s tem škodila svojemu običajnemu preživljanju. Ne glede na zgoraj navedeno starši niso oproščeni preživninske obveznosti do svojih mladoletnih otrok. Sodišče lahko prav tako oprostí zavezanca preživninske obveznosti, omeji obdobje izvajanja obveznosti ali zniža preživnino, če je izjemno nepravilno zahtevati, naj se obveznost izvaja, na primer če je potreba preživninskega upravičenca po pomoči nastala zaradi njegovih nespametnih dejanj. Nadomestilo za škodo zaradi neplačevanja preživnine in neizpolnjevanja obveznosti se lahko zahteva za nazaj za največ eno leto pred vložitvijo tožbe za preživnino pri sodišču. Zastaralni rok za plačilo preživnine kot preživninske obveznosti je deset let za vsako posamezno obveznost. Zastaralni rok začne teči konec koledarskega leta, v katerem zahtevek v zvezi s preživninsko obveznostjo postane izterljiv. Preživninska obveznost je osebna obveznost, ki preneha veljati s smrtjo upravičenca ali zavezanca; izjeme veljajo v zvezi s predplačili in pobotanimi zneski.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

V čezmejnih preživninskih sporih lahko osrednji organ, tj. služba za mednarodno pravosodno sodelovanje pri ministrstvu za pravosodje, zagotovi pomoč. Za [državno pravno pomoč](#) se lahko zaprosi ob vložitvi preživninskega zahtevka na sodišču. Ni posebnih organizacij ali organov, ki zagotavljajo pomoč v primeru nacionalnih preživninskih zahtevkov.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Od 1. januarja 2017 ima starš, ki vzgaja otroka, pravico upravo za socialno zavarovanje (*Sotsiaalkindlustusamet*) zaprositi za državno preživnino za čas poteka sodnih in izvršilnih postopkov. Ta preživnina je začasna državna pomoč staršu, ki sam vzgaja in preživlja otroka. Država plačuje preživnino v imenu starša, ki je ne plačuje, pozneje pa od njega izterja denar. Državna preživnina se plačuje osebi v povezavi s sodnim postopkom v preživninski zadevi. Pogoj za prejemanje državne preživnine je, da mora oseba sodišču predlagati plačevanje preživnine bodisi po hitrem postopku v zadevah v zvezi s plačilnim nalogom bodisi s tožbo.

Preživnina otroku zagotavlja do 100 evrov mesečno.

Več informacij o zahtevi za preživnino je na voljo [tukaj](#).

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Za pridobitev preživnine v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 je mogoče pridobiti pomoč službe za mednarodno pravosodno sodelovanje pri ministrstvu za pravosodje.

Za pridobitev preživnine v drugi državi je treba predložiti zahtevo za uvedbo postopka v preživninski zadevi službi za mednarodno pravosodno sodelovanje pri estonskem ministrstvu za pravosodje in pristojnem organu zadevne druge države. Priložiti je treba kopijo otrokovega rojstnega lista ali sodne odločbe o ugotovitvi očetovstva. Če očetovstvo ni ugotovljeno, je to treba navesti v zahtevi, ki se pošlje drugi državi.

Obrazec za zahtevo je na voljo [tukaj](#).

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Na službo za mednarodno pravosodno sodelovanje pri estonskem ministrstvu za pravosodje se lahko obrnete po telefonu na številko +372 6208183 in +372 7153443 ali po e-pošti na naslov central.authority@just.ee in keskasutus@just.ee.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Zahtevek, ki ga vloži oseba s stalnim prebivališčem v drugi državi, bo najbolje obravnavan, če se naveže stik z ustreznim organom v državi stalnega prebivališča, ta pa bo nato navezal stik z osrednjim organom pri estonskem ministrstvu za pravosodje.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Glej odgovor na vprašanje 14.1.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Estonija je od 1. maja 2004 država članica Evropske unije, ki je ratificirala Haaški protokol iz leta 2007.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživalski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Glej odgovor na vprašanje 16.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživalskih obveznostih?

V čezmejnih zadevah znotraj Evropske unije, ki zadevajo zahteve za preživnino, sta v skladu z Uredbo na voljo državna pravna pomoč in državna postopkovna pomoč. S tem se osebi v postopku zagotovi, da jo zastopa strokovnjak z ustreznim pravnim znanjem, s kritjem stroškov postopka pa se ji omogoči dostop do sodnega varstva. Pravila, s katerimi se urejata državna pravna in postopkovna pomoč, določajo, da se uporablja nacionalna zakonodaja, razen če ni drugače določeno v Uredbi Sveta (ES) št. 4/2009.

Načeloma veljajo za osebe, ki živijo v drugih državah članicah EU, enaka jamstva, kot veljajo za osebe s stalnim prebivališčem v Estoniji. Osrednji organ, tj. služba za mednarodno pravosodno sodelovanje pri ministrstvu za pravosodje zagotavlja v čezmejnih preživalskih zadevah pravno pomoč in svetovanje ter tudi državno pravno in postopkovno pomoč v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009, v zvezi z deli, ki jih Uredba ne zajema, pa na podlagi nacionalne zakonodaje.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživalskih obveznostih?

Za čezmejno pravosodno sodelovanje je bila kot osrednji organ določena služba za mednarodno pravosodno sodelovanje pri ministrstvu za pravosodje. Tako je za pridobitev preživnine v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 mogoče pridobiti pomoč službe za mednarodno pravosodno sodelovanje pri ministrstvu za pravosodje, ki vodi postopke v zvezi z mednarodnimi prošnjami za pravno pomoč.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 16/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Irska

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživalska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Na podlagi sklepa o preživnini med zakoncema mora eden od zadevnih zakoncev drugemu zakoncu nakazovati redna ali pavšalna plačila za njegovo preživljanje in, kjer je to ustrezno, taki osebi, kot je lahko določena v sklepu, nakazovati redna plačila v korist vzdrževanih družinskih članov, če obstajajo. Na podlagi sklepa o preživnini za vzdrževanega otroka mora eden od zadevnih staršev drugemu staršu ali drugi osebi, ki sta ji dodeljena varstvo in vzgoja otroka, nakazovati taka redna ali pavšalna plačila, kot so lahko določena v sklepu za preživljanje otroka.

Preživalska obveznost je zahteva po zagotovitvi finančne podpore osebi, in kadar se taka obveznost uveljavlja na sodiščih, po izpolnitvi obveznosti iz sklepa sodišča v zvezi s preživnino.

Preživnino plačujejo naslednje kategorije oseb:

starši svojim otrokom: da;

otroci svojim staršem: običajno ne;

razvezani zakonec drugemu zakoncu: da;

drugo:

partnerji v registrirani partnerski skupnosti in zunajzakonski partnerji za namene zakona iz leta 2010 o registriranih partnerskih skupnostih ter nekaterih pravicah in obveznostih zunajzakonskih partnerjev;
neporočeni starš skrbniku njegovega otroka.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Do preživnine je upravičen vzdrževani otrok do 18. leta starosti, vzdrževani otrok, ki se redno šola, do 23. leta starosti in otrok ne glede na starost, ki spada med vzdrževane družinske člane zaradi invalidnosti.

Starši so dolžni finančno podpirati svoje otroke, tako da so lahko njihove vsakodnevne in občasne finančne potrebe izpolnjene.

Od otrok običajno ni mogoče zahtevati plačevanja preživnine staršem, razen v redkih in izjemnih okoliščinah, v katerih se premoženjske pravice, poverjene v skrbništvo, ob razvezi zakonske zveze spremenijo in prenesejo na otroke.

Od razvezanega zakonca se lahko zahteva plačevanje preživnine drugemu zakoncu, če zakonec, ki je vložil zahtevek, dokaže, da drugi zakonec glede na okoliščine ni ustrezno poskrbel zanj.

Od partnerja v registrirani partnerski skupnosti ali zunajzakonskega partnerja v smislu zakona iz leta 2010 o registriranih partnerskih skupnostih ter nekaterih pravicah in obveznostih zunajzakonskih partnerjev se lahko zahteva plačevanje preživnine drugemu partnerju v registrirani partnerski skupnosti ali

zunajzakonskemu partnerju, če partner v registrirani partnerski skupnosti ali zunajzakonski partner, ki je vložil zahtevek, dokaže, da drugi partner glede na okoliščine ni ustrezno poskrbel zanj.

Ne glede na to, ali so starši poročeni ali ne, lahko pri sodišču za svoje otroke vložijo zahtevek za preživnino od drugega starša. Tak zahtevek lahko vložijo tudi zakoniti skrbnik, odbor za zdravstveno varstvo ali katera koli oseba z zakonitim statusom v zvezi z vzdrževanim otrokom.

3 Naj se za pridobitev preživnine obnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Običajno se zahtevek vložijo pri sodišču, in sicer ga vložijo vzdrževani družinski član s civilno tožbo zoper drugo osebo. Zahtevek za preživnino za otroka običajno vložijo eden od staršev ali druga oseba, ki sta ji dodeljena varstvo in vzgoja otroka.

Informacije o postopkih, ki se uporabljajo za preživninske zahtevke na splošno, so na voljo v oddelku o družinskem pravu na [spletišču sodne službe](#) (Courts Service).

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Vložnik v preživninski zadevi je običajno tisti od staršev, ki skrbi za otroka/otroke. Zahtevek lahko vložijo tudi nekdanji zakonci in otroci sami. Stranke morajo imeti zadosten interes v zadevi, da imajo aktivno legitimacijo ali *locus standi* za vložitev zahtevka za pridobitev preživnine. V primeru sorodnika ali bližnje osebe je nujno, da ima vložnik določena pravna pooblastila za vodenje zadev sorodnika ali tesnega prijatelja, na primer pooblastilo za zastopanje. V imenu mladoletnega otroka lahko preživninski zahtevek vložijo starši ali zakoniti skrbniki.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Za odreditev preživnine za otroka do največ 150 EUR na teden, ki jo plačuje eden od staršev, in preživnine za zakonca/partnerja v registrirani partnerski skupnosti do največ 500 EUR na teden je pristojno okrajno sodišče. Če se zahtevajo višji zneski, je treba zahtevek vložiti pri okrožnem ali višjem sodišču. Če se je postopek v zvezi z zakonsko zvezo že začel pri okrožnem ali višjem sodišču, je treba pri njem vložiti tudi zahtevek za preživnino, in to ne glede na zahtevani znesek.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Ne. Če se vložnik odloči, da ne bo najel odvetnika, lahko zahtevek vložijo osebno. Civilna pravna pomoč je na voljo tistim strankam v postopkih v zvezi z družinskimi pravom, ki jo potrebujejo glede na svoja sredstva.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Na Irskem so vsi postopki v zvezi z družinskimi pravom oproščeni sodnih taks. Stroški pridobitve pravnega svetovanja in zastopanja so lahko različni, civilna pravna pomoč pa je na voljo osebam glede na njihova sredstva.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Za odreditev preživnine za otroka do največ 150 EUR na teden, ki jo plačuje eden od staršev, in preživnine za zakonca/partnerja v registrirani partnerski skupnosti do največ 500 EUR na teden je pristojno okrajno sodišče. Če se zahtevajo višji zneski, je treba zahtevek vložiti pri okrožnem ali višjem sodišču. Sodišče pri določitvi preživnine prouči razumne potrebe preživninskega upravičenca (osebe, ki je upravičena do preživnine) in zmožnost plačevanja preživninskega zavezanca (osebe, ki ji je odrejeno plačevanje preživnine). Če se finančni položaj strank kakor koli spremenijo, lahko stranke pri sodišču vložijo zahtevek za spremembo sklepa o preživnini.

Sklep o preživnini se začne uporabljati z datumom, ki je določen v sklepu in ki je lahko pred datumom izdaje sklepa ali po njem, vendar ne pred datumom vložitve zahtevka za sklep.

V postopkih za razvezo zakonske zveze ali sodnih postopkih pri okrožnem ali višjem sodišču se lahko preživnina zahteva le od datuma vložitve zahtevka.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se običajno plačuje neposredno preživninskemu upravičencu. Vendar imajo preživninski upravičenci pravico, da se jim preživnina plačuje prek sodnega urada. Če je po mnenju sodišča to potrebno, se lahko preživninskemu zavezancu zarubi plača, pri čemer se lahko njegovemu delodajalcu odredi, naj odteguje zneske, ki jih je treba nakazati preživninskemu upravičencu.

Preživnina se plačuje osebam, ki so upravičene do preživnine, in osebam, ki jo upravljajo v njihovo korist, na primer enemu od staršev ali zakonitemu skrbniku.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če preživninski zavezanec ne plačuje preživnine, lahko preživninski upravičenec začne postopek pri sodišču, ki je izdalo sklep o preživnini, ali okrajnem sodišču, odvisno od tega, kaj se zahteva.

Sodišče lahko izda sklep o rubežu dohodkov preživninskega zavezanca, kot je navedeno v točki 1 zgoraj.

Če to ne bi zadostovalo, lahko sodišče preživninskemu zavezancu odredi, naj plača znesek, ki ga dolguje preživninskemu upravičencu. Če preživninski zavezanec ne izpolni te zahteve, lahko sodišče odredi, naj se zneski, ki jih stranki, ki ni izpolnila zahteve, dolguje druga oseba, namesto tej stranki nakažejo preživninskemu upravičencu. Za plačilo neporavnanih zneskov lahko odredi tudi prodajo premoženja, ki pripada preživninskemu zavezancu.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Okrajno sodišče je pristojno za izvršbo sklepov, izdanih v drugih državah članicah. Ima pooblastila v zvezi z nespoštovanjem sodišča (člena 9A in 9B zakona iz leta 1976), vendar samo v zvezi s sklepi, ki jih je dejansko izdalo okrajno sodišče. Za obsodbo zaradi neupoštevanja sklepa, ki je bil izdan drugje, nima pooblastila. Okrajno sodišče lahko dejansko izdaja samo sklepe o rubežu dohodkov (kjer je to ustrezno), sklepe o zaplembi ali sklepe o izvršbi na denarno terjatev dolžnika do tretje osebe (redko primerni).

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Preživninski upravičenec lahko pri sodišču vložijo zahtevek za pomoč pri izterjavi preživnine. Čeprav so na voljo druga sredstva, na primer mediacija, imajo sodišča ustrezno in zakonito pristojnost, da odpravijo neplačevanje preživnine.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Ne. Za plačevanje preživnine je odgovoren le preživninski zavezanec. Plačuje jo neposredno ali pa se mu odteguje od plače.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Uredba (ES) št. 4/2009, za katero se običajno uporablja poimenovanje uredba o preživninskih obveznostih, se nanaša na čezmejne preživninske zahtevke, ki izhajajo iz družinskih razmerij. Z njo so določena skupna pravila za celotno Evropsko unijo, njen namen pa je zagotoviti izterjavo preživninskih zahtevkov, tudi če je preživninski zavezanec ali upravičenec v drugi državi EU.

Konvencija ZN o izterjavi preživninskih zahtevkov v tujini (Newyorška konvencija) je na Irskem začela veljati novembra 1995 z zakonom o preživnini iz leta 1994. Ta konvencija naj bi oseb, ki živi v jurisdikciji ene pogodbenice, olajšala izterjavo preživnine od osebe, ki živi v jurisdikciji druge pogodbenice.

Z obema instrumentoma je vzpostavljena mreža osrednjih organov v vsaki pogodbenici. Vložniki/upravičenci/prosilci lahko svoje zahteve pošljejo osrednjemu organu, ta pa jih posreduje ustreznemu pristojnemu sodišču in v nekaterih primerih organizira pravno pomoč. Kontaktni podatki irskega osrednjega organa za izterjavo preživnin iz tujine so naslednji:

Ministrstvo za pravosodje,

51 St. Stephen's Green,

Dublin 2.

Telefonska številka: +353 (1) 602 8202

E-naslov: mainrecov@justice.ie

Telefaks ni na voljo.

V zvezi s sklepi okrajnega sodišča lahko prosilcu pomaga tamkajšnji sodni uradnik. Prosilci lahko zaprosijo tudi za pomoč pravnega zastopnika. Lahko so upravičeni do pravne pomoči, v zvezi s katero se morajo obrniti na svoj lokalni pravni center. Nazadnje lahko prosilec zaprosi za pomoč centra FLAC (center za brezplačno pravno pomoč), neodvisne in prostovoljne organizacije, ki upravlja mrežo pravnih svetovalnih centrov po vsej državi. Ti pravni svetovalni centri spoštujejo zaupnost in delujejo brezplačno.

V čezmejnih zadevah, v katerih preživninski zavezanec živi v drugi jurisdikciji, lahko prosilec zahtevek vloži prek osrednjega organa za izterjavo preživnin pri ministrstvu za pravosodje in enakost.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

V stik z ustreznim sodnim uradom ali organizacijo je mogoče stopiti po telefonu, pošti, elektronski pošti ali osebno. Prosilci naj za nadaljnje in lokalizirane informacije obiščejo spletišče posamezne organizacije.

Kontaktne podatke sodnih uradov je mogoče najti na [spletišču sodne službe](#).

Za kontaktne podatke irskega osrednjega organa za izterjavo preživnin iz tujine glej vprašanje 14.1 ter [spletišče ministrstva za pravosodje in enakost](#).

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Glej zgoraj; vprašanje št. 14.1.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Glej zgoraj; vprašanje št. 14.2.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Ni relevantno.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Vložniku/prosilcu ni treba plačati sodne takse za začetek postopka pri sodišču. Vložniki so upravičeni do brezplačne pravne pomoči v zvezi s temi zadevami.

Ko irski osrednji organ prejme zahtevek, se ta po potrebi posreduje v vednost [odboru za pravno pomoč](#).

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Člen 51 se nanaša na ukrepe osrednjega organa v zvezi z zahtevki na podlagi uredbe o preživninskih obveznostih. Kar zadeva zahteve za razglasitev izvršljivosti, jo irski osrednji organ zdaj zahteva od urada višjega sodnega uradnika višjega sodišča (*Master of the High Court*). Irski osrednji organ posreduje zahteve za izvršbo neposredno okrajnim sodiščem. Kar zadeva začetek postopka, osrednji organ prek odbora za pravno pomoč poskrbi za pravno zastopanje vložnika.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 28/03/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Grčija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Izraz „preživljanje“ se nanaša na neposredne človekove potrebe za preživetje, predvsem hrano. Dejansko pa izraz preživljanje zajema vse življenjske potrebe, naj se nanašajo na vzdrževanje ali izobraževanje, človekove kulturne ali prostočasne dejavnosti.

Preživninske obveznosti vključujejo plačilo dajatev – načeloma denarnih –, s katerimi se izpolnjujejo življenjske potrebe upravičenca.

Preživljanje morajo zagotoviti naslednje osebe glede na sorodstveno razmerje:

(a) zakonec, tudi če je razvezan (če obstaja preživninska obveznost po razvezi zakonske zveze);

(b) potomci za prednike v vrstnem redu, ki velja za dedovanje po zakonu;

(b) predniki (starši, stari starši: če staršev ni ali so nezmožni) za svoje neporočene otroke (biološke ali posvojene), načeloma v obdobju njihove mladostnosti;

(b) sorojenci za sorojence;

posebni primeri preživljanja pa so:

(c) preživnina, ki se plačuje v primeru prenehanja življenjske skupnosti in po razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze, ter

(d) preživnina, ki se plačuje neporočeni materi za nezakonskega otroka pred priznanjem.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Otrok ima načeloma pravico prejemati preživnino od svojih prednikov (staršev ali starih staršev) do polnoletnosti, tj. do svojega 18. leta.

Otroci imajo pravico prejemati preživnino tudi, ko so že polnoletni, če so vključeni v visokošolsko izobraževanje ali poklicno usposabljanje ter ne morejo delati zaradi študija in nimajo osebnega premoženja, iz katerega bi lahko pokrivali svoje potrebe v zvezi s preživljanjem.

Oseba je upravičena do preživnine samo, če se ne more preživljati sama s svojimi sredstvi ali delom, ki je primerno za njeno starost, zdravstveno stanje in življenjske razmere na splošno, med drugim ob upoštevanju morebitnih potreb po izobraževanju; mladoletne osebe so, tudi če imajo svoje premoženje, upravičene do preživnine od svojih staršev, kolikor je prihodek iz njihovega premoženja ali dela nezadosten za njihovo preživljanje. Vendar osebi ni treba plačevati preživnine, če je zaradi svojih drugih obveznosti ni sposobna plačevati, ne da bi s tem ogrozila svoje preživljanje; to pravilo se ne uporablja za preživnino za mladoletnega otroka, ki jo plačujejo starši, razen če je mladoletni otrok upravičen do preživnine od druge osebe ali če se lahko preživlja iz svojega premoženja.

V primeru nekdanjih zakoncev:

Nekdanji zakonec, ki se ne more preživljati s svojim dohodkom ali premoženjem, ima pravico od drugega nekdanjega zakonca zahtevati preživnino: (1) če sta ob izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze starost ali zdravstveno stanje zakonca, ki vložil zahtevek, taka, da od njega ni mogoče zahtevati, naj začne opravljati ali nadaljuje ustrezen poklic, da bi si sam zagotovil sredstva za preživljanje; (2) če zakonec, ki vložil zahtevek, skrbi za mladoletnega otroka in zato ne more opravljati ustreznega poklica; (3) če zakonec, ki vložil zahtevek, ne more najti ustrezne redne zaposlitve ali mora opraviti poklicno usposabljanje; v obeh primerih pravica traja največ tri leta po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze; ali (4) v vseh drugih primerih, kadar je dodelitev preživnine ob izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze potrebna iz razlogov pravičnosti.

Vendar se lahko iz pomembnih razlogov preživnina zavrne ali omeji, zlasti če je bila zakonska zveza kratkotrajna ali če je zakonec, ki bi bil lahko upravičen do preživnine, odgovoren za razvezo zakonske zveze ali je namerno povzročil svojo revščino.

Nekdanja zakonca morata drug drugemu predložiti natančne informacije v zvezi s premoženjem in dohodkom, kolikor so lahko pomembne za višino preživnine. Na podlagi zahtevka enega od nekdanjih zakoncev, poslanega prek pristojnega državnega tožilca, mora delodajalec, upravna služba ali davčni inšpektor priskrbeti vse ustrezne informacije, ki jih morda ima o premoženju drugega zakonca in predvsem o njegovem dohodku.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Običajno se mora oseba, upravičena do prejemanja preživnine, za pridobitev preživnine od preživninskega zavezanca obrniti na sodišče.

Če se uporablja Konvencija o izterjavi preživninskih zahtevkov v tujini, sprejeta v New Yorku (zakonodajna uredba 4421/1964), organ, ki je pristojen za pošiljanje preživninskega zahtevka preživninskega upravičenca, ki prebiva v državi pogodbenici Konvencije, zahteva od organa, ki je pristojen za prejem takega zahtevka v zadevni državi pogodbenici Konvencije, kjer prebiva preživninski zavezanec, natančneje od ministrstva za pravosodje v Grčiji, naj sprejme vse potrebne ukrepe, da bi preživninski upravičenec izterjal preživnino. V praksi ministristvo za pravosodje zaupa pooblaščenca, da poskrbi za priznanje pravice ali izvršitev sodne odločbe, ki jo je izdalo tuje sodišče, v korist tujega upravičenca, ki lahko pred grškimi sodišči uveljavlja vsa ustrezna pravna sredstva.

4 Ali se zahtevek lahko vložil v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

V imenu mladoletnih otrok, ki po zakonu (člen 63 ZPP) ne morejo sami pri sodišču vložiti zahtevka za izterjavo preživnine od preživninskega zavezanca, lahko zahtevek vložil oseba, ki ji je bila dodeljena starševska skrb (fizična oseba: eden od staršev ali druga oseba; ali pravna oseba: na primer institucija).

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Sodišče, ki je pristojno za tožbe za preživnino, ki jih preživninski upravičenec vložil zoper preživninskega zavezanca, je enočlansko prvostopenjsko sodišče (člen 17(2) in člen 681B zakona o pravnem postopku).

Krajevno je pristojno sodišče v kraju stalnega ali začasnega prebivališča preživninskega upravičenca (člen 39A ZPP) ali toženega preživninskega zavezanca, če je zahtevek povezan z zakonskim sporom ali spori med starši in otroki, ali sodišče v kraju zadnjega skupnega običajnega prebivališča zakoncev.

V nujnih primerih ali ob neposredni nevarnosti lahko preživninski upravičenec pri krajevno pristojnem enočlanskem prvostopenjskem sodišču zaprosi za izdajo začasne odredbe, s katero mu je dodeljena začasna preživnina, dokler ni v rednem postopku izdana pravnomočna sodna odločba o upravičenosti.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Za vložitev tožbe za preživnino je treba imenovati odvetnika s pooblastilom za zastopanje.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Pri zahtevku za preživnino mora toženec plačati predujem za sodne stroške tožnika, ki ne sme presegati 300 EUR (člen 173(4) ZPP). Če toženec v takem postopku sodnemu tajniku pred obravnavo zadeve ne predloži dokazov o plačilu, se šteje, da ni navzoč, kar pomeni, da bo zoper njega lahko izdana zamudna sodba (člen 175 ZPP).

Tožnik lahko zaprosi za pravno pomoč na podlagi zakona 3226/2004, če so njegovi dohodki zelo nizki, in sicer tako, da predloži ustrezne dokaze z vložitvijo predloga za izdajo ločene začasne odredbe pri enočlanskem prvostopenjskem sodišču.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Sodišče določi preživnino za dve leti, pri čemer upošteva zahteve po ustreznih življenjskih razmerah in izobraževanju preživninskega upravičenca ter finančne zmožnosti preživninskega zavezanca. Po dveh letih lahko katera koli stranka, tj. preživninski upravičenec ali preživninski zavezanec, zahteva, naj se določi nova višina preživnine. Če se spremenijo okoliščine, ki jih je upoštevalo sodišče, lahko obe stranki zahtevata ponovno presojo sodne odločbe in spremembo višine preživnine.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se preživninskemu upravičencu načeloma plačuje vsak mesec za en mesec vnaprej.

Preživnina se ne sme plačati kot pavšalni znesek, razen v primerih preživnine po razvezi zakonske zveze (člen 1443(b) civilnega zakonika).

Če je upravičena oseba mladoletna ali pod zaščito sodišča, se preživnina plačuje enemu od njenih staršev ali zastopniku oziroma skrbniku, ki ga je imenovalo sodišče in ki bo seveda izvedel ustrezne ukrepe v imenu upravičene osebe.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če preživninski zavezanec zavrne plačevanje preživnine, lahko preživninski upravičenec poskuša izterjati plačilo iz premoženja preživninskega zavezanca, če ga ima.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Pravica do preživnine preneha, ko prenehajo obstajati pogoji, na podlagi katerih je bila dodeljena, ali če preživninski upravičenec ali preživninski zavezanec umre. Za zahtevek preživninskega upravičenca zoper preživninskega zavezanca velja petletni zastaralni rok, ki teče od datuma vložitve zahtevka. Za regresne zahtevke oseb (tj. institucij), ki so plačevale preživnino preživninskemu upravičencu, zoper prvotnega preživninskega zavezanca velja petletni zastaralni rok (člen 250(17) civilnega zakonika).

Neporočena mati lahko od otrokovega očeta zahteva povračilo stroškov poroda in preživnino za omejeno obdobje (dva meseca pred rojstvom in štiri mesece, (v izjemnih primerih pa največ eno leto) po rojstvu), če je očetovstvo ugotovljeno s sodno odločbo in mati živi v revščini. Zahtevek neporočene matere zastara tri leta po rojstvu in se vložiti tudi zoper očetove dediče.

Dovoljen je rubež največ polovice plače preživninskega zavezanca, uporablja pa se tudi za vloge pri kreditnih institucijah (člen 982(2)(d) in (3) ZPP).

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Ne, razen v primeru tujih upravičencev, ki se lahko za pomoč pri uveljavljanju ustreznih pravic obrnejo na ministrstvo za pravosodje (glej odgovor na vprašanje 3 zgoraj).

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

V Grčiji ne.

(Razen če ima skrbništvo nad mladoletnim otrokom institucija ali javni ali zasebni pravni subjekt; v takem primeru tak subjekt na splošno nosi preživninsko obveznost in torej po uradni dolžnosti vstopi (člen 1490 civilnega zakonika) v pravice preživninskega upravičenca. Vendar ni mogoče v nobenih okoliščinah zahtevati, naj se preživninski zahtevek, tudi če ga je priznalo sodišče, plača vnaprej mladoletnemu otroku, upravičenemu do preživnine, ki mu jo mora plačevati drug preživninski zavezanec.)

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Na podlagi določb členov 51 in 56 zgoraj navedene uredbe osrednji organ države članice osebe, ki zahteva preživnino: (a) sodeluje z osrednjim organom države članice preživninskega zavezanca, tako da pošilja in prejema zadevne zahteve; (b) začneja postopke ali omogoča lažji začetek postopkov v zvezi s tovrstnimi zahtevami. Za take zahteve osrednji organi sprejmejo vse ustrezne ukrepe, da bi: (a) po potrebi zagotovili pravno pomoč ali olajšali zagotovitev take pomoči; (b) pomagali najti preživninskega zavezanca ali upravičenca, zlasti z uporabo členov 61, 62 in 63 Uredbe; (c) olajšali dostop do potrebnih informacij o dohodku in po potrebi drugih finančnih razmerah preživninskega zavezanca ali upravičenca, med drugim tudi o tem, kje ima premoženje, zlasti z uporabo členov 61, 62 in 63; (d) spodbujali sklenitev mirnega dogovora, da bi se preživnina plačevala prostovoljno, po potrebi s pomočjo mediacije, sprave ali podobnega postopka; (e) spodbujali nadaljnje izvrševanje odločb o preživninskih obveznostih, vključno z zamudnimi obrestmi; (f) olajšali izterjavo in hitro posredovanje plačil preživnine; (g) olajšali dostop do listin in drugih dokazov, brez poseganja v Uredbo (ES) št. 1206/2001; (h) pomagali ugotoviti sorodstveno razmerje, kjer je to potrebno za izterjavo preživnine; (i) začeli postopek ali olajšali začetek postopka, da bi po potrebi dosegli potrebne začasne ukrepe, ki se nanašajo na določeno ozemlje, s pomočjo katerih bi lahko uspešno zavarovali vložene zahteve za izterjavo preživnine; (j) olajšali komuniciranje ali omogočili lažje vročanje listin v skladu z Uredbo (ES) št. 1393/2007.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Obrnete se lahko na osrednjo službo pri ministrstvu za pravosodje na naslovu: 96 Mesogeion Ave., Atene – Grčija, PC 11527, tel.: +30 2107767322, e-naslov: civilunit@justice.gov.gr.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Grčijo zavezuje Haaški protokol z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti. V skladu s Protokolom za preživninske obveznosti velja pravo države članice običajnega prebivališča preživninskega upravičenca, tako da se za preživninskega upravičenca, ki prebiva v Grčiji, uporablja grško pravo.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Poglavje V Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 določa pravico do pravne pomoči, vključno s pravnim svetovanjem za dosego poravnave pred začetkom sodnega postopka, pravno pomočjo pri vložitvi zadeve pri sodišču ali drugem organu ter zastopanjem na sodišču, oprostitvijo sodnih stroškov in nagrad oseb, določenih za opravljanje nalog med postopkom, ali pomočjo pri kritju teh stroškov in nagrad. V državah članicah, v katerih je stranka, ki v postopku ne uspe, dolžna plačati stroške nasprotne stranke, pravna pomoč v primerih, ko prejemnik pravne pomoči z zahtevkom ne uspe, vključuje tudi stroške nasprotne stranke, če bi pravna pomoč vključevala te stroške v primeru, da bi prejemnik običajno prebival v državi članici sodišča, pred katerim teče postopek, tolmačenje, prevajanje dokumentov, ki jih zahteva sodišče ali pristojni organ in predloži prejemnik pravne pomoči ter ki so potrebni za rešitev zadeve, potne stroške, ki jih nosi prejemnik pravne pomoči, kadar zakon ali sodišče zadevne države članice zahteva fizično navzočnost oseb, ki so vključene v predložitev prejemnikove zadeve, pred sodiščem in ko sodišče odloči, da zadevne osebe ne morejo biti na za sodišče sprejemljiv način zaslišane drugače.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Osrednji organ ima med drugim redne stike s pristojnimi organi, da bi: (a) lažje našel preživninskega zavezanca ali upravičenca; (b) pridobil potrebne informacije o dohodku in po potrebi drugih premoženjskih razmerah preživninskega zavezanca ali upravičenca, med drugim tudi o tem, kje ima premoženje, in (c) spodbudil prostovoljno plačevanje preživnine.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 16/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Španija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Šteje se, da preživnina pomeni vse potrebno v zvezi s hrano, stanovanjem, oblačili in zdravstveno oskrbo.

Preživnina zajema tudi izobraževanje in usposabljanje upravičenca do preživnine do njegove polnoletnosti in tudi po tem, če se še naprej izobražuje iz razlogov, ki mu jih ni mogoče pripisati. V času zakonske krize med postopkom prenehanja življenjske skupnosti ali postopkom za razvezo zakonske zveze se lahko zahteva preživnina za otroke, ki živijo v gospodinjstvu, pa finančno niso samostojni.

Stroški, povezani z nosečnostjo in porodom, so vključeni v preživnino, razen če so kriti drugače.

Obveznost do polnega preživljanja obstaja med:

1. – zakoncema;
2. – predniki in potomci.

Sorojenci morajo prejeti le potrebno pomoč za preživljanje, kadar je ta potrebna iz kakršnega koli razloga, ki ga ni mogoče pripisati upravičencu do preživnine, vključno s, po potrebi, pomočjo za izobraževanje.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Otroci so upravičeni do preživnine do polnoletnosti, tj. v Španiji do 18. leta, razen če ima mladoletnik zadostne lastne dohodke. Po dopolnitvi polnoletnosti se obveznost v zvezi z otroki nadaljuje, dokler niso finančno neodvisni, ne končajo šolanja ali dokler so brezposelni, vendar za to niso krivi sami. Pri mladoletnih otrocih je treba upoštevati tudi člene v civilnem zakoniku (*Código Civil*) o skupnih učinkih razveljavitve zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti in razveze zakonske zveze (člen 90 in naslednji).

Do polnoletnosti otrok je plačevanje preživnine prednostna obveznost, ki se ji ni mogoče izogniti.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? kateri so glavni elementi tega postopka?

Zahtevke je treba vložiti pri sodišču, pri čemer so za njih pristojna sodišča prve stopnje (*Juzgados de Primera Instancia*).

Kateri so ključni elementi v postopku?

Zahtevki se obravnavajo na ustni obravnavi (*juicio verbal*). Če se preživnina zahteva kot stranski zahtevek v postopku prenehanja življenjske skupnosti ali postopku za razvezo zakonske zveze oziroma med ukrepi v zvezi z razmerjem med starši in otroci v primeru ločitve para, se obravnava skupaj z navedenimi postopki z uporabo ustne obravnave z nekaterimi posebnimi elementi.

Ko so bile v Španiji razglašene izredne razmere (s kraljevo uredbo 463/20 z dne 14. marca 2020 o obvladovanju zdravstvene krize, ki jo je povzročil COVID-19) in zlasti s sprejetjem kraljeve uredbe 16/20 z dne 18. aprila 2020 o postopkovnih in organizacijskih ukrepih v pravosodnem sistemu za obravnavo COVID-19, je bil uveden poseben skrajšan postopek za obravnavo družinskih zadev v izrednih razmerah (glej člene 3, 4 in 5). Ta posebni postopek se uporablja v primerih, ko je treba zahtevati pregled trajnih ukrepov, sprejetih v skladu s členom 774 zakona 1/2000 z dne 7. januarja 2000 o civilnem postopku (*Ley de Enjuiciamiento Civil*), v zvezi z gospodinjstvi stroški, finančnimi izplačili med zakoncema in priznanimi preživninskimi obveznostmi do otrok, če se pregled zahteva zaradi tega, ker se je ekonomski položaj zakoncev in staršev bistveno spremenil zaradi zdravstvene krize, ki jo je povzročil COVID-19.

Uporablja se tudi za spore v zvezi z zahtevki za določitev ali pregled obveznosti plačila preživnine, kadar se zahtevek vložijo z utemeljitvijo, da se je ekonomski položaj družinskega člana, ki bi moral plačevati preživnino, bistveno spremenil zaradi zdravstvene krize, ki jo je povzročil COVID-19.

Za vse zadeve, ki niso zajete v tem členu, se zakon 1/2000 z dne 7. januarja 2000 o civilnem postopku ob odsotnosti posebnih določb uporablja za pripravo ustne obravnave.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Zadevna stranka mora zahtevek vložiti osebno, razen če je to mladoletna oseba. V takem primeru ga mora vložiti zakoniti zastopnik mladoletne osebe, državno tožilstvo (*el Fisco*) ali agencija za zaščito otrok. Vendar se lahko zahtevek vložijo tudi prek zastopstva, če je bilo zastopniku podeljeno pooblastilo za zastopanje v navzočnosti notarja, sodnega tajnika ali konzula katerega koli španskega diplomatskega predstavništva v tujini.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Splošno pravilo je, da je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča preživninskega zavezanca. Če je več skupnih preživninskih zavezancev (oče in mati), je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča katerega koli od njih. Če preživninski zavezanec nima stalnega prebivališča v Španiji, je pristojno sodišče v kraju njegovega zadnjega stalnega prebivališča v Španiji. V vseh drugih okoliščinah je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča preživninskega upravičenca.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Vložnika zahtevka morata zastopati odvetnik (*abogado*) in pravni zastopnik (*procurador*).

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

V Španiji ni taks za zahtevke, ki so namenjeni izključno pridobitvi plačila preživnine, razen honorarjev, ki jih zaračunajo odvetniki, pravni zastopniki in izvedenci, če jih uporabite.

Honorarji, ki jih zaračunajo odvetniki in pravni zastopniki, temeljijo na višini zahtevka. Finančna pomoč je na voljo za kritje sodnih stroškov, kadar vložnik zahtevka ali oseba, od katere se zahteva preživnina, nimata finančnih sredstev in sta lahko upravičena do brezplačne pravne pomoči v skladu z lestvicami, določenimi v členu 3 zakona št. 1/1996 z dne 10. januarja 1996 o brezplačni pravni pomoči. Pomoč zajema storitve, ki jih zagotavlja odvetnik ali pravni zastopnik, ki ga imenuje sodišče za vodenje zahtevka, država pa plača tudi vse sodne stroške, kot so plačila izvedencem ali stroški objave odločb.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

V večini primerov se določijo redna plačila, ki jih je po zakonu treba plačevati vsak mesec, in sicer vnaprej. Plačilo enkratnega pavšalnega zneska ni običajno; to se zgodi le, ko je treba poravnati izostalo preživnino, kadar je preživninski zavezanec posameznik brez stalnih sredstev in je to najboljši način za zagotovitev prihodnjih plačil, ali na podlagi dogovora med strankama. Sodišče pri izračunu dejanskih zneskov plačil, ki jih je treba opraviti, uporabi abstraktno pravno pravilo, ki temelji na sorazmernosti treh vidikov: potreb preživninskega upravičenca, finančnih sredstev preživninskega zavezanca in finančnih sredstev drugih oseb, ki morajo prav tako prispevati k preživnini (preživninski sozavezanci) v enakem obsegu kot glavni preživninski zavezanec. V odločbi sodišča, s katero je določena višina preživnine, mora biti določena podlaga za prihodnje posodobitve. Ta posodobitev se opravi samodejno po določenem času, posodobljeni znesek pa mora upoštevati oseba, ki je odgovorna za izvedbo plačila. Če preživninski zavezanec ne posodobi plačil preživnine, to na podlagi zahteve preživninskega upravičenca stori sodišče. Višina plačil preživnine se lahko prilagodi (tudi tu na zahtevo zadevne stranke), če se bistveno spremenijo dejstva, na podlagi katerih so bila plačila prvotno določena: zneske je treba povišati, kadar se finančni položaj preživninskega zavezanca izboljša ali kadar se finančni položaj preživninskega upravičenca poslabša in je potreben višji prispevek (npr. ob poslabšanju bolezni); zneske je treba znižati, kadar se finančni položaj preživninskega zavezanca poslabša ali kadar se finančni položaj preživninskega upravičenca izboljša. Nazadnje, preživnine ni več treba plačevati, ko prenehajo razlogi za njeno plačevanje.

Splošni sodni svet (*Consejo General del Poder Judicial*, CGPJ) je pripravil tabelo za izračunavanje preživnine. Ta je bila nazadnje posodobljena maja 2019. Gre za smernice, oblikovane glede na potrebe otrok, pri čemer se upoštevajo dohodki staršev in število otrok v družini. Iz izračuna so izključeni stroški stanovanja in šolanja, zato je treba končno preživnino prilagoditi ob upoštevanju takih stroškov glede na posamezen primer. Glej: Tabela je na voljo na:

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Utilidades/Calculo-de-pensiones-alimenticias/>

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se običajno plačuje v denarju. Vendar obstajata dve izjemi: preživninski zavezanec se lahko odloči, da bo svojo obveznost izpolnil tako, da bo preživninskemu upravičencu zagotovil hrano in nastanitev v svojem domu; uporaba te možnosti je s sodno prakso zelo omejena, če ni zagotovila za dobre odnose; izplačilo s prenosom premoženja ali pravic je izjema in je primerno za poravnavo izostalih izplačil, kadar obstaja tveganje, da bodo premoženje izgubile ali kadar preživninski zavezanec nima premoženja. Preživnina se plačuje neposredno upravičencu. Najobičajnejša metoda je bančno nakazilo. Če je preživninski upravičenec mladoletna oseba in nima poslovne sposobnosti, se preživnina plačuje njegovemu zakonitemu zastopniku.

V postopkih v zvezi z zakonsko krizo ali razmerji med starši in otroci sodišča kot način plačila preživnine dovoljujejo neposredna plačila nekaterih stroškov, povezanih z mladoletnimi otroci (npr. za šolanje, zdravstveno zavarovanje itd.), upravičencem do preživnine.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

V takem primeru lahko preživninski upravičenec vloži zahtevo za izvršitev sodne odločbe, s katero je bila določena pravica do preživnine. V Španiji obstajajo naslednja sredstva izvršitve: izvršba na osebni dohodek (razen minimalnega zneska za preživetje, ki ga določi sodišče); zadržanje vračila davka; rubež sredstev na bančnih računih; zadržanje dajatev iz naslova socialne varnosti; rubež premoženja in njihova javna prodaja; v nekaterih primerih lahko opustitev plačevanja preživnine pomeni kaznivo dejanje in se lahko storilcu naloži zaporna kazen.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Pri dolgovi v zvezi s plačili preživnine ni kvantitativnih omejitev glede rubeža sredstev na računih ali premoženju preživninskega zavezanca, kar pa ne velja za druge dolge. Postopek za uveljavitev skladnosti z naslednjimi obveznostmi je treba začeti prej kot v petih letih.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Pri zahtevkih za plačila preživnine za mladoletne osebe ali osebe, ki niso poslovno sposobne, lahko zastopanje ponudi državno tožilstvo.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Jamstveni sklad za plačevanje preživnine, vzpostavljen z zakonom 42/2006 z dne 28. decembra 2006 in urejen s kraljevo uredbo 1618/2007 z dne 7. decembra 2007, je sklad brez pravne osebnosti, katerega namen je zagotoviti, da mladoletni otroci prejmejo neplačano priznano preživnino, ki se dolguje v skladu s sodno potrjenim sporazumom ali sodno odločbo v postopkih zaradi prenehanja življenjske skupnosti, razveze zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze, ugotavljanja sorodstva ali uveljavljanja preživnine, v obliki plačila zneska, ki se šteje za predplačilo.

Pogoj za upravičenost do predplačila iz tega sklada je, da je odločbo o priznanju preživnine izdalo špansko sodišče.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Da, preživninski upravičenec lahko na podlagi pravil Evropske unije in mednarodnih konvencij o plačilu preživnine, ki jih je ratificirala Španija, zaprosi za pomoč osrednjega organa Španije, ki deluje v okviru ministrstva za pravosodje.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Na kakršen koli način lahko stopite v stik s oddelkom za mednarodno pravno sodelovanje (*Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional*) pri ministrstvu za pravosodje. Calle San Bernardo No 62, 28071 Madrid. Telefon: +34 91 3902228/2295/4437. Telefaks: +34 91 3904457.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Preživninski upravičenec, ki živi v drugi državi članici, se lahko obrne na osrednji organ v navedeni državi, pri čemer zagotovi dokazila, da mu je bila odobrena pravica do plačil preživnine, in ga zaprosi, naj stopi v stik s španskim osrednjim organom, da bi ta začel izvršilni postopek v Španiji. To poteka v skladu s pravili Evropske unije in mednarodnimi konvencijami o plačilu preživnine, ki jih je ratificirala Španija.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Pod pogoji, ki jih določijo organi v zadevni državi.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da, Evropska unija (in torej Španija) je protokol ratificirala 8. aprila 2010.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah imajo stranke v sporu, na katerega se nanaša ta uredba, v skladu s pogoji, določenimi v ustreznem poglavju, dejanski dostop do pravnega varstva v drugi državi članici, med drugim tudi v okviru postopka izvrševanja in postopkov s pravnimi sredstvi. Poleg tega zaprosena država članica zagotovi brezplačno pravno pomoč pri vseh zahtevah upravičenca iz člena 56 glede preživninske obveznosti, izhajajoče iz razmerja starš – otrok, do osebe, mlajše od 21 let.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

V zakon št. 1/1996 z dne 10. januarja 1996 o brezplačni pravni pomoči je dodala poglavje VIII z naslovom „Brezplačna pravna pomoč v čezmejnih sporih v Evropski uniji“, s katerim je navedena pravica urejena v zvezi s fizičnimi osebami, naj bodo to državljani Evropske unije ali državljani tretjih držav, ki zakonito prebivajo v eni od držav članic.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 16/01/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Francija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Preživninska obveznost se v francoskem pravu nanaša na zakonsko obveznost tistega, ki ima sredstva za to, da poskrbi za drugo osebo, s katero ga povezuje sorodstvena ali zakonska vez. Tako so lahko do prejemanja preživnine upravičene različne osebe, zlasti:

zakonec od svojega zakonca (člena 212 in 214 civilnega zakonika (*code civil*)),
otroci od svojih staršev (členi 203, 371-2 in 373-2-2 civilnega zakonika),
očetje, matere in drugi predniki od svojih otrok (člen 205 civilnega zakonika),
tasti in tašče od svojih zetov in snah (člen 206 civilnega zakonika),
preživeli zakonec, potreben pomoči (člen 767 civilnega zakonika).

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Pri preživnini za otroke ni zakonske starostne omejitve: obveznost staršev, da vzdržujejo in šolajo svoje otroke, ne preneha samodejno, ko otrok postane polnoleten (člen 371-2 civilnega zakonika). Razlikovati je treba med dvema obdobjema:

dokler je otrok mladoleten ali dokler po doseženi polnoletnosti še ni finančno neodvisen, so starši svojega otroka dolžni vzdrževati in šolati, da se mu zagotovijo potrebni pogoji za razvoj in izobrazbo;

ko obveznost vzdrževanja in šolanja preneha, se uporablja splošna ureditev preživninske obveznosti, pri čemer mora predlagatelj dokazati svoje potrebe (člena 205 in 207 civilnega zakonika).

Ko otrok postane polnoleten, se mu lahko prispevek izplača v celoti ali po delih.

3 Naj se za pridobitev preživnine obnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Če se preživnina ne plačuje prostovoljno, mora preživninski upravičenec, njegov zastopnik ali njegov primarni skrbnik vložiti tožbo na sodišču, da se določi znesek preživnine in se zavezancu naloži njeno plačevanje.

Zahtevek za preživnino je lahko glavni predmet tožbe ali pa je vložen kot stranski zahtevek, na primer v postopku za razvezo zakonske zveze ali ureditev izvrševanja roditeljske pravice.

Pri preživninskih zahtevkih med odraslimi osebami mora oseba, ki zahteva preživnino, dokazati, da je potrebna pomoči in se ne more preživljati sama. Če pa je upravičenec sam grobo kršil svoje obveznosti do zavezanca, lahko sodnik slednjega v celoti ali deloma razbremeni preživninskega dolga (člen 207 civilnega zakonika).

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Po francoskem pravu se mladoletna oseba ne šteje za preživninskega upravičenca: to je lahko samo njen starš/sorodnik ali skrbnik, ki lahko začne postopek proti drugemu staršu ali staršem, da se določi prispevek za šolanje in vzdrževanje otroka.

Če je preživninski upravičenec poslovno nesposoben, lahko na podlagi člena 205 civilnega zakonika postopek namesto njega začnejo socialne službe (člen L132-7 zakonika o socialnem varstvu in družini (*code de l'action sociale et des familles*)).

Bolnišnice in javni zdravstveni zavodi/varstveni zavodi lahko vložijo neposredno tožbo zoper preživninske zavezanec hospitaliziranih oseb (člen L6145-11 zakonika o javnem zdravju (*code de la santé publique*)).

Osebo v skrbništvu mora zastopati njen skrbnik (člen 475 civilnega zakonika).

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Tožbo je treba vložiti pri **sodniku za družinske zadeve** (*juge aux affaires familiales*) okrožnega sodišča (*tribunal de grande instance*) (člen L. 213-3 zakonika o organizaciji pravosodja (*code de l'organisation judiciaire*)).

Ob upoštevanju določb Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah člen 1070 zakonika o civilnem postopku (*code de procédure civile*) določa, da je pristojen sodnik za družinske zadeve:

v kraju, kjer je družinsko bivališče;

če starša živita ločeno, sodnik v kraju prebivališča starša, pri katerem običajno prebivajo mladoletni otroci, če starša starševsko skrb izvajata skupaj, ali sodnik v kraju prebivališča starša, ki to skrb izvaja sam; v drugih primerih sodnik v kraju prebivališča osebe, ki ni predlagala začetka postopka.

V primeru skupnega zahtevka je po izbiri strank pristojen sodnik v kraju prebivališča enega ali drugega.

Kadar pa se spor nanaša samo na preživnino, prispevek k vzdrževanju in šolanju otroka, prispevek k stroškom zakonske zveze ali izravnalno nadomestilo, je lahko pristojen sodnik v kraju prebivališča zakonca, ki je preživninski upravičenec, ali starša, ki je primarni skrbnik otrok, tudi polnoletnih.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Postopek je ustni in brez obveznega zastopanja: predlagatelj lahko pred sodnikom nastopi osebno s potrebnimi dokazili.

Postopek se lahko začne s sodnim pozivom (po sodnem izvršitelju) ali z navadnim zahtevkom, naslovljenim na sodišče.

Kadar se preživnina zahteva v okviru sodnega postopka za razvezo zakonske zveze, mora predlagatelj zastopati odvetnik.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Na prvi stopnji ni sodnih stroškov. V pritožbenem postopku se zaračuna taksa v višini 225 EUR.

Predlagatelj je lahko pod določenimi pogoji glede premoženjskega stanja upravičen do pravne pomoči.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Prispevek k vzdrževanju in šolanju otroka je lahko v obliki:

mesečnega izplačila staršu, ki je preživninski upravičenec (najpogosteje);

neposrednega kritja stroškov za otroka;

pravice do uporabe in stanovanjske pravice na nepremičnini, ki je v lasti zavezanca, odpovedi užitku na premoženju ali dodelitve premoženja, ki prinaša dohodek, preživninskemu upravičencu.

Prispevek se izračuna glede na **premoženjsko stanje vsakega od staršev in otrokove potrebe**. Ministrstvo za pravosodje (*Ministère de la justice*) od leta 2010 objavlja referenčno preglednico, **ki je izključno okvirna**, sestavljeno glede na dohodke preživninskega zavezanca in upravičenca, število otrok, ki jih vzdržuje, in obseg pravice do stikov ter nastanitvev. Sodnik v odločbi sistematično predvidi **indeksacijo** prispevka (običajno na podlagi indeksa potrošniških cen za gospodinjstva v mestih).

Druge preživnine:

Sodnik mora pri določitvi **prispevka zakonca k stroškom zakonske zveze** upoštevati vse stroške zadevne osebe, ki ustrezajo smotrnim ali nujnim stroškom.

Prispevek je v obliki denarnega izplačila, prevzema obveznosti iz posojila ali celo bivanja v skupnem domu.

V zvezi s **preživnino, dodeljeno zakoncu v postopku za razvezo zakonske zveze na podlagi dolžne pomoči med zakoncema**, se lahko predvidi prevzem celotnih ali delnih mesečnih obrokov posojila, vendar sodišča dajejo prednost plačevanju mesečnega zneska. Ta preživnina se določi glede na **življenjski standard, do katerega je zakonec, ki zahteva preživnino, upravičen glede na zmoglosti drugega zakonca**.

Preživnina, dodeljena prednikom ter tastu in tašči, se plačuje **sorazmerno s potrebo tistega, ki jo zahteva, in premoženjem tistega, ki jo dolguje**. Sodnik lahko, tudi na lastno pobudo in glede na okoliščine zadeve, v ureditev preživnine vključi zakonsko dovoljeno klavzulo o prilagajanju (člen 208 civilnega zakonika).

Višina preživnine se še vedno lahko spremeni, če predlagatelj dokaže nov element, ki vpliva na premoženjsko stanje upravičenca in/ali zavezanca in/ali potrebe otroka/upravičenca.

9 Kako in komu se plača preživnina?

V civilnem zakoniku se ne daje prednost nobenemu načinu plačila. Podrobni pogoji plačevanja se lahko določijo s sporazumom med strankama. Če takega sporazuma ni, sodnik določi podrobne pogoje plačevanja v odločbi.

Preživnina se izplačuje neposredno upravičencu ali socialni službi, bolnišnici ali javnim varstvenim zavodom ali zdravstvenim ustanovam, ki so vložile tožbo namesto upravičenca.

Kar zadeva prispevek k vzdrževanju otroka, je treba opozoriti, da se lahko preživnina v celoti ali deloma nadomesti s plačevanjem denarnega zneska neposredno akreditiranemu organu, pristojnemu, da otroku v zameno izplačuje indeksirano rento (člen 373-2-3 civilnega zakonika). Sodnik lahko tudi odloči, da se preživnina izplačuje neposredno polnoletnemu otroku.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Preživninski upravičenec, ki ima izvršilni naslov, se lahko obrne neposredno na sodnega izvršitelja, da se opravi izvršba na premoženju zavezanca (razen za rubež nepremičnine ali plače, za kar je potrebna predhodna sodna odločba). Sodni izvršitelj ima pri iskanju potrebnih informacij o tem, kje je zavezanec ali njegovo premoženje, široka preiskovalna pooblastila pri upravnih organih.

Glavni izvršilni postopki, ki jih lahko uporabi preživninski upravičenec, so:

postopek neposrednega plačila (člena L 213-1 in R213-1 ter naslednji zakonika o izvršilnih postopkih v civilnih zadevah (*code des procédures civiles d'exécution*)): omogoča izterjavo zaostalih plačil preživnine za zadnjih šest mesecev in preživnine za tekoči mesec. Izvršitelj obvesti dolžnikovega dolžnika (delodajalca, bančno ustanovo ali katerega koli dolžnika preživninskega zavezanca), da mora znesek preživnine izplačati neposredno izvršitelju;

rubež plače (člena L 3252-1 in R 3252-1 ter naslednji delovnega zakonika (*code du travail*)): rubež mora dovoliti sodnik okrajnega sodišča (*juge d'instance*);

preventivni rubež (členi L 211-1, L 162-1, R 211-1 in R 162-1 ter naslednji zakonika o izvršilnih postopkih v civilnih zadevah) omogoča rubež terjatev zavezanca (najpogosteje rubež bančnega računa);

rubež z dražbo (člena L 221-1 in R 221-1 ter naslednji zakonika o izvršilnih postopkih v civilnih zadevah): rubež materialnih dobrin (televizorja, avtomobila itd.);

rubež nepremičnine (člena L 311-1 in R 311-1 ter naslednji zakonika o izvršilnih postopkih v civilnih zadevah): nanaša se na nepremično premoženje, ki je v lasti zavezanca. Prodajo premoženja mora dovoliti sodnik za izvršbe (*juge de l'exécution*).

Stroške izvršitelja nosi izključno preživninski zavezanec.

V kazenskih zadevah je lahko zavezanec obsojen zaradi **zapustitve družine**. To kaznivo dejanje se kaznuje z dveletno zaporno kaznijo in 15 000 EUR globe (člen 227-3 kazenskega zakonika (*code penal*)).

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Na področju preživnin velja petletni zastaralni rok, ki začne teči ob vsaki posamezni zapadlosti (člen 2224 civilnega zakonika).

Postopka neposrednega plačila ni mogoče uporabiti za zaostala plačila, starejša od šest mesecev. Vendar to ne izključuje uporabe drugih načinov izvršbe za izterjavo starejših zaostalih plačil.

Izvršilni postopki morajo biti omejeni na to, kar je za nujno za izterjavo terjatve, in pri izbiri teh ukrepov ne sme prihajati do zlorab.

Za določeno premoženje po zakonu velja, da ga ni mogoče zarubiti: preživnine, premično premoženje, ki ga zavezanec potrebuje za življenje in delo, pripomočki, ki jih invalidna oseba nujno potrebuje, nekatere vrste socialne pomoči in družinski dodatki. Na bančnem računu se lahko zarubijo samo zneski, ki presegajo minimalni dohodek na osebo (aktivni solidarnostni dohodek). V primeru rubeža plače je zarubljivi znesek določen glede na višino plače zavezanca in število oseb, ki jih vzdržuje.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Organi, odgovorni za izplačevanje družinskih prejemkov, lahko pod nekaterimi pogoji vstopijo v pravice preživninskega upravičenca. V tem primeru lahko začnejo izvršilne postopke v civilnih zadevah v njegovem imenu in za njegov račun. Poleg tega se je v primeru, ko se zasebni izvršilni postopki ne obnesejo, mogoče obrniti na državnega tožilca, da prek javnega računovodje začne postopke javne izterjave.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Organi, odgovorni za izplačevanje družinskih prejemkov, lahko preživninskemu upravičencu pod nekaterimi pogoji izplačajo družinsko podporo kot predujem za dolgovalno preživnino.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 Ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Če zavezanec prebiva v tujini, upravičenec pa je v Franciji, se slednji lahko obrne na urad za izterjavo preživninskih terjatev (*Bureau de Recouvrement des Créances Alimentaires* (RCA)) pri ministrstvu za zunanje zadeve in mednarodni razvoj (*Ministère des Affaires Étrangères et du Développement International*). Ta urad bo navezal stik z osrednjim organom države stalnega prebivališča zavezanca, da bi se terjatev izterjala.

Upravičenec se lahko obrne tudi na sklad za družinske prejemke (*Caisse d'Allocations Familiales* (CAF)), ki mu lahko dodeli finančno podporo, če zavezanec ne izpolnjuje obveznosti, tudi če je v tujini.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Na francoski osrednji organ se je mogoče obrniti po pošti, po telefonu ali po elektronski pošti:

Ministère de l'Europe et des affaires étrangères

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Telefon: +33 (0)143179001

Telefaks: +33 (0)143178197

E-naslov: obligation.alimentaire@diplomatie.gouv.fr

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 Ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Če zavezanec prebiva v Franciji, upravičenec pa je v tujini, se mora slednji obrniti na osrednji organ države, v kateri prebiva. Osrednji organ prosilec se bo nato obrnil na francoski osrednji organ (urad za izterjavo terjatev pri ministrstvu za zunanje zadeve), ki bo sprejel potrebne ukrepe za izterjavo terjatve.

Upravičenec, ki ima izvršljivo odločbo, se lahko za izterjavo svoje terjatve obrne tudi neposredno na sodnega izvršitelja (brez posredovanja osrednjih organov). V tem primeru ne bo upravičen do pomoči osrednjega organa.

Opozoriti je treba, da lahko osrednji organ države članice prosilke, če ni sodne odločbe, ki bi določala pravico do preživnine, pošlje zahtevo za pridobitev odločbe uradu za izterjavo preživninskih terjatev, da se pravica do preživnine določi s francosko sodno odločbo (Priloga VII k Uredbi (EU) št. 4/2009).

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Na francoski osrednji organ se je mogoče obrniti po pošti, po telefonu ali po elektronski pošti:

Ministère de l'Europe et des affaires étrangères

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Telefon: +33 (0)143179001

Telefaks: +33 (0)143178197

E-naslov: obligation.alimentaire@diplomatie.gouv.fr

Če se upravičenec odloči obrniti neposredno na sodnega izvršitelja, lahko kontaktne podatke pristojnega strokovnjaka poišče v zavihku „Trouver un huissier“ (Najdi sodnega izvršitelja) ali na spletišču nacionalne zbornice sodnih izvršiteljev (*Chambre nationale des huissiers de justice*).

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Ni relevantno.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Pravna pomoč je lahko popolna ali delna. Dodeli se:

samodejno za otroke, mlajše od 21 let, v skladu s členom 46 Uredbe (ES) št. 4/2009;

v drugih primerih, če predlagatelj izpolnjuje zakonsko določene pogoje v zvezi s premoženjskim stanjem (zakon št. 91-647 z dne 10. julija 1991 o pravni pomoči in odlok št. 91-1266 z dne 19. decembra 1991).

Pravna pomoč v Franciji zajema stroške odvetnika, imenovanega na podlagi odločbe o pravni pomoči v sodnem postopku, in stroške izvršitelja, imenovanega z isto odločbo v postopku izterjave terjatve.

Za prošnje za pravno pomoč v zvezi s preživninskimi obveznostmi se uporablja enak postopek kot za druge čezmejne spore v skladu z **Direktivo Sveta 2003/8/ES z dne 27. januarja 2003**.

Prošnjo za pravno pomoč mora upravičenec v francoščini poslati službi za dostop do pravnega in sodnega varstva ter pomoč žrtvam (Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes (SADJAV)) na naslov:

Ministère de la Justice

Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes

Bureau de l'aide juridictionnelle

13, place Vendôme

75042 PARIS Cedex 01

Telefon: +33 (0)144777186

Telefaks: +33 (0)144777050

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Urad za izterjavo preživninskih terjatev (RCA) potrdi prejem zahteve tujega osrednjega organa in predloženih dokazil. Preveri popolnost dokumentacije ter točnost in uporabnost dokazil, zlasti pravnih. Da bi se preprečile težave z izvršbo, urad RCA organ pošiljatelj zaprosi za pojasnila in/ali druge izpiske ali prevode izpiskov, če je to potrebno. Urad za izterjavo preživninskih terjatev olajša začetek postopkov v zvezi z zahtevami z člena 56, tako da te zahteve pošlje krajevno pristojnim sodnim organom.

Urad za izterjavo preživalskih terjatev pomaga najti zavezanca in olajša iskanje informacij o njegovem premoženjskem stanju, tako da se na podlagi členov 61, 62 in 63 Uredbe (ES) št. 4/2009 obrne na državnega tožilca in službe generalne direktije za javne finance (*Direction Générale des Finances Publiques*). Osrednji organ olajša tudi sporazumno reševanje sporov, tako da stopi v neposredni stik z zavezancem in upravičencu po osrednjem organu države članice njegovega prebivališča posreduje predloge za prostovoljno plačilo.

Če sporazumna izterjava ni uspešna, je še vedno možen postopek sodne izterjave, če je tuja odločba izvršljiva v Franciji. Urad za izterjavo terjatev je v stiku z izvršitelji, pristojnimi za izterjavo, da se prepriča o dobrem napredku izvršilnih postopkov.

Urad RCA sistematično zahteva vzpostavitev bančnega nakazila.

Kadar je za izterjavo preživalske potrebna ugotovitev sorodstvenega razmerja, urad za izterjavo preživalskih terjatev upravičenca obvesti o organu, pristojnem za izvedbo tega postopka.

Spletna stran je del portala Tvoja Evropa.

Veseli smo vaših povratnih informacij o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 16/08/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [hr](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Družinske preživalske - Hrvaška

1 Kaj pomenita izraza „preživalska – preživljanje“ in „preživalska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživalsko drugi osebi?

Preživalska je dolžnost in pravica staršev in otrok, zakoncev in zunajzakonskih partnerjev, sorodnikov v ravni vrsti ter pastorka in očima in mačehe, kot je to določeno z družinskim zakonom (Obiteljski zakon). V skladu z navedenim zakonom te osebe prispevajo k vzajemnemu preživljanju glede na svoje zmožnosti in potrebe vzdrževane osebe.

Starši so prvi dolžni preživljati svojega mladoletnega otroka. Starš, ki je sposoben za delo, se ne more izogniti svoji dolžnosti preživljanja mladoletnega otroka. Če ga eden od staršev ne preživlja, so ga dolžni preživljati *stari starši* po navedeni strani. *Očim ali mačeha* je dolžen preživljati mladoletnega pastorka, če ta ne more pridobiti preživalske od svojega starša.

Starši so dolžni največ do 26. leta preživljati svojega odraslega otroka, ki obiskuje srednjo šolo, univerzo ali poklicno izobraževanje in usposabljanje v skladu s posebnimi predpisi ali ki je vključen v osnovnošolsko ali srednješolsko izobraževanje za odrasle ter redno in ustrezno izpolnjuje svoje obveznosti.

Starši so dolžni preživljati svojega odraslega otroka, ki je končal izobraževanje, vendar ne more najti zaposlitve, še eno leto po koncu izobraževanja, če otrok še ni dopolnil 26 let. Dolžnost preživljanja odraslega otroka preneha prej kot eno leto po koncu izobraževanja, ko otrok dopolni 26 let.

Starši so dolžni preživljati odraslega otroka, ki zaradi hude in trajne bolezni ali invalidnosti ni sposoben za delo, dokler traja taka nesposobnost za delo.

Odrasli otrok je dolžen preživljati starša, ki ni sposoben za delo in nima zadostnih sredstev za preživljanje ali jih ne more pridobiti iz svojega premoženja.

Odrasli pastorek je dolžen preživljati očima ali mačehe, ki ni sposoben za delo in nima dovolj sredstev za preživljanje ali jih ne more pridobiti iz svojega premoženja, če ga je očim ali mačeha dolgo preživljal ali skrbel zanj. *Odrasli vnuk* je dolžen preživljati starega starša, ki ni sposoben za delo in nima dovolj sredstev za preživljanje ali jih ne more pridobiti iz svojega premoženja, če ga je stari oče ali mati dolgo preživljal ali skrbel zanj.

Zakonec, ki nima zadostnih sredstev za preživljanje ali jih ne more pridobiti iz svojega premoženja ter ni sposoben za delo ali ne more najti zaposlitve, ima pravico, da ga drugi zakonec preživlja, če ima ta za to dovolj sredstev in možnosti. Pravila v zvezi s preživalsko za zakonca se ustrezno uporabljajo za preživalsko za *zunajzakonska partnerja* med trajanjem zunajzakonske skupnosti.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživalske? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Starši so prvi dolžni preživljati svojega mladoletnega otroka. Če ga eden od staršev ne preživlja, so ga dolžni preživljati stari starši po navedeni strani. Očim ali mačeha je dolžen preživljati mladoletnega pastorka, če ga ne more preživljati njegov drugi starš.

Starši so dolžni največ do 26. leta preživljati svojega odraslega otroka, ki obiskuje srednjo šolo, univerzo ali poklicno izobraževanje in usposabljanje v skladu s posebnimi predpisi ali ki je vključen v osnovnošolsko ali srednješolsko izobraževanje za odrasle ter redno in ustrezno izpolnjuje svoje obveznosti.

Starši so dolžni preživljati svojega odraslega otroka, ki je končal izobraževanje, vendar ne more najti zaposlitve, še eno leto po koncu izobraževanja, če otrok še ni dopolnil 26 let. Dolžnost preživljanja odraslega otroka preneha prej kot eno leto po koncu izobraževanja, ko otrok dopolni 26 let.

Starši so dolžni preživljati odraslega otroka, ki zaradi hude in trajne bolezni ali invalidnosti ni sposoben za delo, dokler traja taka nesposobnost za delo.

Odrasla oseba je oseba, ki je dopolnila 18 let.

3 Naj se za pridobitev preživalske obneme na pristojni organ ali na sodišče? kateri so glavni elementi tega postopka?

Obrniti se je treba na center za socialno varstvo in sodišče.

Preživalska se lahko uredi v postopku *obveznega svetovanja*. Obvezno svetovanje se opravi pred uvedbo postopka za razvezo zakonske zveze, v kateri imata zakonca skupnega mladoletnega otroka, in pred začetkom drugega sodnega postopka, povezanega z varstvom in vzgojo ter osebnimi razmerji z otrokom. Določbe družinskega zakona o obveznem svetovanju pred uvedbo postopka za razvezo zakonske zveze, v kateri imata zakonca skupnega mladoletnega otroka, veljajo tudi za obvezno svetovanje pred uvedbo postopka v zvezi z varstvom in vzgojo ter osebnimi razmerji z otrokom v primeru prenehanja življenjske skupnosti otrokovih staršev. Obvezno svetovanje se začne, ko ena stranka vloži zahtevo pri centru za socialno varstvo. Če se starša ne sporazumeta glede načrta za skupno varstvo in vzgojo, jima center za socialno varstvo svetuje, naj v skladu z določbami družinskega zakona poskušata doseči dogovor z družinsko mediacijo.

Preživnina se lahko določi z *družinsko mediacijo*, s katero poskušajo stranke sporazumno rešiti družinska vprašanja s pomočjo enega ali več družinskih mediatorjev. Družinski člani prostovoljno sodelujejo v družinski mediaciji, pred uvedbo postopka za razvezo zakonske zveze pa se morajo obvezno udeležiti samo prvega tovrstnega srečanja. Glavni namen družinske mediacije je doseči dogovor o skupnem varstvu in vzgoji ter druge dogovore v zvezi z otrokom. Načrt za skupno varstvo in vzgojo ali druge dogovore, sprejete med družinsko mediacijo, postane izvršljiv, če ga na zahtevo strank odobri sodišče v zunajsodnem postopku. Družinska mediacija se lahko izvede neodvisno od sodnega postopka, pred uvedbo sodnega postopka, med njim ali po njegovem dokončanju.

Višina preživnine, ki jo mora plačevati starš, pri katerem otrok ne živi, se lahko uredi tudi v *načrtu za skupno varstvo in vzgojo*, ki ga lahko starša sama sestavi med postopkom obveznega svetovanja ali družinsko mediacijo. Da bi načrt za skupno varstvo in vzgojo v skladu z družinskim zakonom postal izvršljiv, se predloži v odobritev sodišču v zunajsodnem postopku.

Otrok lahko vložiti zahtevek za preživnino v *poenostavljenem zunajsodnem postopku za določitev preživnine*. Stranki v tem postopku sta otrok in starš, ki ne živi z njim. Otroka v postopku za preživnino zastopa starš, pri katerem živi otrok. Za odločanje v poenostavljenem postopku za preživnino je lahko poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče kraja, kjer ima otrok stalno ali dejansko prebivališče.

V skladu z družinskim zakonom sodišče o zahtevkih za preživnino odloča v sporih glede zakonske zveze, zadevah za določitev materinstva ali očetovstva in zadevah glede varstva in vzgoje.

Zakonca lahko v primeru razveze zakonske zveze skleneta sporazum o preživnini. V sporazumu se lahko dogovorita o višini preživnine, načinu izpolnjevanja obveznosti ter trajanju in prenehanju preživninske obveznosti. Skleneta ga lahko v pisni obliki in ga predložita sodišču v potrditev v zunajsodnem postopku, da postane izvršljiv.

4 Ali se zahtevek lahko vložiti v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Stranki v postopku za preživnino za otroka sta otrok in oseba, ki ga je v skladu z družinskim zakonom dolžna podpirati. Otroka zastopa starš, pri katerem otrok živi. Zastopa ga lahko tudi center za socialno varstvo, če se s tem strinja starš, pri katerem otrok živi. Poleg centra za socialno varstvo ostane starš, pri katerem otrok živi, pooblaščen, da zastopa otroka v postopku. V primeru navzkrižja delovanja centra za socialno varstvo in starša, pri katerem otrok živi, sodišče ob upoštevanju vseh okoliščin, zlasti dobrega počutja otroka, oceni, ali bo upoštevalo delovanje centra za socialno varstvo ali otrokovega starša.

Center za socialno varstvo mora v imenu otroka začeti in voditi postopek za preživnino ali zvišanje preživnine, če starš, pri katerem otrok živi, te pravice več kot tri mesece od dneva, ko je otrok pravico pridobil, iz neupravičenih razlogov ni uveljavljal. Če je otrok v oskrbi druge fizične ali pravne osebe, ga v postopku za preživnino zastopa center za socialno varstvo. V takih primerih otrokovi starši niso pooblaščen, da v postopku skupaj s centrom za socialno varstvo zastopajo otroka, oziroma njihovo pooblastilo za zastopanje otroka preneha, ko center za socialno varstvo vložiti tožbo v imenu otroka.

V skladu z določbami zakona o pravnem postopku (Zakon o parničnem postopku) lahko stranko kot pooblaščenec zastopa samo odvetnik, razen če ni z zakonom določeno drugače. Stranko lahko kot pooblaščenec zastopa krvni sorodnik v ravni vrsti, brat, sestra ali zakonec – če ima polno poslovno sposobnost in če ne opravlja nezakonito pravniškega poklica.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

V sporih glede zakonsko določene preživnine, v katerih je tožeča stranka oseba, ki zahteva tako preživnino, je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče kraja, kjer ima tožeča stranka stalno ali dejansko prebivališče. Če je v sporih glede zakonsko določene preživnine z mednarodnim elementom pristojno sodišče na Hrvaškem, ker ima tožeča stranka stalno prebivališče na Hrvaškem, je krajevno pristojno sodišče kraja, kjer ima tožeča stranka stalno prebivališče. Če je pristojno sodišče na Hrvaškem, ker ima preživninski zavezanec na Hrvaškem premoženje, iz katerega se lahko izterja preživnina, je krajevno pristojno sodišče kraja, kjer je to premoženje.

Za odobritev načrta za skupno varstvo in vzgojo je pristojno sodišče, ki ima splošno krajevno pristojnost za zadevo, v katero je vključen otrok.

Za odobritev sporazuma o preživnini za otroka je pristojno sodišče, ki ima splošno krajevno pristojnost za zadevo, v katero je vključen otrok.

Za odobritev sporazuma o preživnini za zakonca je pristojno sodišče kraja, kjer imata zakonca skupno stalno prebivališče. Če zakonca nimata skupnega stalnega prebivališča, je pristojno sodišče kraja, kjer sta imela zadnje skupno stalno prebivališče. Če je za odobritev sporazuma o preživnini za zakonca pristojno sodišče na Hrvaškem, ker sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče na Hrvaškem, je pristojno sodišče kraja, kjer sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče.

Za odločanje v poenostavljenem postopku za preživnino je lahko poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče kraja, kjer ima otrok stalno ali dejansko prebivališče.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

V skladu s členom 89a zakona o pravnem postopku lahko stranke dejanja v postopku opravljajo osebno ali prek pooblaščenca, vendar lahko sodišče pozove stranko, ki jo zastopa pooblaščenec, naj se pred sodiščem osebno izjavi o dejstvih, ki jih je treba ugotoviti v pravdi. Stranko lahko kot pooblaščenec zastopa samo odvetnik, razen če ni z zakonom določeno drugače. V skladu s členom 89a(3) lahko stranko kot pooblaščenec zastopa krvni sorodnik v ravni vrsti, brat, sestra ali zakonec – če ima polno poslovno sposobnost in če ne opravlja nezakonito pravniškega poklica.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

V skladu s členom 1 zakona o sodnih taksah (Zakon o sodskim pristojbama) je treba za vsak postopek pred sodiščem plačati sodno takso. Višina takse je določena s tarifo sodnih taks.

V členu 16 zakona o sodnih taksah je določeno, da so otroci kot stranke v postopku za preživnino ali postopku v zvezi z zahtevki, ki izhajajo iz zadevne pravice, oproščeni sodnih taks.

V skladu s členom 172 zakona o pravnem postopku se pravica do oprostitve plačila sodnih stroškov in pravica do strokovne pravne pomoči uresničujeta na način in pod pogoji, določenimi v posebnem pravnem aktu, s katerim je urejena brezplačna pravna pomoč. Člen 176 določa, da sodišče nemudoma obvesti pristojni javni organ, če je stranka uresničila pravico do oprostitve sodnih stroškov na podlagi posebnega predpisa o pravni pomoči in če sodišče v postopku ugotovi, da je stranka sposobna plačati sodne stroške ali takse.

V zakonu o brezplačni pravni pomoči (Zakon o brezplačni pravni pomoči) so opredeljeni namen, upravičenci in vrste brezplačne pravne pomoči, ponudniki pravne pomoči, pogoji in postopek za zagotovitev pravne pomoči, čezmejna pravna pomoč, financiranje pravne pomoči in nadzor nad izvajanjem zakona. Zakon o brezplačni pravni pomoči se ne uporablja, če je pravna pomoč zagotovljena na podlagi posebnih predpisov.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Preživnina za otroka se vedno določi v denarnem znesku.

Starš, pri katerem otrok živi, prispeva svoj del preživninske obveznosti do otroka z zagotavljanjem vsakodnevnne skrbi za otroka, medtem ko starš, ki z otrokom ne živi, izpolnjuje preživninsko obveznost do otroka s pokrivanjem otrokovih materialnih potreb v obliki finančne podpore.

Otrokove skupne materialne potrebe, ki jih sodišče določi v pravnem postopku, se nanašajo na stroške bivanja, hrane, oblačil, higiene, vzgoje, izobraževanja, zdravstvenega varstva in druge podobne stroške v zvezi z otrokom. Otrokove skupne materialne potrebe se določijo v skladu z življenjskim standardom starša, ki mora plačevati preživnino.

Otrokove materialne potrebe so lahko večje, če stalno potrebuje intenzivnejšo skrb zaradi zdravstvenega stanja, kar je treba upoštevati pri določanju zneska preživnine v pravnem postopku.

Skupne zmožnosti starša, ki je preživninski zavezanec, ki jih sodišče določi v pravnem postopku, se nanašajo na njegov dohodek in finančno stanje v trenutku, ko se določi znesek preživnine.

Minister, pristojen za socialno varstvo, enkrat letno, in sicer najpozneje do 1. aprila v tekočem letu, določi minimalne denarne zneske, ki predstavljajo minimalni znesek skupnih materialnih potreb za mesečno preživnino za mladoletnega otroka v Republiki Hrvaški, ki jih mora plačevati tisti od staršev, ki ne živi z otrokom.

Minimalni zneski se določijo kot delež povprečne neto mesečne plače osebe, zaposlene pri pravnih osebah v Republiki Hrvaški, za preteklo leto, in sicer: za otroka do 6. leta starosti – 17 % povprečne plače,

za otroka od 7. do 12. leta starosti – 20 % povprečne plače in

za otroka od 13. do 18. leta starosti – 22 % povprečne plače.

Izjemoma se lahko določi tudi nižji znesek za otrokove potrebe po preživnini, vendar ne sme biti nižji od polovice zakonsko določenega najnižjega zneska: če mora preživninski zavezanec preživljati dva ali več otrok ali če otrok prispeva k svojemu preživljanju z lastnim dohodkom.

Minister, pristojen za socialno varstvo, enkrat letno, in sicer najpozneje do 1. aprila v tekočem letu, določi preglednice v zvezi s povprečnimi potrebami mladoletnega otroka glede na njegovo starost, dohodek starša, ki je dolžen plačevati preživnino, v skladu s plačilnimi razredi, in povprečne življenjske stroške v Republiki Hrvaški.

Preživninski upravičenec in preživninski zavezanec lahko sodišču predlagata, naj poviša ali zniža znesek preživnine, odloči o prenehanju plačevanja preživnine ali spremeni način preživljanja, določen s predhodnim izvršljivim naslovom, če so se okoliščine spremenile.

V Republiki Hrvaški preživninski zahtevki niso predmet indeksacije.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se plačuje na način in osebi, kot je določeno v sodni odločbi.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če preživninski zavezanec preživnine ne plačuje prostovoljno, se uvede in izvede izvršilni postopek.

Izvršba na plači in drugih stalnih dohodkih ter denarnih sredstvih na računu za namene izterjave plačila preživninskega zahtevka za otroka se izvede pred izvršbo za plačilo katerih koli drugih terjatev, ne glede na to, kdaj so nastale.

Preživninski zavezanec lahko da soglasje v zapisniku zaslišanja pred sodiščem ali v posebni overjeni listini, da se lahko v celoti ali delno zaseže njegova plača, pokojnina ali podoben denarni prejemek za namen izterjave zahtevka preživninskega upravičenca in da se plačila izvedejo neposredno preživninskemu upravičencu, kot je določeno v navedenem zapisniku ali listini. Taka listina se izda v enem izvodu in ima pravni učinek pravnomočnega sklepa o izvršbi.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Tisti od staršev, ki ne živi z mladoletnim otrokom in zanj ne plačuje preživnine, mora otroku plačati nadomestilo za neizplačano preživnino, ki se izračuna od dneva nastanka pravice do preživnine do dneva vložitve tožbe. Otrokova terjatev zoper tistega od staršev, ki ni poskrbel za preživljanje otroka, zastara v petih letih od dneva nastanka take obveznosti.

V skladu s členom 226 zakona o obligacijskih razmerjih (Zakon o obveznim odnosima) terjatve občasnih plačil, ki dospevajo letno ali v krajših časovnih presledkih, zastarajo v treh letih od zapadlosti vsake posamezne dajatve, bodisi da gre za dodatne terjatve, kot je terjatev obresti, ali pa terjatve, s katerimi se črpa sama pravica, kot je preživninski zahtevk.

V skladu s členom 233 zakona o obligacijskih razmerjih terjatve, ki so bile ugotovljene s pravnomočno sodno odločbo, odločbo drugega pristojnega javnega organa, poravnava pred sodiščem ali drugim pristojnim organom ali z notarskim aktom, zastarajo v desetih letih, in sicer tudi tiste, za katere sicer zakon določa krajši zastaralni rok.

V skladu s členom 235 zakona o obligacijskih razmerjih zastaranje med starši in otroki ne začne teči, dokler traja starševska pravica.

V skladu s členom 172 zakona o izvršbi (Ovršni zakon) so iz izvršbe izvzeta naslednja sredstva: prejemki iz naslova zakonsko določene preživnine, odškodnina zaradi poslabšanja zdravja ali zmanjšanja ali izgube delovne sposobnosti in odškodnina za izgubljeno preživnino zaradi smrti preživninskega zavezanca; prejemki iz naslova dajatev za invalidnost v skladu s predpisi o invalidskem zavarovanju; prejemki iz naslova dajatev za socialno varstvo; prejemki iz naslova začasne brezposelnosti; prejemki iz naslova otroškega dodatka, razen če ni s posebnim predpisom določeno drugače; prejemki iz naslova štipendije in pomoči učencem in študentom; plačila za delo obsojencev, razen terjatev iz naslova zakonsko določene preživnine in terjatev za nadomestilo za škodo, povzročeno s kaznivim dejanjem obsojenca; prejemki iz naslova odličij in priznanj; plačila iz naslova materinskega nadomestila in starševskega dodatka, razen če ni s posebnim pravnim aktom določeno drugače; drugi prejemki, izvzeti iz izvršbe na podlagi posebnih predpisov.

S členom 173 zakona o izvršbi je izvršba omejena, kakor sledi.

(1) Če se izvršba vrši na plači dolžnika, je iz izvršbe izvzet znesek v višini dveh tretjin povprečne neto plače v Republiki Hrvaški. Če se izvršba opravi zaradi izterjave zakonsko določene preživnine ali terjatve iz naslova odškodnine zaradi poslabšanja zdravja ali zmanjšanja ali izgube delovne sposobnosti in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, je iz izvršbe izvzet znesek v višini polovice povprečne neto plače v Republiki Hrvaški, razen če se izvršba opravi za prisilno izterjavo zneskov, ki jih je treba plačati kot preživnino za otroka. V takih primerih je iz izvršbe izvzet znesek, ki ustreza eni četrtini povprečne neto plače (osebe, zaposlene pri pravnih osebah v Republiki Hrvaški, za preteklo leto).

Če dolжник prejema plačo, ki je nižja od povprečne neto plače v Republiki Hrvaški, je iz izvršbe izvzet znesek v višini dveh tretjin plače. Če se izvršba opravi zaradi izterjave zakonsko določene preživnine ali terjatve iz naslova odškodnine zaradi poslabšanja zdravja ali zmanjšanja ali izgube delovne sposobnosti in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, se znesek določi na polovico dolžnikove neto plače.

(3) Izraz „povprečna neto plača“ v smislu odstavka 1 tega člena je povprečni znesek, izplačan kot mesečna neto plača osebe, zaposlene pri pravnih osebah v Republiki Hrvaški v obdobju od januarja do avgusta tekočega leta, ki ga določi hrvaški statistični urad (Državni zavod za statistiku) in se v Uradnem listu Republike Hrvaške (Narodne novine – NN) objavi najpozneje do 31. decembra tekočega leta. Tako določen znesek se uporablja v naslednjem letu.

(4) Določbe odstavkov 1 in 2 tega člena se uporabljajo tudi za izvršbo na nadomestilo plače, nadomestilo za skrajšani delovni čas, nadomestilo za znižano plačo, pokojnino, plačo vojaškega osebja in plačo, ki jo prejemajo osebe v rezervni sestavi med služenjem vojaškega roka, ter druge redne denarne prejemke civilnega in vojaškega osebja, razen za izvršbo na prejemke iz odstavkov 5 in 6 tega člena.

(5) Izvršba na prejemke invalidov iz naslova invalidnine ter dodatka za pomoč in postrežbo se lahko opravi samo zaradi izterjave zakonsko določene preživnine ali terjatve iz naslova odškodnine zaradi poslabšanja zdravja ali zmanjšanja ali izgube delovne sposobnosti in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, pri čemer se znesek določi na polovico takih prejemkov.

(6) Izvršba na prejemke iz pogodbe o dosmrtnem preživljanju in dosmrtni renti ter na prejemke iz pogodbe o življenjskem zavarovanju se lahko opravi le na delu prejemkov, ki presegajo osnovo, na podlagi katere se izračuna znesek pomoči za preživljanje.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Centri za socialno varstvo morajo hraniti evidenco vseh odločb in sodnih poravnav v zvezi s preživnino za mladoletnega otroka.

Kadar center za socialno varstvo prejme pravnomočno sodno odločbo ali sodno poravnavo v zvezi s preživnino za otroka, mora o pravicah in dolžnostih pisno obvestiti starša, pri katerem otrok živi, in starša, ki je dolžen plačevati preživnino, ali drugo osebo iz člena 288 družinskega zakona, ki je dolžna plačevati preživnino v skladu s sodno odločbo ali sodno poravnavo.

Center za socialno varstvo v tem obvestilu starša, pri katerem otrok živi, obvesti o naslednjem:

opozori ga, da mora obvestiti center za socialno varstvo, če preživninski zavezanec ne izpolnjuje svoje obveznosti redno in v celoti, ter navede pogoje, pod katerimi je otrok upravičen do začasne preživnine v skladu s posebnimi predpisi o začasni preživnini.

Center za socialno varstvo v obvestilu opozori starša, ki je dolžen plačevati preživnino, ali drugo osebo iz člena 288 družinskega zakona, ki je dolžna plačevati preživnino v skladu s sodno odločbo ali sodno poravnavo, o naslednjem:

da bo vložil kazensko ovadbo zoper preživninskega zavezanca, ki ne izpolnjuje svoje preživninske obveznosti, v petnajstih dneh od dne, ko izve, da se preživninska obveznost ne izpolnjuje redno in v celoti, ter

da ima Republika Hrvaška pravico izterjati zneske začasne preživnine, plačane v skladu s posebnim predpisom o začasni preživnini.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Kadar center za socialno varstvo prejme pravnomočno sodno odločbo ali sodno poravnavo v zvezi s preživnino za otroka, mora obvestiti starša, pri katerem otrok živi, o pogojih, pod katerimi je otrok upravičen do začasne preživnine v skladu s posebnimi predpisi o začasni preživnini. V skladu s pogoji, določenimi v zakonu o začasni preživnini (Zakon o privremenom uzdržavanju, NN št. 92/14), je otrok, ki je hrvaški državljan in ima stalno prebivališče na Hrvaškem, upravičen do začasne preživnine. V skladu z navedenim zakonom je otrok oseba, ki še ni dopolnila 18. leta starosti in jo je starš dolžen preživljati na podlagi izvršljivega naslova.

Otrok je upravičen do začasne preživnine, če starš, ki ne živi z otrokom, v celoti ali delno ne izpolnjuje preživninske obveznosti in če se zdi verjetno, da stari starši po strani navedenega starša ne prispevajo k otrokovi preživnini vsaj v znesku, ki je v zakonu določen kot znesek začasne preživnine.

Pravica do začasne preživnine traja, dokler preživninski zavezanec ne začne plačevati preživnine vsaj v znesku, ki je v zakonu določen kot znesek začasne preživnine.

Otrok je upravičen do začasne preživnine v skupnem trajanju največ treh let.

Začasna preživnina je določena na 50 % zakonsko določene minimalne preživnine. Začasna preživnina ne more biti višja od zneska preživnine, določenega z izvršljivim naslovom.

Republika Hrvaška s plačilom zneska začasne preživnine vstopi v pravni položaj otroka in nanjo preidejo pravice do preživninskih zahtevkov v znesku plačane začasne preživnine ter vse vzporedne pravice. V postopku za izterjavo zahtevka iz člena 25 navedenega zakona jo zastopa pristojni državni tožilec.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Da. V skladu z zakonom o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah je osrednji organ za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 ministrstvo, pristojno za socialno varstvo.

Pristojni organi v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 so sodišča in centri za socialno varstvo v skladu s predpisanim področjem dela in pristojnostmi teh organov.

Če je stranka, ki želi izterjati preživnino, na Hrvaškem, preživninski zavezanec pa ima stalno prebivališče v drugi državi članici, lahko stranka za pomoč zaprosi ministrstvo za demografijo, družino, mladino in socialno politiko, ki je določeno kot osrednji organ Republike Hrvaške.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Obrniti se je mogoče na osrednji organ in organe, pristojne za delovanje na področju uporabe Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009.

Kontaktne podatke osrednjega organa so:

Ministarstvo za demografijo, obitelj, mlade i socijalnu politiku (Ministrstvo za demografijo, družino, mlade in socialno politiko)

Trg Nevenke Topalušić 1

10 000 Zagreb

Spletišče: <http://www.mspm.hr/>

E-naslov: ministarstvo@mdomsp.hr

Tel.: +385 15557111

Telefaks: +385 15557222

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Ne. Člen 55 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 določa, da je treba, kadar je preživninski zavezanec na ozemlju Republike Hrvaške, zahtevo vložiti pri osrednjem organu Republike Hrvaške prek osrednjega organa države, v kateri vložnik prebiva.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Osrednji organ države, v kateri je vložnik, pošlje zahtevo ministrstvu za demografijo, družino, mladino in socialno politiko, ki je osrednji organ Republike Hrvaške za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009.

Kontaktne podatke osrednjega organa so:

Ministarstvo za demografijo, obitelj, mlade i socijalnu politiku (Ministrstvo za demografijo, družino, mlade in socialno politiko)

Trg Nevenke Topalušić 1

HR-1000 Zagreb

Spletišče: <http://mdomsp.gov.hr/>

E-naslov: ministarstvo@mdomsp.hr

Tel.: +385 15557111

Telefaks: +385 15557222

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Ni relevantno.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Vložnik se obrne na osrednji organ države članice, pravna pomoč pa se zagotovi na območju, zajetem v Uredbi Sveta (ES) št. 4/2009, v skladu s členi od 44 do 47, po potrebi pa se uporabljajo tudi določbe zakona o brezplačni pravni pomoči.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Sprejet je bil zakon o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (NN št. 127/2013), ministrstvo za demografijo, družino, mladino in socialno politiko pa je določeno kot osrednji organ za izvajanje navedene uredbe.

Za več informacij glej:

1. družinski zakon (NN št. 103/15);
2. zakon o izvršbi (NN št. 112/12, 25/13, 93/14);
3. zakon o koliziji pravnih predpisov (Zakon o reševanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima, NN št. 53/91, 88/01);
4. zakon o brezplačni pravni pomoči (NN št. 143/2013);
5. zakon o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (NN št. 127/2013);
6. zakon o pravnem postopku (NN št. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14);
7. zakon o začasni preživnini (NN št. 92/14).

Spletna stran je del portala Tvoja Evropa.

Veseli smo vaših povratnih informacij o uporabnosti informacij.

 Your Europe

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 16/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Italija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

V italijanskem pravnem sistemu obstajajo različna imena, pogoji in zneski za pomoč družini, odvisno od razmerja med zavezancem in upravičencem. Na splošno je „preživnina“ opredeljena kot obveznost, ki jih upravičuje težek položaj osebe, upravičene do preživnine.

A. „**Obbligazione alimentare**“ pomeni zagotavljanje materialne pomoči osebi, ki se ne more sama preživljati. Plačati jo morajo z zakonom določene osebe v okviru svoje obveznosti družinske solidarnosti.

Pravila za tako vrsto preživnine so določena v členu 433 in naslednjih civilnega zakonika. Plačati jo je treba, kadar: obstaja posebno pravno razmerje med preživninskim zavezancem in upravičencem; upravičenec potrebuje pomoč, ker se ne more sam preživljati.

V zvezi s točko (a) je vrstni red oseb, ki morajo zagotavljati preživnino, naslednji:

zakonec;

otroci, vključno s posvojenimi otroki, ali če otrok ni, neposredni potomci;

starši, ali če staršev ni, neposredni predniki; posvojitelji;

zeti in snahe;

tasti in tašče;

bratje in sestre ali polbratje in polsestre, pri čemer imajo prvonavedeni prednost pred zadnjenavedenimi.

Preživnino mora zagotoviti najbližji sorodnik glede na zgornjo razvrstitev;

če je na isti ravni več oseb, je odgovornost razdeljena med njimi glede na njihov finančni položaj.

V zvezi s točko (b) je znesek, ki ga je treba plačati, sorazmeren s potrebami osebe, ki zahteva preživnino, in finančnim položajem osebe, ki jo mora plačevati. Vendar ta vrsta preživnine ne sme presežati zneska, potrebnega za kritje osnovnih življenjskih potreb osebe, ki potrebuje finančno pomoč, ob upoštevanju njenega socialnega položaja.

B. „**Assegno di mantenimento**“ pomeni, da en zakonec zagotavlja finančno pomoč drugemu zakoncu v primeru prenehanja življenjske skupnosti, njen namen pa je zagotoviti, da oseba, ki prejme pomoč, ohrani življenjski standard, ki ga je imela med zakonsko zvezo. Za preživnino „assegno di mantenimento“ ni nujno, da upravičenec potrebuje pomoč, saj jo je mogoče zahtevati tudi, če je upravičenec zaposlen. Mogoče se ji je odpovedati, lahko pa jo tudi nadomesti enkratno plačilo.

Ker je namen te vrste preživnine zakoncu zagotoviti ohranitev podobnega življenjskega standarda, kot ga je imel pred prenehanjem življenjske skupnosti, je običajno višja kot „assegno alimentare“. Vendar se „assegno di mantenimento“ ne plača zakoncu, ki se šteje za odgovornega za prenehanje življenjske skupnosti.

V primeru razveze zakonske zveze lahko sodišče „assegno divorzile“ dodeli zakoncu, ki nima zadostnih sredstev ali jih nikakor ne more pridobiti iz objektivnih razlogov, ob upoštevanju dohodkov obeh zakoncev, razlogov za odločitev ter osebnih in finančnih prispevkov vsakega zakonca k preživljanju

družine ter njenega premoženja, pri čemer se ti dejavniki ocenijo na podlagi trajanja zakonske zveze. Pravica do „assegno divorzile“ preneha, ko upravičenec sklene novo zakonsko zvezo ali si ustvari novo družino. Vendar je skupni senat vrhovnega kasacijskega sodišča (*Suprema Corte di Cassazione*) s sodbo št. 18287 z dne 11. julija 2018 izključil možnost, da bi „assegno divorzile“ po naravi temeljila izključno na preživnini, potem ko je ugotovil, da se mora ta oblika preživnine uporabljati ne samo kot podpora, ampak v enakem obsegu tudi kot nadomestilo/izravnava. Da bi bilo mogoče odobriti to preživnino, je zato treba sprejeti zbirno merilo, ki ob upoštevanju primerjalne ocene zadevnih finančnih/premoženjskih stanj posebno pozornost namenja prispevku prejšnjega zakonca, ki želi združiti skupno in osebno premoženje, v zvezi s trajanjem zakonske zveze, potencialnimi prihodnjimi dohodki in starostjo prejemnika.

„Assegno di divorzio“ lahko en zakonec plača drugemu, lahko pa jo tudi en registrirani partner plača drugemu, pri čemer morata imeti stranki v zadnjem navedenem primeru sklenjeno registrirano partnersko skupnost (zakon št. 76 iz leta 2016 o ustvarjanju družine pri istospolnih osebah).

C. Izraz „**assegno di mantenimento**“ se nanaša tudi na finančno podporo, ki jo morajo starši plačevati za svoje otroke ob prenehanju življenjske skupnosti, razvezi zakonske zveze ali prenehanju skupnega življenja (člen 337b civilnega zakonika). Otroci (ne gleda na to, ali so rojeni v zakonski zvezi ali zunaj nje) imajo pravico, da jih starši preživljajo sorazmerno s svojimi sredstvi in v skladu z zmožnostmi opravljanja poklicnega dela ali gospodinjanskega dela. Sodišče v primeru prenehanja življenjske skupnosti, razveze zakonske zveze ali prenehanja skupnega življenja staršev ugotovi, da je treba plačevati redno preživnino, in določi znesek v skladu z otrokovimi potrebami, življenjskim standardom, ki ga je otrok imel, ko je živel z obema staršema, časom, ki ga preživi pri vsakem od staršev, finančnimi sredstvi obeh staršev ter finančno vrednostjo gospodinjanskih obveznosti, varstva in vzgoje, ki jih izvaja vsak od staršev.

D. Člen 1(65) zakona št. 76 z dne 20. maja 2016 (predpisi o registrirani partnerski skupnosti med istospolnima osebama in zunajzakonski skupnosti) določa, da sodišče v primeru prenehanja skupnega življenja partnerjev enemu partnerju dodeli pravico, da od drugega partnerja prejema plačila preživnine, če je v težkem finančnem položaju in se ne more sam preživljati. V navedenih primerih se preživnina dodeli za obdobje, ki je sorazmerno s časom, ko sta partnerja živela skupaj, in v skladu s členom 438(2) civilnega zakonika. Za določitev vrstnega reda oseb, ki morajo plačevati preživnino, kot je določen v členu 433 civilnega zakonika, obveznost zunajzakonskega partnerja, da plačuje preživnino, nastopi pred tako obveznostjo bratov in sester.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Otroci imajo do polnoletnosti pravico, da jih preživljajo starši (glej odgovor na zgornje vprašanje). Če je otrok postal polnoleten, vendar še ni finančno samostojen, lahko sodnik odredi, da en ali oba starša plačujeta redno preživnino, običajno neposredno otroku. Če se polnoletni otrok, ki je postal finančno samostojen, znova znajde v težkem finančnem položaju, staršema ni treba znova plačevati preživnine, temveč sta zavezana plačevati le „assegno alimentare“ (glej točko A v odgovoru na vprašanje 1). Če ima polnoletni otrok težko invalidnost, veljajo enaka pravila kot za mladoletne otroke.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Oseba mora za pridobitev pomoči „alimentari“ vložiti zahtevo pri sodišču, na območju pristojnosti katerega prebiva, in priložiti vse listine, ki dokazujejo, da potrebuje pomoč.

Ko se postopek začne, je mogoče sodišče zaprositi, naj odobri začasno preživnino pred izdajo dokončne odločbe.

Preživnino za otroke ali zakonca je mogoče zahtevati v ločenih postopkih ali v okviru postopka za prenehanje življenjske skupnosti, razvezo zakonske zveze ali prenehanje skupnega življenja partnerjev. Sodišče lahko o preživnini odloči tudi v okviru postopka na prvi obravnavi.

Poleg tega lahko odobritev preživnine za otroke, zakonca ali registriranega partnerja pomeni eno od zadev, o katerih se po pogajanjih, opravljenih v navzočnosti odvetnikov, sklene dogovor (člen 6 zakonske uredbe št. 132/2014): v takšnem dogovoru se stranki zavežeta, da bosta v dobri veri in pošteno medsebojno sodelovali za sporazumno rešitev medsebojnega spora v zvezi s prenehanjem življenjske skupnosti ter pravico do varstva in vzgoje otrok. Dogovor, dosežen po navedenih pogajanjih, opravljenih v navzočnosti odvetnikov, je treba v desetih dneh poslati državnemu tožilcu pri pristojnem organu, ki ta dogovor odobri, če presodi, da je v otrokovo korist. Odobreni dogovor je enakovreden odločbi o prenehanju življenjske skupnosti ali odločbi o razvezi zakonske zveze.

Z okrožnico z dne 22. maja 2018 je ministrstvo za pravosodje priznalo naslednje. Če se dogovor sklene pred matičarjem, zadevni matični urad izda potrdilo iz člena 39 Uredbe št. 2201/2003. Nasprotno pa je treba v zvezi z dogovori, doseženimi po pogajanjih, opravljenih v navzočnosti odvetnikov, šteti, da mora potrdilo, kot je določeno v zgoraj navedenem členu 39, izdati državni tožilec, ki je odobril dogovor ali izdal odobritev, saj se odvetnik ne more šteti za organ za namene Uredbe št. 2201/2003, pa tudi ob upoštevanju dejstva, da lahko dogovor postane veljaven in začne veljati, torej je priznan in izvršljiv v tujini, le z dokončno odločbo državnega tožilca. Če pa državni tožilec zavrne odobritev dogovora in dogovor odobri predsedujoči sodnik sodišča (v skladu s členom 6 (2) zakonske uredbe), je pristojni sodni organ tisti, ki mora izdati zadevno potrdilo.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Če zadevna oseba ne more nastopiti pred sodiščem (je mladoletna oseba ali odrasla oseba, za katero je ugotovljeno, da tega ni sposobna), bi moral sodni zahtevek za preživnino predložiti njen pravni zastopnik (starši v primeru mladoletne osebe, skrbniki v primeru odrasle osebe), ki je lahko tudi pomožni zastopnik (*amministratore di sostegno*), imenovan v skladu s členom 404 in naslednjimi civilnega zakonika.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

V skladu z Uredbo (ES) št. 4/2009 je za zadeve v zvezi s preživninskimi obveznostmi v državah članicah pristojno:

sodišče v kraju, kjer ima toženec običajno prebivališče, ali

sodišče v kraju, kjer ima upravičenec običajno prebivališče, ali

sodišče, ki je po nacionalnem pravu pristojno za postopke v zvezi s statusom osebe, če je zahtevek glede preživnine povezan z zadevnim postopkom, razen če zadevna pristojnost temelji izključno na državljanstvu ene od strank, ali

sodišče, ki je po nacionalnem pravu pristojno za postopke v zvezi s starševsko odgovornostjo, če je zahtevek glede preživnine povezan z zadevnim postopkom, razen če zadevna pristojnost temelji izključno na državljanstvu ene od strank.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Dokument za uvedbo postopka v zvezi s preživnino mora vložiti odvetnik, ki stranko zastopa na sodišču.

Pomoč odvetnika ni potrebna, če je odločitev o preživnini vključena v dogovor med zakoncema, ki sta sporazumno v postopku za prenehanje življenjske skupnosti. V tem primeru se dogovor predloži sodišču, to pa ga preveri in odobri (člen 711 zakonika o civilnem postopku).

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Oseba, ki zadevo vloži pri civilnem sodišču, mora plačati takso za vpis zadeve (*contributo unificato di iscrizione a ruolo*). Ta je odvisna od vrste in vrednosti zadeve.

Za odločbe, ki jih izda sodišče, se tudi plača taksa za vpis zadeve.

Nobena od teh taks za vpis zadeve pa se ne plača v zadevah v zvezi s preživninami za otroke.

Stranke morajo plačati pravne stroške odvetnikov, ki jih zastopajo na sodišču. Ocene pričakovanih pravnih stroškov ni mogoče podati, ker so stroški odvisni od stopnje zapletenosti spora.

Osebe, ki nimajo zadostnih sredstev, lahko zaprosijo za imenovanje odvetnika, ki jim zagotavlja brezplačno pomoč, stroške pa krije država (pravna pomoč).

Da bi bil vložnik upravičen do pravne pomoči, ob pisanju prošnje glede na zadnji informativni izračun dohodnine ne sme imeti letnega obdavčljivega dohodka, ki presega 11 493,82 EUR (ministrska odredba z dne 16. januarja 2018, objavljena v Uradnem listu (*Gazzetta Ufficiale*) št. 49 z dne 28. februarja 2018). Ta zgornja meja se redno posodablja. Če zadevna oseba živi z zakoncem, registriranim partnerjem ali drugimi družinskimi člani, se skupni letni dohodek izračuna tako, da se seštejejo dohodki vseh družinskih članov, vključno z vložnikom.

Če zadevna oseba živi z zakoncem ali drugimi družinskimi člani, se skupni letni dohodek izračuna tako, da se seštejejo dohodki vseh družinskih članov, vključno z vložnikom. V tem primeru se najvišji dohodek, na podlagi katerega se še lahko odobri pravna pomoč, poviša za 1 032,91 EUR za vsakega družinskega člana, s katerim živi vložnik.

Prošnje za pravno pomoč se vložijo pri odvetniški zbornici (*Consiglio dell'Ordine degli Avvocati*) v kraju sodišča, ki je pristojno za zadevo.

V prošnji je treba navesti razloge in pravno podlago za zahtevek ter priložiti dokazila. Odvetniška zbornica ne dodeli pravne pomoči, če je zahtevek, ki je vložen pri sodišču, očitno neutemeljen.

Če odvetniška zbornica ugodi prošnji, lahko zadevna oseba imenuje odvetnika, ki ga izbere s seznama pooblaščenih odvetnikov, ki zagotavljajo pravno pomoč.

Nekatere odvetniške zbornice same izberejo odvetnika, ki bo prevzel zadevo.

Prošnjo za pravno pomoč je mogoče vložiti v kateri koli fazi in na kateri koli stopnji postopka ter velja za vse poznejše stopnje.

Zgoraj navedena zgornja meja dohodka ne sme biti presežena ves čas trajanja postopka.

Če je prošnja za pravno pomoč zavrnjena, jo lahko zadevna oseba ponovno vloži pri sodišču, ki je pristojno za zadevo.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Sodna odločba, ki določa znesek dodeljene preživnine in odreja njeno plačilo, je izvršljiva odločba in pomeni nalog za izvršbo.

S sodno odločbo, s katero se odreja pravica do preživnine, je preživninskemu zavezancu naložena dolžnost, da mora upravičencu plačati, kar ta potrebuje za izpolnitev svojih osnovnih življenjskih potreb (stroški hrane, nastanitve in oblačil ter stroški osnovnega blaga in storitev, ki so potrebni za dostojno življenje). Sodišče mora pri odločanju o znesku preživnine upoštevati tudi finančni položaj preživninskega zavezanca.

V sodni odločbi, ki določa znesek preživnine za razvezanega zakonca, je treba upoštevati tudi življenjski standard zakoncev med zakonsko zvezo.

V sodni odločbi, ki določa znesek preživnine za mladoletne otroke ali otroke, ki so polnoletni, vendar niso finančno neodvisni, je treba upoštevati njihove izobraževalne potrebe.

Preživnina se samodejno prilagodi v skladu z indeksi ISTAT ali katerimi koli drugimi parametri, o katerih se dogovorita stranki ali ki so navedeni v sodni odločbi.

Znesek dodeljene preživnine se lahko pozneje spremeni, če upravičenec ali zavezanec vloži zahtevo pri pristojnem sodišču, ki je običajno sodišče, ki je izdalo prvotno odločbo.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Sodišče določi načine plačila.

V primeru prenehanja življenjske skupnosti lahko sodišče zadevnim tretjim osebam, ki so dolžne plačilo preživninskemu zavezancu, vključno z rednimi plačili (npr. delodajalec), odredi, da morajo del denarja plačati neposredno razvezanemu zakoncu.

Preživnino je treba plačati osebi, ki je do nje upravičena.

Preživnina za mladoletne otroke se plača zakoncu, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka.

Preživnina, ki jo sodišče odredi za polnoletne otroke, ki še niso finančno neodvisni, se plača neposredno zadevnim otrokom, razen če sodišče ne odloči drugače.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če preživninski zavezanec preživnine ne plača prostovoljno, so upravičencu na voljo običajna sredstva za izvršbo finančnih obveznosti.

Prav tako je mogoče uporabiti člen 614a zakonika o civilnem postopku, ki določa spodbude za prostovoljno izpolnitev obveznosti za izvedbo nekega dejanja: sodišče lahko z odločbo o naložitvi plačila preživnine (če tak ukrep ni očitno nepošten) na zahtevo stranke določi, da preživninski zavezanec za vsako nadaljnjo kršitev ali neizpolnitev obveznosti ali za vsako zamudo pri izvrševanju odločbe plača določen znesek. Odločba o naložitvi plačila preživnine pomeni nalog za izvršbo za plačilo dolgovanih zneskov za vsako kršitev ali neizpolnitev obveznosti.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Za pravico do preživnine samo po sebi ni zastaralnega roka. Za morebitne posamezne zapadle neplačane obroke velja petletni zastaralni rok (člen 2948(2) civilnega zakonika). Poleg tega se zastaralni rok odloži med zakoncema in osebami, ki imajo starševsko odgovornost do preživninskih upravičencev.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Glej odgovor na naslednje vprašanje.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Nedavno je bil ustanovljen državni sklad za plačevanje preživnine zakoncem v težkem finančnem položaju, ki se ne morejo sami preživljati, in vsem mladoletnim otrokom, ki živijo z njimi, pa tudi vsem odraslim otrokom s hudo invalidnostjo, kadar drugi zakonec, ki mora plačevati preživnino, ne izpolnjuje te obveznosti.

Da bi zadevna stranka prejela plačilo te preživnine (od ministrstva za pravosodje (*Ministero della Giustizia*)), mora vložiti zahtevo pri sodišču, na območju pristojnosti katerega prebiva.

Ministrstvo za pravosodje preživnino plačuje vnaprej, nato pa dolgovane zneske izterja od zakonca, ki ne izpolnjuje svojih obveznosti.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Osebi, upravičeni do prejemanja preživnine od zavezanca, ki živi v drugi državi članici, lahko pomaga italijanski osrednji organ. Prek osrednjega organa v državi članici, kjer ima zavezanec običajno prebivališče, mora v okviru sistema sodelovanja iz poglavja VII Uredbe (ES) št. 4/2009 vložiti zahtevo za priznavanje, razglasitev izvršljivosti in izvršitev že izdane odločbe o pravici do preživnine.

Oddelek za mladoletniško pravo in skupnosti na ministrstvu za pravosodje (*Ministero della Giustizia - Dipartimento per la Giustizia Minorile e di Comunità*) je italijanski osrednji organ, imenovan v skladu s členom 49 Uredbe (ES) št. 4/2009 za izterjavo preživnine v čezmejnih sporih na evropskem pravosodnem območju.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Kontaktne podatke italijanskega osrednjega organa:

Ministero della Giustizia, Dipartimento per la Giustizia Minorile e di Comunità

Via Damiano Chiesa 24

00136 ROMA

Telefon: +39 0668188326-331-535

Telefaks: +39 060668808323

E-naslov: acitalia0409.dgmc@giustizia.it

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Če upravičenec živi v drugi državi članici in želi v Italiji izvršiti odločbo o pravici do preživnine, lahko zaprosi za pomoč osrednji organ države članice, v kateri prebiva, in nato prek tega organa vložiti zahtevo v skladu s členom 56, pri čemer uporabi sistem sodelovanja iz poglavja VII Uredbe (ES) št. 4/2009.

Upravičenec, ki živi v drugi državi članici, ne sme neposredno poiskati pomoči italijanskega osrednjega organa.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Glej odgovor na prejšnje vprašanje.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Kar zadeva dostop do sodnega varstva v čezmejnih zadevah, se neposredno uporablja sistem iz poglavja V Uredbe (ES) št. 4/2009.

Zato se za zadeve v zvezi s priznanjem ali priznanjem in razglasitvijo izvršljivosti odločbe ali izvršitvijo odločbe, ki je bila izdana ali že priznana v državi članici, če je vložnik mlajši od 21 let, samodejno dodeli pravna pomoč ne glede na dohodek ali utemeljenost zahteve, kot je določeno v splošnih pravilih, ki veljajo v Italiji glede dostopa do pravne pomoči.

Za zahtevke v zvezi s preživnino za otroke, stare 21 let ali več, in zahtevke, ki ne izhajajo iz starševstva (torej za zahtevke, ki jih vložijo zakonci ali druga oseba, ki je z upravičencem v sorodstvu ali svaštvo), se pravna pomoč dodeli, če so izpolnjeni običajni pogoji glede dohodka in utemeljenosti zahtevka v skladu z italijansko zakonodajo (glej odgovor na vprašanje 7).

Z uporabo sistema sodelovanja iz poglavja VII Uredbe (ES) št. 4/2009 italijanski osrednji organ pošlje prošnjo za pravno pomoč zadevni odvetniški zbornici.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Italijanski osrednji organ obravnava prošnje za sodelovanje, poslane v skladu s poglavjem VII, na naslednje načine:

spodbuja sklenitev mirnega dogovora, tako da zavezancem pošlje poziv, naj prostovoljno izpolnijo preživninsko obveznost;

napoti zavezance na osrednji organ, da bi se dogovorili o postopku za poravnavo zadeve;

najde zavezanca, tako da pridobi dostop do podatkovne zbirke nacionalnega registra italijanskih občin (*Indice nazionale dei comuni italiani*) in registra uprave za izvrševanje kazenskih sankcij (*Amministrazione penitenziaria*) ali se obrne na lokalne matične urade;

zbira informacije o dohodku in sredstvih zavezanca, pri čemer mu pomaga davčna policija (*polizia tributaria*);

v sodelovanju s pravosodnimi organi pomaga pri zbiranju dokazil, kot določa člen 51(2)(g) Uredbe;

pomaga pri zagotavljanju pravne pomoči, kot je opisano v odgovorih na zgornji vprašanji 7 in 18.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 22/12/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Ciper

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Zajemata skupne preživninske obveznosti staršev do mladoletnih otrok v skladu z njunimi finančnimi sredstvi, ne glede na to, ali sta v zakonski zvezi ali razvezana. Preživninske obveznosti veljajo tudi do nekdanjega zakonca, če se ta ni sposoben sam preživljati z lastnimi finančnimi sredstvi.

Preživnino so dolžni plačevati starši za svoje otroke in/ali nekdanji zakonci med seboj ter odrasli otroci za svoje starše, če se ti niso sposobni sami preživljati z lastnim premoženjem ali dohodki.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Preživninska obveznost preneha, ko otrok postane polnoleten, tj. ko dopolni 18 let, razen če se otrok ni sposoben sam preživljati, ko postane polnoleten. To velja v primerih, ko otrok trpi za fizično ali duševno boleznijo ali ne more delati, ker se šola na visokošolski ali poklicni ustanovi ali kadar otrok moškega spola služi vojaški rok.

V skladu s ciprskim pravom ter zlasti členom 34 zakona o razmerjih med starši in otroki (zakon št. 216/90) imajo preživninsko obveznost tudi odrasli otroci do svojih staršev.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Obrniti se morate na sodišče, konkretnije družinsko sodišče, pristojno za območje, na katerem imate stalno prebivališče.

Postopek se začne z začetno zahtevo za izterjavo preživnine, ki ji je treba priložiti vložnikovo zapriseženo izjavo, ki se vpiše v sodni register. Zahteva se vroči tožencu (preživninskemu zavezancu), ki ima pravico podati izjavo in vložiti ugovor. Če stranki soglašata, se odločba o preživnini izda na podlagi sporazuma. Sicer se zahteva predloži v sodno obravnavo, sodišče pa o njej odloči na podlagi pričanj obeh strani.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Če je upravičenec mladoletna oseba (tj. otrok, mlajši od 18 let), zahtevo vloži njegov skrbnik (na primer mati) v imenu upravičenca in v njegovo korist.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

V skladu s členom 12 zakona št. 23/90 o družinskih sodiščih (kakor je bil spremenjen) je v primeru, ko je upravičenec mladoletna oseba, pristojno sodišče v kraju, kjer ima upravičenec ali zavezanec stalno prebivališče (člen 12(1)(b)). V vseh drugih primerih (tj. ko je upravičenec odrasla oseba) je pristojno sodišče v kraju, kjer ima vlagatelj (upravičenec) ali zavezanec stalno prebivališče ali sedež podjetja (člen 12(1)(a)).

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Vložniki se lahko na sodišče obrnejo osebno ali prek odvetnika.

V zvezi s postopkom glej točko 3 zgoraj.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Za postopek je treba plačati stroške, ki vključujejo odvetniško nagrado (če vložnik zastopa odvetnik) in dejanske sodne stroške. Znesek je določen v pravilniku, ki ga redno objavlja ciprsko vrhovno sodišče. Dejanski strošek je odvisen od trajanja in/ali zapletenosti postopka. Če vložnik nima zadostnih finančnih sredstev, lahko zaprosi za brezplačno pravno pomoč v skladu z zakonom št. 165(I)/2002, kakor je bil spremenjen.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Vrste prežvinnin, ki jih dodeli sodišče, so: preživnina starša za otroka, preživnina otroka za starša in preživnina nekdanjega zakonca za nekdanjega zakonca. Znesek preživnine se izračuna ob upoštevanju potreb upravičenca in finančnih sredstev zavezanca. Preživnina vključuje vse, kar je potrebno za preživljanje in dobrobit upravičenca ter tudi njegove stroške izobraževanja, kadar je to primerno (člen 37 zakona št. 216/90).

Sodišče lahko na podlagi predloga vložnika (ali njegovega zastopnika) spremeni odločbo o preživnini, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine upravičenca oziroma razmere preživninskega zavezanca (člen 38(1) zakona št. 216/90).

Zakon (člen 38(2) zakona št. 216/90) določa, da na spremembo preživnine vplivajo spremenjene okoliščine ali stroški, poleg tega pa določa desetodstotno (10-odstotno) samodejno povišanje preživnine vsakih štiriindvajset (24) mesecev, razen če sodišče ne določi drugače.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se z bančnim nakazilom, čekom ali gotovino mesečno plačuje bodisi upravičencu bodisi njegovemu skrbniku bodisi njegovemu odvetniku.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če zavezanec ne plačuje preživnine v skladu z odločbo o preživnini, se preživnina izterja podobno, kot se izterjajo plačila denarnih kazni. Postopek vključuje izdajo naloga za pridržanje (člen 40 zakona št. 216/90).

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

V skladu s členom 9(3) zakona št. 232/91 je zavezanec po obdobju dveh let oproščen obveznosti plačila zapadlega zneska na podlagi odločbe o preživnini. Vsako obdobje odsotnosti zavezanca iz Republike Ciper je izključeno iz izračuna zgoraj navedenega obdobja.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Takega organa ali organizacije na nacionalni ravni ni.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Glej odgovor zgoraj.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Da, v tem primeru se lahko vložnik/upravičenec po pomoč obrne na osrednji organ Republike Ciper, tj. ministrstvo za pravosodje in javni red.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Zadevna oseba ali njen odvetnik lahko stopi v stik s osrednjim organom po telefonu, pisno (z dopisom, po telefaksu ali elektronski pošti) ali se pri njem zgleda osebno.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Če je vložnik/upravičenec v drugi državi, zavezanec pa na Cipru, se lahko vložnik po pomoč obrne na ministrstvo za pravosodje in javni red, ki je osrednji organ, prek ustreznega osrednjega organa v državi, v kateri je, ne pa neposredno.

Lahko pa se prek svojega odvetnika obrne neposredno na sodišče.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

V posebnem primeru se lahko po telefonu ali pisno (z dopisom, po telefaksu ali elektronski pošti) naveže stik s ciprskim osrednjim organom, ta pa zagotovi pomoč pri posredovanju pisne zahteve za preživnino pristojnemu nacionalnemu sodišču.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da, Ciper Haaški protokol iz leta 2007 zavezuje.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

n.r.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Z izvajanjem nove uredbe o preživninskih obveznostih (Uredba Sveta (ES) št. 4/2009) se zahteve zdaj posredujejo neposredno pristojnemu sodišču Republike Ciper prek osrednjega organa Republike Ciper.

Dostop do sodnega varstva je olajšan tudi z zagotavljanjem pravne pomoči na podlagi nacionalne zakonodaje, tj. zakona št. 165(I)/2002, in v okviru zadevne direktive EU o pravni pomoči v čezmejnih sporih.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Za zagotovitev pravičnega izvajanja člena 51 osrednji organ tesno sodeluje z drugimi pristojnimi organi države, med drugim z namenom pridobivanja zahtevanih informacij, kot so naslov zavezančevega stalnega prebivališča in poslovnega naslova, njegovi prihodki itd., iskanja zavezanca ter vročanja sodnih pisanj zavezancu z ugotavljanjem veljavnega naslova za vročanje in sporočanje tega naslova sodnim organom.

Kljub predvideni pravni pomoči so vložnikom na voljo zgoraj navedene možnosti ter posredovanje prošelj prek osrednjega organa v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009, zato v zvezi s pravno pomočjo ni težav.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 10/02/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Latvija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Latvijska nacionalna zakonodaja preživnine ne opredeljuje izčrpno, vendar obstaja enotno razumevanje določenih vprašanj, ki zadevajo preživljanje druge osebe. Na primer, preživljanje otroka pomeni izdatke, ki jih morajo vsi starši, ne glede na finančni položaj, plačati za otroka. Minimalni znesek preživnine za otroka je določila vlada (*Ministru kabinets*, „kabinet ministrov“). Opredelitev pojma preživnina za otroka izhaja iz zakona o preživninskem jamstvenem skladu. Za številna vprašanja, povezana s preživninskimi obveznostmi – ki so lahko različno poimenovane, na primer „preživnina“ (*uzturīdzekļi*) ali „sredstva za zagotovitev prejšnje ravni blaginje“ (*līdzekļi iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai*) –, enotno razumevanje temelji na sodni praksi, ki se je razvila s sodbami sodišč. Na primer, na splošno je sprejeto, da preživljanje med zakoncema pomeni dolgoročno finančno pomoč, ki jo eden od njiju zagotovi drugemu, čigar gmotni položaj se je poslabšal.

Osebe, ki so dolžne plačevati preživnino:

Starši imajo dolžnost do svojih otrok

Starši morajo otroka preživljati, dokler tega ne zmore sam. Zato se obveznost preživljanja otroka ne konča, ko otrok postane polnoleten. Vendar lahko sodišče odloči, ali naj se preživninskemu zahtevku ugodi, ko otrok postane polnoleten, prekine šolanje ali poklicno usposabljanje in se je zmožen preživljati z lastnim delom, vendar tega ne stori. Zavedati se je treba, da mora biti obveznost staršev, da vzdržujejo otroke, sorazmerna z njihovim finančnim položajem. Kljub temu morajo vsi starši, ne glede na finančni položaj, zagotoviti minimalni znesek preživnine, ki ga je določila vlada. Obveznost vzdrževanja otroka je zavezujoča ne glede na to, ali otrok biva pri enem od staršev ali obeh starših oziroma živi ločeno.

Preživljanje otroka pomeni zagotavljanje hrane, oblačil, stanovanja, zdravstvene oskrbe, osebne nege, izobraževanja in vzgoje (s čimer je zagotovljen otrokov duševni in fizični razvoj ob upoštevanju njegove osebnosti, znanj, spretnosti in interesov, hkrati pa je otrok pripravljen tudi na koristno delo v družbi).

Otroci imajo dolžnost do staršev

Obveznost otrok, da preživljajo svoje starše, je enako naložena vsem otrokom. Če se finančni položaj otrok razlikuje, lahko njihove obveznosti določi sodišče, sorazmerno s finančnim položajem vsakega od otrok.

Zakonec ima dolžnost do drugega zakonca

Če se zakonska zveza razveljavi in je ob njeni sklenitvi le eden od nekdanjih zakoncev vedel, da jo je mogoče razveljaviti, ima drugi zakonec, ki tega ni vedel, pravico od prvega zakonca zahtevati sredstva, ki so sorazmerna z njegovim finančnim položajem, da se zagotovi prejšnja raven blaginje drugega zakonca. Podobno lahko nekdanji zakonec ob razvezi ali po njej od drugega nekdanjega zakonca zahteva sredstva, ki so sorazmerna z njegovim finančnim položajem, da se zagotovi prejšnja raven blaginje prosilca.

Obveznosti, da se nekdanjemu zakoncu zagotovijo sredstva za doseg prejšnje ravni blaginje, ni, če:

je obdobje, ki je preteklo od razveze ali razveljavitve zakonske zveze, enako trajanju nekdanje zakonske zveze ali trajanju skupnega življenja v primeru zakonske zveze, ki je bila razveljavljena;

je nekdanji zakonec sklenil novo zakonsko zvezo;

dohodek nekdanjega zakonca zadostuje za njegovo preživljanje;

nekdanji zakonec opušča možnost, da bi se preživljal z lastnim delom;

nekdanji zakonec, ki mora zagotoviti preživnino, nima zadostnih sredstev za preživljanje ali je postal nezmožen za delo;

je nekdanji zakonec storil kaznivo dejanje zoper drugega nekdanjega zakonca ali zoper življenje, zdravje, svobodo, premoženje ali čast prednikov ali potomcev drugega zakonca;

je nekdanji zakonec drugega nekdanjega zakonca zapustil nemočnega, čeprav bi mu lahko pomagal;

je nekdanji zakonec katero od oseb iz točke 6 namerno krivo obtožil kaznivega dejanja;

je nekdanji zakonec živel nemoralno ali razsipno;

eden od zakoncev umre ali zanj velja, da je umrl;

obstajajo drugi pomembni razlogi.

Stari starši imajo dolžnost do vnukov

Če staršev ni ali otroka niso zmožni preživljati, imajo to obveznost v enakem obsegu stari starši. Če se finančni položaj starih staršev razlikuje, lahko njihove obveznosti določi sodišče, sorazmerno s finančnim položajem vsakega od starih staršev.

Vnuki imajo dolžnost do starih staršev

Podobno so za preživljanje starih staršev, če je to potrebno, enako odgovorni vsi vnuki. Če se finančni položaji vnukov razlikujejo, lahko sodišče sorazmerno s finančnim položajem vsakega vnuka določi njihove obveznosti za preživljanje starih staršev.

Preživninske obveznosti na podlagi preživninske pogodbe

Stranke se lahko o zagotavljanju preživnine dogovorijo na podlagi preživninske pogodbe. V skladu s preživninsko pogodbo ena stranka zagotovi drugi določeno materialno korist, v denarju ali naravi, druga stranka pa se v zameno zaveže, da bo prvo stranko vzdrževala za čas njenega življenja, razen če se ne dogovorita o drugačnem trajanju preživljanja. Če ni dogovorjeno drugače, preživnina vključuje hrano, stanovanje, oblačila in nego; če je prejemnik preživnine mladoletna oseba, vključuje tudi vzgojo in izobraževanje v osnovnošolski ustanovi.

Preživninska obveznost, ki izhaja iz telesne poškodbe

Če oseba, ki mora preživljati drugo osebo, umre zaradi telesne poškodbe, se obveznost prenese na osebo, ki je odgovorna za smrt poškodovane osebe. O znesku take odškodnine po lastni presoji odloči sodišče, ob upoštevanju starosti umrlega, njegove zmožnosti pred smrtjo, da si zagotovijo sredstva za preživljanje, in nazadnje potreb osebe, za katero je treba zagotoviti preživnino. Če ima oseba, za katero je treba zagotoviti preživnino, dovolj sredstev za preživljanje, zahtevka ni.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Starši morajo otroka preživljati, dokler tega ne zmore sam. Zato se obveznost preživljanja otroka ne konča, ko otrok postane polnoleten. Vendar lahko sodišče odloči, ali naj se preživninskemu zahtevku ugodi, ko otrok postane polnoleten, prekine šolanje ali poklicno usposabljanje in se je zmožen preživljati z lastnim delom, vendar tega ne stori.

Latvijska zakonodaja ne določa, kateri so viri, ki bodo drugemu zakoncu zagotovili prejšnjo raven blaginje. Prav tako ne določa, kaj se zahteva z obveznostjo do staršev ali starih staršev.

Latvijska zakonodaja opredeljuje preživljanje otroka kot zagotavljanje hrane, oblačil, stanovanja, zdravstvene oskrbe, osebne nege, izobraževanja in vzgoje (s čimer je zagotovljen otrokov duševni in fizični razvoj ob upoštevanju njegove osebnosti, znanj, spretnosti in interesov, hkrati pa je otrok pripravljen tudi na koristno delo v družbi). Višina preživnine je odvisna od otrokove pravice do ustreznih življenjskih pogojev in njegovih dejanskih potreb.

3 Naj se za pridobitev preživnine obmem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Če si želi prosilec zagotoviti preživnino v kakršni koli obliki, mora vložiti zahtevek na sodišču v skladu s postopkom, določenim v zakonu o pravnem postopku. Prosilec mora sodišču predložiti vlogo in druge potrebne dokumente.

Otrokovi starši so morda sklenili sporazum v obliki notarske listine (*notariāls akts*), ki določa mesečna plačila preživnine. Tak sporazum je civilna transakcija, ki ima pravne posledice, saj obe stranki zavezuje, da spoštujeta in izpolnjujeta določbe pravno oblikovane pogodbe. Če eden od staršev dogovora o fiksnih ali periodičnih plačilih preživnine ne izpolni, se lahko sporazum predloži v izvršitev sodnemu izvršitelju (*tiesu izpildītājs*).

Latvija je ustanovila preživninski jamstveni sklad (*Uzturlīdzekļu garantiju fonds*), ki je namenjen zagotavljanju preživnine mladoletnim otrokom iz državnega proračuna. Nosilec sredstev je uprava preživninskega jamstvenega sklada (*Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija*). Uprava sklada je neposredno podrejena ministrstvu za pravosodje.

Preživnino je mogoče iz preživninskega jamstvenega sklada dobiti, če se je najprej poskušala izterjati v sodnem postopku: če zahtevka ni mogoče izvršiti, lahko upravičenec nato zaprosi upravo sklada.

Uprava sklada nakaže preživnino le, če je bilo ugotovljeno, da ni mogoče izvršiti sodne odločbe o izterjavi preživnine v skladu z veljavnim pravnim postopkom, ali če preživninski zavezanec izpolni obveznost, ki mu jo nalaga sodna odločba o izterjavi, vendar ne zagotovi minimalnega zneska preživnine, ki ga je določila vlada.

Uprava sklada mora delovati kot izterjevalec dolga zoper preživninskega zavezanca, za znesek kakršne koli preživnine, ki jo je izplačal sklad, ne da bi bila potrebna kakršna koli sodna odločba.

Postopek za pridobitev preživnine od uprave preživninskega jamstvenega sklada je naslednji:

Vložnik – otrokov preživninski upravičenec – lahko upravo sklada zaprosi neposredno, tako da predloži vlogo in naslednje dokumente:

kopijo sodne odločbe o dodelitvi preživnine;

potrdilo sodnega izvršitelja, da pri preživninskem zavezancu ni bilo mogoče izvršiti odločbe o dodelitvi preživnine ali da je zavezanec izpolnil obveznost iz sodne odločbe o izterjavi preživnine, vendar ni plačal minimalnega zneska preživnine, ki ga je določila vlada; tako potrdilo se predloži upravi sklada v enem mesecu po datumu izdaje;

dokument o pooblastitvi, če se preživnina zahteva prek pooblaščenega zastopnika.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Da, pooblaščen zastopnik lahko vložijo zahtevek v imenu sorodnika ali bližnjega sorodnika. V primeru mladoletnih otrok lahko zahtevek vložijo njihovi zakoniti zastopniki, tj. starši ali skrbniki.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Pravila o sodni pristojnosti določajo, da je za kakršno koli izterjavo preživnine pristojno okrožno ali mestno sodišče (*rajona (pilsētas) tiesa*).

V Latviji je pristojnost sodišča določena z:

Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (v nadaljnjem besedilu: uredba o preživninskih obveznostih);

dvo- in večstranskimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Latvijo;

z zakonom o pravnem postopku, če se ne uporabljajo določbe uredbe o preživninskih obveznostih ali določbe dvo- in večstranskih pogodb, ki zavezujejo Republiko Latvijo.

Zakon o pravnem postopku določa, da so za preživninske zahtevke pristojna naslednja latvijska sodišča:

preživninski postopek je mogoče začeti v kraju, kjer ima toženec stalno prebivališče;

če toženec kraj stalnega prebivališča ni znan ali če toženec nima stalnega prebivališča v Latviji, je mogoče preživninski postopek začeti na sodišču v kraju, kjer ima toženec nepremičnino, ali na sodišču v kraju, kjer je imel zadnje znano stalno prebivališče;

tožba v zvezi z izterjavo preživnine za otroka ali enega od staršev se lahko vložijo tudi na sodišču v kraju, kjer ima stalno prebivališče tožnik;

tožba zaradi preživninskih obveznosti, ki izhajajo iz povzročitve telesne poškodbe, se lahko vložijo tudi v kraju, kjer ima tožnik prijavljeno stalno prebivališče ali kjer je bila povzročena poškodba.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Vložniku za uvedbo postopka in vložitev zahtevka na sodišču ni treba uporabiti storitev odvetnika ali kakršnega koli drugega posrednika. Prav tako si mu pred preučitvijo zadeve na sodišču ni treba prizadevati za kakršno koli spravo.

Za spravo strank pa si mora pri pripravi zadeve na obravnavo prizadevati sodnik. Zato se stranki poziva, naj skleneta dogovor pred preučitvijo zadeve na sodišču.

Poudariti je treba tudi, da se lahko stranki dogovorita o preživninskih zahtevkih, ne da bi šli na sodišče.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

V skladu s členom 43(1) zakona o pravnem postopku so plačila sodnih stroškov državi (državne takse (*valsts nodeva*), upravne takse (*kancelejas nodeva*) in stroškov postopka (*ar lietas izskatīšanū saistītie izdevumi*)) oproščene naslednje osebe:

tožniki pri zahtevkih za izterjavo plačil preživnine za otroka ali starše in pri zahtevkih za določitev očetovstva, če je zahtevek vložen hkrati z zahtevkom za izterjavo plačil preživnine za otroka;

vložniki v zadevah glede priznanja ali priznanja in izvršitve odločbe tuje države, ki zadeva plačilo preživnine za otroka ali starše;

tožniki pri zahtevkih, ki izhajajo iz telesnih poškodb, ki pomenijo pohabljenje ali drugo okvaro zdravja oziroma smrt osebe;

toženci v zadevah glede znižanja plačil preživnine za otroka ali starše, ki jih je prisodilo sodišče, in znižanja plačil preživnine, ki jih je prisodilo sodišče, v zvezi z zahtevki, ki izhajajo iz telesnih poškodb, ki pomenijo pohabljenje ali drugo okvaro zdravja oziroma smrt osebe.

Člen 34(1) latvijskega zakona o pravnem postopku določa, da je lahko tožbeni predlog (*prasības pieteikumu*) prvotni ali nasprotni zahtevek, vloga, ki jo v primeru zadeve, ki se že obravnava, vložijo tretja oseba z neodvisnim zahtevkom v zvezi s predmetom spora, vloga v posebnem postopku sodnega odločanja ali druga vloga, ki je predložena sodišču in jo predvideva upoštevna zakonodaja; za vsak tožbeni zahtevek je treba plačati državno pristojbino v naslednjih zneskih:

do 2 134 EUR: 15 % zahtevanega zneska, vendar ne manj kot 70 EUR;

od 2 135 EUR do 7 114 EUR: 320 EUR in 4 % zahtevanega zneska, ki presega 2 134 EUR;

od 7 115 EUR do 28 457 EUR: 520 EUR in 3,2 % zahtevanega zneska, ki presega 7 114 EUR;

od 28 458 EUR do 142 287 EUR: 1 200 EUR in 1,6 % zahtevanega zneska, ki presega 28 457 EUR;

od 142 288 EUR do 711 435 EUR: 3 025 EUR in 1 % zahtevanega zneska, ki presega 142 287 EUR;

več kot 711 435 EUR: 8 715 EUR in 0,6 % zahtevanega zneska, ki presega 711 435 EUR.

V zadevah v zvezi z izterjavo preživninskih terjatev se za zahtevani znesek šteje skupni znesek, ki ga je treba plačati za eno leto.

Tujim prosilcem ali vložnikom, ki so upravičeni do pravne pomoči v skladu z uredbo o preživninskih obveznostih, v Latviji pravno pomoč zagotavlja osrednji organ, ki je ustanovljen v skladu z Uredbo in je uprava preživninskega jamstvenega sklada. Uprava preživninskega jamstvenega sklada zagotavlja pravno pomoč ter zastopanje pred latvijskimi sodišči in izvršilnimi organi za domače preživninske upravičence in tuje upravičence, ki imajo pravico do pravne pomoči v skladu z Uredbo.

V primerih, ki jih uredba o preživninskih obveznostih ne določa, latvijska država zagotavlja pravno pomoč osebam, ki zaradi posebnega položaja ali premoženja in dohodka ne morejo zagotoviti varstva svojih pravic. Pravna pomoč se odobri v skladu z določbami zakona o državni pravni pomoči.

Pravna pomoč je na voljo za stroške sestave procesnih listin, pravna posvetovanja med pravnimi postopki in zastopanje na sodišču. V čezmejnih sporih ima posameznik poleg zgoraj navedene pomoči tudi pravico do storitev tolmačenja, prevajanja nekaterih sodnih in nesodnih dokumentov ali dokumentov, ki jih je predložil prosilec in so potrebni za preučitev zadeve, ter v nekaterih primerih celo do plačila potnih stroškov za udeležbo na sodnih obravnavah. Država ne krije sodnih stroškov. Sodni stroški vključujejo državno takso, upravno takso in stroške postopka, kot so zneski, ki jih je treba plačati pričam in izvedencem, stroški, povezani z zaslisanjem prič, vročitvijo izvoda vloge prosilca in sodnih pozivov itd. Vendar lahko sodišče posameznika po preučitvi njegovega gmotnega položaja deloma ali v celoti oprosti plačila sodnih stroškov v korist države ali mu dovoli obročno plačevanje.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Kadar sodišče odredi preživnino za otroka, je ta lahko v obliki točno določenega zneska ali kateri drugi obliki, na primer v hrani, oblačilih, stanovanju itd., ali oboje.

Sodišče bo pri oceni in dodelitvi določenega zneska preživnine najprej, ob ustreznem upoštevanju predloženih dokazov, upoštevalo gmotni položaj strank, njihove življenjske pogoje in družinske razmere.

Ko bo odločalo o izterjavi preživnine za otroka, bo pretehtalo vse okoliščine in dokaze v zadevi ter določilo znesek preživnine. Minimalni znesek preživnine, ki ga mora v skladu z vladnimi predpisi vsak roditelj zagotoviti za vsakega otroka vsak mesec od njegovega rojstva do dopolnjenega sedmega leta starosti, je 25 % minimalnega mesečnega prejemka, ki ga določi vlada; za vsakega otroka, starega od sedem do dopolnjenih 18 let, pa ta znesek znaša 30 % minimalnega mesečnega prejemka, ki ga določi vlada.

Ko je preživnina odobrena, je za kakršno koli spremembo zneska in plačilnega obdobja ter vsako oprostitev plačila potrebna nova vloga zadevne stranke.

Sodišče lahko nato v novem postopku, na podlagi sprememb gmotnega položaja in družinskih okoliščin zadevnih strank, preveri znesek plačil preživnine in plačila prilagodi navzgor ali navzdol.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživninski zavezanec mora plačati preživnino preživninskemu upravičencu. Če zahtevek v imenu mladoletnega otroka vložijo eden od njegovih staršev ali njegov skrbnik, se preživnina plačuje njemu in ne otroku. Tradicionalno se preživnina plačuje periodično v določenih zneskih, na primer v obliki odbitkov od plače; manj pogosto je v drugačnih oblikah.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če zavezanec preživnine ne plača prostovoljno, mora oseba, v korist katere je bila odrejena, od sodišča, ki je odločilo o zadevi, pridobiti nalog za izvršbo (*izpildu raksts*). Ta nalog za izvršbo ali tisti, sestavljen v drugi državi članici Evropske unije, je treba predložiti v izvršbo sodnemu izvršitelju (*tiesu izpildītājs*) v desetih letih od dneva pravnomočnosti odločbe sodišča ali sodnika, razen kadar veljajo drugi zastaralni roki (če se periodična plačila izterjajo kot posledica sodbe sodišča, ostaja izvršilni naslov v veljavi celotno obdobje, za katerega so bila dosojena periodična plačila, zastaralni rok pa teče od zadnjega dne vsakega plačila). Sodni izvršitelj začne prisilno izvršbo v skladu s pisno vlogo stranke, ki izvršbo zahteva. Nalog za izvršbo mora sprejeti, če je v njegovem okrožju (*iecirknis*) bodisi kraj stalnega prebivališča zavezanca bodisi kraj njegove nepremičnine ali delovnega mesta. Sodni izvršitelj lahko sprejme tudi druge naloge za izvršbo, ki jih je treba izvršiti na območju pristojnosti območnega sodišča (*apgabaltiesa*), kateremu pripada, tj. območju, na katerem ima sodni izvršitelj pristojnost ukrepati.

Ukrepi prisilne izvršbe vključujejo: izterjavo iz premičnega premoženja, ki pripada zavezancu, vključno s premoženjem v posesti drugih oseb, in premoženja v pravicah, ki pripada zavezancu, tako da se to proda; izterjavo iz denarja, ki ga zavezancu dolgujejo drugi (plačilo za delo, temu enakovredna plačila, drugi prihodki zavezanca, vloge v kreditnih ustanovah); izterjavo iz nepremičnega premoženja, ki pripada zavezancu, tako da se to proda, ali druge ukrepe, določene v sodbi.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

V skladu s členom 570 zakona o pravnem postopku je mogoče izterjavo izvršiti zoper premoženje preživninskega zavezanca, če ta dela ali prejema pokojnino ali štipendijo, pri čemer znesek, ki ga je treba izterjati, ne presega tistega dela mesečnega dohodka, zoper katerega je mogoče v skladu z zakonom izvršiti izterjavo. Zakon o pravnem postopku določa kategorije premoženja, zoper katere izterjave ni mogoče izvršiti, na primer nekatere gospodinjске aparate, gospodinjско opremo ali potrebna oblačila zavezanca in družinskih članov, ki so od njega odvisni. V skladu s členom 594 zakona o pravnem postopku se do poravnave dolga, ki ga je treba izterjati, odbitki v skladu z izvršilnimi naslovi odtegujejo od plačila za delo in enakovrednih plačil, izplačanih preživninskemu zavezancu, ob upoštevanju naslednjega:

V zadevah v zvezi z izterjavo preživninskih terjatev za prehrano mladoletnih otrok ali v korist uprave preživninskega jamstvenega sklada mora delež plačila za delo in enakovrednih plačil, izplačanih preživninskemu zavezancu, ki je enak 50 % minimalne mesečne plače, ostati nedotaknjen, za vsakega odvisnega mladoletnega otroka pa morajo ostati nedotaknjena sredstva, enaka znesku državne dajatve za socialno varnost.

V drugih zadevah v zvezi z izterjavo preživninskih terjatev lahko znesek, ki se zavezancu odtegne od plačila za delo in enakovrednih plačil, izplačanih preživninskemu zavezancu, znaša 50 %, vendar mora minimalna mesečna plača ostati nedotaknjena, za vsakega odvisnega mladoletnega otroka pa morajo ostati nedotaknjena sredstva, enaka znesku državne dajatve za socialno varnost.

V skladu s členom 632 zakona o pravnem postopku lahko preživninski upravičenec ali zavezanec iz sodbe vložiti utemeljeno pritožbo, s katero izpodbija dejanja sodnega izvršitelja pri izvrševanju sodbe ali njegovo zavrnitev izvršitve takih dejanj, razen v posebnih razmerah; pritožba se vložiti na okrožnem ali mestnem sodišču kraja, v katerem je pisarna sodnega izvršitelja, v desetih dneh od datuma izvršitve izpodbijanih dejanj ali, če pritožnik ni bil obveščen o času in kraju načrtovanih dejanj, od datuma, ko je pritožnik izvedel za taka dejanja. Kadar je že izvršena sodba naknadno razveljavljena in je po ponovni presoji zadeve izdana sodba o zavrnitvi zahtevka ali kadar je sprejeta odločitev, da se sodni postopek konča ali zadeva ostane nerešena, se v skladu s členom 634 zakona o pravnem postopku izvrševanje sodbe prekine in vse, kar je bilo na podlagi zdaj preklicane sodbe od toženca izterjano v korist tožnika, vrne tožencu.

V skladu s členom 546 zakona o pravnem postopku se lahko izvršilni naslovi za prisilno izvršbo predložijo v desetih letih od dneva pravomočnosti odločbe sodišča ali sodnika, razen če niso z zakonom določeni drugi zastaralni roki. Če se periodična plačila izterjajo kot posledica sodbe sodišča, ostaja izvršilni naslov v veljavi celotno obdobje, za katerega so bila dosojena periodična plačila, zastaralni rok pa teče od zadnjega dne vsakega plačila.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Oseba lahko za izplačilo preživnine za mladoletnega otroka zaprosi upravo preživninskega jamstvenega sklada, če je bilo ugotovljeno, da ni mogoče izvršiti sodne odločbe o izterjavi preživnine v skladu z veljavnim pravnim postopkom, ali če preživninski zavezanec izpolni obveznost, ki mu jo nalaga sodna odločba o izterjavi, vendar ne zagotovi minimalnega zneska preživnine.

V skladu z uredbo o preživninskih obveznostih lahko oseba zaprosi upravo preživninskega jamstvenega sklada, naj izterja preživnino od zavezanca, ki ga ni več v Latviji. Uprava preživninskega jamstvenega sklada izvaja nalogo osrednjega organa v Latviji za namene Uredbe.

V skladu z uredbo o preživninskih obveznostih se lahko oseba, ki je zakonsko upravičena do preživnine, obrne na upravo preživninskega jamstvenega sklada in predloži vlogo, naslovljeno na drugo državo članico Evropske unije, da:

zagotovi odločanje o izterjavi preživnine v državi, kjer prebiva toženec;

se prilagodi znesek preživnine (navzgor ali navzdol);

zagotovi odločanje o izterjavi preživnine in določitvi očetovstva za otroka v državi, kjer prebiva toženec;

zagotovi priznanje odločbe latvijskega sodišča o izterjavi preživnine, da se ta razglasi za izvršljivo ali da se izvrši.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Uprava preživninskega jamstvenega sklada lahko ukrepa namesto otrokovega preživninskega zavezanca, če je bilo ugotovljeno, da ni mogoče izvršiti sodne odločbe o izterjavi preživnine v skladu z veljavnim pravnim postopkom, ali če preživninski zavezanec izpolni obveznost, ki mu jo nalaga sodna odločba o izterjavi, vendar ne zagotovi minimalnega zneska preživnine, ki ga je določila vlada. Če preživnino plačuje uprava sklada, je upravičena sprejeti ukrepe za izterjavo plačanih zneskov, vključno z zakonskimi obrestmi (glej zgornji oddelek 3).

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Če imata prosilec in otrok stalno prebivališče v Latviji, preživninski zavezanec pa prebiva v drugi državi, se lahko prosilec obrne na upravo preživninskega jamstvenega sklada, če je bilo ugotovljeno, da ni mogoče izvršiti sodne odločbe o izterjavi preživnine v skladu z veljavnim pravnim postopkom, ali če preživninski zavezanec izpolni obveznost, ki mu jo nalaga sodna odločba o izterjavi, vendar ne zagotovi minimalnega zneska preživnine.

Če zavezanec prebiva v drugi državi in v Latviji nima premoženja, ki bi lahko bilo predmet izvršitve, prosilec najprej predloži sodno odločbo, da se ta prizna in izvrši v zadevni tuji državi, in se šele nato obrne na upravo preživninskega jamstvenega sklada. Če se izkaže, da odločbe v zadevni tuji državi ni mogoče izvršiti, lahko prosilec zaprosi upravo sklada, naj prevzame vlogo toženca glede izvršljive preživnine.

Uprava preživninskega jamstvenega sklada izvaja nalogo osrednjega organa v Latviji za namene uredbe o preživninskih obveznostih (glej oddelek 3 in 13), pri čemer se lahko posamezniki nanjo obrnejo za pomoč v okviru Uredbe.

Če latvijsko sodišče izda odločbo o izvršitvi preživnine in oseba, ki prebiva v Latviji, želi, da se ta odločba prizna in/ali izvrši v drugi državi članici Evropske unije, ali če želi pridobiti sodno odločbo zoper zavezanca, ki prebiva v drugi državi članici Evropske unije, lahko uprava preživninskega jamstvenega sklada v skladu z uredbo o preživninskih obveznostih pomaga zadevni osebi posredovati odločbo latvijskega sodišča zadevni tuji državi zaradi priznanja in/ali izvršitve in odločitve o vlogi.

Uprava preživninskega jamstvenega sklada lahko ukrepa namesto zavezanca in plača preživnino za mladoletnega otroka ter zagotovi informacije o preživninskih vprašanjih.

(Glej oddelek 3 in 13.)

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Uprava preživninskega jamstvenega sklada (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*)

Naslov: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga

LV-1010, Latvija

Telefon: +371 67830626

Telefaks: +371 67830636

E-naslov: [✉ pasts@ugf.gov.lv](mailto:pasts@ugf.gov.lv)

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Če je preživninski upravičenec v drugi državi članici EU, preživninski zavezanec pa živi v Latviji, se lahko upravičenec v skladu z uredbo o preživninskih obveznostih obrne na osrednji organ v državi, kjer prebiva. Z vlogo lahko zaprosi za odločbo o odredbi izterjave preživnine v Latviji, kjer prebiva zavezanec, ali za odločbo o odredbi izterjave preživnine hkrati z določitvijo očetovstva v Latviji ali za odločbo o razglasitvi izvršljivosti v Latviji za tujo odločbo o izterjavi ali za odločbo o izvršitvi tuje odločbe. Na podlagi Uredbe bo osrednji organ tuje države opravil potrebne formalnosti in vlogo upravičenca posredoval latvijskemu osrednjemu organu v skladu z Uredbo. Latvijski osrednji organ – uprava preživninskega jamstvenega sklada – bo pomagal tujemu prosilcu predložiti tujo sodno odločbo o izvršitvi ali priznanje in izvršitev v Latviji ali pa bo pomagal prosilcu vložiti vlogo za izterjavo preživnine na latvijskem sodišču v kraju, kjer prebiva zavezanec, ali vlogo za izterjavo preživnine hkrati z določitvijo očetovstva v Latviji.

Če je bilo ugotovljeno, da sodne odločbe o izterjavi preživnine v skladu z veljavnim pravnim postopkom ni mogoče izvršiti, ali če preživninski zavezanec izpolni obveznost, ki mu jo nalaga sodna odločba o izterjavi, vendar ne zagotovi minimalnega zneska preživnine, lahko oseba, ki z otrokom stalno prebiva v Latviji, kjer imata uradno stalno prebivališče, upravo preživninskega jamstvenega sklada zaprosi za izplačilo preživnine.

V skladu z uredbo o preživninskih obveznostih se mora oseba obrniti na osrednji organ države, v kateri prebiva. Oseba, ki prebiva v Latviji, lahko zaprosi upravo preživninskega jamstvenega sklada, naj:

zagotovi odločanje o izterjavi preživnine v drugi državi članici Evropske unije, kjer prebiva toženec;

zagotovi odločanje o izterjavi preživnine skupaj z določitvijo očetovstva v drugi državi članici Evropske unije, kjer prebiva toženec;

zagotovi, če je bila odločba o izterjavi preživnine že izdana, da se ta odločba prizna, razglasi za izvršljivo in izvrši v drugi državi članici Evropske unije, kjer prebiva toženec.

Če je bilo ugotovljeno, da sodne odločbe o izterjavi preživnine v skladu z veljavnim pravnim postopkom ni mogoče izvršiti, ali če preživninski zavezanec izpolni obveznost, ki mu jo nalaga sodna odločba o izterjavi, vendar ne zagotovi minimalnega zneska preživnine, lahko oseba, ki z otrokom stalno prebiva v Latviji, kjer imata uradno stalno prebivališče, upravo preživninskega jamstvenega sklada zaprosi za izplačilo preživnine.

Uprava preživninskega jamstvenega sklada (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*)

Naslov: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga

LV-1010, Latvija

Telefon: +371 67830626

Telefaks: +371 67830636

E-naslov: pasts@ugf.gov.lv

Uprava preživninskega jamstvenega sklada v skladu z uredbo o preživninskih obveznostih izvaja naloge osrednjega organa v Latviji.

Uprava preživninskega jamstvenega sklada nakaže preživnino preživninskemu upravičencu namesto preživninskega zavezanca, če je bilo ugotovljeno, da ni mogoče izvršiti sodne odločbe o izterjavi preživnine v skladu z veljavnim pravnim postopkom, ali če preživninski zavezanec izpolni obveznost, ki mu jo nalaga sodna odločba o izterjavi, vendar ne zagotovi minimalnega zneska preživnine.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Latvijo zavezuje Haaški protokol iz leta 2007.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevki? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Latvijo zavezuje Haaški protokol iz leta 2007.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

V skladu s členom 43 zakona o pravnem postopku so plačila sodnih stroškov državi oproščene naslednje osebe:

tožniki pri zahtevkih za izterjavo plačil preživnine za otroka ali starše in pri zahtevkih za določitev očetovstva, če je tožba vložena hkrati z zahtevkom za izterjavo plačil preživnine za otroka;

vložniki v zadevah glede priznanja ali priznanja in izvršitve odločbe tuje države, ki zadeva plačilo preživnine za otroka ali starše;

toženci v zadevah glede znižanja plačil preživnine za otroka ali starše, ki jih je prisodilo sodišče.

Kadar vlogo za izterjavo sredstev za zagotovitev prejšnje ravni blaginje vložijo nekdanji zakonec ali vložnik, ki v skladu s četrtem delom člena 43 zahteva priznanje ali priznanje in izvršitev tuje sodne odločbe v zvezi z izterjavo preživnine za nekdanjega zakonca ali drugo osebo, lahko sodišče ali sodnik, ob upoštevanju posameznikovega finančnega položaja, vložnika deloma ali v celoti oprusti plačila sodnih stroškov državi oziroma odloži plačilo sodnih stroškov državi ali razdeli plačilo na obroke.

Tujim prosilcem ali vložnikom, ki so upravičeni do pravne pomoči v skladu z uredbo o preživninskih obveznostih, v Latviji pravno pomoč zagotavlja osrednji organ, ki je ustanovljen v skladu z Uredbo in je uprava preživninskega jamstvenega sklada. Uprava preživninskega jamstvenega sklada zagotavlja pravno pomoč ter zastopanje pred latvijskimi sodišči in izvršilnimi organi za domače preživninske upravičence in tuje upravičence, ki imajo pravico do pravne pomoči v skladu z Uredbo.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Latvija je spremenila več nacionalnih zakonov in predpisov, da je osrednjemu organu, ustanovljenemu v skladu z uredbo o preživninskih obveznostih, omogočila izvajanje nalog iz člena 51. Latvijski zakoni in predpisi, kot so bili spremenjeni, zagotavljajo izvajanje pravne pomoči čezmejnemu upravičencu ali vložniku, ki so upravičeni do pravne pomoči, kot to zahteva Uredba, vključno z zastopanjem zadevne osebe na sodišču in pred izvršilnimi organi. Latvijski osrednji organ, tj. uprava preživninskega jamstvenega sklada, ima neposreden dostop do različnih registrov v Latviji, prek katerih je mogoče ugotoviti kraj stalnega prebivališča zavezanca ali upravičenca v Latviji ali dobiti informacije o dohodku zavezanca ali upravičenca ali o lokaciji njunega morebitnega premoženja v Latviji. Informacije, ki jih lahko osrednji organ dobi neposredno iz zadevnih registrov, mu omogočajo, da pridobi dokumente in dokaze. Uprava sklada se ima pravico obrniti na sodišča v Latviji v imenu zadevnih prosilcev ali vložnikov, da uvede ali pospeši postopek, zagotovi potrebne začasne ukrepe in pridobi dokaze. V imenu prosilca lahko na sodišču neposredno vložijo zahtevek za določitev starševstva za otroka, če je zahtevek vложен hkrati z zahtevkom za izterjavo preživnine.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 27/04/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Obveznost staršev, da preživljajo svoje otroke

Starši so dolžni preživljati svoje mladoletne otroke. O načinu in obliki preživljanja se starša sporazumno dogovorita. Znesek preživnine mora biti sorazmeren s potrebami mladoletnih otrok in finančnim položajem njihovih staršev; zagotavljati mora potrebne pogoje za otrokov razvoj. Oba starša morata zagotavljati podporo svojim mladoletnim otrokom v skladu s svojim finančnim položajem (člen 3.192 civilnega zakonika (*Civilinis kodeksas*)). V nekaterih okoliščinah, določenih z zakonom, morata starša preživljati svoje odrasle otroke (do 24. leta starosti), če sta tega zmožna (člen 3.192(1) civilnega zakonika).

Obveznost odraslih otrok, da preživljajo svoje starše

Odrasli otroci so dolžni preživljati svoje starše, ki so izgubili sposobnost ustvarjanja zaslужka in potrebujejo podporo. Preživnina se zagotavlja (dodeli jo sodišče) v obliki mesečnega plačila fiksnega zneska (člen 3.205 civilnega zakonika).

Vzajemna obveznost preživljanja med zakoncema

Sodišče lahko ob izdaji sklepa o prenehanju življenjske skupnosti zakoncu, ki je kriv za njeno prenehanje, odredi plačevanje preživnine drugemu zakoncu, ki jo potrebuje, razen če se nista zakonca o preživninskih zadevah sporazumno že dogovorila. Preživnina se lahko odredi v obliki pavšalnega zneska, mesečnih plačil preživnine ali prenosa premoženja (člen 3.78 civilnega zakonika). Če je zakonska zveza razveljavljena, lahko zakonec, ki ni kriv za razveljavitev in potrebuje preživnino, od zakonca, ki je kriv za razveljavitev, zahteva preživnino za največ tri leta (člen 3.47 civilnega zakonika).

Vzajemna obveznost preživljanja med nekdanjima zakoncema

Sodišče ob izdaji sklepa o razvezi zakonske zveze dodeli preživnino zakoncu, ki jo potrebuje, razen če ni bilo vprašanje preživnine rešeno že s sporazumom med zakoncema v zvezi z učinki razveze zakonske zveze. Zakonec ni upravičen do preživnine, če njegovo premoženje ali dohodek v celoti zadostuje za njegovo preživljanje. Šteje se, da je preživnina nujna, če zakonec vzgaja mladoletnega otroka iz zakonske zveze ali je zaradi starosti ali zdravstvenega stanja nezmožen za delo. Zakonec, ki je odgovoren za razvezo zakonske zveze, ni upravičen do preživnine. Sodišče ob izdaji sklepa o preživnini in določitvi zneska preživnine upošteva trajanje zakonske zveze, potrebo po preživnini, premoženje v lasti nekdanjih zakoncev, njuno zdravstveno stanje, starost, zmožnost za delo, verjetnost, da bo brezposelni zakonec dobil zaposlitev, in druge pomembne dejavnike. Preživnina se lahko odredi v obliki pavšalnega zneska, mesečnih plačil preživnine ali prenosa premoženja (člen 3.72 civilnega zakonika).

Vzajemne obveznosti preživljanja med drugimi družinskimi člani

Če je mogoče, mora odrasli sorojenec preživljati svoje mladoletne sorojence, ki potrebujejo podporo, nimajo staršev ali od njih ne morejo dobiti preživnine (člen 3.236 civilnega zakonika). Odrasli vnuki, ki to zmorejo, morajo plačevati preživnino svojim starim staršem, če so ti nezmožni za delo in potrebujejo podporo. Stari starši, ki to zmorejo, morajo plačevati preživnino svojim mladoletnim vnukom, ki nimajo staršev ali od njih ne morejo dobiti preživnine (člen 3.237 civilnega zakonika).

Pogodba o preživljanju in pogodba o dosmrtni renti

Na podlagi pogodbe o preživljanju se ena od strank (preživninski zavezanec) zaveže, da bo neodplačno ali v zameno za prenos lastništva nad kapitalom drugi stranki (preživninskemu upravičencu) redno plačevala znesek, določen v pogodbi o preživljanju, ali preživninskega upravičenca kako drugače preživljala. Dolžnost plačevanja preživnine je lahko določena ne samo s pogodbo, ampak tudi z zakonom, sodno odločbo ali oporoko (člen 6.439 civilnega zakonika). V skladu s pogodbo o dosmrtni renti rentnik, ki je fizična oseba, prenese lastništvo nad hišo, stanovanjem, zemljiščem ali drugo nepremičnino, katere lastnik je, na izplačevalca rente, ta pa mora rentnika in/ali drugo osebo (osebe), ki jo ta določi, preživljati do konca življenja (člena 6.460 in 6.461 civilnega zakonika).

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Starši so dolžni preživljati svoje mladoletne otroke. O postopku in obliki preživljanja se starša sporazumno dogovorita. Znesek preživnine mora biti sorazmeren s potrebami mladoletnih otrok in finančnim položajem njihovih staršev; zagotavljati mora potrebne pogoje za otrokov razvoj (člen 3.192 civilnega zakonika). Tako so starši načeloma v vseh primerih dolžni preživljati svoje otroke do polnoletnosti (18 let).

Dolžnost preživljanja otrok do njihovega 24. leta starosti je odvisna od več okoliščin. Starši, ki to zmorejo, morajo svoje odrasle otroke preživljati do 24. leta starosti, če so ti vpisani v program srednješolskega izobraževanja ali formalni program poklicnega usposabljanja za pridobitev temeljne kvalifikacije ali v visokošolsko ustanovo po rednem programu ter potrebujejo finančno pomoč, pri čemer se upoštevajo finančni položaj otrok, njihov dohodek, možnost lastnega ustvarjanja dohodka in drugi pomembni dejavniki. Starši niso dolžni preživljati odraslih otrok, ki študirajo za pridobitev dodatne višje izobrazbe ali dodatnih poklicnih kvalifikacij (člen 3.192(1) civilnega zakonika). Zahteve glede oblike in zneska preživnine za mladoletne in odrasle otroke se ne razlikujejo in so odvisne od posebnih okoliščin.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrne na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Če se za otroka ne plačuje preživnina, se dodeli v sodnem postopku. Če starš(-a) ne izpolnjuje(-ta) dolžnosti preživljanja svojih mladoletnih otrok, lahko sodišče izda sklep o preživnini na podlagi tožbe, ki jo vložijo eden od staršev ali otrokov skrbnik (nosilec varstva in vzgoje) ali državna ustanova za varstvo otrokovih pravic. Sodišče lahko izda sklep o preživnini tudi, če se starša ob razvezi zakonske zveze ali prenehanju življenjske skupnosti nista dogovorila o preživljanju svojih mladoletnih otrok (člen 3.194 civilnega zakonika). Če starš(-a) odraslega otroka ne izpolnjuje(-ta) obveznosti preživljanja otroka, lahko otrok pri sodišču vložijo tožbo za preživnino (člen 3.192(1) civilnega zakonika). Preživnina se lahko v sodnem postopku dodeli tudi zakoncem, nekdanjim zakoncem in drugim družinskim članom.

V Litvi preživninske zadeve obravnavajo okrožna sodišča. Zahtevki se vložijo pri sodišču, pristojnem glede na kraj stalnega prebivališča toženca. Če kraj stalnega prebivališča toženca ni znan, se lahko vložijo glede na kraj njegovega premoženja ali zadnjega znanega stalnega prebivališča. Če toženec nima stalnega prebivališča v Republiki Litvi, se lahko zahtevek vložijo glede na kraj njegovega premoženja ali zadnjega znanega stalnega prebivališča v Republiki Litvi. Tožba za preživnino se lahko vložijo tudi glede na kraj stalnega prebivališča tožnika (členi 26, 29 in 30 zakonika o civilnem postopku).

Mladoletnim osebam, ki več kot en mesec ne prejmejo preživnine od svojih staršev ali odraslih bližnjih sorodnikov, ki so jih zmožni preživljati, preživnino zagotovi država (člen 3.204 civilnega zakonika). Preživnino dodeli in izplačuje odbor državnega sklada socialnega zavarovanja, ki deluje v okviru ministrstva za socialno varnost in delo. Ko vložnik (starš, ki mu je sodišče dodelilo varstvo in vzgojo otroka, ali skrbnik/nosilec varstva in vzgoje) zahteva preživnino, mora predložiti naslednje dokumente: zahtevek za preživnino, sklep sodišča ali sodno overjeno pogodbo o preživljanju otroka oziroma overjene kopije, prepise ali izvlečke teh dokumentov, v katerih je določen znesek zahtevane preživnine za otroka, ter dokumente, ki potrjujejo, da je otrok litovski državljan, oseba brez državljanstva ali tujec s stalnim prebivališčem v Litvi; da otrok več kot en mesec ni prejel preživnine ali je prejel le njen del; da je vložnik litovski državljan, oseba brez državljanstva ali tujec s stalnim prebivališčem v Litvi (če ustanova navedenih dokumentov ali podatkov ne more pridobiti od države ali iz institucionalnih registrov ali državnih informacijskih sistemov). Odbor državnega sklada socialnega zavarovanja, ki deluje v okviru ministrstva za socialno varnost in delo, s plačevanjem preživnine v skladu s predpisanim postopkom od trenutka, ko je preživnina plačana, pridobi pravico, da od preživninskega zavezanca izterja plačane zneske skupaj z obrestmi od dolgovane zneska za vsak dan zamude. Sklepa o izterjavi zneskov plačane preživnine in/ali obresti skupaj pomenita izvršilni naslov.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Da. Zahtevek lahko v imenu mladoletnega otroka vložijo njegovi pravni zastopniki (starši, posvojitelji, skrbniki, nosilci varstva in vzgoje). Vloži ga lahko tudi posameznik, ki je pooblaščen za zastopanje fizične osebe na sodišču (odvetnik, pravni svetovalec itd.). Za zastopanje fizičnih oseb na sodišču so lahko pooblaščen tudi osebe z univerzitetno izobrazbo pravne smeri, če zastopajo bližnje sorodnike ali zakonca (zunajzakonskega partnerja). Med bližnje sorodnike spadajo sorodniki v ravni vrsti do vključno drugega kolena (starši in otroci, stari starši in vnuki) in sorodniki v stranski vrsti v drugem kolenu (sorojenci) (člen 3.135 civilnega zakonika).

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

V Litvi preživninske zadeve obravnavajo okrožna sodišča. Zahtevki se vložijo pri sodišču, pristojnem glede na kraj stalnega prebivališča toženca. Če kraj stalnega prebivališča toženca ni znan, se lahko vložijo glede na kraj njegovega premoženja ali zadnjega znanega stalnega prebivališča. Če toženec nima stalnega prebivališča v Republiki Litvi, se lahko zahtevek vloži glede na kraj njegovega premoženja ali zadnjega znanega stalnega prebivališča v Republiki Litvi. Tožba za preživnino se lahko vloži tudi glede na kraj stalnega prebivališča tožnika (členi 26, 29 in 30 zakonika o civilnem postopku).

Vložniku ob vložitvi tožbe pri sodišču ni treba uporabiti storitev odvetnika ali drugega posrednika. Glej tudi vprašanji 3 in 4.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Vložniku ob vložitvi tožbe pri sodišču ni treba uporabiti storitev odvetnika ali drugega posrednika. Glej tudi vprašanji 3 in 4.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Sodni stroški vključujejo kolkovino in stroške obravnave zadeve (člen 79 zakonika o civilnem postopku). Zneski kolkovine, ki se zaračuna za vložitev tožbe pri sodišču, so določeni s členom 80 zakonika o civilnem postopku. V premoženjskih sporih se znesek kolkovine izračuna na podlagi vrednosti zahtevka: za zahteve do 30 000 EUR – 3 %, vendar ne manj kot 20 EUR; za zahteve od 30 000 EUR do 100 000 EUR – 900 EUR plus 2 % zneska zahtevka, ki presega 30 000 EUR; za zahteve nad 100 000 EUR – 2 300 EUR plus 1 % zneska, ki presega 100 000 EUR. Skupni znesek kolkovine v premoženjskih sporih ne sme preseči 15 000 EUR (člen 80 zakonika o civilnem postopku).

Znesek zahteva v primeru tožbe za preživnino v obliki rednih plačil se določi na podlagi skupnega letnega zneska plačil (člen 85 zakonika o civilnem postopku). Vložniki tožb za preživnino so oproščeni kolkovine (člen 83 zakonika o civilnem postopku).

Če oseba nima zadostnih finančnih sredstev, je lahko upravičena do državne pravne pomoči na podlagi postopka, določenega v zakonu o državni pravni pomoči. Sekundarna državna pravna pomoč vključuje tudi povračilo sodnih stroškov, nastalih v civilnem postopku.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Vzajemne obveznosti preživljanja med starši in otroki

Sodišče lahko izda sklep o preživnini, s katerim enemu ali obema staršema, ki ne preživljata svojih otrok, odredi plačevanje preživnine za otroke na naslednje načine: (1) v obliki mesečnih plačil; (2) v obliki pavšalnega zneska; (3) v obliki prenosa premoženja na otroke. Sodišče lahko pred odločitvijo v zadevi odredi začasno plačevanje preživnine. Znesek preživnine mora biti sorazmeren s potrebami otrok in finančnim položajem njihovih staršev; zagotavlja mora potrebne pogoje za otrokov razvoj. Oba starša morata preživljati svoje otroke v skladu s svojim finančnim položajem (člena 3.192 in 3.196 civilnega zakonika).

Sodišče lahko na podlagi tožbe, ki jo vloži otrok, otrokov starš, državna ustanova za varstvo otrokovih pravic ali državni tožilec, znesek preživnine zniža ali zviša, če se je finančni položaj strank po izdaji sklepa o preživnini bistveno spremenil. Zvišanje zneska preživnine se lahko odredi, če v zvezi s skrbjo za otroka nastanejo dodatni stroški (bolezen, poškodba, nega ali celodnevna oskrba). Po potrebi lahko sodišče odredi kritje prihodnjih izdatkov, povezanih z otrokovim zdravljenjem. Sodišče lahko na zahtevo zgoraj navedenih oseb spremeni predhodno določeno obliko zagotavljanja preživnine (člen 3.201 civilnega zakonika).

Preživnina za odrasle otroke se plačuje (dodeli) staršem v obliki fiksnih mesečnih plačil. Znesek preživnine določi sodišče, pri čemer upošteva finančni položaj otrok in staršev ter druge pomembne okoliščine zadeve. Sodišče mora pri določitvi zneska preživnine upoštevati obveznost starša, da preživlja vse odrasle otroke, ne glede na to, ali je bila tožba za preživnino vložena v zvezi z vsemi otroki ali samo enim od njih (člen 3.205 civilnega zakonika).

Če se preživnina dodeli v obliki rednih plačil, se znesek preživnine vsako leto indeksira po postopku, ki ga vlada določi glede na stopnjo inflacije (člen 3.208 civilnega zakonika).

Vzajemna obveznost preživljanja med zakoncema

Sodišče mora ob izdaji sklepa o preživnini in določitvi zneska preživnine upoštevati trajanje zakonske zveze, potrebo po preživljanju, finančni položaj obeh zakoncev, njuno zdravstveno stanje, starost in zmožnost ustvarjanja zaslužka, verjetnost, da bo brezposelni zakonec dobil zaposlitev, in druge pomembne okoliščine. Preživnina se lahko odredi v obliki fiksnega pavšalnega zneska, mesečnih plačil ali prenosa premoženja. Če se preživnina dodeli v obliki rednih plačil, lahko v primeru bistvene spremembe okoliščin kateri koli od zakoncev zahteva zvišanje, znižanje ali prenehanje plačil. Redna plačila se vsako leto indeksirajo po postopku, ki ga določi vlada (člen 3.78 civilnega zakonika).

Vzajemna obveznost preživljanja med nekdanjima zakoncema

Sodišče mora ob izdaji sklepa o preživnini in določitvi zneska preživnine upoštevati trajanje zakonske zveze, potrebo po preživljanju, finančni položaj obeh nekdanjih zakoncev, njuno zdravstveno stanje, starost, zmožnost za delo, verjetnost, da bo brezposelni zakonec dobil zaposlitev, in druge pomembne okoliščine. Preživnina se zniža, dodeli samo začasno ali zavrne, če obstaja vsaj ena od naslednjih okoliščin:

(1) zakonska zveza je trajala manj kot eno leto; (2) zakonec, upravičen do preživnine, je storil kaznivo dejanje zoper drugega zakonca ali njegove bližnje sorodnike; (3) zakonec, upravičen do preživnine, se je znašel v negotovem finančnem položaju zaradi lastnih kaznivih dejanj; (4) zakonec, ki zahteva preživnino, ni prispeval k skupnemu premoženju zakoncev ali je med trajanjem zakonske zveze zavestno ravnal v nasprotju z interesi drugega zakonca ali družine. Preživnina se lahko odredi v obliki fiksnega pavšalnega zneska, mesečnih plačil ali prenosa premoženja.

Če se dodeli preživnina v obliki rednih plačil, lahko v primeru bistvene spremembe okoliščin kateri koli od nekdanjih zakoncev zahteva zvišanje, znižanje ali prenehanje plačil. Redna plačila se izvajajo do smrti preživninskega upravičenca in se vsako leto indeksirajo glede na inflacijo po postopku, ki ga določi vlada. Če nekdanji zakonec, ki mu je bila dodeljena preživnina, umre ali sklene novo zakonsko zvezo, plačevanje preživnine preneha (člen 3.72 civilnega zakonika).

Vzajemne obveznosti preživljanja med drugimi družinskimi člani

Če je mogoče, mora odrasli sorojenec preživljati mladoletnega sorojenca, ki potrebuje podporo in nima staršev ali od njih ne more dobiti preživnine (člen 3.236 civilnega zakonika). Če odrasli vnuki to zmorejo, morajo preživljati svoje stare starše, če so ti nezmožni za delo in potrebujejo podporo. Če stari starši to zmorejo, morajo preživljati svoje mladoletne vnuke, ki nimajo staršev ali od njih ne morejo dobiti preživnine (člen 3.237 civilnega zakonika). Določbe civilnega zakonika, ki urejajo vzajemne preživninske obveznosti med otroki in starši, se uporabljajo smiselno.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživninski zavezanec mora plačevati preživnino preživninskemu upravičencu. Če zahtevek v imenu mladoletnega otroka vloži starš, se preživnina izplačuje staršu in ne otroku. Če je otrok nameščen v varuštvo/skrbništvu, se preživnina izplačuje nosilcu varstva in vzgoje/skrbniku, ki jo mora porabiti izključno v korist otroka.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Predloge za izvršitev sodnih odločb je treba nasloviti na sodnega izvršitelja. Podlaga za izvršilni ukrep je predloženi izvršilni naslov. Med izvršilne naslove med drugim spadajo sklepi o izvršbi, izdani na podlagi sodne odločbe, in sodne odredbe. Ko izvršljiva odločba postane pravnomočna, prvostopenjsko sodišče preživninskemu upravičencu izda sklep o izvršbi na podlagi pisnega zahtevka.

Izogibanje obveznosti preživljanja otroka je kaznivo po kazenskem pravu: člen 164 kazenskega zakonika določa, da se oseba, ki se izogiba sodno naloženi obveznosti preživljanja otroka, plačevanju preživnine za otroka ali zagotavljanju druge potrebne finančne podpore za otroka, kaznuje z delom v splošno korist, omejitvijo prostosti, priporom ali kaznijo odvzema prostosti do dveh let. Kazenska odgovornost lahko nastane tudi zaradi neupoštevanja drugačne vrste sodne odločbe: v skladu s členom 245 kazenskega zakonika oseba, ki ne upošteva nekaznovalne sodne odločbe, stori prekršek, ki se kaznuje z delom v splošno korist, globo, omejitvijo prostosti ali priporom.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

V primeru izterjave od fizičnih oseb ni mogoča izvršba na gospodinjstvih ali delovnih sredstvih ali sredstvih za usposabljanje ali drugem premoženju, ki ga dolжник in/ali njegova družina potrebuje za preživetje ali poklicno zaposlitev ali usposabljanje. Seznam takega premoženja je naveden v priložnici o izvrševanju odločb. Prav tako ni mogoča izvršba na denarnem znesku do višine minimalne mesečne plače, ki jo določi vlada, ali predmetih, ki jih potrebujejo otroci ali invalidi (člen 668 zakonika o civilnem postopku).

Odtegljaji od dela dolžnikovih plač ali enakovrednih plačil in nadomestil do višine minimalne mesečne plače, ki jo določi vlada, se izvajajo na podlagi izvršilnih naslovov, dokler niso v celoti pokriti zneski, ki jih je treba izterjati: pri izvršbi preživnine v obliki rednih plačil ali odškodnine zaradi pohabljenja ali druge okvare zdravja ali smrti hranilca družine znaša stopnja 30 %, razen če ni drugače določeno s sklepom o izvršbi ali zakonom ali če drugače ne zahteva sodišče. Odtegljaji od dela plač in enakovrednih plačil in nadomestil, ki presega minimalno mesečno plačo, ki jo določi vlada, znašajo 50 %, razen če zakon ne določa drugače ali če sodišče ne zahteva drugače (člen 736 zakonika o civilnem postopku). V členu 739 zakonika o civilnem postopku so opredeljeni tudi zneski, ki jih ni mogoče izterjati (npr. dajatve za materinstvo in očetovstvo, otroški dodatek itd.).

Izterjava denarja iz dolžnikovega premoženja ni dovoljena, če je dolжник izvršitelju predložil dokaze, iz katerih je razvidno, da bo mogoče z odtegljaji zneskov, določenih v členu 736 zakonika o civilnem postopku, od dolžnikovih plač, pokojnine, štipendije ali drugih dohodkov, izterljivi znesek in stroške izvršbe izterjati v šestih mesecih, v primeru izterjave na dolžnikovem edinem domu, v katerem prebiva, pa v 18 mesecih.

Sklepi o izvršbi, ki temeljijo na sodnih odločbah, se lahko predložijo v izvršbo v petih letih od začetka veljavnosti sodne odločbe. Če se s sodno odločbo zahteva izterjava v obliki rednih plačil, izvršilni naslovi ostanejo veljavni skozi celotno obdobje izterjave, pri čemer začne predpisani rok teči na dan izteka roka za posamezno plačilo (člen 605 zakonika o civilnem postopku).

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Država zagotovi preživnino za mladoletne otroke, ki več kot en mesec ne prejmejo preživnine od svojih staršev ali odraslih bližnjih sorodnikov, ki so zmožni preživljati otroka (člen 3.204 civilnega zakonika). Preživnino dodeli in izplačuje odbor državnega sklada socialnega zavarovanja, ki deluje v okviru ministrstva za socialno varnost in delo. Ko vložnik (starš, ki mu je sodišče dodelilo varstvo in vzgojo otroka, ali skrbnik/nosilec varstva in vzgoje) vloži zahtevek za preživnino, mora predložiti naslednje dokumente: zahtevek za preživnino, sodno odločbo ali sodno overjeno pogodbo o preživljanju otroka oziroma overjene kopije, prepise ali izvlečke teh dokumentov, v katerih je določen znesek zahtevane preživnine za otroka, ter dokumente, ki potrjujejo, da je otrok litovski državljan, oseba brez državljanstva ali tujec s stalnim prebivališčem v Litvi; otrok več kot en mesec sploh ni prejel preživnine ali je prejel le njen del; je vložnik litovski državljan, oseba brez državljanstva ali tujec s stalnim prebivališčem v Litvi (če ustanova navedenih dokumentov ali podatkov ne more pridobiti od države ali iz institucionalnih registrov ali državnih informacijskih sistemov). Odbor državnega sklada socialnega zavarovanja, ki deluje v okviru ministrstva za socialno varnost in delo, z izplačevanjem preživnine v skladu s predpisanim postopkom od trenutka, ko se preživnina plača, pridobi pravico, da od preživninskega zavezanca izterja plačane zneske skupaj z obrestmi od dolgovanega zneska za vsak dan zamude. Sklepa o izterjavi zneskov plačane preživnine in/ali obresti skupaj pomenita izvršilni naslov.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Glej vprašanje 12.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Služba za državno pravno pomoč je osrednji organ, pooblaščen za opravljanje nalog, določenih v Uredbi Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (v nadaljnjem besedilu: uredba o preživninskih obveznostih).

Če se zahtevki nanašajo na preživninske obveznosti oseb, mlajših od 21 let, ki izhajajo iz razmerij med starši in otroki, naloge osrednjega organa iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih opravlja odbor državnega sklada socialnega zavarovanja, ki deluje v okviru ministrstva za socialno varnost in delo.

Kontaktne podatke službe za državno pravno pomoč:

Naslov: Odminij g. 3, 01122 Vilna, tel. +370 70000211, faks +370 70035006, e-naslov: teisinepagalba@vgtp.lt

Kontaktne podatke odbora državnega sklada socialnega zavarovanja, ki deluje v okviru ministrstva za socialno varnost in delo:

izpostava odbora državnega sklada socialnega zavarovanja v Mažeikiai, naslov: Vasario 16-osios g. 4, LT-89225 Mažeikiai, tel. +370 44326659, faks +370 44327341, e-naslov: mazeikiai@sodra.lt

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Glej vprašanje 14.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Haaški protokol iz leta 2007 se v Litvi uporablja.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Če se uporablja uredba o preživninskih obveznostih, se pravna pomoč zagotovi v skladu s členi 44 do 47 navedene uredbe, členom 31-5 zakona o izvajanju zakonodaje Evropske unije in mednarodne zakonodaje, ki ureja civilne postopke, in zakonom o državni pravni pomoči. Vloge za državno pravno pomoč se pošljejo neposredno pristojnim organom, odgovornim za državno pravno pomoč (služba za državno pravno pomoč in njene lokalne izpostave).

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Za izvajanje določb uredbe o preživninskih obveznostih so bile sprejete spremembe litovskega zakona o izvajanju zakonodaje Evropske unije in mednarodne zakonodaje, ki ureja civilne postopke. Z njimi so opredeljeni ustanove, pooblaščenice za opravljanje nalog osrednjega organa na podlagi uredbe o preživninskih obveznostih, in postopek za zagotovitev pravne pomoči, poleg tega so ustanove, ki opravljajo vlogo osrednjega organa, pooblaščenice, da od državnih in občinskih ustanov, drugih organov, bank, drugih kreditnih in finančnih institucij ter iz državnih registrov in drugih informacijskih sistemov pridobijo podatke, potrebne za opravljanje nalog, določenih v uredbi o preživninskih obveznostih.

Spletna stran je del portala Tvoja Evropa.

Veseli smo vaših povratnih informacij o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 16/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Luksemburg

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Preživninska obveznost se nanaša na zakonsko obveznost tistega, ki ima sredstva za to, da poskrbi za potrebe druge osebe, s katero ga povezuje sorodstvena ali zakonska vez. Tako so lahko do prejemanja preživnine upravičene različne osebe, zlasti:

zakonec od drugega zakonca ali nekdanjega zakonca (členi 212, 214 in 246 civilnega zakonika) ali partner od drugega partnerja, kadar sta v partnerski skupnosti v smislu spremenjenega zakona z dne 9. julija 2004 o pravnih učinkih nekaterih partnerskih skupnosti, ali od nekdanjega partnerja pod nekaterimi pogoji;

otroci od svojih staršev (členi 203, 372-2 ter 376-2, 376-3 in 376-4 civilnega zakonika);

očetje, matere in drugi predniki od svojih otrok (člen 205 civilnega zakonika);

tasti in tašče od svojih zetov in snah (člen 206 civilnega zakonika).

Pravilo, v skladu s katerim „preživnina ni namenjena kritju preteklih terjatev“, pomeni, da so preživnine namenjene kritju sedanjih in prihodnjih potreb, ne pa poplačilu preteklih stroškov. To pravilo ima pravno vrednost izpodbojne domneve, kar pomeni, da se lahko pravilo ne upošteva, če upravičenec predloži dokaz, da se je bil za preživetje prisiljen zadolžiti, da ni ostal nedejaven ali da ni bil sposoben ukrepati.

Preživnine ni mogoče pobotati, razen če naj bi se pobotala s terjatvijo, ki je prav tako preživninski zahtevek.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

V primeru skupne starševske skrbi mora vsak od staršev ne glede na to, ali sta poročena ali ne, ločena ali razvezana, prispevati k vzdrževanju in izobraževanju otrok sorazmerno s svojimi sredstvi, sredstvi drugega starša in glede na otrokove potrebe. V primeru razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti morata starša ne glede na to, ali starševsko skrb izvršujeta skupaj ali ne, še naprej skupaj prispevati k stroškom vzdrževanja in izobraževanja otroka, razen v primeru nasprotne sodne odločbe. Ta prispevek je v obliki preživnine in ne preneha samodejno, ko otrok postane polnoleten. Izplačuje se lahko neposredno polnoletnemu otroku in se lahko prilagodi glede na otrokove potrebe ter spremembo sredstev in stroškov vsakega od staršev.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Sodnik za družinske zadeve pri okrožnem sodišču (*tribunal d'arrondissement*) je med drugim pristojen za preživninske zadeve, izvrševanje starševske skrbi ter razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti.

Vložnik mora preživninski zahtevek vložiti pri sodniku za družinske zadeve. Če je preživninski zahtevek vложен v okviru postopka za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, sodnik za družinske zadeve, ki odloča o predlogu za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, odloči tudi o tem zahtevku.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

V primeru skrbništva (*tutelle*) ali varuštva (*curatelle*) lahko zahtevek v imenu starša ali mladoletnega otroka vložijo skrbnik (*tuteur*) ali varuh (*curateur*).

Starši, ki izvršujejo starševsko skrb v zvezi s svojim mladoletnim otrokom, lahko vložijo zahtevek v njegovem imenu.

Mladoletni otrok nima pravdne sposobnosti in ne more sam vložiti zahtevka, razen mladoletnika, ki je sposoben oblikovati svoje mnenje, pod pogoji iz člena 1007-50 novega zakonika o civilnem postopku. V tem okviru se lahko mladoletnik, ki je sposoben oblikovati svoje mnenje, z vlogo pri okrožnem sodišču obrne na sodnika za družinske zadeve glede kakršne koli zahteve v zvezi s spremembo izvrševanja starševske skrbi ali izvrševanja pravice do stikov ali nastanitve. V takem primeru sodišče s sklepom v 15 dneh imenuje odvetnika za mladoletno osebo.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Krajevno pristojno okrožno sodišče je:

sodišče v kraju stalnega prebivališča družine;

če starša živita ločeno, sodišče v kraju stalnega prebivališča starša, pri katerem običajno prebivajo mladoletni otroci, če starševsko skrb izvršujeta skupaj, ali sodišče v kraju stalnega prebivališča starša, ki to pravico izvršuje sam;

v drugih primerih sodišče v kraju stalnega prebivališča osebe, ki ni začela postopka.

V primeru skupnega zahtevka je po izbiri strank pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča ene ali druge stranke.

Kadar pa se spor nanaša samo na preživnino med zakoncema, prispevek k vzdrževanju in izobraževanju otroka, prispevek k stroškom zakonske zveze ali nujne inčasne ukrepe v primeru prenehanja registrirane partnerske skupnosti, je lahko pristojno sodišče v kraju, kjer prebiva zakonec ali nekdanji partner, ki je preživninski upravičenec, ali starš, ki je primarni skrbnik otrok, tudi polnoletnih.

Krajevna pristojnost se določi na podlagi stalnega prebivališča na dan vložitve zahtevka ali v primeru razveze zakonske zveze na dan vložitve začetne vloge. Kadar se „preživnina“ zahteva v okviru postopka za razvezo zakonske zveze, je pristojno sodišče tisto, pri katerem je vložen predlog za razvezo zakonske zveze.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Vložnik se lahko obrne na sodnika za družinske zadeve z vlogo, ki jo je treba vložiti pri okrožnem sodišču. Ta vloga se vložijo v sodnem tajništvu okrožnega sodišča, ki o njej obvesti nasprotno stranko. Za stranke v sporu ni obvezno zastopanje po odvetniku, razen če se „preživnina“ zahteva v okviru postopka za razvezo zakonske zveze zaradi nepopravljive nevdržnosti zakonske zveze ali postopka za prenehanje življenjske skupnosti. V teh primerih je obvezno zastopanje po odvetniku.

Vsekakor mora vložnik sodniku predložiti vse dokumente, ki dokazujejo njegove potrebe. To so na primer obračunski listi, potrdila o neobdavčitvi, potrdila o brezposelnosti ali dolgi bolezni, najemnini, kreditih, vzdrževanih otrocih ter stroških vzdrževanja in izobraževanja itd.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Med stroški, ki jih je treba upoštevati v primeru sodnega postopka, je treba navesti sodne stroške in stroške postopka, ki jih mora (v celoti ali delno) plačati neuspela stranka. V nekaterih primerih je treba plačati tudi odvetniško nagrado.

Osebe, katerih dohodki se po luksemburškem pravu ne štejejo za zadostne, so lahko upravičene do pravne pomoči. Za to morajo izpolniti vprašalnik, ki je na voljo pri centralni službi za socialno pomoč (*service central d'assistance sociale*), in ga nasloviti na predsednika krajevno pristojne odvetniške zbornice (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*).

Če pravno pomoč odobri predsednik odvetniške zbornice, ta pomoč krije vse stroške v zvezi s postopki ali dejanji, za katere je bila odobrena. Krije na primer kolkovine in takse za registracijo, sodne takse, odvetniške nagrade, pristojbine in stroške sodnega izvršitelja, stroške in pristojbine notarjev, stroške in nagrade izvedencev, pričnine, nagrade prevajalcev in tolmačev, stroške za potrdila o vsebini tujega prava, potne stroške, pristojbine in stroške formalnosti vpisov, hipotek in zastavnih pravic ter po potrebi stroške objave v časopisih.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Vrsta preživnine

Med postopkom in po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze ali prenehanju življenjske skupnosti je preživnina največkrat v obliki mesečnega plačila. Lahko je tudi v obliki kapitala, ki vključuje bodisi denarni znesek bodisi odstop blaga v naravi.

Kar zadeva prispevek k otrokovemu vzdrževanju in izobraževanju, je lahko preživnina v obliki mesečnega plačila ali obliki celotnega ali delnega neposrednega plačila stroškov za otroka. Poleg tega je lahko preživnina tudi v obliki pravice do uporabe ali nastanitve.

Če oseba, ki mora zagotoviti preživnino, dokaže, da je ne more plačevati, lahko sodišče odredi, naj tistega, ki mu je dolžna plačevati preživnino, sprejme v svoj dom, ga hrani in preživlja.

Določitev preživnine

Referenčne lestvice za določitev preživnine ni. Znesek preživnine se izračuna glede na finančna sredstva preživninskega zavezanca in potrebe upravičenca.

Indeksacija

Da bi se preživnina prilagodila spremembam življenjskih stroškov, se lahko sodnik odloči, tudi po uradni dolžnosti, da se preživnina indeksira po zakonsko določeni klavzuli o prilagajanju.

Sprememba višine preživnine

Če se spremenijo okoliščine, se lahko preživnina, razen če je bila izplačana v kapitalu v okviru razveze zakonske zveze, zviša, zniža ali celo ukine. Če se stranki ne sporazumeta, ukinitve ali znižanje določi sodišče.

Sodišče ima tudi pravico spremeniti višino preživnine, ki sta jo stranki sporazumno določili. To pravico ima ne le v primeru spremembe zadevnih okoliščin upravičenca in zavezanca, temveč tudi, kadar se okoliščine niso nikakor spremenile, če se mu znesek zdi nezadosten ali pretiran.

Čas plačevanja preživnine, odobrene zakoncu v primeru razveze zakonske zveze zaradi nepopravljive nevdržnosti zakonske zveze, ne more biti daljši od trajanja zakonske zveze, razen v izjemnih okoliščinah.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Med postopkom in po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze ali prenehanju življenjske skupnosti se preživnina plačuje zakoncu, ki je do nje upravičen.

Prispevek k vzdrževanju in izobraževanju otroka plačuje bodisi eden od staršev drugemu staršu bodisi se plačuje osebi, ki ji je bil otrok zaupan. Če je otrok polnoleten, lahko sodnik določi ali pa se starša dogovorita, naj se prispevek v celoti ali delno plačuje otroku.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če preživninski zavezanec noče plačevati preživnine, ima upravičenec na voljo več sredstev, s katerimi ga lahko prisili k temu.

V civilnem postopku

Upravičenec ima na voljo več možnosti:

v primeru razveze zakonske zveze se lahko z vlogo pri okrožnem sodišču obrne na sodnika za družinske zadeve za dovoljenje za prejemanje – na račun nekdanjega zakonca in brez poseganja v pravice tretjih oseb – njegovih dohodkov, vključno s pokojnino in rento, ter katerih koli drugih zneskov, ki mu jih morda dolgujejo tretje osebe, v obsegu in pod pogoji, ki jih določi sodnik. V primeru spremenjenih okoliščin se ta odločba spremeni;

lahko vložijo predlog za običajne izvršilne ukrepe, tj. rubež (na primer na bančnem računu), zaplembo premičnine (avtomobila, nakita itd.) in zaplembo nepremičnine (hiše, zemljišča itd.) na podlagi sodne odločbe ali izvršilnega naslova.

V kazenskem postopku

Upravičenec lahko poda kazensko ovadbo za naslednji kaznivni dejanji:

zapustitev družine se kaznuje z zaporom od enega meseca do enega leta in denarno kaznijo v višini od 251 do 2 500 EUR ali le z eno od teh kazni (člen 391a kazenskega zakonika (*Code pénal*)). Pri tem se domneva, da se preživninski zavezanec v zvezi z upravičencem izogiba delu preživninskih obveznosti ali vsem preživninskim obveznostim, ki zanj veljajo na podlagi zakona, tako da bodisi zavrača izpolnjevanje svojih obveznosti, čeprav jih je sposoben izpolnjevati, bodisi jih po svoji krivdi ne more izpolnjevati.

To se nanaša na preživninsko obveznost staršev do otroka, obveznost med zakoncema in obveznost posvojiteljev do posvojencev.

Pred pregonom kaznivega dejanja policist Velikega vojvodstva Luksemburg izroči preživninskemu zavezancu uradno evidentirani obtožni predlog. Če prebivališče preživninskega zavezanca ni znano, se obtožni predlog ne zahteva;

goljufiva plačilna nesposobnost se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do treh let in denarno kaznijo v višini od 500 do 12 500 EUR ali le z eno od teh kazni (člen 391b kazenskega zakonika). Pri tem se domneva, da je preživninski zavezanec, celo pred sodno odločbo, ustvaril ali poslabšal svojo plačilno nesposobnost bodisi s povečanjem pasive ali zmanjšanjem aktive svojega premoženja bodisi s prikriivanjem nekaterega svojega premoženja, da bi se izognil izvršitvi obsodbe, ki jo je civilno sodišče izreklo v preživninski zadevi.

Za uporabo člena 391b kazenskega zakonika se za tako obsodbo štejejo sodne odločbe in sodno potrjeni sporazumi, ki se nanašajo na obveznost plačevanja dajatev, podpor ali prispevkov k stroškom zakonske zveze, ter tudi določbe v zvezi s preživnino v sporazumih, sklenjenih pred sporazumno razvezo zakonske zveze.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Tožbe za izterjavo zaostalih plačil stalnih in dosmrtnih rent ter preživnin zastarajo po petih letih.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Na prošnjo upravičenca lahko državni solidarnostni sklad (*Fonds national de solidarité*) izterja kakršno koli preživnino, dolgovano zakoncu, predniku ali potomcu. Za zneske, ki jih je treba izterjati, se na sklad prenesejo pravice in jamstva, s katerimi razpolaga upravičenec za izterjavo preživnine. Po vročitvi listin o zneskih, ki jih je treba izterjati, preživninskemu zavezancu mora preživninski zavezanec plačati te zneske predsedniku državnega solidarnostnega sklada.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Državni solidarnostni sklad lahko pod nekaterimi pogoji plačuje preživnino namesto preživninskega zavezanca. Upravičenec ali njegov zakoniti zastopnik predloži prošnjo za plačilo predsedniku državnega solidarnostnega sklada.

Predsednik ali njegov pooblaščenec ugodí prošnji, če upravičenec dokaže, da:

ima stalno prebivališče v tej državi in da sam ali njegov zakoniti zastopnik prebiva v njej že pet let;

je njegova preživnina določena s sodno odločbo, ki je izvršljiva v Velikem vojvodstvu Luksemburg;

celotne ali delne izterjave preživnine ni bilo mogoče doseči z dejansko izvedenim izvršilnim ukrepom v skladu z zasebnim pravom;

je v težkem finančnem položaju.

Tudi če pogoj iz točke (c) ni izpolnjen, se prošnji ugodí, če se zdi, da bi bila vložitev predloga za izvršilni ukrep verjetno neuspešna, ali če preživninski zavezanec prebiva v tujini. Za morebitne spore je pristojen mirovni sodnik v kraju stalnega prebivališča upravičenca, ki mu je treba ugovor predložiti v štiridesetih dneh od vročitve odločitve predsednika.

Upravičenci imajo polno pravico do uveljavljanja pravne pomoči. Od ugoditve prošnji do prenehanja plačevanja s strani sklada upravičenec ne more več izvesti nobenega ukrepa zoper preživninskega zavezanca za izterjavo preživnine.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

V skladu z Newyorško konvencijo z dne 20. junija 1956 in Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah se lahko vložnik, ki ima stalno prebivališče v Luksemburgu, če ima preživninski zavezanec stalno prebivališče v tujini, za pridobitev preživnine obrne na generalnega državnega tožilca (*Procureur Général d'Etat*).

Generalni državni tožilec kot osrednji organ posreduje zahtevo in priložene dokumente osrednjemu organu države, v kateri ima stalno prebivališče preživninski zavezanec, da lahko navedeni organ upravičencu pomaga pridobiti dolgovano preživnino.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Preživninski upravičenec predloži zahtevo posredovalnemu organu, tj. generalnemu državnemu tožilcu, za kar uporabi različne obrazce, določene v Uredbi (ES) št. 4/2009.

Procureur Général d'Etat

Cité Judiciaire

Bâtiment CR

L-2080 Luxembourg

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Vložnik, ki nima stalnega prebivališča v Luksemburgu, se mora obrniti na osrednji organ države, v kateri ima stalno prebivališče. Ne more se obrniti neposredno na luksemburško organizacijo ali vladno službo.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Ni relevantno.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Če je vložena zahteva v skladu z uredbo EU, je pravna pomoč popolnoma brezplačna za preživninske upravičence, mlajše od 21 let, ne glede na določbe nacionalne zakonodaje.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Da bi osrednji organ lahko zagotavljal pomoč, določeno v členu 51 uredbe o preživninskih obveznostih, je Luksemburg 3. avgusta 2011 sprejel zakon o izvajanju te uredbe EU ter uredbo Velikega vojvodstva o izvajanju členov 2 in 3 navedenega zakona z dne 3. avgusta 2011 (Mémorial A št. 175 z dne 12. avgusta 2011).

Na podlagi teh zakonskih določb ima generalni državni tožilec neposreden dostop do nekaterih podatkovnih zbirk.

Sorodne povezave

 [Legilux](#)

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 16/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Madžarska

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

S preživninsko obveznostjo se običajno nalaga medsebojna odgovornost do sorodnikov:

- starš ima preživninsko obveznost do otroka, otrok pa ima preživninsko obveznost do starša;
- če otrok, ki je upravičen do preživnine, nima starša, ki bi bil zavezan plačevati preživnino zanj, se ta obveznost prenese na bolj oddaljene sorodnike;
- če oseba, ki je upravičena do preživnine, nima otrok, se preživninska obveznost prenese na bolj oddaljene potomce (člen 4:196, od (1) do (4), civilnega zakonika).

Mladotnike, ki nimajo neposrednega sorodnika, ki bi bil zavezan zanje plačevati preživnino, morajo preživljati starejši sorojenci, če lahko starejši sorojenec preživninsko obveznost izpolni, ne da bi s tem ogrozil svojo zmožnost, da preživlja sebe, svojega zakonca ali zunajzakonskega partnerja ter svoje vzdrževane neposredne sorodnike (člen 4:197 civilnega zakonika).

Zakonca, ki živita skupaj, sta dolžna v svojem gospodinjstvu preživljati vzdrževane mladoletne otroke svojega zakonca (pastorke), ki jih je zakonec pripeljal v skupno gospodinjstvo s soglasjem drugega zakonca (člen 4:198(1) civilnega zakonika).

Pastorek ima preživninsko obveznost do očima ali mačehe, ki potrebuje preživnino, če ga je ta dolgo vzdrževal (člen 4:199(1) civilnega zakonika).

Rejenci imajo preživninsko obveznost do osebe, ki je dolgo skrbela zanje v svojem gospodinjstvu, ne da bi za to zahtevala finančno nadomestilo, in ki ni otrokov biološki starš, posvojitelj ali očim ali mačeha (člen 4:199(2) civilnega zakonika).

Partner zunajzakonske zveze lahko zahteva preživnino od drugega partnerja v primeru prenehanja življenjske skupnosti, zakonec pa lahko zahteva preživnino od drugega zakonca v primeru razveze zakonske zveze, če se partner ali zakonec ne more sam preživljati, vendar ne po svoji krivdi (člen 4:29(1) civilnega zakonika).

V primeru prenehanja življenjske skupnosti lahko nekdanji partner, ki se ne more sam preživljati, vendar ne po svoji krivdi, zahteva preživnino od nekdanjega partnerja, če je njuno razmerje trajalo vsaj eno leto in se je iz tega razmerja rodil otrok (člen 4:86(1) civilnega zakonika).

Obstajata dve obliki „preživnine“: preživnina v naravi in preživnina v denarju.

V primeru mladoletnega otroka „preživninska obveznost“ pomeni, da ima otrokov starš pravico in odgovornost, da skrbi za svojega otroka v družini, ga vzgaja in zagotavlja potrebne pogoje za njegov telesni, kognitivni, čustveni in moralni razvoj, zlasti nastanitev, hrano in oblačila, ter dostop do izobraževanja in zdravstvenega varstva.

Starš, ki skrbi za otroka in živi z njim v istem gospodinjstvu, izpolnjuje otrokove potrebe v naravi, medtem ko starš, ki živi ločeno (ali v istem gospodinjstvu, vendar ne prispeva k preživljanju otroka), otroka vzdržuje predvsem s plačevanjem preživnine.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Vsi mladoletni otroci (mlajši od 18 let) so upravičeni do preživnine ob domnevi potrebe, ki je določena z zakonom. Otroci, mlajši od 20 let, so prav tako upravičeni do preživnine, če so vključeni v srednješolsko izobraževanje.

Delovno sposobni otroci (stari 18 let ali več), ki nadaljujejo izobraževanje, so upravičeni do preživnine ne glede na domnevo potrebe, če potrebujejo preživnino, da bi lahko v razumnem obdobju nadaljevali študij. Otrok mora starša nemudoma obvestiti o nameravanem nadaljevanju študija (člen 4:220(1) civilnega zakonika).

Študij vključuje kateri koli program ali usposabljanje, potrebno za pridobitev kvalifikacije, ki je priprava za nadaljnjo poklicno pot, ter dodiplomski ali magistrski študij v okviru visokošolskega ali višjega strokovnega izobraževanja, ki ga otrok redno obiskuje.

V izjemnih primerih so starši lahko zavezani preživljati otroka, starega 25 let ali več, če je to utemeljeno (člen 4:220(5) civilnega zakonika).

Vendar starši nimajo preživninske obveznosti do odraslega otroka, ki študira, če se šteje, da je otrok nevreden preživnine, če po lastni krivdi ne izpolnjuje svojih izobraževalnih in izpitnih obveznosti ali če bi zagotavljanje preživnine ogrozilo zmožnost starša, da preskrbi sebe ali svojega mladoletnega otroka. Za odraslega otroka se prav tako šteje, da je nevreden preživnine, če brez utemeljenega razloga ne ohranja odnosov s staršem, ki ga je obvezen preživljati (člen 4:220(3) in (4) civilnega zakonika).

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? kateri so glavni elementi tega postopka?

Znesek in oblika preživnine se določita na podlagi sporazuma med upravičencem do preživnine in osebo, ki jo mora plačevati (v primeru preživnine za otroka so to starši). Če takega sporazuma ni, lahko upravičenec zaprosi za sodno odločbo o preživnini. Če se starša ne dogovorita, o preživnini za otroka odloči sodišče.

Sodni postopek za preživnino za mladoletnega otroka lahko uvede skrbstveni organ, sodni postopek za preživnino za starša pa lahko z njegovo privolitvijo uvede pristojni okrožni organ. Sorodniki, ki imajo preživninsko obveznost in preživljajo preživninskega upravičenca ali skrbijo zanj, lahko v lastnem imenu uvedejo sodni postopek zoper druge stranke, ki imajo preživninsko obveznost.

Starš ali drug zakoniti zastopnik otroka, ki je upravičen do preživnine, lahko zaprosi skrbstveni organ za predplačilo preživnine, če je ni bilo mogoče izterjati najmanj zadnjih šest mesecev.

V prošnji je treba navesti, da ni razlogov za zavrnitev predplačila, ter podati razloge in dejstva, ki utemeljujejo prošnjo.

Priložiti ji je treba naslednje dokumente: ustrežna potrdila o dohodkih, pravnomočno sodno odločbo o preživnini za otroka ali dokument, ki dokazuje vpis v redno srednješolsko izobraževanje, kar je primerno, ter poročilo, pripravljeno pred največ šestimi meseci, o zasegu premoženja z navedbo prekinitve izvršilnega postopka ali dokument, ki dokazuje, da je bil uveden postopek za izterjavo dolgovane preživnine.

Skrbstveni organ mora ugotoviti, ali je bila preživnina začasno – najmanj šest mesecev pred vložitvijo prošnje – neizterljiva.

Predplačilo preživnine se lahko odobri, če je upravičenec zahteval izvršbo preživnine, določene v sodni odločbi, vendar rubež na plačo, druge redne prihodke ali drugo premoženje zavezanca ni bil uspešen, ali je bila izterjava prekinjena, ali če plačani del zneska ali izterjani znesek ne presega 50 % zneska preživnine, ki ga je določilo sodišče.

Skrbstveni organ po potrebi od sodišča ali neodvisnega sodnega izvršitelja zahteva informacije o rezultatu izvršilnega postopka, ki ga je uvedel vložnik. Če je to potrebno za razjasnitev dejstev, skrbstveni organ od delodajalca zahteva podrobne podatke o zaposlebi.

Skrbstveni organ v obvestilu o uvedbi postopka pozove preživninskega zavezanca, naj nemudoma plača preživnino in v zvezi s tem poda izjavo.

Skrbstveni organ o svoji odločitvi obvesti delodajalca, pri katerem je zaposlen preživninski zavezanec, izvršilno sodišče, neodvisnega sodnega izvršitelja, tožilstvo, ki je krajevno pristojno glede na prebivališče upravičenca in zavezanca, notarja, ki je krajevno pristojen glede na prebivališče zavezanca, davčni organ ter vladni urad v Budimpešti ali okrožni vladni urad, ki zagotavlja predplačila preživnin.

4 Ali se zahtevek lahko vložiti v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Da, starš ali drug zakoniti zastopnik otroka, ki je upravičen do preživnine, lahko zaprosi skrbstveni organ za predplačilo preživnine.

Sorodniki, ki imajo preživninsko obveznost in preživljajo preživninskega upravičenca ali skrbijo zanj, lahko v lastnem imenu uvedejo sodni postopek zoper druge stranke, ki imajo preživninsko obveznost.

Sodni postopek za preživnino za mladoletnega otroka lahko uvede skrbstveni organ, sodni postopek za preživnino za starša pa lahko z njegovo privolitvijo uvede pristojni okrožni organ.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

V skladu s splošnimi pravili o sodni pristojnosti je pristojno sodišče, na območju katerega živi toženec (zavezanec).

Če toženec nima naslova na Madžarskem, sodna pristojnost temelji na kraju prebivanja toženca. Če kraj prebivanja toženca ni znan ali če je v tujini, se upošteva njegovo zadnje stalno prebivališče na Madžarskem. Če takega stalnega prebivališča ni mogoče ugotoviti ali če ga toženec ni imel, se sodna pristojnost določi na podlagi stalnega prebivališča tožnika, ali če tega ni, na podlagi njegovega kraja prebivanja.

Če kraj zaposlitve in stalno prebivališče toženca nista na istem območju, sodišče na podlagi prošnje toženca, ki jo ta vložiti najpozneje do prve obravnave v zadevi, zadevo predloži sodišču, ki je pristojno glede na kraj zaposlitve toženca, da to izvede obravnavo in izda odločbo (člen 29 zakona o pravnem postopku).

Sodni postopek za pridobitev preživnine se lahko vložiti tudi na sodišču, ki je pristojno glede na stalno prebivališče tožnika (člen 34(1) zakona o pravnem postopku).

Na pristojna sodišča se lahko obrnete [tukaj](#).

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Vložnik ne potrebuje posrednika za začetek postopka pred sodiščem. Zadevo lahko predloži neposredno na sodišče (ne nujno prek zastopnika) (glej vprašanja 3, 4 in 5).

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Stranke so ne glede na svoje prihodke in finančni položaj – razen če so oproščene plačila materialnih stroškov postopka v skladu z zakonom, na podlagi neposredno in splošno veljavnega akta Evropske unije ali mednarodnega sporazuma – upravičene do odloga plačila stroškov postopka za z zakonom določeno preživnino, vključno s stroški izterjave preživnine od subjekta, ki zavezancu plačuje osebne prejemke, ali od druge osebe, ukinitve ali spremembe zneska preživnine, prenehanja ali omejitve izvrševanja preživnine ter v primeru čezmejnje preživninske zadeve pridobitve osebnih podatkov o zavezancu. V primeru odloga materialnih stroškov postopka:

(a) država plača stroške, nastale v postopku (stroške prič in izvedencev, tolmača, uradnika in odvetnika, stroške sojenja in preverjanj na kraju samem itd.), razen stroškov, ki niso zajeti v odlogu in jih mora zato stranka plačati vnaprej;

(b) je stranki odobren odlog plačila sodnih taks.

Tujci imajo prav tako pravico do odloga materialnih stroškov postopka, celo če ni sklenjen mednarodni sporazum ali ni vzpostavljena vzajemnost.

Če sodišče v primeru odloga materialnih stroškov postopka odredi, da mora stranka nositi stroške postopka, mora ta stranka nositi vse stroške, ki jih je država plačala vnaprej, in vse evidentirane državne takse.

Taksa za postopke znaša 6 % oziroma najmanj 15 000 HUF in največ 1 500 000 HUF. V primeru postopkov za izterjavo preživninskih zahtevkov je osnova za izračun takse preživnina, ki je še vedno dolgovana, vendar ne več kot enoletna preživnina.

Če stranka nima zadostnih finančnih sredstev za plačilo stroškov postopka, lahko na sodišče vložijo prošnjo za oprostitev plačila.

Da bi se fizičnim osebam (vključno s posredniki), ki zaradi dohodkov ali finančnega položaja ne morejo nositi stroškov postopka, olajšalo uveljavljanje pravic, so na podlagi prošnje v celoti ali delno oproščene plačila teh stroškov.

Če oseba nima premoženja, razen običajnih gospodinskih potrebščin, opreme in pohištva, njen dohodek (plača, pokojnina ali druga redna finančna nadomestila) pa ne presega trenutnega najnižjega zneska pokojnine, določenega na podlagi let aktivne delovne dobe, jo je treba oprostiti plačila stroškov.

Oprostitev plačila stroškov je treba brez preverjanja dohodkov in finančnega položaja odobriti osebam, upravičenim do dajatev, ki se odobrijo delovno sposobnim osebam, ali živijo v istem gospodinjstvu z bližnjim sorodnikom, ki je upravičen do dajatev, ki se odobrijo delovno sposobnim osebam.

Oprostitev plačila stroškov vključuje naslednje ugodnosti:

(a) oprostitev plačila sodnih taks;

(b) oprostitev vnaprejšnjega plačila stroškov, in če ni določeno drugače v veljavni zakonodaji, splošnega plačila stroškov, ki nastanejo v postopku (stroškov prič in izvedencev, tolmača, uradnika, odvetniške nagrade, stroškov sojenja in preverjanj na kraju samem itd.);

(c) oprostitev obveznosti pologa varščine za stroške postopka;

(d) prošnjo za odobritev zastopanja pa odvetniku, če je to zakonsko dovoljeno.

Sodišče na podlagi prošnje odobri oprostitev plačila stroškov in odloči tudi o preklicu take oprostitve.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Če se starša ne dogovorita, o preživnini za otroka odloči sodišče.

Pri določanju zneska preživnine je treba upoštevati naslednje:

(a) otrokove utemeljene potrebe (redni izdatki za osnovne življenjske potrebščine, zdravstveno oskrbo, vzgojo in izobraževanje);

(b) dohodke in finančni položaj obeh staršev;

(c) druge otroke, ki živijo v istem gospodinjstvu s starši (biološki otroci, pastorki ali rejenci), in otroke, do katerih imajo starši preživninsko obveznost;

(d) otrokov lastni dohodek in

(e) dodatke za varstvo otrok, družinsko podporo, dajatve iz socialnega zavarovanja in socialne ugodnosti, ki se zagotavljajo za otroka in starša, ki ga vzgaja (člen 4:218(2) civilnega zakonika).

Preživitina se plača kot fiksni znesek. Sodišče lahko odloči, da se znesek preživitine vsako leto samodejno prilagodi s 1. januarjem naslednjega leta v skladu s povišanjem indeksa cen življenjskih potrebščin, ki ga vsako leto objavi madžarski osrednji statistični urad (člen 4:207 civilnega zakonika). Znesek preživitine za vsakega otroka na splošno znaša 15–25 % povprečnega dohodka preživitinskega zavezanca. Na splošno je treba pri ugotavljanju povprečnega dohodka preživitinskega zavezanca upoštevati njegov celotni letni dohodek v letu pred uvedbo preživitinskega postopka (člen 4:218(4) civilnega zakonika).

Kadar bi sprememba sporazuma med strankami ali okoliščin, na podlagi katerih je bila sprejeta sodna odločba o znesku preživitine, ogrozila zakonite življenjsko pomembne zakonite interese katere od strank, če bi ta morala še naprej plačevati preživitino pod enakimi pogoji, lahko zadevna stranka zaprosi za spremembo zneska ali plačilnih pogojev. Za spremembo dogovorjene preživitine ne more zaprositi stranka, ki bi morala ob sklenitvi sporazuma o preživitini predvideti spremembo svojih okoliščin ali je osebno odgovorna za tako spremembo.

9 Kako in komu se plača preživitina?

Preživitinski zavezanec mora redno (npr. mesečno) in vnaprej plačevati preživitino osebi, ki je do nje upravičena.

10 Če preživitinski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če zavezanec preživitine ne plača prostovoljno, lahko upravičenec vložil zahtevek na sodišču, in to lahko odredi njegovo izvršitev. Zahtevek v zvezi s preživitino, ki bi morala biti plačana pred vsem kot šestimi meseci, se lahko izvrši z učinkom za nazaj, če ima upravičenec utemeljen razlog za pozno vložitev zahtevka za izvršitev. Za zahteve v zvezi s preživitino, ki bi morala biti plačana pred vsem kot tremi leti, ni mogoča sodna izvršba (člen 4:208(3) civilnega zakonika).

Sodni postopek za preživitino za mladoletnega otroka lahko uvede skrbstveni organ, sodni postopek za preživitino za starša pa lahko z njegovo privolitvijo uvede pristojni okrožni organ (člen 4:208(1) civilnega zakonika).

Sorodniki, ki imajo preživitinsko obveznost in preživljajo preživitinskega upravičenca ali skrbijo zanj, lahko v lastnem imenu uvedejo sodni postopek zoper druge stranke, ki imajo preživitinsko obveznost (člen 4:208(2) civilnega zakonika).

Sodišče lahko na prošnjo upravičenca v odločbi o preživitini, s katero zavezuje osebo, ki prejema plačo, delodajalca neposredno pozove, naj odbije znesek, naveden v odločbi, in ga plača upravičencu.

Če sodišče ne izda neposrednega poziva, vendar stranka pozneje vložil zahtevo za izvršitev na podlagi sodne odločbe ali sporazuma med strankami, ki ga je odobrilo sodišče, sodišče odredi izvršbo preživitine z izdajo naloga za zaplenbo, če od plače odbiti zneski krijejo zapadli znesek.

Odbiti znesek ne sme presežati 50 % plače zaposlenega. Za preživitino se lahko odbije največ 33 % dajatev za brezposelnost (denarnega nadomestila za brezposelnost, podpore za predčasno upokojitev, socialne podpore in nadomestila za iskalce zaposlitve).

Če zavezanec nima rednega dohodka ali če znesek, ki naj bi se odbil od njegovega dohodka, ne krije zapadlega zneska, sodišče odredi izvršbo z izdajo naloga za izvršbo. V tem primeru izvršba zajema ne le plačo, temveč tudi drugo premoženje, kot je določeno v zakonu o izvršbi.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživitinskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Obiščite stran, ki vsebuje informacije o [postopkih za izvršbo sodne odločbe](#).

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživitine?

Glej odgovor na zgornje vprašanje 10.

Starš ali drug zakoniti zastopnik otroka, ki je upravičen do preživitine, lahko zaprosi skrbstveni organ za predplačilo preživitine, če je ni bilo mogoče izterjati najmanj zadnjih šest mesecev.

Skrbstveni organ v obvestilu o uvedbi postopka pozove preživitinskega zavezanca, naj nemudoma plača preživitino in v zvezi s tem poda izjavo.

Skrbstveni organ o svoji odločitvi obvesti delodajalca, pri katerem je zaposlen preživitinski zavezanec, izvršilno sodišče, neodvisnega sodnega izvršitelja, tožilstvo, ki je krajevno pristojno glede na prebivališče upravičenca in zavezanca, notarja, ki je krajevno pristojen glede na prebivališče zavezanca, davčni organ ter vladni urad v Budimpešti ali okrožni vladni urad, ki zagotavlja predplačila preživitine.

Neplačevanje preživitine je kaznivo dejanje. Kdor po lastni krivdi ne izpolni svoje z zakonom določene preživitinske obveznosti, ki je opredeljena v izvršljivi odločbi organa, se kaznuje z dveletno zaporno kaznijo.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživitinskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživitino?

Da (glej vprašanje 3).

14 Če sem v tej državi članici, preživitinski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Madžarsko ministrstvo za pravosodje na prošnjo vložnikov, ki živijo na Madžarskem, zagotavlja pomoč v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 in mednarodnimi sporazumi, pri čemer se stalno povezuje z osrednjimi organi v zadevnih drugih državah članicah, odgovornimi za preživitinske zadeve. Vložnik lahko zaprosi, naj se odločba o preživitini, ki jo je izdalo madžarsko sodišče, izvrši v tujini, ali če take odločbe ni, naj se preživitinska obveznost ugotovi v tujini ali naj se poviša znesek preživitine, ki se plačuje v tujini. Uradna prošnja se ne vložil na ministrstvu za pravosodje, temveč na okrožnem sodišču glede na kraj, v katerem ima vložnik stalno prebivališče, kraj bivanja ali kraj zaposlitve, ali okrožno sodišče, ki je izdalo prvostopenjsko odločbo, za katero se zahteva izvršba. Za vložitev prošnje ali uvedbo postopka v tujini ni potreben odvetnik. Namesto tega stranki, ki nima pravnega zastopnika, pri vložitvi prošnje pomaga sodišče. Sodišče prošnjo in zahtevane priloge posreduje ministrstvu za pravosodje. To pošlje prevedeno prošnjo osrednjemu organu v drugi državi članici, ki je odgovoren za preživitinske zadeve. Osrednji organ sprejme potrebne ukrepe za uvedbo postopka zoper preživitinskega zavezanca. Ministrstvo za pravosodje sproti obvešča vložnika o poteku postopka na podlagi informacij, ki jih prejme iz tujine.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Oddelek za mednarodno zasebno pravo na ministrstvu za pravosodje (*Igazságügyi Minisztérium, Nemzetközi Magánjogi Főosztály*)

Naslov: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Poštni naslov: 1357 Budapest, Pf. 2.

Telefonska številka: +36 1 795-5397, +36 1 795-3188

Številka telefaksa: +36 (1) 550-3946

E-naslov: nmfo@im.gov.hu

Spletni naslov: <http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekeviteli-es-tartasidijjal-kapcsolatos-ugyek>

15 Če sem v drugi državi, preživitinski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Ne, prošnjo je treba vložiti prek osrednjega organa, odgovornega za preživitinske zadeve v državi članici, v kateri ima vložnik stalno prebivališče.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Osrednje organe držav članic lahko poiščete [tukaj](#).

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Ministrstvo za pravosodje bo v zvezi s prejetimi prošnjami navezalo stik s pristojno službo, ki zagotavlja pravno pomoč, da bi se dodelil odvetnik vložniku, ki živi v tujini. V primeru iz člena 46 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 se zagotavlja polna oprostitve plačila stroškov, država pa plača tudi nagrado odvetniku. V primerih iz člena 47 so stranke upravičene do odloga plačila materialnih stroškov v skladu z madžarsko zakonodajo. Na podlagi te pravice država ne glede na finančni položaj zadevne stranke vnaprej plača stroške, ki nastanejo v postopku (npr. sodne takse, odvetniško nagrado), če pa stranka ne uspe v zadevi, ji lahko sodišče odredi, da mora plačati navedene stroške. Če vložnik dokaže, da je zaradi svojega finančnega položaja upravičen do oprostitve plačila vseh stroškov v skladu z madžarsko zakonodajo, mu ni treba plačati stroškov, tudi če ne uspe v zadevi.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Izvajanje uredbe o preživninskih obveznostih se na Madžarskem ureja z [zakonom LXVII iz leta 2011](#).

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 14/12/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Malta

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Na Malti izraz „preživnina“ pomeni znesek, ki ga dolжник dolguje upniku glede na dogovor v zvezi s preživninskimi obveznostmi, ki izhajajo iz družinskih razmerij. Kadar so razmerja formalizirana z zakonsko zvezo ali registrirano skupnostjo, je ena stranka v tem razmerju obvezana vzdrževati drugo stranko. Izraz „preživninska obveznost“ pomeni obveznost plačila zneska preživnine, ki ga mora preživninski zavezanec plačevati upravičencu v opisanih okoliščinah. Preživninska obveznost obstaja ne glede na to, ali je bila določena višina preživnine, in tudi ne glede na to, ali se preživnina plačuje.

Člen 3B civilnega zakonika določa, da morajo zakonci in nekdanji zakonci preživljati drug drugega in da so starši dolžni preživljati svoje otroke. Člen 4 zakona o registriranih skupnostih določa, da imajo osebe v registrirani skupnosti enake pravice in obveznosti kot osebe v zakonski zvezi ter so torej dolžne preživljati druga drugo tudi po koncu razmerja, razen če obstaja utemeljen razlog za neplačevanje te preživnine. V skladu s členom 8 civilnega zakonika so otroci v izjemnih okoliščinah dolžni preživljati svoje starše ali druge prednike, ki nimajo zadostnih sredstev.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Na splošno je otrok upravičen do preživnine do 16. leta starosti. Vendar člen 3B(2) civilnega zakonika določa, da so starši dolžni zagotavljati ustrezno preživnino za svoje otroke tudi, če ti še študirajo in so vključeni v redno izobraževanje ali usposabljanje, dokler ne dopolnijo 23 let. Isti člen tudi določa, da morajo starši preživljati svoje otroke, če imajo ti telesno ali duševno okvaro, kot je opredeljena v zakonu o enakih možnostih (invalidne osebe).

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Za pridobitev odločbe o določitvi zneska preživnine, ki ga je treba plačevati, in pogostosti takega plačevanja je treba vložiti zahtevek pri civilnem sodišču (oddelek za družinske zadeve).

V takem primeru se postopek začne tako, da sodišče imenuje mediatorja, ta pa nato pozove stranki (ali njune zastopnike) na sestanek na sodišču. Na njem strankama pomaga pri iskanju sporazumne rešitve. Če se stranki dogovorita o besedilu sporazuma o preživnini, mediator pošlje izvod osnutka sporazuma sodniku, ki predseduje družinskemu sodišču. Sodišče pregleda sporazum, in če meni, da ni v škodo nobene od strank, vključno z osebo, za katero se bo preživnina plačevala, potrdi osnutek odločbe, stranki pa lahko pri notarju podpišeta tak sporazum.

Če se stranki med postopkom mediacije ne dogovorita o osnutku sporazuma o preživnini, mediator zadevo vrne sodniku, ki predseduje družinskemu sodišču, in začne se sodni postopek. V takem primeru se družinsko sodišče seznanja s trditvami odvetnikov obeh strank in izda sodno odločbo o zadevi. Postopek pred mediatorjem je brezplačen.

Strankama ni treba imeti odvetnika, vendar je pred sklepanjem takih sporazumov vedno priporočljivo poiskati pravno svetovanje. Po drugi strani so v postopek pred sodiščem vključeni odvetniki, tako da bo treba plačati sodne takse in odvetniške nagrade, razen če stranki ne zaprosita za pravno pomoč in ne izpolnjujeta pogojev zanjo.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Zahtevek lahko vloži preživninski upravičenec, ali njegov zastopnik, ali skrbnik otroka. Preživnino za otroka lahko zahteva oseba, ki ima skrbništvo nad zadevnim otrokom.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Na podlagi pravnega obvestila 396 iz leta 2003 ([sekundarna zakonodaja 12.19](#)) je pristojno sodišče za odločanje o družinskih zadevah civilno sodišče (oddelek za družinske zadeve). O znesku preživnine, ki ga je treba plačevati, torej odloči civilno sodišče (oddelek za družinske zadeve) (razen če je bil dosežen sporazum pred mediatorjem).

Če preživninski zavezanec ne plačuje preživnine, lahko upravičenec vloži prijavo pri policiji, ta pa lahko začne kazenski postopek zoper preživninskega zavezanca. Tak postopek se začne pred mirovnim sodiščem (sodišče za kazenske zadeve).

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Za začetek postopka v zvezi s preživnino iz tujine na podlagi Uredbe (ES) št. 4/2009 se je treba obrniti na osrednji organ Malte, ta pa nato začne postopek pred mediatorjem oziroma civilnim sodiščem (oddelek za družinske zadeve), če je po njegovem mnenju to potrebno.

Osrednji organ Malte pomaga upravičencu tudi pri vložitvi ustreznih prijav pri policiji, tako da se po potrebi lahko začne kazenski postopek.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

V skladu z Uredbo (ES) št. 4/2009 osrednji organ brezplačno začne postopek v zvezi s preživnino za otroka.

V zvezi s preživnino za zakonca pomaga zakoncu v brezplačnem postopku, kot je mediacija pred družinskim sodiščem. Če mediacija ni uspešna, se mora upravičenec za pomoč obrniti na zasebnega odvetnika, ki mu pomaga pred malteškimi sodišči. Sodne takse in odvetniške nagrade so določene v Prilogi A k [zakoniku o organizaciji in pravnem postopku](#) (poglavje 12 malteške zakonodaje). Če vložnik zahtevka za preživnino za zakonca izpolnjuje pogoje za pravno pomoč v skladu z malteško zakonodajo, mu osrednji organ ustrezno pomaga.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Izračun zneska preživnine, ki se lahko dodeli, se po sodiščih razlikuje, saj je odvisen od vrste meril. Ne glede na to, da ni formule za izračun preživnine, civilno sodišče (oddelek za družinske zadeve) upošteva naslednje dejavnike:

- (i) življenjski standard preživninskega zavezanca in upravičenca ter/ali otrok;
- (ii) ali otrok potrebuje kakršen koli dodatni znesek zaradi prizadetosti ali potrebe, ki jo morda ima, in
- (iii) ali preživninski zavezanec vzdržuje stike z otroki.

Odločba sodišča se lahko ponovno presoja, vendar je težko spremeniti odločbo v zvezi s preživnino, ki jo je treba plačevati, zlasti če okoliščine ostajajo nespremenjene. Če se spremenijo (npr. mladoletnik zaradi dolgotrajne bolezni potrebuje višjo preživnino ali se plača preživninskega zavezanca bistveno spremeni), lahko sodišča spremenijo pogoje plačevanja preživnine.

Družinsko sodišče običajno zahteva, da se znesek preživnine vsako leto poviša glede na nacionalno stopnjo inflacije. Prav tako se določba o povišanju preživnine zaradi stopnje inflacije običajno vključuje v sporazum o preživnini, dosežen z mediacijo.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnino lahko plačuje neposredno preživninski zavezanec upravičencu z gotovino, čekom ali bančnim nakazilom. Sodišče lahko odloči, da se dolgovani znesek preživnine odtegne od dohodka preživninskega zavezanca in nakaže neposredno upravičencu. To se običajno zgodi, če preživninski zavezanec večkrat zaporedoma ne plača preživnine.

Če osrednji organ Malte dobi navodila za začetek postopka v imenu upravičenca, sprejme ukrepe, s katerimi preživninskega zavezanca spodbudi, da denar pošlje neposredno upravičencu. Če preživninski zavezanec ne želi plačati preživnine, se zadeva predloži sodišču.

V takem primeru osrednji organ Malte sodišču predlaga, naj izda potrebno začasno odredbo, tako da se zasežejo sredstva na bančnih računih preživninskega zavezanca, denar pa nakaže upravičencu.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Osrednji organ Malte bo uporabil vsa sredstva, ki jih ima na voljo v skladu z malteško zakonodajo. Najprej pošlje opomin, v katerem navaja, da bo zoper tako osebo uveden sodni postopek. Če se opomin ne upošteva, pozove upravičenca, naj poda pisno izjavo pod prisego, in zadeva se predloži malteški policiji, ta pa zoper preživninskega zavezanca ukrepa v skladu z določbami kazenskega zakonika.

Po potrebi osrednji organ Malte pomaga vložniku, tako da odvetniki bodisi iz enote za pravno pomoč bodisi iz osrednjega organa začnejo pravdni postopek zoper preživninskega zavezanca za plačilo izostalih plačil. Če ima preživninski zavezanec dohodek, se lahko v takem primeru pri sodišču vloži zahtevek, da se del dohodka zaseže in nakaže neposredno upravičencu. Če ima preživninski zavezanec premoženje, vendar nima dohodka, lahko sodišče unovči premoženje in denar nakaže osrednjemu organu, ta pa ga nato pošlje upravičencu.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Zastaralni rok za kazenske ukrepe po opustitvi plačevanja preživnine je šest (6) mesecev. Kazenski ukrepi niso mogoči, če preživninski zavezanec ne vloži prijave pri policiji v šestih mesecih od dneva zapadlosti preživnine.

Člen 2156 civilnega zakonika določa, da tožbe za plačilo preživnine zastarajo po petih letih.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Osrednji organ na Malti pomaga:

- (a) preživninskim upravičencem, ki ne živijo na Malti, ko morajo tožiti preživninskega zavezanca na Malti, tako da poišče preživninskega zavezanca in olajša postopek zoper njega (taki zahtevki se obravnavajo kot „vstopne zadeve“);
- (b) preživninskim upravičencem, ki živijo na Malti, ko morajo tožiti preživninskega zavezanca, ki ne živi na Malti, tako da pošlje zahtevek drugemu osrednjemu organu, ta pa preživninskega zavezanca poišče in toži.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Ne, to ni mogoče.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Če upravičenec prebiva na Malti in preživninski zavezanec prebiva v drugi državi članici, lahko upravičenec zaprosi osrednji organ Malte za sodelovanje z osrednjim organom v zadevni drugi državi članici, da bi ugotovil, kje se preživninski zavezanec nahaja, vzpostavil stik z njim in ga obvestil o obveznosti plačevanja preživnine.

Če ni odločbe v zvezi z zneskom preživnine, ki ga je treba plačevati, se mora osrednji organ Malte povezati z osrednjim organom v drugi državi članici ter zaprositi za pomoč, tako da bodo sodišča ali upravni organi navedene države članice izdali odločbo o določitvi zneska preživnine, ki ga je treba prejeti od preživninskega zavezanca.

Nato se mora osrednji organ Malte povezati s tujim osrednjim organom, da prejme informacije o najboljših mogočih načinih za zagotovitev izvršitve take odločbe o preživnini, razen če preživninski zavezanec sodeluje prostovoljno.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Kontaktne podatke osrednjega organa Malte so objavljeni na spletišču evropskega pravosodnega atlasa.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

V čezmejnih zadevah v zvezi s preživnino osrednji organ Malte pomaga upravičencu iz tujine pri zagotovitvi izpolnjevanja preživninske obveznosti. V takem primeru upravičenca zastopa pred vsemi drugimi upravnimi organi ali sodišči v skladu z okoliščinami zadeve. Osrednji organ Malte zahteva, naj se izpolnijo potrebni obrazci, lahko pa zahteva tudi pooblastilo upravičenca, preden začne kakršen koli pravni postopek.

Če upravičenec od preživninskega zavezanca zahteva preživnino za zakonca, je takemu upravičencu brezplačna pravna pomoč pred sodišči zagotovljena samo, če izpolnjuje ista merila za brezplačno pravno pomoč, kot veljajo za osebe, ki prebivajo na Malti.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Kontaktni podatki osrednjega organa Malte so na voljo na spletišču evropskega pravosodnega atlasa. Osrednji organ opravlja naloge, kot so podrobneje opisane pri vprašanju 21, tj. naloge pod točkama (i) in (j), ki so najti preživninskega zavezanca, zagotoviti, da obstaja izvršljiva odločba zoper preživninskega zavezanca (in če ne, pomagati upravičencu, da jo pridobi), ter pomagati preživninskemu zavezancu pri izvršitvi take odločbe.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da, Malto zavezuje Haaški protokol iz leta 2007.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Ni relevantno.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Osrednji organ ponuja brezplačne napotke osebam, ki se obrnejo nanj v čezmejnih preživninskih zadevah. Kadar zahtevek vloži oseba, ki živi v tujini, osrednji organ Malte zagotovi, da ji je zagotovljena potrebna podpora glede na naravo vloženega zahtevka. Zlasti če je zahtevek vložen za osebno podporo, osrednji organ Malte vložniku zagotovi svetovanje in splošne napotke.

Če se zahtevek za preživnino nanaša na otroke, osrednji organ Malte zagotovi, da se pravni postopek zoper preživninskega zavezanca začne brez stroškov. Če osrednji organ Malte prejme prošnjo upravičenca, ki živi na Malti, za pomoč pri izterjavi preživnine iz tujine, navedeni osebi pomaga pri predložitvi zadeve sodiščem in je v stiku s tujim osrednjim organom glede izida zadeve in zaradi obravnave možnosti za izterjavo take preživnine.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Vsaki zadevi so dodeljeni uradniki, ki skrbijo, da osrednji organ Malte pošilja zahtevke, prejema zahtevke, je v stiku s preživninskim zavezancem in upravičencem ter seznanja tuj osrednji organ s potekom zadeve. Uradniku, pristojnemu za zadevo, pomagajo zelo izkušeni odvetniki za družinsko pravo in upravni postopek.

V izstopnih zadevah uradnik, pristojen za zadevo, komunicira neposredno s kontaktno osebo na Malti in osrednjim organom v tujini. Komunikacija navadno poteka po elektronski in/ali navadni pošti. Vendar se v nekaterih primerih opravijo telefonski pogovori s tujim osrednjim organom ali osebo, ki zaprosi za storitve osrednjega organa Malte. Pri vstopnih zadevah si osrednji organ Malte prizadeva, da je stranka vključena v vso korespondenco med osrednjima organoma.

V nadaljevanju so navedeni nekateri ukrepi, ki jih v naslednjih okoliščinah sprejme osrednji organ, da bi:

- (a) po potrebi zagotovil pravno pomoč ali olajšal njeno zagotovitev: kadar je to potrebno in se zahteva, lahko osrednji organ najame odvetnika, ki zastopa stranko, ali odredi, naj stranki pomagajo odvetniki, ki nudijo pravno pomoč, ali drugi odvetniki, odvisno od okoliščin zadeve;
 - (b) pomagal najti preživninskega zavezanca ali upravičenca, zlasti z uporabo členov 61, 62 in 63 Uredbe: v takih okoliščinah osrednji organ najprej v javnih zbirkah podatkov poišče prijavljene naslove in kontaktne podatke navedenega posameznika. Če je osrednjemu organu Malte predloženih več informacij, opravi ustrezne poizvedbe in stopi v stik z drugimi vladnimi subjekti, da bi pridobil informacije o premoženju preživninskega zavezanca;
 - (c) pomagal priskrbeti potrebne informacije o dohodku in po potrebi drugih finančnih razmerah preživninskega zavezanca ali upravičenca, med drugim tudi o tem, kje ima premoženje, zlasti z uporabo členov 61, 62 in 63 Uredbe: osrednji organ stopi v stik z nacionalnim zavodom za zaposlovanje in ugotovi, ali je oseba trenutno zaposlena ali ne. Če je zoper preživninskega zavezanca uveden sodni postopek, osrednji organ predlaga, naj odvetnik, ki zastopa upravičenca, sodišču predlaga, naj pozove druge vladne službe, kot so davčni organ, organ za promet in lokalne banke ali drug ustrezn organ, da pričajo o dohodkih in premoženju preživninskega zavezanca;
 - (d) spodbujal sklenitev mirnega dogovora, da bi se preživnina plačevala prostovoljno, po potrebi s pomočjo mediacije, sprave ali podobnega postopka: pred uvedbo kakršnega koli pravnega postopka osrednji organ Malte stopi v stik s preživninskim zavezancem in spodbuja dosego sporazumne rešitve, pri čemer pojasni, zakaj je to vedno za vse najboljše. Kadar so možnosti uspeha mediacije velike, osrednji organ Malte zadevo predloži poklicnim mediatorjem, če pa ni možnosti, da bi stranki spor rešili sporazumno, se začne sodni postopek;
 - (e) spodbujal redno izvrševanje sodnih odločb v preživninskih zadevah, tudi morebitnih izostalih plačil: osrednji organ Malte lahko začne postopek ali predlaga začetek sodnega postopka zoper posameznega preživninskega zavezanca, tako da sodišče unovči njegovo premoženje ali prejme sklep sodišča o rubežu dela plače;
 - (f) olajšal izterjavo in hitro posredovanje plačil preživnine: osrednji organ Malte uvede sodni postopek in predlaga sodišču, naj preživninskemu zavezancu odredi, naj preživnino plačuje neposredno upravičencu. Če preživninski zavezanec takih plačil ne izvede, osrednji organ Malte v primeru preživnine za otroka sodišču predlaga izdajo potrebne začasne odredbe, na podlagi katere se zaseže premoženje preživninskega zavezanca, iztržek od tega premoženja pa pošlje upravičencu. V primeru preživnine za zakonca osrednji organ Malte vložniku to pomaga doseči bodisi z zasebnimi odvetniki bodisi na podlagi sistema pravne pomoči;
 - (g) olajšal zbiranje dokazil, v obliki listin ali v drugi obliki, brez poseganja v Uredbo (ES) št. 1206/2001: če so zahtevane listine ali informacije že javno dostopne, osrednji organ Malte zbere navedene informacije in jih posreduje upravičencu. Če informacije niso javno dostopne, se organu ali subjektu, ki ima take informacije, predloži posebna zahteva. Če takih informacij ni mogoče dati na voljo, lahko osrednji organ sodišču predlaga, naj glede na okoliščine zadeve odredi, naj se zagotovi razpoložljivost takih informacij;
 - (h) pomagal ugotoviti sorodstveno razmerje, kjer je to potrebno za izterjavo preživnine: osrednji organ Malte vložnika vodi skozi pravni postopek ugotavljanja sorodstvenega razmerja in mu zagotovi informacije o zasebnih storitvah, potrebnih za tak postopek, zlasti o storitvah v zvezi s testi DNK, kjer je to ustrezno; Osrednji organ po potrebi pomaga tujcu pri pridobitvi zastopnika, ki lahko na Malti v zadevnih javnih poslih nastopa v njegovem imenu. Po drugi strani bodo o vprašanju sorodstvenega razmerja morda morala odločiti sodišča, tako da bo osrednji organ Malte zagotovil samo, da zadeva pride pred sodišče, tako da lahko to odloči o njej;
 - (i) začel postopek ali olajšal začetek postopka, da bi po potrebi dosegel potrebne začasne ukrepe, ki se nanašajo na določeno ozemlje, s pomočjo katerih bi lahko uspešno zavarovali vložene zahteve za izterjavo preživnine: če osrednji organ Malte posumi, da preživninski zavezanec poskuša poslabšati svoj ekonomski položaj, zagotovi, da se predlagajo ustrezne začasne odredbe, s katerimi se preživninskemu zavezancu prepove zapravljanje premoženja v nasprotju z interesi upravičenca;
 - (j) omogočil lažje vročanje listin, brez poseganja v Uredbo (ES) št. 1393/2007: če se zahtevajo dodatne informacije o preživninskem zavezancu in lahko take informacije zakonito zbere in posreduje katera koli fizična oseba na Malti, osrednji organ Malte svojemu osebju naroči, naj zbere take informacije. Take informacije se lahko pridobijo od javnih ali zasebnih subjektov.
- Osrednji organ Malte se po potrebi poveže z organi za pošiljanje in sprejem, določenimi na podlagi Uredbe (ES) št. 1393/2007, da bi zagotovil ustrezno vročitev nekaterih listin.

Spletna stran je del portala Tvoja Evropa.

Veseli smo vaših povratnih informacij o uporabnosti informacij.

 Your Europe

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 16/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Nizozemska

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Preživnina je obveznost, v skladu s katero je treba prispevati k življenjskim stroškom, ki jih ima preživninski upravičenec. Obveznost plačevanja preživnine izhaja iz krvnega sorodstva in svaštva ter (prejšnje) zakonske vezi.

Katere osebe morajo drugi osebi plačevati preživnino?

- starši svojim otrokom,
- otroci svojim staršem,
- razvezani zakonec drugemu zakoncu (nekdanji registrirani partnerji).

Preživninska obveznost, ki velja med zakoncema med zakonsko zvezo, velja tudi po prenehanju zakonske zveze. Sodišče lahko v sodbi o razvezi zakonske zveze ali poznejši sodbi dodeli preživnino, ki jo nekdanji zakonec plačuje drugemu nekdanjemu zakoncu, ki je to zahteval in katerega dohodek ne zadostuje za kritje njegovih življenjskih stroškov (in za katerega ni mogoče razumno pričakovati, da si bo ta dohodek lahko zagotovil). Sodnik pri določitvi preživnine upošteva potrebe enega nekdanjega zakonca in sredstva (finančna sredstva) drugega nekdanjega zakonca. Pomembni so lahko tudi dejavniki, ki niso povezani s finančnimi sredstvi, kot je trajanje zakonske zveze ali trajanje skupnega življenja. Če sodišče ne določi roka za preživninsko obveznost, ta samodejno preneha po 12 letih. Sodišče lahko na zahtevo nekdanjega zakonca, ki potrebuje preživnino, odobri podaljšanje tega roka, če je ta zakonec v veliki finančni stiski. Po krajši zakonski zvezi (ne daljši od petih let), v kateri zakonca nista imela otrok, preživninska obveznost načeloma ne traja dlje, kot je trajala zakonska zveza.

Zgoraj navedeno velja tudi za preživnino med nekdanjimi registriranimi partnerji.

Nekdanja zakonca se lahko o preživnini dogovorita tudi zunaj sodišča. Tak dogovor je običajno vključen v sporazum o razvezi zakonske zveze. V praksi sporazum potrdi sodišče v sodbi o razvezi zakonske zveze. Takšna potrditev pomeni večjo pravno varnost za preživninskega upravičenca.

Druge vrste preživninske obveznosti:

Zakonci/registrirani partnerji

Razen v izjemnih okoliščinah morajo zakonci in registrirani partnerji prispevati h gospodinjiskim stroškom. Druge dogovore v zvezi s tem lahko sklenejo v predporočni ali partnerski pogodbi.

Biološki oče/materin življenjski partner

Otrokov biološki oče mora zagotavljati preživnino za otroka, katerega oče je (vendar ga ne prizna), dokler med otrokom in tem moškim ali katerim koli drugim moškim ne obstaja pravno družinsko razmerje (drugače rečeno, dokler otrok nima pravno določenega očeta). Enaka obveznost velja tudi za materinega življenjskega partnerja, ki je privolil v dejanje, s katerim bi lahko bil spočet otrok.

Skupna pravica do varstva in vzgoje otroka

Oseba, ki ni eden od staršev ter ima skupaj z enim od staršev pravico do varstva in vzgoje, ima do otroka preživninsko obveznost (člen 1:253 in naslednji civilnega zakonika). Preživninska obveznost velja do otrokovega dopolnjenega 21. leta, ko pravica do skupnega varstva in vzgoje preneha zaradi otrokove polnoletnosti.

V katerih primerih?

Obveznost plačevanja preživnine na splošno velja le, če preživninski upravičenec potrebuje preživnino. Šteje se, da jo potrebuje, če oseba nima zadostnega dohodka, da bi lahko skrbela zase, in ni mogoče razumno pričakovati, da ga bo lahko zagotovila sama.

Izjema

Izjema od tega pravila je preživninska obveznost, ki jo imajo starši in biološki očetje do svojih mladoletnih otrok in mlajših odraslih otrok (do 21. leta starosti). V teh primerih preživninska obveznost velja, tudi če upravičenci ne potrebujejo preživnine.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

V primeru otrok, mlajših od 18 let (mladoletni otroci), morajo starši plačevati stroške varstva in vzgoje. Sem spadajo življenjski in drugi stroški, povezani z vzgojo otroka, kot so izobraževanje in prostočasne dejavnosti. Starši morajo prispevati h kritju stroškov varstva in vzgoje v skladu s svojimi sredstvi. To velja tudi, če ima otrok lastna sredstva in/ali dohodek.

Starši morajo otrokom, ki so stari 18, 19 in 20 let („mlajši odrasli“), plačevati življenjske stroške in stroške izobraževanja. Za življenjske stroške in stroške izobraževanja se šteje, da pomenijo enako kot stroški varstva in vzgoje v otroštvu. Ta preživninska obveznost ni odvisna od potrebe preživninskega upravičenca.

Podaljšana preživninska obveznost je mogoča tudi za to skupino otrok, čeprav imajo lasten dohodek iz zaposlitve ali lastna finančna sredstva ali če so poročeni. Vendar pa se na podlagi morebitnega otrokovega dohodka določi obseg otrokove potrebe za prejemanje preživnine.

Za otroke, stare 21 letin več, morajo starši plačevati preživnino le, če jo otrok potrebuje in ne more sam skrbeti zase, na primer če je fizično ali duševno prizadet.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? kateri so glavni elementi tega postopka?

Znesek, ki ga mora plačati preživninski zavezanec, lahko določita stranki sami v sporazumu ali pa se določi s sodbo.

V postopku razveze zakonske zveze se od sodišča pogosto zahteva, naj odloči o preživnini za nekdanjega zakonca ali otroka.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Ne. Zahtevek mora vložiti odvetnik preživninskega upravičenca. Preživninski upravičenci ne smejo vložiti zahtevka brez odvetnika. Mladoletnega otroka zastopa njegov zakoniti zastopnik (običajno eden od staršev).

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Razlikovati je treba med mednarodno pristojnostjo (Ali je nizozemsko sodišče pristojno?) in notranjo pristojnostjo (Katero nizozemsko sodišče je pristojno?).

Mednarodna pristojnost znotraj Evropske unije

V zvezi z mednarodno pristojnostjo nizozemskih sodišč se v okviru Evropske unije uporablja tako imenovana uredba „[Bruselj I](#)“ (EEX). Ta uredba vsebuje pravila o pristojnosti sodišč v zvezi z zahtevki za preživnino.

V skladu s členom 2 Uredbe preživninski upravičenec (tožnik) načeloma toži preživninskega zavezanca (toženca), ki prebiva na Nizozemskem, pred nizozemskim sodiščem.

Uredba Bruselj I (EEX) vsebuje tudi nadomestno pravno pravilo v zvezi s preživninskimi obveznostmi. Člen 5(2) določa, da je lahko toženec, ki prebiva na ozemlju ene države članice, tožen v drugi državi članici:

pred sodiščem v kraju, kjer ima preživninski upravičenec stalno ali običajno prebivališče,

ali če je to dodatna zahteva, povezana z zahtevkom glede družinskega statusa oseb po družinskem pravu, tj. pri sodniku sodišča za razvezo zakonske zveze ali na primer sodniku, ki odloča o očetovstvu, pred sodiščem, ki je za to pristojno, razen če ta pristojnost ne temelji samo na državljanstvu ene od strank.

V skladu s prvo alineo lahko preživninski upravičenec, ki prebiva na Nizozemskem, na primer toži preživninskega zavezanca, ki prebiva v Franciji, pred nizozemskim sodiščem, ki je mednarodno pristojno v skladu s členom 5(2). Pristojno je sodišče v kraju tožnikovega dejanskega prebivališča.

Poleg tega za preživninske obveznosti znotraj Evropske unije od 18. junija 2011 velja Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah.

Pravila o sodni pristojnosti v uredbi o preživninah se večinoma ujemajo s pravili o sodni pristojnosti v uredbi Bruselj I (EEX). Splošno pravilo je, da je za preživninske zadeve pristojno sodišče v kraju običajnega prebivališča toženca ali preživninskega upravičenca. V nasprotju z uredbo Bruselj I (EEX) se za uporabo uredbe o preživninah ne zahteva, da mora imeti toženec običajno prebivališče na ozemlju države članice.

Mednarodna pristojnost zunaj Evropske unije

V zvezi z mednarodno pristojnostjo nizozemskih sodišč zunaj Evropske unije se uporabljajo naslednja pravila. Če toženec (ki je lahko upravičenec ali zavezanec) prebiva zunaj Evropske unije, se uredba Bruselj I (EEX) ne uporablja, pristojnost nizozemskega sodišča pa izhaja iz zakonika o civilnem postopku (*Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering*). V skladu s tem lahko nizozemsko sodišče sprejme začasne ureditve v zvezi z razvezo zakonske zveze ali dopolnilne ukrepe, kot so preživnina ali nadaljnja uporaba prebivališča zakoncev. Nizozemsko sodišče je posledično pristojno tudi za odločanje o samostojnem zahtevku za preživnino, če vložnik ali ena ali več zadevnih strank, navedenih v zahtevku, prebiva na Nizozemskem ali če je zadeva kako drugače dovolj povezana s sodno pristojnostjo Nizozemske, če stranke kot pristojno sodišče izberejo nizozemsko sodišče ali če zadevna stranka nastopi v postopku in ne poda ugovora glede pristojnosti sodišča.

Notranja pristojnost

V zvezi z notranjo pristojnostjo nizozemskih sodišč obstaja pravilo o vrsti sodišča (sodišče prve stopnje, pritožbeno sodišče, vrhovno sodišče Nizozemske), v skladu s katerim je v zadevah v zvezi s preživnino pristojno sodišče prve stopnje. Katero sodišče prve stopnje je pristojno, določa zakonik o civilnem postopku. Pristojno je sodišče prve stopnje v kraju prebivališča vložnika (enega od vložnikov) ali ene od zadevnih strank, navedenih v zahtevku, če pa kraj dejanskega prebivališča ene od teh strank ni znan, je pristojno sodišče v kraju dejanskega prebivališča ene od njih.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Zahtevek za določitev, spremembo ali prenehanje preživnine mora vložiti odvetnik. Odvetnik zastopa vložnika na obravnavi. Imena in naslovi odvetnikov so na voljo na spletišču [nacionalne odvetniške zbornice](#).

Obstaja tudi [združenje odvetnikov s področja družinskih zadev in mediatorjev pri razvezi zakonske zveze](#), katerega člani so med drugim specializirani za zadeve v zvezi z razvezo zakonske zveze in preživnino. Njihovo področje specializacije je tudi mediacija pri razvezi zakonske zveze in vsem, kar je s tem povezano.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

V sodnem postopku je treba prispevati za stroške, ki so povezani z delovanjem sodnega sistema. Ta prispevek je sodna taksa. Poleg tega je treba plačati tudi odvetniški honorar in takse za sodne izvršitelje.

Če stranka v postopku ne more plačati (vseh) odvetniških stroškov, je v nekaterih okoliščinah lahko upravičena do pravne pomoči. To je znano kot „dodelitev pravne pomoči“. Država plača del stroškov, stranka v sporu pa „osebni prispevek“. Višina „osebnega prispevka“ je odvisna od dohodka in finančnih sredstev stranke v postopku. Pravno pomoč odobri [svet za pravno pomoč](#). Stranka v sporu mora predložiti vlogo za pravno pomoč pri svetu na območju pristojnosti (tj. pristojnosti pritožbenega sodišča) odvetnikove pisarne. V praksi vlogo pogosto predloži odvetnik, če je stranka pri njem poiskala pomoč, preden je predložila vlogo za pravno pomoč.

Poleg tega je treba predložiti tudi „potrdilo o dohodkih in premoženju“ (ki se pridobi pri občinskem organu v kraju dejanskega prebivališča). Potrdilo je treba skupaj z vlogo poslati svetu za pravno pomoč, ki preveri, ali je stranka upravičena do pravne pomoči. Če je upravičena, svet izda dokazilo o upravičenosti do pravne pomoči. V takšnih primerih se zniža tudi sodna taksa.

Upravičenost do pravne pomoči velja tudi za čezmejne spore, tj. če vložnik prebiva zunaj Nizozemske. To je določeno v evropski [direktivi o čezmejni pravni pomoči](#). Pravna pomoč se lahko zahteva, s sklicevanjem na člene od 23A do 23K zakona o pravni pomoči (*Wet op de rechtsbijstand*), prek sveta za pravno pomoč v Haagu, pri čemer je treba uporabiti obrazec, ki je priložen direktivi o čezmejni pravni pomoči in enak za vse države članice.

Po potrebi lahko [svet za pravno pomoč](#) pomaga pri izbiri odvetnika. Naslov sveta je naveden v odgovoru na vprašanje 14.2.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Sodišče pri odločanju upošteva potrebe osebe, ki zahteva ali prejema preživnino, ter sredstva (finančna sredstva) osebe, ki mora preživnino plačati ali jo plačuje. Potrebe in sredstva sta relativna pojma. Sodišče je do neke mere svobodno pri odločanju o tem glede na okoliščine posameznega primera. Sodstvo je pripravilo smernice (tako imenovane standarde *Trema*), vendar niso zavezujoče za sodišča.

Pri odločanju sodišča so pomembni naslednji dohodki in odhodki:

dohodek iz zaposlitve,

dohodek iz dodatne zaposlitve,

štipendije,

drugi prejemki,

pokojnina,
dohodek iz (pod)najema,
obresti in drugi dohodki iz premoženja,
prispevki za gospodinjstvo drugih oseb, s katerimi zadevna oseba vodi skupno gospodinjstvo,
obstoječe možnosti za zvišanje dohodka (sposobnost ustvarjanja zaslužka),
poročila o premoženju,
plačila najemnin,
odplačila in obresti hipoteke ter stalni stroški. Navesti je treba tudi del hipoteke, ki še ni odplačan,
zavarovalne police,
nujni redni potni stroški,
finančne obveznosti do drugih oseb,
stroški posebne zdravstvene oskrbe za preživninskega upravičenca in/ali njegove družinske člane,
stroški, povezani z ustvarjanjem dohodka,
morebitna poročila o dolgovih.

Zakonska indeksacija

Vsako leto minister za pravosodje določi delež, za katerega se v skladu z zakonom poveča prispevek za preživljanje, ki ga odobri sodišče, ali prispevek, ki je določen s sporazumom. Pri izračunu tega povečanja minister upošteva rast plač v gospodarstvu in javni upravi ter rast plač v drugih panogah. Delež se objavi v *Staatscourant* [vladni uradni list Nizozemske].

Od te samodejne prilagoditve prežvinnin je veliko izjem. Stranke in sodišče lahko izključijo zakonsko indeksacijo ali določijo nadomesten način indeksacije.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina za nekdanjega zakonca se plačuje neposredno preživninskemu upravičencu. Preživnina, ki jo določi sodišče za mladoletne otroke, se plačuje neposredno tistemu od staršev (ali skrbniku), ki skrbi za otroka.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če je preživninska obveznost določena s sodbo sodišča in če preživninski zavezanec ne plačuje preživnine za otroka in/ali partnerja, je mogoče izvršitev sodbe doseči prek [nacionalnega urada za izterjavo prežvinnin](#) (LBIO) v Rotterdamu. Izvršitev sodbe je mogoče doseči tudi prek sodnega izvršitelja. Če sodbe sodišča ni, je treba zadevo predložiti sodišču. Za to je potreben odvetnik.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

V primeru izvršbe na prejemke ali plačo je treba upoštevati prag oprostitve izvršbe. Zastaralni rok za mesečno plačevanje preživnine je pet let. Če obstaja sodba, v kateri so ugotovljeni zaostanki plačil, tj. če je bil dejansko naveden fiksni znesek, je zastaralni rok 20 let. Da zahtevke ne bi zapadel, je treba zastaranje zadržati.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

V primeru zapadlih plačil preživnine za otroka in/ali partnerja je to [nacionalni urad za izterjavo prežvinnin](#) (LBIO).

Za to mora imeti dovoljenje preživninskega upravičenca. Če je treba, lahko za izterjavo preživnine uporabi prisilno izvršitev. Lahko na primer zarubi plačo, druge prejemke ali premoženje ali nepremično premoženje preživninskega zavezanca.

Uporaba storitev LBIO je za preživninskega upravičenca brezplačna, če obe stranki prebivata na Nizozemskem. Ob prejemu zahtevka za izterjavo se najprej s kratko mediacijo in/ali zagotovitvijo pojasnil poskusi preprečiti izterjava, pri kateri nastanejo stroški. To je uspešno v skoraj treh četrтинah primerov. Kadar pa LBIO prevzame izterjavo, mu mora preživninski zavezanec plačati stroške izterjave. LBIO določi doplačilo za izterjavo. Doplačilo znaša 15 % dolgovanih mesečnih zneskov in zamujenih plačil preživnine. Preživninski zavezanec mora povrniti tudi morebitne stroške izvršitve.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Čeprav je LBIO vladna ustanova, ne zagotavlja predplačil preživnine. To lahko stori vlada v primeru preživnine za otroka ali pravne pomoči.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Naloge LBIO segajo tudi na področje mednarodne izterjave preživnine. Izhajajo iz uredb in konvencij, katerih pogodbenica je Nizozemska.

Nizozemska je pogodbenica konvencije ZN o izterjavi preživninskih zahtevkov v tujini, sprejete 20. junija 1956 v New Yorku. To je konvencija o medsebojni pravni pomoči, katere cilj je olajšati pridobivanje prežvinnin v mednarodnih zadevah. Zato je bil s konvencijo vzpostavljen sistem ustanov pošiljateljic in prejemnic, ki pomagajo preživninskemu upravičencu doseči izvršitev preživninskih zahtevkov. LBIO je ustanova pošiljateljica in prejemnica na Nizozemskem. Vsaka oseba, ki prebiva na Nizozemskem in ima težave pri pridobivanju preživnine od preživninskega zavezanca, ki prebiva v tujini (tj. državi pogodbenici Newyorške konvencije), se lahko sklicuje na Newyorško konvencijo. Konvencija se nanaša na preživnino za otroka in preživnino za partnerja.

Konvencija z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih prežvinnin velja od 1. avgusta 2014 za države članice Evropske unije (razen za Dansko) in druge države pogodbenice. Poleg držav članic EU velja tudi za Albanijo, Bosno in Hercegovino, Norveško in Ukrajino. Kar zadeva odnose med državami članicami EU, ima prednost uredba o preživninah (Uredba (ES) št. 4/2009).

Haaška konvencija o preživninskih obveznostih se uporablja za otroke, mlajše od 21 let. Njena uporaba se lahko razširi tudi na druge družinske člane, če obe zadevni državi pogodbenici sprejmeta izjavo o tem.

Če želi oseba uporabiti storitve LBIO, mora predložiti obrazec z vlogo „[mednarodna izterjava preživnine](#)“. Obrazec se lahko prenese s spletišča [LBIO](#). Dejavnosti, ki jih izvajajo LBIO in tuje ustanove v okviru Newyorške konvencije in pogodbe, sklenjene z Združenimi državami Amerike, so načeloma brezplačne. Stroški lahko nastanejo v povezavi s sodnim postopkom v tujini ali izterjavo preživnine.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Za preživnino za otroka in partnerja:

Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen ([LBIO](#))

Postbus 8901

3009 AX Rotterdam

Za pravno pomoč:

[Raad voor Rechtsbijstand](#),

Postbus 450,

2501 CL The Hague

Telefonska številka: +31 703701414

Za pravno pomoč v čezmejnih zadevah:

Raad voor Rechtsbijstand
Regiokantoor Den Haag
attn. Jan Ouwehand
Laan van Meerdervoort 51B
2517 AE The Hague
Telefon: 31 887871320

e-naslov: j.ouwehand@rvr.org

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

LBIO poleg tega na zahtevo preživninskih upravičencev, ki prebivajo v tujini, izterja preživnino od preživninskih zavezancev, ki prebivajo na Nizozemskem. Če želi preživninski upravičenec, ki je v drugi državi članici, zahtevati preživnino, ki jo mora plačati preživninski zavezanec, ki živi na Nizozemskem, se lahko sklicuje na sistem iz konvencije. Zahtevek mora vložiti pri ustanovi pošiljateljici v svoji državi, ta pa nato naveže stik z ustanovo prejemnico na Nizozemskem (LBIO). Ustanova prejemnica potem sprejme potrebne ukrepe za pridobitev preživnine.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Za kontaktne podatke glej odgovor na vprašanje 14.2.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Ni relevantno.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

V sodnem postopku je treba prispevati za stroške, ki so povezani z delovanjem sodnega sistema. Ta prispevek je sodna taksa. Poleg tega je treba plačati tudi odvetniški honorar in takse za sodne izvršitelje. Če stranka v postopku ne more plačati (vseh) odvetniških stroškov, je v nekaterih okoliščinah lahko upravičena do pravne pomoči. To je znano kot „dodelitev pravne pomoči“. Država plača del stroškov, stranka v sporu pa „osebni prispevek“. Višina „osebnega prispevka“ je odvisna od dohodka in finančnih sredstev stranke v postopku.

Pravno pomoč dodeli svet za pravno pomoč. Stranka v sporu mora predložiti vlogo za pravno pomoč pri svetu na območju pristojnosti (tj. pristojnosti pritožbenega sodišča) odvetnikove pisarne. V praksi vlogo pogosto predloži odvetnik, če je stranka pri njem poiskala pomoč, preden je predložila vlogo za pravno pomoč. Poleg tega je treba predložiti tudi „potrdilo o dohodkih in premoženju“ (ki se pridobi pri občinskem organu v kraju dejanskega prebivališča). Potrdilo je treba skupaj z vlogo poslati svetu za pravno pomoč, ki preveri, ali je stranka upravičena do pravne pomoči. Če je upravičena, svet izda dokazilo o upravičenosti do pravne pomoči. V takšnih primerih se zniža tudi sodna taksa. Upravičenost do pravne pomoči velja tudi za čezmejne spore, tj. če vložnik prebiva zunaj Nizozemske. To je določeno v evropski direktivi o čezmejni pravni pomoči. Pravna pomoč se lahko zahteva, s sklicevanjem na člene od 23A do 23K zakona o pravni pomoči, prek sveta za pravno pomoč v Haagu, pri čemer je treba uporabiti standardni obrazec, ki je priložen direktivi o čezmejni pravni pomoči in je enak za vse države članice. Po potrebi lahko svet za pravno pomoč pomaga pri izbiri odvetnika.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Sprememb v skladu s členom 51 Uredbe ni bilo.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 22/11/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [de](#) je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Družinske preživnine - Avstrija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Preživnina je namenjena kritju vseh ustreznih – tj. nujnih in običajnih – potreb ob upoštevanju okoliščin vsakega primera. To vključuje zlasti hrano, oblačila, nastanitev (vključno z ogrevanjem in elektriko), zdravstveno varstvo in higieno, plačilo dodatnih prispevkov za socialno zavarovanje ter izdatkov za prostočasne in rekreacijske dejavnosti, kulturo in šport, komunikacije in sredstva javnega obveščanja (telefon, radio, TV, internet) ter izobraževanje in usposabljanje. Preživnina ne vključuje prispevkov za ustvarjanje premoženja ali zasebne pokojninske načrte.

Preživninska obveznost je obveznost plačevanja ustrezne preživnine. Višina preživnine je odvisna od posebnih potreb upravičenca do preživnine in plačilne sposobnosti preživninskega zavezanca.

Preživnino morajo plačevati:

starši otrokom in vnukom;

otroci staršem in starim staršem ter

zakonci in registrirani partnerji drug drugemu.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživitve? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Starostne omejitve ni. Otroci so upravičeni do preživitve, dokler se ne morejo sami preživljati.

Glavne razlike med upravičenostjo do preživitve za mladoletne in polnoletne otroke se nanašajo na njeno pravno izvrševanje.

3 Naj se za pridobitev preživitve obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Preživitvene zahtevke je treba uveljavljati v sodnem postopku.

Zakonci in registrirani partnerji morajo svoje zahtevke uveljavljati s tožbo v civilnem pravnem postopku. O zadevi odloči sodišče – v praksi je to sodnik –, ki po opravljenem postopku za pridobivanje dokazov izda odločbo. Poleg tega lahko zakonca ali registrirana partnerja zaprosita za začasno odredbo za začasno plačevanje preživitve v povezavi s preživitvenim postopkom ali postopkom za razvezo/prenehanje zakonske zveze. V teh primerih sodišče odloči na podlagi postopka preverjanja.

Preživitvo za otroka je treba uveljavljati v nepravdnem postopku. To velja tudi, ko gre za polnoletne otroke. Skrbstveno sodišče (*Pflegschaftsgericht*) – v praksi je to *Rechtspfleger* (višji uradnik ali uradnica v avstrijski sodni organizaciji, pooblaščen za sprejemanje odločitev) – o zadevi odloči z izdajo odločbe po opravljenem postopku za pridobivanje dokazov. Poleg tega lahko otrok zaprosi za začasno odredbo za začasno plačevanje preživitve v povezavi s preživitvenim postopkom; sodišče odloči o zadevi na podlagi postopka preverjanja. Mladoletni otroci lahko zaprosijo za začasno plačevanje preživitve ne glede na preživitveni postopek.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Zahtevo za določitev ali izvršitev preživitve za mladoletne otroke lahko vložijo zakoniti zastopnik, tj. oseba, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka. S soglasjem te osebe lahko tudi služba za socialno skrbstvo za otroke in mladino (*Kinder- und Jugendhilfeträger*) deluje kot otrokov zastopnik.

V vseh drugih primerih lahko tožnika zastopa le pooblaščen oseba ali poseben zakoniti zastopnik (*Erwachsenenvertreter*).

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Pristojnost v preživitvenih zadevah je opredeljena z zakonom.

V skladu s členom 114 zakona o sodni pristojnosti (*Jurisdiktionsnorm* – JN) je skrbstveno sodišče pristojno tudi za odločbe o pravnih zahtevkih za preživitvo za mladoletne otroke. Pravni zahtevki za preživitvo za druge prednike ali potomce spadajo v pristojnost sodišča, ki je splošno krajevno pristojno za spore na območju, kjer ima upravičenec stalno ali običajno prebivališče.

V skladu s členom 76a JN je za zadeve v zvezi s preživitvino med zakonci ali registriranimi partnerji pristojno sodišče, pred katerim poteka postopek za razvezo ali prenehanje zakonske zveze. Če tak postopek ne poteka, je pristojno sodišče, na območju katerega ima toženec stalno ali običajno prebivališče (členi 65 do 71 JN).

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Preživitva za otroka: na prvi stopnji stranke ne potrebujejo zastopnika. Če ga želijo in zadeva vključuje denarna sredstva ali denarno vrednost nad 5 000 EUR, jih lahko zastopa le odvetnik (relativna zahteva za pravno zastopanje, člen 101(1) zakona o nepravdnem postopku (*Außerstreitgesetz* – AußStrG)). V primeru pritožbenega postopka velja absolutna zahteva za pravno zastopanje.

Preživitva za zakonce ali registrirane partnerje: na prvi stopnji stranke ne potrebujejo zastopnika. Če ga želijo in zadeva vključuje denarna sredstva ali denarno vrednost nad 5 000 EUR, jih lahko zastopa le odvetnik (relativna zahteva za pravno zastopanje, člen 29(1) zakona o pravnem postopku (*Zivilprozessordnung* – ZPO)). V primeru pritožbenega postopka velja absolutna zahteva za pravno zastopanje.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Takse za vložitev preživitvene zadeve na sodišču so različne, odvisno od vrednosti dodeljene preživitve. Osnova za oceno preživitvenih zahtevkov, ki so že bili dodeljeni, je zato dodeljeni znesek preživitve. Če zahtevek zadeva prihodnjo preživitvo, se kot osnova za oceno uporabi znesek enoletne preživitve. Če se preživitva dodeli za manj kot eno leto, se kot osnova za oceno upošteva skupni znesek (opomba 1 k tarifni postavki 7 zakona o sodnih taksah (*Gerichtsgebührengesetz* – GGG) v preživitvenih postopkih za otroka; člen 15(5) GGG v preživitvenih postopkih za zakonce ali registrirane partnerje). Pri določitvi dejanskega zneska takse se razlikuje med nepravdnim postopkom za preživitvo za otroka in zadevami v zvezi s preživitvino za zakonce ali registrirane partnerje.

V postopkih v zvezi s **preživitvino za otroka** so mladoletni vložniki (mlajši od 18 let) oproščeni taks.

Za polnoletne vložnike znaša pavšalna taksa za odločbe in poravnave v zvezi s preživitvenimi zahtevki 0,5 % vrednosti dodeljene preživitve (tarifna postavka 7 GGG). Takso plača preživitveni zavezanec (tj. oseba, ki dolguje plačilo preživitve). Če se na podlagi nove zahteve poveča znesek preživitve, ki je že bil dodeljen s pravnomočno odločbo ali na podlagi poravnave, se kot osnova za oceno upošteva razlika med dodeljenim zneskom in prej veljavnim zneskom.

Primer: dodeli se plačilo prihodnje mesečne preživitve v višini 250 EUR.

Pavšalna taksa znaša 15,00 EUR (250 EUR × 12 × 0,05).

Kadar polnoleten preživitveni zavezanec zahteva znižanje preživitve, velja (fiksna) pavšalna taksa v višini 15,00 EUR. Taksa se oprosti, če je zahteva vložnika za znižanje zneska preživitve v celoti uspela (opomba 3 k tarifni postavki 7 GGG).

V postopkih v zvezi s **preživitvino za zakonca ali registriranega partnerja** je treba uporabiti tarifno postavko 1 GGG. Pavšalna taksa se zaračuna le za pritožbo – kot zahtevo za uvedbo postopka – in se plača na podlagi pomične lestvice, odvisno od osnove za oceno. Za ponazoritev so spodaj prikazane takse, ki veljajo v skladu s tarifno postavko 1 GGG (na dan 21. aprila 2022):

Vrednost zahtevka v sporu – veljavna taksa:

do vključno 150 EUR – 25 EUR

nad 150 EUR do vključno 300 EUR – 48 EUR

nad 300 EUR do vključno 700 EUR – 68 EUR

nad 700 EUR do vključno 2 000 EUR – 114 EUR

nad 2 000 EUR do vključno 3 500 EUR – 182 EUR

nad 3 500 EUR do vključno 7 000 EUR – 335 EUR

nad 7 000 EUR do vključno 35 000 EUR – 792 EUR

nad 35 000 EUR do vključno 70 000 EUR – 1 556 EUR

V pravnih postopkih se v skladu s členi 63 do 73 ZPO na podlagi prošnje dodeli pravna pomoč, če stranka ni zmožna plačati stroškov postopka, ne da bi s tem ogrozila sredstva, ki jih potrebuje za preživljanje. V skladu s členom 7(1) AußStrG se te določbe smiselno uporabljajo za nepravdne postopke (kot so postopki v zvezi s preživitvino za otroka).

V abstraktnem smislu so sredstva, potrebna za preživljanje, določena med statističnim povprečnim dohodkom zaposlenega in minimalnim zneskom za preživetje. Šteje se, da so ta sredstva ogrožena, če se stranka in njeni družinski člani, ki so upravičeni do preživitve, ne bi mogli niti skromno preživljati, ob upoštevanju vsega uporabnega premoženja ali možnosti ustvarjanja prihrankov med dolgotrajnim postopkom. Dodeli se lahko tudi delna pravna pomoč.

Pravna pomoč se ne odobri, kadar je tožba ali obramba očitno zlonamerna ali brez vsake možnosti za uspeh. V zvezi s tem državljanstvo stranke ni pomembno.

Pravna pomoč vključuje zlasti začasno oprostitvev plačila sodnih taks, stroškov prič, izvedencev in tolmačev ter plačilo potnih stroškov strank, kadar morajo biti te osebno navzoče. Če zakon določa zastopanje po odvetniku (npr. v pritožbenem postopku) ali če se to zdi potrebno glede na konkretne okoliščine v posameznem primeru, se stranki začasno brezplačno dodeli avstrijski odvetnik. Delo odvetnika vključuje tudi svetovanje v predhodnem postopku v zvezi z izvensodno poravnavo.

Člen 71 ZPO določa, da morajo stranke, ki jim je dodeljena pravna pomoč, vrniti del zneska ali celotni znesek, katerega plačila so bile začasno oproščene in ki še ni vrnjen, ter plačati nagrado dodeljenemu odvetniku v skladu s plačilno lestvico, kolikor in takoj ko to lahko storijo, ne da bi s tem ogrozile sredstva, ki jih potrebujejo za preživljanje. Po treh letih od konca postopka obveznosti vračila ni več mogoče uveljavljati. Sodišče lahko stranko pozove, naj v ustreznem roku, ki ga določi sodišče, predloži nov popis premoženja, vključno s razumnimi listinskimi dokazi, da se preveri, ali so izpolnjeni pogoji za vračilo.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Sodišče določi preživnino kot denarno dajatev. Starš, ki vodi gospodinjstvo, v katerem skrbi za otroka, tako prispeva k preživljanju otroka. Drugi starš mora plačevati preživnino.

Višina preživnine, ki jo je treba plačevati za otroka, je odvisna od zmožnosti starša in otrokovih potreb ter se določi za vsak primer posebej. Na podlagi odstotkovne metode, ki je bila kot smernica razvita v sodni praksi, mora preživninski zavezanec plačati določen delež svojega mesečnega (neto) dohodka, tj.:

16 % za otroke, mlajše od 6 let;

18 % za otroke, stare od 6 do 10 let;

20 % za otroke, stare od 10 do 15 let, in

22 % za otroke, starejše od 15 let.

Če mora oseba plačevati preživnino za več otrok, se deleži v skladu s tem ustrezno zmanjšajo. Če plačuje preživnino za več kot enega otroka, se za vsakega dodatnega otroka, mlajšega od 10 let, odbije ena odstotna točka, za vsakega dodatnega otroka, starejšega od 10 let, se odbijeta dve odstotni točki, za zakonca, upravičenega do preživnine, pa se odbije od nič do treh odstotnih točk, odvisno od njegovega lastnega dohodka.

V skladu s sodno prakso za plačila preživninskih zahtevkov velja zgornja meja (tako imenovana *Luxusgrenze* (luksuzna meja)). To je dva- do trikratnik povprečnega zneska za osnovne potrebe (*Regelbedarf*), ki je prav tako določen v sodni praksi. Letno se prilagaja in od 1. julija 2020 mesečno znaša na otroka v starosti:

do 3 let: 213,00 EUR;

od 3 do 6 let: 274,00 EUR;

od 6 do 10 let: 352,00 EUR;

od 10 do 15 let: 402,00 EUR;

od 15 do 19 let: 474,00 EUR;

od 19 do 25 let: 594,00 EUR.

Preživnina za zakonce ali registrirane partnerje, ki so še poročeni ali živijo v registrirani partnerski skupnosti, je prav tako odvisna od zmožnosti zavezanca in potreb osebe, upravičene do preživnine, ter se določi za vsak primer posebej. Na podlagi odstotkovne metode, ki je bila kot smernica razvita v sodni praksi, se za izračun preživninskega zahtevka stranke z nižjim dohodkom upošteva 40 % družinskih dohodkov (neto dohodek obeh zakoncev/partnerjev), od česar se odšteje dohodek tožnika. Če ena stranka nima lastnega dohodka in le skrbi za gospodinjstvo, je upravičena do tretjine (33 %) neto dohodka hranilca družine. Upoštevati je treba tudi druge skrbstvene obveznosti (in zmanjšati deleže).

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnino je treba plačevati vnaprej na začetku zadevnega meseca (člen 1418 civilnega zakonika (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch – ABGB*); člen 70 zakona o zakonski zvezi (*Ehegesetz*); člen 22(1) zakona o registrirani partnerski skupnosti (*Eingetragene Partnerschaft-Gesetz – EPG*)). Preživnina se plačuje upravičencu ali njegovemu zastopniku (staršu, skrbniku (*Erwachsenenvertreter*)).

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Ko je v prvotnem postopku določen znesek preživnine, se lahko zoper zavezanca uvede izterjava (prisilna izvršba) v skladu s splošnimi pravili.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Zavezanec (v izvršilnem postopku: dolжник) mora obdržati minimalni znesek (tj. znesek, ki ga ni mogoče zaseči), ki je enak eksistenčnemu minimumu. Ta se opredeli vsako leto in je odvisen od več dejavnikov. V skladu s členom 291b zakona o izvršbi (*Exekutionsordnung – EO*) mora dolžniku v primeru izvršbe, ki temelji na pravnem zahtevku za preživnino, ostati samo 75 % eksistenčnega minimuma. Iz razlike med tem zmanjšanim eksistenčnim minimumom in običajnim eksistenčnim minimumom je treba najprej poravnati vse odprte pravne zahtevke za preživnino, ne glede na vrstni red jamstev, določenih za te zahtevke, in sorazmerno s tekočimi mesečnimi plačili preživnine. Glede na to imajo preživninski upravičenci (tj. osebe, ki se jim dolguje preživnina) prednost pred drugimi upniki.

Za vse (neporavnane) zahtevke, ki so bili dodeljeni z izvršljivo sodno odločbo (*Judikatsschulden*), velja 30-letni zastaralni rok in so zato v tem obdobju pravno izvršljivi.

V zvezi z izvrševanjem preživninskih zahtevkov ni posebnih zastaralnih rokov.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Če je pridobljeno pisno soglasje drugega zakonitega zastopnika mladoletnega otroka, lahko služba za socialno skrbstvo za otroke in mladino deluje kot otrokov zastopnik za namene ugotavljanja ali izvrševanja njegovih preživninskih zahtevkov.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Namen vnaprejšnjega plačevanja preživnine je zagotoviti, da mladoletni otroci prejmejo plačila preživnine, če eden od staršev preživnine ne plačuje redno ali sploh ne izpolnjuje svoje plačilne obveznosti. Vlada ga odobri na podlagi prošnje. Prošnja mora v imenu otroka pri sodišču vložiti starš, ki je pooblaščen za njegovo zastopanje.

Do vnaprejšnjega plačila preživnine so upravičeni mladoletni otroci, ki:

imajo običajno prebivališče v Avstriji;

imajo avstrijsko državljanstvo, ali so državljanji druge države članice EU/EGP, ali so brez državljanstva in ne živijo v istem gospodinjstvu kot preživninski zavezanec.

Vnaprejšnje plačilo preživnine se dodeli od začetka meseca, v katerem je bila prošnja vložena, za največ pet let. Preživnino upravičencu do preživnine prvi dan v mesecu vnaprej plača višje deželno sodišče (*Oberlandesgericht*).

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

Če preživninski zavezanec živi v tujini in v Avstriji nima premoženja, na katerem bi bilo mogoče opraviti izvršbo, je treba izvršbo opraviti v tujini. V ta namen se lahko zahtevki vložijo prek osrednjega organa (člen 8 zakona o preživninskih obveznostih v tujini iz leta 2014 (*Auslandsunterhaltsgesetz* 2014)).

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Službe za socialno skrbstvo za otroke in mladino (okrožni organi (*Bezirkshauptmannschaften*) ali občinske uprave (*Magistrate*)) in okrožna sodišča (*Bezirksgerichte*) zagotavljajo podporo preživninskim upravičencem pri uveljavljanju ali izvrševanju zahtevkov. Osrednji organ zahteve posreduje drugi državi.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Med uradnimi urami organov in sodišč; osrednji organ zagotavlja svetovanje tudi po telefonu in elektronski pošti.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

Ko pristojno sodišče prejme zahtevo preživninskega upravičenca, jo na splošno obravnava enako, kot če bi preživninski upravičenec živel v Avstriji. Sodišču zahtevo posreduje osrednji organ. Sodišče dodeli pravno pomoč, kadar je to primerno, in poskrbi, da avstrijska odvetniška zbornica imenuje odvetnika, ki bo zagotavljal pravno pomoč. Ta odvetnik, ki pozna avstrijsko pravo, deluje kot zastopnik tujega upravičenca in je odgovoren za vlaganje vseh nadaljnjih zahtev, nakazilo prejetih plačil preživnine in poročanje o teh dejavnostih (člen 9 zakona o preživninskih obveznostih v tujini iz leta 2014).

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Ker velja načelo sodelovanja med dvema osrednjima organoma, so za zagotavljanje te podpore odgovorni zlasti organi v državi članici stalnega prebivališča.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Ni relevantno.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Ni relevantno.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Do 1. avgusta 2014 so veljale samo določbe tega poglavja; od takrat se dostop do sodnega varstva v čezmejnih primerih ureja tudi s členom 10 in naslednjimi zakona o preživninskih obveznostih v tujini iz leta 2014, Zvezni uradni list (BGBl.) I 34/2014.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Z zakonom o preživninskih obveznostih v tujini iz leta 2014 so bili vzpostavljeni poenostavljeni birokratski postopki, da se oddelku I 10 zveznega ministrstva za pravosodje omogoči obravnava vse večjega števila zadev z nespremenjenim številom zaposlenih.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 29/03/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [pl](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice: [en](#)

Družinske preživnine - Poljska

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

V skladu s členom 128 zakonika o družini in skrbništvu je „preživninska obveznost“ obveznost, naložena sorodnikom v ravni vrsti ter bratom ali sestram, da zagotovijo sredstva za preživljanje (vključno z oblačili, hrano, nastanitvijo, gorivom za ogrevanje in zdravili) in po potrebi tudi za vzgojo (vključno s skrbjo za telesni in duševni razvoj ter zagotavljanjem dostopa do izobraževanja in kulture).

„Preživnina“ je podpora v denarju ali v naravi. V primeru otrok zajema tudi osebno vključenost v njihovo vzgojo in delo v skupnem gospodinjstvu kot del preživninske obveznosti.

„Preživninski zahtevek“ je pravica osebe, da od druge osebe zahteva izpolnitev preživninske obveznosti.

Preživninske obveznosti praviloma izhajajo iz različnih vrst družinskih razmerij.

V poljskem pravu so določene naslednje vrste preživninskih obveznosti glede na vrsto družinskega razmerja:

preživninska obveznost med sorodniki (med temi je obveznost staršev do otrok posebna oblika): v primeru sorodnikov so do preživnine upravičene le osebe v težavah. Starši morajo plačevati preživnino za otroke, ki se še ne morejo preživljati sami, razen če prihodki od otrokovega premoženja zadostujejo za njegovo preživljanje in vzgojo. Otroci, starejši od 18 let, niso več upravičeni do preživnine, razen če želijo nadaljevati izobraževanje in njihovi dotedanji dosežki upravičujejo takšno izbiro ali če je treba preživninsko obveznost ohraniti zaradi otrokovega zdravstvenega stanja ali osebnega položaja. Poleg tega staršem ni treba plačevati preživnine za otroke, ki so starejši od 18 let in so sposobni za delo, pa kljub temu nadaljujejo izobraževanje, vendar ga nato opustijo, ne napredujejo dovolj, imajo nezadostne ocene in ne opravijo izpitov v določenih rokih ter zato ne dokončajo študija v času, predvidenem za njihov študijski program.

Če je preživnino nemogoče ali izredno težko pridobiti od osebe, ki je zanjo primarno odgovorna (starš), jo je mogoče zahtevati od oseb, ki so zanjo sekundarno odgovorne (npr. stari starši otroka, ki so starši odsotnega dolžnika). Poudariti pa je treba, da zgolj neplačilo preživnine s strani osebe, ki jo je

dolžna plačevati, ne zadošča za zahtevek za preživnino zoper stare starše; ta se lahko vložijo, če je upravičenec do take preživnine v težavah, stari starši pa so finančno sposobni plačati preživnino. Sklepi o preživnini, izdani zoper stare starše, se običajno glasijo na nižje zneske od tistih, ki se izdajo osebi s primarno obveznostjo plačila preživnine;

preživninska obveznost, ki izhaja iz posvojitve: če se s posvojitvijo ustvari le razmerje med posvojiteljem in posvojenecem, ima preživninska obveznost posvojitelja do posvojenca prednost pred preživninsko obveznostjo posvojenčevih prednikov in bratov ali sester do navedene osebe, preživninska obveznost posvojenca do njegovih prednikov in bratov ali sester pa je zadnja na vrsti. Sicer se za posvojenca uporabljajo pravila iz točke 1;

preživninska obveznost med nekrvnimi sorodniki (mačeha, očim, pastorki): do preživnine so upravičene le osebe v težavah in le, če je naložitev preživninske obveznosti v zadevnih okoliščinah v skladu s družbenimi pravili. V skladu s poljsko zakonodajo in sodno prakso izraz „v težavah“ pomeni, da oseba ne more svojih razumnih potreb zadovoljiti z lastnimi sredstvi in lastnim prizadevanjem;

preživninska obveznost med zakoncem med zakonsko zvezo: družinski člani lahko zahtevajo pravico do „enakega življenjskega standarda“ za vse družinske člane. V skladu s členom 27 zakonika o družini in skrbništvu morata oba zakonca v skladu s svojimi zmožnostmi ter zaslužkom in finančnimi zmožnostmi pomagati izpolnjevati potrebe družine, ki sta jo ustvarila s svojim razmerjem. Za to obveznost se lahko šteje, da je v celoti ali delno izpolnjena tudi z osebnim prizadevanjem za vzgojo otrok in skrb za skupno gospodinjstvo;

preživninska obveznost med zakoncema po prenehanju zakonske zveze: če je bilo ugotovljeno, da je za nevzdržnost zakonske zveze odgovoren le eden od zakoncev in se zaradi razveze zakonske zveze bistveno poslabša finančni položaj nekrivega zakonca, lahko zadnjenavedeni zahteva izpolnitev svojih razumnih potreb, tudi če ni v težavah. V drugih primerih lahko zakonec v težavah od nekdanjega zakonca zahteva preživnino sorazmerno s svojimi razumnimi potrebami ter dohodki in finančnimi zmožnostmi nekdanjega zakonca. Preživninska obveznost do razvezanega zakonca preneha, ko ta sklene novo zakonsko zvezo. Če pa mora preživnino plačevati razvezani zakonec, za katerega je bilo ugotovljeno, da ni bil odgovoren za nevzdržnost zakonske zveze, preživninska obveznost preneha pet let po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze, razen če sodišče zaradi izjemnih okoliščin na zahtevo osebe, upravičene do preživnine, podaljša tako petletno obdobje;

preživninska obveznost očeta zunajzakonskega otroka do otrokove matere: oče, ki ni materin mož, mora v skladu s svojim položajem prispevati k stroškom, povezanim z nosečnostjo in porodom, in tri mesece k stroškom preživljanja matere v obdobju okrog poroda. Če obstajajo prepričljivi razlogi, lahko mati zahteva, naj oče k stroškom preživljanja prispeva več kot tri mesece.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Starši so dolžni plačevati preživnino za otroke, ki se še ne morejo preživljati sami. Ker se morajo otroci šolati do 18. leta, so navadno upravičeni do preživnine do polnoletnosti ali dokler ne zaključijo izobraževanja. Če se oseba, upravičena do preživnine, ne zmore sama preživljati (na primer zaradi boleznih ali invalidnosti), se lahko preživnina prizna za nedoločen čas.

Navesti je treba, da preživninska obveznost ne preneha samodejno, ko upravičenec dopolni 18 let, prav tako pa prenehanje ni odvisno od odločitve upnika ali starša, ki je odgovoren za plačilo preživnine. Odločitev o prenehanju preživninske obveznosti sprejme sodišče, ki mora presoditi, ali se je otrok, ki je postal polnoleten, sposoben sam preživljati itd. Vloga za prenehanje preživninske obveznosti se predloži okrajnemu sodišču, ki je pristojno glede na prebivališče upnika. To se nanaša na preživnino, ki jo odredi sodišče, in ne na tako imenovano prostovoljno preživnino, ki jo ureja zasebni sporazum med strankama. Nadomestila iz državnega preživninskega sklada se plačujejo upravičnim osebam, dokler ne dopolnijo 18 let. Take osebe so do nadomestila upravičene do 25. leta starosti, če nadaljujejo izobraževanje v šolah ali visokošolskih ustanovah, in za nedoločen čas, če jim je bila priznana težka invalidnost. Pogoji za upravičenost do nadomestila iz preživninskega sklada je, da družinski prihodki na osebo ne presegajo 900 PLN na mesec. Če je ta znesek presežen zaradi načela zlot za zlot (*złotówka za złotówkę*), oseba, upravičena do preživnine, ne izgubi take pravice do nadomestila. Oseba, upravičena do preživnine, prejme znesek, ki ustreza razliki med zneskom nadomestila iz preživninskega sklada, ki se izplača upravičeni osebi, in zneskom, za katerega je bil presežen prag družinskih prihodkov (izračunano na družinskega člana). Če tako izračunani znesek nadomestila ne dosega 100 PLN, se podpora ne odobri.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? kateri so glavni elementi tega postopka?

Mogoče so naslednje okoliščine:

1. preživninski zavezanec prostovoljno izpolnjuje preživninsko obveznost;
2. stranki dosežeta zunajsodni sporazum glede preživninske obveznosti;
3. če preživninski zavezanec ne izpolnjuje svoje obveznosti, se preživnina lahko zahteva pri okrajnem sodišču (*sąd rejonowy*), ki je pristojno v kraju stalnega prebivališča preživninskega upravičenca (člen 32 zakonika o civilnem postopku) ali toženca (člen 27(1) zakonika o civilnem postopku), ali pa se taka zahteva vložijo med postopkom za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti pred okrožnim sodiščem (*sąd okręgowy*).

Vsaka vloga je oproščena plačila sodne takse. Vendar pa mora izpolnjevati zahteve za procesno pisanje, tj. vključevati mora ime sodišča, na katero je naslovljena; imena in priimke ter številko PESEL [nacionalna osebna identifikacijska številka] strank, njihovih zakonitih zastopnikov in pooblaščenec; vrsto procesnega pisanja; jasen opis zahteve; vrednost terjatve; opis dejstev, ki upravičujejo zahtevo in po potrebi tudi pristojnost sodišča; podpis stranke ali njenega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca (priloženo mora biti pooblastilo za zastopanje); seznam prilog; kraje stalnega prebivališča ali sedežev strank, njihovih zakonitih zastopnikov in pooblaščenec ter opis terjatve. Nadaljnja procesna pisanja morajo vsebovati sklic na številko zadeve. Vlogi je treba priložiti tudi otrokov rojstni list, iz katerega izhaja, da je oseba, od katere se zahteva preživnina, otrokov starš; vloga za preživnino se lahko vložijo tudi z vlogo za ugotavljanje očetovstva;

4. mogoča je tudi sklenitev sporazuma pred notarjem; v takem primeru okrajno sodišče izda le odločbo, s katero potrdi izvršljivost sporazuma. Za sklenitev sporazuma pred notarjem se plača taksa, prav tako za vložitev zahteve za izdajo potrdila o izvršljivosti;
5. sporazum je mogoče skleniti tudi pred sodiščem; v takem primeru je lahko toženec oproščen plačila sodne takse ali pa mu je naloženo le polovično plačilo.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Vloga za preživnino lahko v imenu preživninskega upravičenca vložijo:

pooblaščenec (poleg odvetnika ali pravnega svetovalca lahko kot pooblaščenec nastopajo naslednje osebe: starši, zakonec, brat ali sestra, predniki ali osebe, ki so s preživninskim upravičencem povezane s posvojitvijo, in oseba, ki upravlja premoženje preživninskega upravičenca); predstavnik lokalnega organa za socialno pomoč (na podlagi zakona z dne 12. marca 2004 o socialni pomoči (Uradni list [Dziennik Ustaw] 2004, št. 64, točka 593); taki predstavniki so vodje občinskih centrov za socialno pomoč ali vodje območnih centrov za pomoč družinam); člen 61(1)(1) zakonika o civilnem postopku določa, da lahko nevladne organizacije v okviru svojih zakonsko določenih nalog začnejo preživninski postopek na podlagi pisnega soglasja zadevne fizične osebe; državni tožilec, če je to potrebno zaradi ohranitve pravne države in javnega interesa.

Mladoletnike, ki so upravičeni do preživnine, zastopajo njihovi zakoniti zastopniki. Ko pa mladoletnik postane polnoleten, ravna samostojno.

Zunajzakonski partner ali znanec preživninskega upravičenca, ne more ravnati v imenu takega upravičenca, razen če gre za eno od zgoraj navedenih oseb.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

V skladu z zakonikom o civilnem postopku so za preživninske zadeve stvarno pristojna okrajna sodišča. Krajevna pristojnost se določi glede na kraj stalnega prebivališča preživninskega upravičenca ali kraj stalnega prebivališča toženca. Sodišča, ki so pristojna za posamezne občine, so določena v uredbi ministra

za pravosodje z dne 28. decembra 2018 o določitvi sedežev in pristojnosti pritožbenih, okrožnih in okrajnih sodišč ter obsega njihove pristojnosti (Uradni list 2018, točka 2548).

Okrožna sodišča so pristojna v zadevah v zvezi s priznanjem odločb sodišč držav članic EU na Poljskem (člen 1151(1), odstavek 1, zakonika o civilnem postopku), če je bila odločba izdana, preden je za državo, v kateri je bila izdana, postal zavezujoč Haaški protokol z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti (UL L 331, 16.12.2009, str. 17), tj. pred 18. junijem 2011.

V skladu s členom 1153(14) zakonika o civilnem postopku so na Poljskem izvršljivi naslednji akti:

sodbe sodišč držav članic EU ter sodne poravnave in javne listine, ki so jih izdale navedene države ter spadajo na področje uporabe Uredbe (EU) št. 1215/2012, če so izvršljive;

sodbe sodišč držav članic EU, sodne poravnave in javne listine, ki so jih izdale navedene države in so potrjene kot evropski nalog za izvršbo;

evropski plačilni nalogi, ki so jih izdala sodišča držav članic EU in katerih izvršljivost v navedenih državah je bila razglašena na podlagi Uredbe (ES) št. 1896/2006;

sodbe sodišč držav članic EU, ki so bile izdane v evropskem postopku v sporih majhne vrednosti in potrjene v navedenih državah na podlagi Uredbe (ES) št. 861/2007;

odločbe o preživninskih zadevah, izdane v državah članicah EU, pogodbenicah Haaškega protokola z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti (UL L 331, 16.12.2009, str. 17), ter sodne poravnave in javne listine o preživninskih zadevah iz navedenih držav, ki spadajo na področje Uredbe (ES) št. 4/2009;

sodbe, izdane v državah članicah EU, ki vključujejo zaščitne ukrepe, ki spadajo na področje Uredbe (EU) št. 606/2013, če so izvršljive.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Zastopanje po odvetniku v preživninskih zadevah ni potrebno. Stranke lahko dejanja opravljajo same ali prek poklicnih zastopnikov.

Glej točki 7 in 20 za podrobne informacije o možnosti postavitve odvetnika po uradni dolžnosti, ki bo deloval v imenu preživninskega upravičenca.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Stranka, ki zahteva preživnino, in toženec v zadevi v zvezi z zmanjšanjem preživnine sta oproščena sodnih stroškov (člen 96(1)(2) zakona z dne 28. julija 2005 o sodnih stroških v civilnih zadevah (Uradni list 2005, št. 167, točka 1398, kakor je bil spremenjen)). Take osebe so sodnih stroškov oproščene v celoti, kar pomeni, da ne plačajo nobenih sodnih stroškov, stroškov pritožbe ali izvršitve.

Preživninski zavezanec lahko prav tako prosi za oprostitev plačila sodnih stroškov, če zahteva spremembo višine preživnine. V takem primeru je treba predložiti izjavo o sredstvih in prihodku, sodišče pa odloči po proučitvi zadeve.

Poleg tega lahko oseba, ki je oproščena plačila sodnih stroškov, vloži prošnjo za pravno pomoč v obliki storitev odvetnika, ki se imenuje po uradni dolžnosti.

Če je prošnja za imenovanje odvetnika odobrena, odvetniške nagrade plača nasprotna stranka. Če zadevna oseba ne uspe v zadevi, se odvetniške nagrade plačajo iz državne blagajne.

Pravice državljanov držav članic v zvezi s tem so urejene z zakonom z dne 17. decembra 2004 o pravici do pomoči v civilnih postopkih, ki potekajo v državah članicah Evropske unije, in pravici do pomoči za sporazumno rešitev spora pred začetkom civilnega postopka (Uradni list 2005, št. 10, točka 67).

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Višina preživnine je odvisna od pridobitnih in finančnih zmožnosti preživninskega zavezanca ter razumnih potreb preživninskega upravičenca. Potrebe preživninskega upravičenca vključujejo vse, kar potrebuje za preživetje ne le v materialnem smislu, ampak tudi v nematerialnem (kulturne in duhovne potrebe). Potrebe mladoletnikov vključujejo tudi stroške, povezane z njihovo vzgojo. Pri oceni pridobitnih in finančnih zmožnosti preživninskega zavezanca se ne upošteva dohodek, ki ga dejansko zasluži, ampak dohodek, ki bi ga lahko zaslužil, če bi popolnoma izkoristil svoje pridobitne zmožnosti. To pomeni, da se lahko celo brezposelni osebi brez rednih dohodkov odredi plačilo preživnine, za tako plačilo pa se lahko opravi izvršba.

Če se okoliščine spremenijo, se lahko zahteva sprememba odločbe sodišča ali sporazuma o preživnini. Takšno spremembo lahko zahteva katera koli stranka v preživninskem razmerju. Glede na dejanske okoliščine lahko stranka zahteva ukinitve preživninske obveznosti ali povišanje ali znižanje zneska preživnine. Višina preživnine se lahko spremeni, če se razumne potrebe preživninskega upravičenca ali pridobitna zmožnost preživninskega zavezanca povečajo ali zmanjšajo.

Na Poljskem ni določen fiksni znesek preživnine niti se preživnina ne izračuna kot fiksni delež dohodkov preživninskega zavezanca. Leta 2014 je bila minimalna plača 1 680 PLN (približno 400 EUR) bruto. Leta 2013 so povprečni mesečni osebni prejemki znašali 3 650 PLN (približno 900 EUR) bruto. Leta 2015 je minimalna plača znašala 1 750 PLN bruto, leta 2016 1 850 PLN bruto, leta 2019 2 250 PLN, leta 2020 pa 2 600 PLN bruto; leta 2021 je znašala 2 800 PLN bruto, leta 2022 pa bo 3 010 PLN. V praksi sodišča večinoma dodelijo preživnino v višini od 300 PLN do 1 000 PLN na mesec na otroka. Višina preživnine ni predmet samodejne indeksacije glede na starost otroka ali stopnjo inflacije.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnino mora plačevati oseba, ki je v izvršljivi odločbi imenovana za preživninskega zavezanca. Preživnina, dodeljena na Poljskem, se praviloma plačuje v poljskih zlotih zakonitemu zastopniku mladoletnika (v denarju ali z bančnim nakazilom) vsak mesec, običajno do desetega dne v mesecu. V primeru zamude pri plačilu so v sodnih odločbah navedene zakonske obresti (od 4. novembra 2021 zakonske obresti znašajo 6,75 % letno) na neporavnani znesek (člen 481(2) civilnega zakonika).

Praviloma torej preživninsko obveznost nosi izključno preživninski zavezanec. Če zadevna oseba preživnine ne plačuje prostovoljno, lahko preživninski upravičenec pri pristojnem izvršilnem organu (navadno sodnem izvršitelju) zahteva začetek postopka izvršbe. Izvršba se lahko začne tudi po uradni dolžnosti na zahtevo sodišča prve stopnje, ki je izdalo odločbo o višini preživnine. Poleg tega lahko preživninski upravičenec nalog za izvršbo predloži na delovnem mestu preživninskega zavezanca ali v ustanovi, ki preživninskemu zavezancu izplačuje pokojnino, ter zahteva, naj se dolgovana preživnina odšteje od zneskov, ki se izplačujejo preživninskemu zavezancu. Taka zahteva je za plačnika zavezujoča.

Ko otrok postane polnoleten, postane neodvisni upnik in preživnina se plačuje njemu, razen če se kot odrasli upnik strinja s prejšnjim načinom plačila (npr. z izdajo pooblastila in predložitvijo takega pooblastila izvršilnemu organu). Sodne odločbe, izdane v preživninski zadevi, ni treba spreminjati ali navesti, da se preživnina plačuje odrasli osebi.

Ko je vložena vloga za izvršbo zoper preživninskega zavezanca, je mogoče izbrati katerega koli sodnega izvršitelja. V skladu s členom 921 zakonika o civilnem postopku izvršbo na nepremičnini opravi sodni izvršitelj pri sodišču, na območju katerega leži nepremičnina. Če premoženje leži na območju pristojnosti več sodišč, lahko upnik izbira med njimi. Vendar pa je mogoče postopek, ki se začne na zahtevo enega upnika, združiti s postopkom, ki se začne na zahtevo drugih upnikov. V ta namen sodni izvršitelj, ki je začel izvršbo, obvesti sodnega izvršitelja, ki bi lahko bil odgovoren za izvršbo, o začetku izvršbe in njenem zaključku.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če preživninski zavezanec preživninske obveznosti ne izpolnjuje prostovoljno, ga je mogoče k temu prisiliti (glej točko 9).

Poleg tega se na podlagi člena 209 kazenskega zakonika (Uradni list 1997, št. 88, točka 553) oseba, ki se izogiba izpolnitvi preživninske obveznosti, določene s sodno odločbo, sporazumom, sklenjenim pred sodiščem ali drugim organom, ali na podlagi drugega dogovora, kaznuje z globo, ukrepi brez odvzema prostosti ali zaporno kaznijo do enega leta, če skupni znesek zaostalih plačil doseže vsaj tri redna plačila preživnine ali če zamuda pri plačilu nerednih plačil preživnine preseže tri mesece. Če upravičenec zaradi neplačevanja preživnine ne more zadovoljiti svojih osnovnih življenjskih potreb, se storilec kaznuje z globo, ukrepi brez odvzema prostosti ali zaporno kaznijo do dveh let.

Kaznivo dejanje se preganja na zahtevo žrtve, ustanove socialnega varstva ali organa, pristojnega za ukrepanje zoper preživninskega zavezanca. Če so bili žrtvi odobreni ustrezni družinski prejemki ali nadomestila, ki se plačajo v primeru neizvršitve plačila preživnine, se pregon začne po uradni dolžnosti.

Člen 5(3b)(2) zakona z dne 7. septembra 2007 o pomoči preživninskim upravičencem (Uradni list 2007, št. 192, točka 1378) določa, da lahko pristojni organ zahteva odvzem vozniškega dovoljenja preživninskemu zavezancu.

Če izvršba ni uspešna, lahko sodni izvršitelj predlaga, naj se preživninski zavezanec vpiše v register plačilno nesposobnih dolžnikov.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

V skladu s členom 1083(2) zakonika o civilnem postopku se lahko neporavnana plačila preživnine v celoti pokrijejo z rubežem denarnih sredstev na bančnem računu.

V skladu s členom 833(1) zakonika o civilnem postopku so osebni prejemki iz delovnega razmerja predmet izvršbe v obsegu, določenem v delovnem zakoniku. Praviloma se lahko zarubi 60 % plače. Zarubijo se lahko tudi do tri petine zneskov, dodeljenih iz državne blagajne za posebne namene, zlasti štipendije in podpora (člen 831(1)(2) zakonika o civilnem postopku).

Poleg tega je v skladu s členom 829 zakonika o civilnem postopku iz izvršbe izvzeto naslednje:

gospodinski predmeti, posteljnina, spodnje perilo in vsakodnevna oblačila, ki so bistveni za preživninskega zavezanca in vzdrževane družinske člane, ter oblačila, potrebna za opravljanje storitev ali poklica;

zaloge hrane in goriva, ki jih dolžnik in njegovi vzdrževani družinski člani potrebujejo za izpolnitev osnovnih potreb za en mesec;

ena krava, dve kozi ali tri ovce, ki jih dolžnik in njegovi vzdrževani člani potrebujejo za preživljanje, z zadostno zalogo krme in stelje, da preživijo do naslednje žetve;

orodja in drugi pripomočki, ki jih dolžnik morda osebno potrebuje za opravljanje plačanega dela, in surovine, ki so morda potrebne za proizvodni proces za en teden, razen motornih vozil;

v primeru preživninskih zavezancev, ki imajo redno stalno zaposlitev, denarni znesek, ki ustreza neizvršljivemu delu plače za obdobje do naslednjega datuma izplačila, in v primeru preživninskih zavezancev, ki ne prejema redne plače, denarni znesek, ki je nujen za preživljanje preživninskega zavezanca in vzdrževanih družinskih članov za dva tedna;

predmeti, potrebni za izobraževalne namene, osebni dokumenti, okraski in predmeti, ki se uporabljajo za verske obrede, ter vsakdanji predmeti, ki jih je mogoče prodati le po ceni, ki je znatno nižja od njihove vrednosti, vendar imajo za dolžnika veliko uporabno vrednost;

zdravila v smislu zakona o lekarniški dejavnosti z dne 6. septembra 2001 (Uradni list 2019, točka 499, kakor je bil spremenjen), potrebna za delovanje nosilca zdravstvenega varstva v smislu pravnih določb o zdravstvenem varstvu za tri mesece, in medicinski pripomočki, potrebni za njegovo delovanje v smislu zakona o medicinskih pripomočkih z dne 20. maja 2010 (Uradni list, št. 107, točka 679, ter Uradni list 2011, št. 102, točka 586, in št. 113, točka 637); predmeti ali oprema, potrebni zaradi invalidnosti dolžnika ali njegovih oziroma njenih družinskih članov.

Na podlagi člena 833(6) zakonika o civilnem postopku naslednji prejemki prav tako niso predmet izvršbe: preživnine, nadomestilo, izplačano v primeru neuspešne izvršitve plačila preživnine, družinski prejemki, nadomestila za družino, nego in ob rojstvu otroka, nadomestila za sirote, ki so izgubile oba starša, prejemki za skrbnike, socialnovarstveni prejemki, prejemki za vključevanje v družbo, prejemki za vzgojo ali enkratni prejemek, naveden v členu 10 zakona z dne 4. novembra 2016 o podpori nosečnicam in njihovim družinam „Za življenje“ (*Za życiem*) (Uradni list 2019, točka 473).

Minister za pravosodje bo v posvetovanju z ministrom za kmetijstvo in ministrom za finance z uredbo ministra določil, kateri predmeti, ki pripadajo kmetu, ne morejo biti predmet izvršbe (člen 830 zakonika o civilnem postopku).

Poleg tega člen 831 zakonika o civilnem postopku določa, da 75 % zneskov, zlasti prejemkov socialne pomoči v smislu zakona z dne 12. marca 2004 o socialni pomoči (Uradni list 2013, točka 182, kakor je bil spremenjen) in prejemki preživninskega zavezanca iz državnega proračuna ali nacionalnega zdravstvenega sklada (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) za opravljanje zdravstvenih storitev v smislu zakona z dne 27. avgusta 2004 o prejemkih za zdravstveno varstvo, ki se financirajo iz javnih sredstev (Uradni list 2008, št. 164, točka 1027, kakor je bil spremenjen), preden so taki prejemki zagotovljeni, niso predmet izvršbe, razen če so to terjatve zaposlenih pri preživninskem zavezancu ali ponudnikov storitev iz člena 5(41), točki (a) in (b), zakona z dne 27. avgusta 2004 o prejemkih za zdravstveno varstvo, ki se financirajo iz javnih sredstev.

Člen 137(1) zakonika o družini in skrbništvu določa, da preživninski zahtevki zastarajo v treh letih.

Člen 121(1) civilnega zakonika določa, da v primeru zahtevka otroka zoper starša zastaralni rok ne začne teči, dokler traja starševska odgovornost. Vsi zastaralni roki, ki so začeli teči, se glede otrokovih zahtevkov začasno ustavijo.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Kot je navedeno v točki 4, lahko vlogo za dodelitev preživnine v imenu preživninskega upravičenca vložijo tudi vodje centrov za socialno pomoč, nekatere socialne organizacije, predstavniki lokalnih upravnih organov za socialno pomoč in v nekaterih primerih tudi državni tožilci. Ti subjekti lahko vložniku pomagajo tudi tako, da sodelujejo v postopku za preživnino, ki že poteka. Njihova vloga pri tem je pomagati preživninskemu upravičencu v postopku pred sodiščem.

Okrožna sodišča, ki delujejo kot osrednji organi v okviru mednarodnega prava, upravičencem pomagajo pri vlaganju preživninskih zahtevkov v tujini. Pri pristojnem okrožnem sodišču je prav tako mogoče zaprositi za mednarodno pravno pomoč (na primer oprostitev plačila sodnih stroškov ali imenovanje pravnega zastopnika). Vendar je treba opozoriti, da je odločitev o tem, ali je taka pravna pomoč brezplačna ali delno plačljiva, odvisna od pravil prejemne države.

Osebam, ki bivajo v tujini in želijo uveljavljati preživninski zahtevek zoper zavezanca, ki prebiva na Poljskem, lahko pri vložitvi vloge pomagajo pristojni osrednji organi v tujini (seznam je na voljo na naslovu: <https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>).

v skladu z delitvijo odgovornosti osrednjih organov na Poljskem dokumentacijo za nadaljnje ukrepanje pošljejo ministrstvu za pravosodje (oddelek za mednarodne družinske postopke pri oddelku za družinske zadeve in zadeve v zvezi z mladoletniki).

Vlogo je mogoče vložiti tudi neposredno pri pristojnem okrajnem sodišču ali izvršilnem organu.

Informacije o tem, kako pridobiti brezplačno pravno pomoč, so na voljo tudi na spletišču: <https://np.ms.gov.pl>.

Vendar je treba poudariti, da poljski osrednji organi (ministrstvo za pravosodje in okrajna sodišča) ne zastopajo strank in ne zagotavljajo pravnih nasvetov namesto strokovnih zastopnikov.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

V zakonu z dne 7. septembra 2007 o pomoči preživninskim upravičencem (Uradni list 2009, št. 1, točka 7, kakor je bil spremenjen) so določena pravila za državno pomoč preživninskim upravičencem v primerih, v katerih izvršba ni uspešna.

Nadomestila iz preživninskega sklada se lahko pridobijo le, če družinski dohodek na osebo ne presega 800 PLN na mesec, od 1. julija 2020 pa je ta prag 900 PLN na mesec.

Od 1. julija 2020 velja tudi pravilo „zlot za zlot“: če družinski dohodek na osebo presega zgoraj navedeni znesek 900 PLN, se podpora zmanjša in zagotovi v znesku, ki je enak razliki med zneskom nadomestila iz preživninskega sklada, do katerega je upravičen preživninski upravičenec, in zneskom, za katerega je bil presežen družinski dohodek na osebo (člen 9(2a)). Če pa je nadomestilo, izračunano na ta način, nižje od 100 PLN, se izda odločba o zavrnitvi in nadomestilo se ne izplača (člen 9(2b)).

Prošnja se vložijo pri občinskem ali mestnem uradu, ki je pristojen v kraju stalnega prebivališča preživninskega upravičenca. Izplačilo nadomestila iz sklada se lahko naloži tudi organizacijski enoti občine, tj. centru za socialno delo.

Če pa upravičenec do predplačila preživnine živi v ustanovi, ki zagotavlja celovito oskrbo (npr. centru za socialno pomoč, vzgojno-izobraževalni ustanovi, prevzgojnem domu za mladoletnike ali centru za pridržanje), ali pri rejniški družini, če je sklenil zakonsko zvezo ali ima otroka in je upravičen do družinskih prejemkov, se mu predplačilo ne dodeli.

Zakon se uporablja le, če preživninski upravičenec v obdobju, ko je upravičen do prejemkov, prebiva na Poljskem. Več informacij je na voljo na naslovu: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego>.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

Če ima preživninski zavezanec stalno prebivališče v tujini, preživninski upravičenec pa na Poljskem, okrožno sodišče, pristojno v kraju stalnega prebivališča preživninskega upravičenca, v svoji vlogi zadevnega osrednjega organa pomaga preživninskemu upravičencu vložiti zahtevek za preživnino. V okviru te pomoči mu zagotovi vse potrebne informacije in pomoč pri izpolnjevanju potrebnih dokumentov ter preveri, ali je vloga formalno pravilna, preden jo predloži pristojnemu osrednjemu organu v tujini.

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Da (pristojni osrednji organ, imenovan na podlagi člena 49 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009).

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Del A zahteve, predložene na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah, izpolni okrožno sodišče.

Seznam okrožnih sodišč, ki izpolnjujejo naloge osrednjega organa

Sodišče	Naslov	Telefonska številka: (+48)	Telefaks: (+48)	Elektronski naslov
Okrožno sodišče v mestu Białystok	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok	857459220	857421517	oz@bialystok.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Bielsko-Biały	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biała	33 4990488	33 4990488	patrycja.pater-osuch@bielsko-biala.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Bydgoszczu	ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 3253155	52 3253255	oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Częstochovi	ul. ul. Dąbrowskiego 23 /35 42-200 Częstochowa	34 3684425	34 3684420	prezes@czestochowa.so.gov.pl anna.bocianowska@czestochowa.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Elblągu	pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 6112409 55 6112408	55 6112215	oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Gdansk	ul. ul. Nowe Ogrody 30 /34 80-803 Gdańsk	58 3213119 [preživnine] 58 3213141 [vodja upravne pisarne]	58 3213234	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Gliwicah	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	32 3380052	32 3380204	oz@gliwice.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Gorzów Wielkopolskim	ul. ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	95 7256718 95 7256702	95 7202807 95 7256790	marta.samolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl sekretariat@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Jeleni Górze	al. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 6415113	75 7525113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl o.administracyjny@jelenia-gora.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Kaliszu	al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 7657764	62 7574936	administracja@kalisz.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Katowicach	ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 6070183 32 7836806	32 6070184	obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Kielcach	ul. Seminaryjska 12 a 25-372 Kielce	41 3402320 41 3402382 41 3402492	41 3402320	oz@kielce.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Koninie	ul. ul. Energetyka 5 62-510 Konin	63 2451443 63 2423022 +172	63 2426569	oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Koszalinu	ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 3428750	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Krakovu	ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 6195241 12 6195262 12 6195204	12 6195665	oz@krakow.so.gov.pl
Okrožno sodišče v mestu Krosnem	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 4373671 13 4373673	13 4320570	Obrot.zagr@krosno.so.gov.pl administracja@krosno.so.gov.pl

Okrožno sodišče v mestu Legnici	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 7545036	76 7545107 76 7545012	oz@legnica.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Lublinu	ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 4601004	81 4601013	malgorzata.stec-szewczyk@lublin.so.gov.pl obrotzagraniczny@lublin.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Łomży	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 2166281 86 2154254	86 2166753	sekretariat@lomza.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Łodzi	XI Wydział Wizytacyjny (11. inšpekcyjny oddział) Plac Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź (pokój [soba] 118)	42 6778799	42 2126082	oz@lodz.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Nowem Sączu	ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 4482145	18 4482185	alimenty@nowysacz.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Olsztynie	ul. Dąbrowszczaków 44A 10-543 Olsztyn	89 5216049	89 6123838	oz@olsztyn.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Opolu	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 5418134	77 5418109	Obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Ostrołęce	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 7650130	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Okrožno sodišče v mieście Piotrków Trybunalskim	ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 6494159 44 6494121	44 6478919	oz@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Płocku	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 2697320 24 2697364	24 2625253	oz@plock.so.gov.pl urszula.wyrwas@plock.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Poznaniu	ul. Stanisława Hejmowskiego 2 61-736 Poznań	61 6283730 61 6283731 61 6283734	61 6283739	opzagr@poznan.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Przemyślu	ul. Konarskiego 6 37-700 Przemyśl	16 6761336	16 6761353	m.telega@przemysl.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Radomiu	ul. Marszałka J. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 6776780 48 6776788	48 3680287	wizytacje@radom.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Rybniku	ul. Józefa Piłsudskiego 33 44-200 Rybnik	32 7840578	32 7840402	oz@rybnik.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Rzeszowie	Plac Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 8756394	17 8627265	elzbieta.czudec@rzeszow.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Siedlcach	ul. ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	25 6407846	25 6407812	poczta@siedlce.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Sieradzu	al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 8266650 43 8266607	43 8271014	sekretariat@sieradz.so.gov.pl administracja@sieradz.so.gov.pl marta.kazmierczak@sieradz.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Słupsku	ul. Zamenhofska 7 76-200 Słupsk	59 8469543 59 8469513	59 8469424 59 8469429	agnieszka.kozlowska@slupsk.so.gov.pl referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Suwałkach	ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 5631213 87 5631300	87 5631303	sekretariat@suwalki.so.gov.pl anna.klekotko@suwalki.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Szczecinie	ul. Małopolska 17 70-227 Szczecin	91 4830170 91 4830147	91 4830170	obrot.zagraniczny@szczecin.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Świdnicy	pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 8518287	74 8518270	dorota.molag@swidnica.so.gov.pl aneta.zajackowska@swidnica.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Tarnobrzegu	ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 6882500	15 6882678 15 8229756	oz@tarnobrzeg.so.gov.pl halina.rojek@tarnobrzeg.so.gov.pl magdalena.kochanowska-lezon@tarnobrzeg.so.gov.pl
Okrožno sodišče v mieście Tarnowie	ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 6887409	14 6887417	sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Okrožno sodišče v mieście Toruniu	ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 6105609	56 655706	oz@torun.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Varšavi	al. „Solidarności” 127 00-898 Warszawa	22 440 11 54 [preżivnine] 22 6544443	22 6544411	paulina.luscinska-dziurda@warszawa.so.gov.pl a.kowalczyk@warszawa.so.gov.pl
Okrožno sodišče za Varšavo-Prago v Varšavi	ul. Poligonowa 3 04-051 Warszawa	22 4177393		oz@warszawapraga.so.gov.pl dariusz.olowski@warszawapraga.so.gov.pl
	ul. Wojska Polskiego 22	54 4120365	54 4118575	oz@wloclawek.so.gov.pl

Okrožno sodišče v Wrocławu	87-800 Wrocław			
Okrožno sodišče v Wrocławu	ul. ul. Sądowa 1 50-046 Wrocław	71 3704391	71 7482964	oz@wroclaw.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Zamościu	ul. Wyszyńskiego 11 22-400 Zamość	84 6316927 84 6316928	84 6316993	aneta.juszczak@zamosc.so.gov.pl prezes@zamosc.so.gov.pl
Okrožno sodišče v Zieloni Górze	pl. Słowiański 1 65-069 Zielona Góra	68 3220221	68 4567769	oz@zielona-gora.so.gov.pl zaneta.pejs@zielona-gora.so.gov.pl katarzyna.andrzejuk@zielona-gora.so.gov.pl

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

S členom 55 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah se ne zahteva, da se morajo zahteve vložiti prek osrednjega organa države, v kateri vložnik prebiva. Vloge, ki izpolnjujejo formalne zahteve iz poglavij IV in VI Uredbe ter zakonika o civilnem postopku, se lahko pošljejo neposredno pristojnemu poljskemu sodišču. Podatki o organih za pošiljanje so na voljo na naslovu:

<https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>.

Organi tujih držav za pošiljanje, navedeni v izjavah, priloženih Uredbi, preživninskemu upravičencu zagotovijo vse potrebne informacije, mu pomagajo pri izpolnjevanju zahtevanih dokumentov, preverijo, ali je njegova zahteva formalno pravilna, in jo pošljejo v tujino.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Če sodišče dodeli preživnino in zadeva spada na področje uporabe Uredbe (ES) št. 4/2009, lahko preživninski upravičenec, ki živi v tujini, uporabi postopek iz te uredbe in vloži zahtevo pri pristojnem organu za pošiljanje v državi, v kateri živi, ali vloži zahtevo za razglasitev izvršljivosti tuje odločbe pri pristojnem sodišču (glej točko 5). Zahteve za izvršbo se lahko vložijo pri uradu katerega koli sodnega izvršitelja.

Če sta Poljska in država, v kateri prebiva preživninski upravičenec, pogodbenici konvencije ali dvostranskega sporazuma o priznavanju in izvrševanju sodnih odločb v preživninskih zadevah, se taka pomoč zagotovi v obsegu, določenem v zadevnem sporazumu. Dvostranski sporazumi praviloma določajo, da se zahteve vložijo pri poljskem sodišču neposredno ali prek sodišča države, v kateri je bila sodna odločba izdana. V zadnjem navedenem primeru se zahteve posredujejo prek osrednjih organov, običajno prek ministrstva za pravosodje ali organov, priglasenih za namene Newyorške konvencije:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>.

Več podatkov o sodiščih je na voljo na naslovu:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/znajdz-wybrany-sad-powszechny>,

več podatkov o sodnih izvršiteljih pa na naslovu: <https://komornik.pl>.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da, od 18. junija 2011.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Ni relevantno.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Pravila, ki se uporabljajo na Poljskem, so zakon z dne 17. decembra 2004 o pravici do pomoči v civilnih postopkih, ki potekajo v državah članicah Evropske Unije (Uradni list 2005, št. 10, točka 67, kakor je bil spremenjen), in Direktiva Sveta 2003/8/ES z dne 27. januarja 2003 o izboljšanju dostopa do pravnega varstva v čezmejnih sporih z uvedbo minimalnih skupnih pravil v zvezi s pravno pomočjo pri takih sporih (UL L 26/41, 31.1.2003, str. 90), ki dopolnjujeta določbe zakonika o civilnem postopku in zakona o sodnih stroških v civilnih zadevah. Stranka, ki pričakuje, da ji bo dodeljena posebna oblika pomoči (npr. postavitev odvetnika, prevod listin, povračilo potnih stroškov), mora o tem jasno obvestiti sodišče z uporabo [obrazca EU](#).

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Poljski zakonodajalec je 28. aprila 2011 sprejel zakon o spremembi zakonika o civilnem postopku in nekaterih drugih zakonov (zakon z dne 28. aprila 2011 o spremembi zakonika o civilnem postopku, zakona o pravici do pomoči v civilnih postopkih, ki potekajo v državah članicah Evropske unije, in pravici do pomoči za sporazumno rešitev spora pred začetkom civilnega postopka ter zakona o pomoči preživninskemu upravičencem (Uradni list 2011, št. 129, točka 735)), na podlagi katerega lahko poljski osrednji organ organu, ki je pristojen za preživninskega zavezanca, odredi, naj opravi poizvedbo v preživninski zadevi.

Če prebivališče toženca ali udeleženca v postopku ni znano, ministrstvo za pravosodje pošlje povpraševanje osrednjemu in lokalnim registrom in evidencam (vključno z možnostjo uporabe podatkovne zbirke PESEL.SAD), da bi določilo pristojno sodišče ali sodnega izvršitelja ali odgovorilo na zahtevo za izvedbo posebnih ukrepov. Trenutno niso predvidene spremembe zakonskih podlag, financiranja ali ekipe osrednjega organa, da bi se zagotovilo izpolnjevanje nalog iz člena 51.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [\[pt\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice: [\[en\]](#).

Družinske preživnine - Portugalska

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

„Preživnina/preživljanje“ pomeni vse bistveno, kar oseba potrebuje za preživetje in bivanje, ter bistvena oblačila. Vključuje tudi izobraževanje in vzgojo, če je oseba mladoletni otrok.

Po zakonu morajo preživnino plačevati naslednje osebe po navedenem vrstnem redu:

zakonec ali nekdanji zakonec;

potomci;

predniki;

bratje in sestre;

strici in tete do polnoletnosti osebe, ki ji je namenjena preživnina;

očim in mačeha za mladoletne pastorko, za katere skrbi ali je skrbel(-a) v času smrti zakonca.

Poleg navedenih primerov, v katerih je preživninska obveznost določena z zakonom, lahko preživninske obveznosti izhajajo tudi iz volila (volilo o preživljanju, navedeno v oporoki) ali pogodbe.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Otrok je upravičen do preživnine do polnoletnosti, kar pomeni do 18. leta starosti. Otroci med 16. in 18. letom starosti lahko pridobijo popolno poslovno sposobnost s sklenitvijo zakonske zveze.

Materialnopravna pravila, ki veljajo za preživljanje otrok in odraslih, se razlikujejo: preživnina za odraslo osebo vključuje le stroške preživetja, bivanja in oblačil, preživnina za otroka pa poleg tega vključuje tudi stroške šolanja in usposabljanja.

Če se otrok po tem, ko postane polnoleten ali predhodno pridobi popolno poslovno sposobnost, odloči nadaljevati šolanje ali usposabljanje, lahko zoper starše začne preživninski postopek. V tem primeru preživnina poleg preživetja, bivanja in oblačil vključuje tudi stroške njegovega šolanja in usposabljanja.

Trajanje plačevanja se določi sporazumno ali z odločbo. Z odločbo se določi ustrezno trajanje za razumno obdobje usposabljanja ali izobraževanja.

V izjemnem primeru, opisanem zgoraj, ko odrasel otrok nadaljuje usposabljanje, preživnina za odraslo osebo vključuje tudi stroške usposabljanja in šolanja.

Zakon določa domnevo, da se za odraslega otroka, za katerega se zahteva preživnina, do njegovega 25. leta starosti ohrani višina preživnine, določena, ko je bil otrok še mladoletnik. V tem primeru breme nosi starš, ki mora dokazati, da višina preživnine, kot je bila določena, ko je bil otrok še mladoletnik, ni več potrebna ali je previsoka, saj je otrok postal polnoleten.

Tudi pravila civilnega postopka, ki se uporabljajo za določitev in izvršbo preživnine za otroka ali odraslo osebo, se v nekaterih primerih razlikujejo. Razlike med postopkovnimi pravili, ki se uporabljajo, so navedene v odgovorih na vprašanja *Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? „Kateri so glavni elementi tega postopka?“ ter „Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?“*

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Odgovor na to vprašanje se razlikuje glede na primere, ki so na kratko opisani v nadaljevanju.

Določitev zneska preživnine za otroka in preživnine med zakoncema v primeru predhodnega sporazuma

Oseba, ki mora plačevati preživnino, in oseba, ki je do nje upravičena, lahko sporazumno določita znesek. V primeru preživnine za otroka ali preživnine med zakoncema lahko stranki zahtevata potrditev sporazuma pri sodišču ali pred vodjo registra osebnih stanj (*Conservador do Registo Civil*), odvisno od naslednjih okoliščin.

V primeru nasprotovanja razvezi zakonske zveze je vseeno mogoče doseči dogovor o preživnini mladoletnih otrok. V takem primeru je treba od sodišča v postopku zahtevati odobritev sporazuma o preživnini za mladoletne otrok, da se uredi izvrševanje starševske skrbi. V naslednjem podnaslovu so na kratko opisani glavni elementi tega postopka.

V primeru sporazumne razveze zakonske zveze se od vodje registra osebnih stanj zahteva potrditev sporazuma o preživljanju med zakoncema in/ali sporazuma o preživljanju mladoletnih otrok. Za ta postopek, ki ga je mogoče začeti pri katerem koli registru osebnih stanj, je izključno pristojen vodja registra. Državni tožilec pri sodišču na območju registra osebnih stanj, kjer je bil postopek začel, mora dati predhodno mnenje o sporazumih v zvezi s preživljanjem otrok. Če se sporazum potrdi, se izda sklep o razvezi zakonske zveze. Če se sporazum ne potrdi, se postopek za sporazumno razvezo zakonske zveze predloži sodišču v obravnavo. V tem primeru je sodišče pristojno za presojo in potrditev sporazumov v zvezi s preživljanjem otrok ali preživljanjem med zakoncema.

Enaka pravila se uporabljajo v primeru prenehanja življenjske skupnosti ali razglasitve ničnosti oziroma razveljavitve zakonske zveze.

Tudi če ne gre za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, morata starša sporazum o starševski skrbi ali spremembe takega sporazuma predložiti v potrditev registru osebnih stanj, podobno kot je navedeno zgoraj.

Določitev preživnine, če ni predhodnega sporazuma

Preživnina, ki jo starši plačujejo za mladoletne otroke

V primeru nesporazumne razveze zakonske zveze je treba določitev preživnine za otroka zahtevati v okviru skrbniškega sodnega postopka za ureditev izvajanja starševske skrbi. Pozneje lahko starša zahtevata potrditev sporazuma o starševski skrbi. Če tak sporazum ni sklenjen ali potrjen, državni tožilec zahteva ureditev izvajanja starševske skrbi. Postopek se vodi pri sodišču. Starša sta vabljeni na sestanek, na katerega so lahko vabljeni tudi mladoletni otroci in drugi sorodniki. Če na sestanku ni mogoče doseči sporazuma, sodnik določi začasni režim starševske skrbi in napoti stranki na mediacijo ali posebno strokovno obravnavo. Če sporazuma še vedno ni mogoče skleniti, sta starša pozvana k predložitvi vlog in dokazil. Temu sledijo navajanje trditve, sojenje in izrek sodne odločbe.

Enaka pravila se uporabljajo v primeru prenehanja življenjske skupnosti ali razglasitve ničnosti oziroma razveljavitve zakonske zveze.

Preživnina, ki jo plačujejo starši ali druge osebe, ki morajo plačevati preživnino za otroka

Preživnina za otroka se lahko določi tudi v skrbniškem postopku glede preživnine za otroka, kadar je na primer treba začeti postopek zoper osebe, ki morajo plačevati preživnino posebej za ta namen. S tem postopkom se lahko tudi spremeni predhodno določena preživnina. Postopek poteka pred sodiščem. Začne

se s predložitvijo vloge, ki se ji priložijo: potrdila, iz katerih izhaja stopnja sorodstvenega razmerja ali svaštva med otrokom in tožencem; po potrebi kopija sodne odločbe, s katero je bila preživnina predhodno določena, in seznam prič. Toženec se pozove pred sodišče. Nato se skliče sestanek, katerega namen je doseči sporazum med strankama. Če sporazum ni dosežen, sledijo odgovor na tožbo, navajanje trditev, sojenje in izrek sodne odločbe.

Preživnina za odraslega otroka ali mladoletnika s popolno poslovno sposobnostjo

Postopek za določitev preživnine za odraslega otroka ali mladoletnika s popolno poslovno sposobnostjo se lahko začne pri katerem koli registru osebnih stanj z vložitvijo vloge, v kateri se navedejo dejanski in pravni razlogi. Vlogi se priložijo listinski dokazi, v njej pa se navedejo tudi vsa druga dokazila. Toženec se pozove pred sodišče. Če ne ugovarja, se vloga šteje za utemeljeno in vodja registra z odločbo določi preživnino. Če toženec ugovarja, poskuša vodja registra doseči dogovor med strankama. Če dogovora ni mogoče doseči, vodja registra zadevo odstopi pristojnemu sodišču v obravnavo. Če že obstaja sodna zadeva, v kateri je bila določena preživnina za otroka, se vloga za določitev preživnine za otroka, ki je medtem postal polnoleten ali pridobil popolno poslovno sposobnost, pridruži predhodni zadevi in obravnava pri tem sodišču, ne pri registru osebnih stanj.

Med zakoncema in nekdanjima zakoncema

Če ni predhodnega sporazuma, je treba postopek za določitev preživnine med zakoncema in nekdanjima zakoncema začeti pred sodiščem. Postopek se začne z ugotovitveno tožbo in je popolnoma enak postopku, ki je spodaj opisan v zvezi s preživnino za odraslo osebo.

Preživnina za odraslo osebo

Poleg zgoraj navedenih zadev se pred sodiščem začne tudi postopek za določitev preživnine za odrasle (npr. zahtevek za preživnino, ki ga starši naslovijo na otroke). V postopku se izda dajatvena sodba. Začne se s predložitvijo začetne vloge pri sodišču.

Stranka, ki začne postopek, mora v vlogi navesti sodišče, pri katerem vlaga tožbo, opredeliti stranki, navesti njuni imeni, kraj prebivališča ali sedeža ter po možnosti njun poklic in kraj dela, določiti vrsto postopka, pojasniti dejansko stanje in pravne razloge, ki so podlaga za tožbo, navesti zahtevek in opredeliti vrednost spornega predmeta. Navesti mora tudi seznam prič in druga zahtevana dokazila. Vlogi je treba priložiti listine, s katerimi se dokazuje predhodno plačilo začetne sodne takse, in pooblastilo odvetniku, če ta zastopa stranko. Lahko pa se predloži tudi dokazilo, da je bila dodeljena pravna pomoč. Če je imenovan odvetnik, se začetna vloga vložijo elektronsko na obrazcu, ki je na voljo na spletišču <https://citius.tribunaisnet.mj.pt/>, v skladu s tam navedenimi postopki in navodili. Če stranke ne zastopa pravni zastopnik, lahko vlogo vložijo pri sodnem tajništvu na enega od naslednjih načinov: osebno; s priporočeno pošto ali po telefaksu.

Toženec se pozove pred sodišče. Če v postopku sporazum ni dosežen, sledijo naslednje obvezne faze: odgovor na tožbo, izdaja začetne odredbe, navajanje trditev, sojenje in izrek sodne odločbe.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

V primeru preživnine za otroka lahko zahtevo vložijo otrokov pravni zastopnik, državni tožilec, oseba, ki ji je bila dodeljena pravica do varstva in vzgoje, ali direktor izobraževalnega ali varstvenega zavoda, ki mu je mladoletna oseba zaupana. Kdor koli lahko obvesti državnega tožilca, da je treba določiti preživnino za otroka.

V primeru preživnine za odrasle osebe, ki nimajo poslovne sposobnosti, lahko postopek začnejo njihovi pravni zastopniki.

Razen v teh primerih neobstoja poslovne sposobnosti mora preživninski postopek za odrasle osebe ali mladoletnike s popolno poslovno sposobnostjo začeti sama odrasla oseba oziroma tak mladoletnik, pravni zastopnik, ki ga taka oseba imenuje, ali odvetnik, ki ga taka oseba pooblasti za začetek postopka. Vendar glede odraslih otrok zakon določa naslednjo posebnost: starš, ki prevzame glavno odgovornost za plačevanje izdatkov odraslih otrok ali mladoletnikov s popolno poslovno sposobnostjo, ki ne zmorejo skrbeti sami zase, lahko od drugega starša zahteva, naj prispeva k preživljanju in izobraževanju takih otrok. Ta prispevek se lahko v celoti ali delno nakazuje odraslemu otroku ali mladoletniku s popolno poslovno sposobnostjo, če tako odloči sodnik ali če se starša s tem strinjata.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Preživnina za otroka

Za zadeve, ki vključujejo skrbniške postopke za ureditev izvajanja starševske skrbi in določitev preživnine za otroka, je pristojno okrajno sodišče za družinske zadeve in mladoletnike (*Tribunal de Comarca, Juízo de Família e Menores*). Če sodišče za družinske zadeve in mladoletnike ne obstaja, zadevo načeloma obravnava okrajno sodišče, oddelek lokalne stopnje ali splošne pristojnosti (*Tribunal de Comarca, Juízo Local or Juízo de Competência Genérica*). Pri ugotavljanju, katero od navedenih sodišč je krajevno pristojno, veljajo naslednja pravila. Na splošno je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima otrok prebivališče ob začetku postopka.

Če otrokovo prebivališče ni znano, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega imata prebivališče nosilca starševske skrbi.

Če imata nosilca starševske skrbi prebivališče v različnih krajih, je pristojno sodišče po kraju prebivališča osebe, ki ji je bila dodeljena pravica do vzgoje in varstva otroka, v primeru skupne pravice do vzgoje in varstva pa po kraju prebivališča osebe, s katero otrok živi.

Če je kateri od postopkov povezan z dvema ali več otroki, ki imajo iste starše, vendar prebivajo v različnih sodnih okrožjih, je pristojno sodišče po kraju, kjer živi največ od navedenih otrok. Če so vse druge okoliščine enake, je pristojno sodišče prve stopnje, pri katerem je bil zahtevek za preživnino vložen.

Če otrok ob začetku postopka ne prebiva na Portugalskem, je pristojno sodišče po kraju prebivališča vložnika ali toženca; če oba prebivata v tujini in je portugalsko sodišče mednarodno pristojno, zadevo obravnava okrajno sodišče v Lizboni, oddelek za družinske zadeve in mladoletnike (*Tribunal da Comarca de Lisboa, Juízo de Família e Menores*), saj je to sodišče krajevno pristojno za mestno občino Lizbona.

Preživnina za odrasle otroke

Za začetek preživninskega postopka za odrasle otroke je pristojen vsak register osebnih stanj. To ne velja le v primeru, če že obstaja sodna zadeva, v kateri je bila določena preživnina za otroka. V takem primeru se vloga za določitev preživnine za otroka, ki je medtem postal polnoleten ali pridobil popolno poslovno sposobnost, pridruži predhodno začetni zadevi in obravnava pri istem sodišču.

Preživnina za zakonca ali nekdanja zakonca

Postopek za določitev preživnine med zakoncema ali nekdanjima zakoncema se začne pred okrajnim sodiščem za družinske zadeve in mladoletnike, ki je pristojno glede na kraj, v katerem ima toženec prebivališče. Če navedeno sodišče ne obstaja, zadevo načeloma obravnava okrajno sodišče, oddelek lokalne stopnje ali splošne pristojnosti.

Preživnina za odraslo osebo

Razen v zgoraj navedenih primerih se postopek za določitev preživnine za odraslo osebo začne pred okrajnim sodiščem: pred civilnim oddelkom osrednje pristojnosti (če vrednost spornega predmeta presega 50 000,00 EUR); pred oddelkom lokalne stopnje ali splošne pristojnosti, če to obstaja, (če vrednost spornega predmeta ne presega 50 000,00 EUR). Krajevno pristojno je sodišče, ki je pristojno glede na kraj prebivališča toženca.

Izvršba preživnine

V primeru zamud pri plačilu preživnine so za začetek posebnega postopka za izvršbo preživnine pristojna spodaj navedena sodišča.

Če je postopek, v katerem je bila določena preživnina, vodilo okrajno sodišče, oddelek za družinske zadeve in mladoletnike, tako sodišče vodi tudi posebni postopek za izvršbo preživnine kot del ustrezne zadeve, ki se ji pridruži vloga za izvršbo.

Če je postopek, v katerem je bila določena preživnina, vodilo okrajno sodišče, civilni oddelek osrednje pristojnosti (*Tribunal de Comarca, Juízo Central Cível*), je za posebni postopek za izvršbo preživnine pristojen izvršilni oddelek (*Secção de Execução*), ki bi bil pristojen, če postopek zaradi vrednosti spornega predmeta ne bi spadal v pristojnost navedenega oddelka osrednje pristojnosti.

Če izvršilni oddelek ne obstaja, je za posebni postopek za izvršbo preživnine pristojen civilni oddelek osrednje pristojnosti, ki je obravnaval zadevno ugotovitveno tožbo, in v takem primeru se izvršba opravi v okviru navedenega postopka.

Če je postopek, v katerem je bila določena preživnina, potekal pri okrajnem sodišču, oddelku lokalne civilne stopnje ali splošne pristojnosti, se izvršba opravi v tem postopku, če oddelek osrednje pristojnosti nima izvršilnega oddelka. Če obstaja izvršilni oddelek, ki je krajevno pristojen za območje, za katero je pristojen oddelek splošne pristojnosti ali lokalne civilne stopnje, pri katerem je bila obravnavana dajatvena tožba, je tak izvršilni oddelek pristojen za posebni postopek za izvršbo preživnine.

Glede izvršbe sodnih odločb velja, da tudi če se izvršba ne opravi pri sodišču, ki je izdalo izvršljivo sodno odločbo, se vloga za izvršbo vložijo v ugotovitenem postopku, v katerem je bila izdana navedena sodna odločba. Če je v takem primeru pristojen izvršilni oddelek, velja, da sodišče, ki je izdalo sodno odločbo, izvršilnemu oddelku takoj pošlje kopijo sodne odločbe, vlogo, ki je podlaga za izvršbo, in spremno dokumentacijo.

Enako pravilo velja v primerih, ko izvršilni oddelek ne obstaja in je za postopek izvršbe pristojen oddelek lokalne civilne stopnje ali splošne pristojnosti.

Če postopka, v katerem je bila določena preživnina, ni vodilo sodišče, ampak register osebnih stanj, se krajevna pristojnost za posebni postopek za izvršbo preživnine določi v skladu z naslednjimi načeli:

postopek izvršbe je treba začeti pri sodišču, na območju katerega ima prebivališče preživninski zavezanec; lahko pa preživninski upravičenec izbere sodišče, pri katerem je treba obveznost izpolniti, če prebiva na metropolitanskem območju Lizbone ali Porta in na istem metropolitanskem območju prebiva tudi preživninski zavezanec;

če je treba izvršbo zahtevati na območju, kjer ima prebivališče preživninski zavezanec, ta pa ne prebiva na Portugalskem, vendar ima tam premoženje, je pristojno sodišče, na območju katerega je premoženje.

V zvezi s stvarno pristojnostjo za izvršbo preživnine na podlagi sklepa vodje registra osebnih stanj veljajo naslednja pravila:

okrajno sodišče, oddelek za družinske zadeve in mladoletnike, je pristojno za pripravo in odločanje v postopku za izvršbo preživnine med zakoncema in nekdanjima zakoncema, za otroke ter za odrasle otroke in mladoletnike s popolno poslovno sposobnostjo. Ker pa v takem primeru zadevna ugotovitvena tožba ni bila obravnavana pri oddelku za družinske zadeve in mladoletnike, temveč pri registru osebnih stanj, lahko sodišča odločijo, da je pristojen izvršilni oddelek okrajnega sodišča.

Če izvršilnega oddelka ni, je za posebni postopek za izvršbo preživnine pristojen oddelek lokalne civilne stopnje ali splošne pristojnosti.

Opomba:

Zgoraj navedena pravila o pristojnosti nacionalna sodišča različno razlagajo.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Na splošno velja, da imenovanje odvetnika v postopku glede preživnine za otroka ni nujno, razen v fazi pritožbe. Odrasli vložniki ali vložniki s popolno poslovno sposobnostjo (na primer skrbnik otroka) lahko pred sodiščem nastopajo sami, če postopek obravnava sodišče prve stopnje. Vendar pa je otroku treba postaviti odvetnika, če si interesi otroka in njegovih staršev, pravnega zastopnika ali osebe, ki ji je otrok dejansko zaupal v varstvo in vzgojo, nasprotujejo, pa tudi, če otrok, ki je dovolj zrel, od sodišča to zahteva.

Glede drugih preživninskih postopkov se uporabljajo splošna načela, navedena v nadaljevanju.

Imenovanje odvetnika je potrebno: v zadevah, ki so v pristojnosti sodišč z omejitvijo vrednosti spornega predmeta in v katerih je dopustno redno pravno sredstvo; v zadevah, v katerih je pravno sredstvo vedno dopustno, ne glede na vrednost spornega predmeta; v pritožbenih postopkih in zadevah pred višjimi sodišči.

Trenutno (leta 2019) je redno pravno sredstvo dopustno le, če vrednost spornega predmeta presega mejno vrednost sodišča, pri katerem je vloženo pravno sredstvo, izpodbijana odločba pa je za pritožnika neugodna v znesku, ki prav tako presega polovico mejne vrednosti navedenega sodišča. V primeru dvomov glede vrednosti škode se upošteva samo vrednost spornega predmeta. To pravno načelo ima različne izjeme, ki so navedene tudi v drugih posebnih pravnih določbah. Leta 2019, ob prenovitvi tega informativnega lista, v civilnih zadevah za sodišča veljajo naslednje mejne vrednosti: pritožbeno sodišče (*Tribunal da Relação*) – 30 000,00 EUR; sodišče prve stopnje (*Tribunal de Primeira Instância*) – 5 000,00 EUR.

Čeprav se zahteva imenovanje odvetnika, lahko odvetniški pripravniki, pravni svetovalci in stranke same vlagajo vloge, ki ne vsebujejo pravnih vprašanj.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Odgovor na to vprašanje je odvisen od tega, ali postopek za določitev preživnine obravnava sodišče ali register osebnih stanj, in od tega, ali so stranke upravičene do pravne pomoči ali ne. Stroške zaračuna sodišče. Takse pa zaračuna urad registra osebnih stanj.

Stroški v zadevah, za katere so pristojna sodišča

Oprostitev plačila stroškov

Mladoletne osebe so oproščene plačila stroškov, če jih zastopa državni tožilec ali odvetnik, ki ga imenuje sodišče, v zadevah, ki se obravnavajo pri sodišču; prav tako so oproščene plačila taks v zadevah, ki jih obravnava urad registra osebnih stanj.

Mladoletne osebe ali njihovi pravni zastopniki so oproščeni tudi plačila stroškov v pritožbenih postopkih zoper odločbe o uvedbi, spremembi ali ukinitvi preživnine, ki so izdane v postopkih pred sodišči za mladoletnike. Postopki pred sodišči za mladoletnike, v katerih se lahko določi preživnina, so običajno postopki v zvezi s preživnino za otroka in postopki za ureditev starševske skrbi. Gre za posebne, nepravdne zadeve.

Stranke v postopku pred sodiščem za mladoletnike so oproščene vnaprejšnjega plačila sodnih taks, tudi v postopkih za določitev preživnine. V teh zadevah stranka sodne takse ne plača vnaprej, ampak jo mora plačati v desetih dneh po izreku sodbe v postopku o glavni stvari. To velja tudi, če sodba še ni postala pravnomočna.

Razen v zgoraj navedenih primerih je stroške praviloma treba plačati. Edina izjema je, če je stranka upravičena do pravne pomoči in/ali če se za zadevni postopek uporablja poglavje V Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008, ki je navedena v nadaljevanju.

Stroški

Razen v zgoraj navedenih izjemah je treba ob vložitvi tožbe za določitev preživnine plačati začetno sodno takso. Začetna sodna taksa ustreza predumu za končne stroške.

Stroški vključujejo sodno takso, izdatke in stroške stranke.

Sodne takse

Za določitev zneska sodnih taks, ki ga je treba plačati, je nujno poznati vrednost spornega predmeta, saj se sodna taksa izračuna na podlagi tega zneska v skladu z eno od preglednic, ki so priložene uredbi o stroških postopka.

Pri uporabi navedenih preglednic:

je vrednost postopka za določitev dokončne preživnine enaka petkratniku letnega zneska, ki se zahteva v vlogi, kar pomeni, da je vrednost tega postopka enaka vsoti zahtevanega mesečnega plačila, pomnoženi s 60;

vrednost postopka za zavarovanječasne preživnine ustreza zahtevanemu mesečnemu plačilu, pomnoženemu z 12;

vrednost postopka za razvezo zakonske zveze in postopka za ureditev izvajanja starševske skrbi, ki se poleg preživnine nanaša tudi na druga nematerialna upravičenja, znaša najmanj toliko kot mejna vrednost za pritožbeno sodišče plus en cent (leta 2019: 30 000,01 EUR).

Preglednica I-A uredbe o stroških postopka se uporablja v naslednjih primerih: v zadevah za določitev dokončne preživnine za odrasle osebe, odrasle otroke ali mladoletnike s popolno poslovno sposobnostjo, pri katerih se uporabi običajni postopek; v posebnih postopkih (sodišče za razveze ali mladoletnike), v katerih se po potrebi določi preživnina za zakonca, mladoletne otroke, odrasle otroke ali mladoletnike s popolno poslovno sposobnostjo. Sodna taksa, ki jo je treba plačati, je izražena v obračunski enoti.

Leta 2019 (ob pripravi tega informativnega lista) znaša vrednost ene obračunske enote 102,00 EUR. Ta vrednost se običajno vsako leto posodobi, zato je treba preveriti posodobljeno nacionalno zakonodajo. Leta 2019 je vrednost sodne takse, ki jo je treba plačati, v skladu s preglednico I-A uredbe o stroških postopka naslednja, odvisno od vrednosti spornega predmeta:

do 2 000,00 EUR: 1 obračunska enota;

od 2 000,01 EUR do 8 000,00 EUR: dve obračunski enoti;

od 8 000,01 EUR do 16 000,00 EUR: tri obračunske enote;

od 16 000,01 EUR do 24 000,00 EUR: štiri obračunske enote;

od 24 000,01 EUR do 30 000,00 EUR: pet obračunskih enot;

od 30 000,01 EUR do 40 000,00 EUR: šest obračunskih enot;

od 40 000,01 EUR do 60 000,00 EUR: sedem obračunskih enot;

od 60 000,01 EUR do 80 000,00 EUR: osem obračunskih enot;

od 80 000,01 EUR do 100 000,00 EUR: devet obračunskih enot;

od 100 000,01 EUR do 150 000,00 EUR: deset obračunskih enot;

od 150 000,01 EUR do 200 000,00 EUR: dvanajst obračunskih enot;

od 200 000,01 EUR do 250 000,00 EUR: štirinajst obračunskih enot;

od 250 000,01 EUR do 275 000,00 EUR: šestnajst obračunskih enot.

Pri vrednostih nad 275 000,00 EUR se sodna taksa za vsakih 25 000,00 EUR ali del tega zneska zviša za tri obračunske enote.

V primeru postopka zavarovanja za določitevčasne preživnine, obravnava pred izvršbo za izterjavo preživnine za mladoletne otroke in posebnega postopka za izvršbo preživnine se uporablja preglednica II-A, priložena uredbi o stroških postopka. Za primer se lahko vzamejo naslednje vrednosti (2019):

vrednost sodne takse, ki se plača v postopku zavarovanja za določitevčasne preživnine, je odvisna od vrednosti preživnine, in sicer:

do 2 000,00 EUR: 3 obračunske enote;

300 000,01 EUR ali več: osem obračunskih enot;

če so ukrepi zavarovanja izjemno zahtevni: devet do dvajset obračunskih enot.

Vrednost sodne takse, ki se plača pri obravnava pred izvršbo za izterjavo preživnine za otroka, znaša od 0,5 do 5 obračunskih enot.

Vrednost sodne takse, ki se plača za začetek posebnega preživninskega postopka, je:

(če izvršilne ukrepe opravi sodni izvršitelj)

do 30 000,00 EUR: 2 obračunski enoti;

30 000,01 EUR ali več: 4 obračunske enote.

štiri obračunske enote; (če postopek izvršbe izvede odvetnik za izvršbe)

do 30 000,00 EUR: 0,25 obračunske enote;

30 000,01 EUR ali več: 0,5 obračunske enote.

V navedenih primerih, v katerih se lahko sodna taksa spreminja, stranka na začetku plača minimalni znesek, preostanek pa po potrebi plača šele na koncu.

V postopku na podlagi ugotovitvene tožbe, v katerem se določi preživnina, sodišče v končni sodni odločbi odloči tudi o stroških. Če je tožbi deloma ugodeno, stroške plačata obe stranki glede na delež, v katerem nista uspeli. Če je ena od strank v postopku v celoti neuspešna, se ji naloži plačilo vseh stroškov. Če stranki dosežeta sporazum, ki ga potrdi sodišče, se jima praviloma naloži enak delež stroškov.

V primeru posebnega postopka za izvršbo preživnine se stroški plačajo iz iztržka od zarubljenega premoženja.

Stroški postopka

V zvezi s stroški postopka veljajo naslednja pravila:

v zvezi z izdatki in stroški postopka, ki izhajajo iz preiskav (nadomestila izvedencev, poročila itd.), velja pravilo, da vsaka stranka plača stroške, ki jih je povzročila.

Če se izkaže, da je preiskava očitno nepotrebna ali zavlačevalna, stranka, ki jo je zahtevala, nosi zadevne stroške ne glede na rok ali odločitev o stroških.

Če je preiskava ali izdatek v interesu obeh strank, če obe pridobita enako korist ali če ni mogoče ugotoviti, katera od njiju ima interes, se obema strankama naloži enak delež stroškov.

Stroški strank

V zvezi s stroški strank velja naslednje pravilo: stroške stranke, ki je v sporu uspela, plača stranka, ki v sporu ni uspela, in sicer sorazmerno glede na delež, v katerem ni uspela.

Stroški strank vključujejo vnaprej plačane sodne takse, stroške, ki jih je stranka dejansko utrpela, nadomestilo in izdatke izvršitelja ter nagrado in izdatke pravnega zastopnika.

Obračun stroškov

Razen v zgoraj navedenih primerih, v katerih so stranke oproščene vnaprejšnjega plačila sodnih taks, sodni uradnik načeloma pripravi obračun stroškov šele po tistem, ko sodna odločba postane pravnomočna in se zoper njo ni mogoče več pritožiti, ter v skladu z izrekom sodne odločbe. Obračun se pošlje strankama.

Če v zvezi z obračunom ni ugovorov ali pritožb oziroma se ti rešijo, mora stranka, ki ni uspela, plačati dolgovani znesek, pri čemer se stranki, ki je uspela, po potrebi povrne vnaprej plačani znesek.

Stranka, ki ni uspela, plača stroške strank neposredno stranki, ki se ji ti stroški dolgujejo. Če stranka, ki ni uspela, prejema pravno pomoč, zadevne zneske stranki, ki se ji dolgujejo stroški, plača država (leta 2019, ob posodobitvi tega informativnega lista, jih plača inštitut za finančno upravljanje in pravosodno infrastrukturo (*Instituto de Gestão Financeira e Equipamentos da Justiça IP*)).

Pravna pomoč v zadevah iz pristojnosti sodišč

Če vložnik nima sredstev za plačilo postopka, lahko prejme pravno pomoč. V skladu z nacionalno zakonodajo se lahko pravna pomoč dodeli le fizičnim osebam ali nepridobitnim pravnim osebam.

Posameznikom se lahko pravna pomoč dodeli v različnih oblikah: kot pravno svetovanje; oprostitvev plačila sodnih taks in stroškov; obročno odplačevanje sodnih taks in stroškov; imenovanje pravnega zastopnika in plačilo njegove nagrade; imenovanje pravnega zastopnika in obročno odplačevanje njegove nagrade; določitev izvršitelja.

Portugalski sistem pravne pomoči se v skladu z vsemi pogoji, kot so glede tega določeni, uporablja za vsa sodišča in vse vrste postopkov.

Vloga za pravno pomoč se vložijo na obrazcu. Ta se osebno vložijo pri službi za pomoč strankam katerega koli zavoda za socialno varnost (*Instituto da Segurança Social IP*) ali se tja pošlje po pošti. Obrazce in navodila za njihovo izpolnjevanje zagotovi navedeni subjekt. Odgovor se po navadi prejme v 30 dneh.

Vložnik mora ob vložitvi tožbe začetni vlogi priložiti listinska dokazila o vnaprejšnjem plačilu sodne takse ali dodelitvi pravne pomoči v obliki oprostitve vnaprejšnjega plačila navedene takse. Če se pravna pomoč dodeli v obliki obročnega plačevanja sodnih taks, je treba priložiti dokazila o tem in plačati dolgovani znesek.

Stroški v zadevah, za katere so pristojni uradi registra osebnih stanj

V zadevah, ki se obravnavajo pri uradu registra osebnih stanj, so mladoletne osebe oproščene plačila taks, če jih zastopa državni tožilec ali odvetnik, ki ga imenuje sodišče.

Takse v zadevah, za katere so pristojni uradi registra osebnih stanj, so določene v pravilniku o taksah za urade registra osebnih stanj in notarje.

Leta 2019 na primer znaša taksa (na voljo na: <http://www.irm.mj.pt/sections/irm/legislacao/docs-legislacao/regulamento-emolumentar/>), ki se plača v zadevah iz pristojnosti uradov registra osebnih stanj:

v postopku za sporazumno razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti (brez ureditve premoženja), vključno s sklepi o odobritvi sporazumov o preživnini med zakoncema ali za mladoletne otroke: 280 EUR;

v postopku dodelitve preživnine za odraslega otroka ali mladoletnika s popolno poslovno sposobnostjo: 120 EUR;

v postopku za spremembo sporazumov o preživnini: 100 EUR.

Ti zneski veljajo v letu 2019, ob posodobitvi tega informativnega lista, in se lahko spremenijo. Zato je v vsakem primeru posebej treba preveriti nacionalno zakonodajo.

Pravna pomoč v zadevah iz pristojnosti urada registra osebnih stanj

Pri zadevah, ki se obravnavajo pri uradu registra osebnih stanj, se pravna pomoč uporablja samo v dveh primerih: imenovanje pravnega zastopnika in plačilo njegove nagrade; imenovanje pravnega zastopnika in obročno odplačevanje njegove nagrade.

Poleg tega so za posamezne vložnike, ki lahko dokažejo, da nimajo zadostnih finančnih sredstev, nekateri akti, ki jih izdajajo uradi registra osebnih stanj, brezplačni.

Nezadostna finančna sredstva je mogoče dokazati: z dokumentom, ki ga izda pristojni upravni organ, z izjavo, ki jo poda javni socialnovarstveni zavod, v katerem posameznik prebiva.

V teh primerih so brezplačni naslednji akti: dokumenti glede osebnih stanj ali državljanstva; postopki in izjave v zvezi z njimi; potrebni dokumenti in postopki za njihovo pridobitev; potrebna potrdila, ne glede na namen.

Enako velja v zadevah, za katere je pristojen urad registra osebnih stanj in v katerih je bila določena preživnina.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Preživnina se praviloma določi kot mesečno denarno plačilo, razen če ni drugače dogovorjeno ali zakonsko določeno ali če obstajajo razlogi, ki utemeljujejo izredne ukrepe. Če oseba, ki mora plačati preživnino, na primer dokaže, da ne more plačati preživnine v denarni obliki, ampak le v obliki hiše in družbe, se lahko izjemoma določi tudi takšen način plačila.

Izračun preživnine

Preživnina je sorazmerna s sredstvi preživninskega zavezanca in potrebami preživninskega upravičenca. Pri določanju preživnine se prouči tudi zmožnost preživninskega upravičenca, da se preživlja sam.

Potrebe preživninskega upravičenca so odvisne od tega, ali gre za otroka, odraslega otroka, ki nadaljuje usposabljanje ali šolanje, ali za odraslo osebo. To je bilo navedeno že v odgovoru na vprašanje „Kaj pomenita izraza ‚preživnina – preživljanje‘ in ‚preživninska obveznost‘? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?“

Kar zadeva sredstva preživninskega zavezanca, ki jih je treba upoštevati, je treba opozoriti na posebna merila, ki se uporabljajo, in sicer ali se preživnina določa za otroka ali nekdanjega zakonca.

Določitev preživnine za otroka

Dolžnost plačevanja preživnine za otroka je temeljna dolžnost staršev. Izhaja neposredno iz člena 36(5) ustave Portugalske republike.

Preživnina, ki se plačuje za otroka, mora biti sorazmerna s sredstvi preživninskega zavezanca.

V skladu z načelom iz sodne prakse portugalskega vrhovnega sodišča (*Supremo Tribunal de Justiça*) mora sodišče pri izračunu zneska preživnine za otroka upoštevati ne samo višino dohodka zavezanca, ampak celovito in na splošno tudi njegov družbeni status, zmožnost za delo, dolžnost dejavnega prizadevanja za poklic, ki mu omogoča, da izpolni take dolžnosti, in vse njegovo premoženje.

Določitev preživnine za nekdanjega zakonca

Sodišče mora pri določitvi zneska preživnine za nekdanjega zakonca upoštevati trajanje zakonske zveze, prispevek k družinskim financam, starost in zdravstveno stanje zakoncev, njuno poklicno usposobljenost in možnost zaposlitve, čas, ki ga bosta morala nameniti vzgoji skupnih otrok, njun dohodek in druge prihodke, ponovno sklenitev zakonske zveze ali življenje v zunajzakonski skupnosti in na splošno vse okoliščine, ki vplivajo na potrebe zakonca, ki prejema preživnino, ter možnosti preživninskega zavezanca.

Nacionalna sodna praksa večinoma določa, da zakonec kot preživninski upravičenec nima pravice zahtevati ohranitve življenjskega standarda, ki ga je užival med zakonsko zvezo.

Datum zapadlosti preživnine

Preživnina, določena s sodno odločbo, zapade z datumom vložitve tožbe. Preživnina, ki sta jo stranki določili sporazumno in je bila potrjena z odločbo sodišča ali vodje registra osebnih stanj, zapade na datum, ko zavezanec zamuja z izpolnitvijo svoje obveznosti. Zavezanec zamuja z izpolnitvijo svoje obveznosti, če je ne izpolni na datum, določen za plačilo, če pa ta ni določen, pa ko se od njega zahteva plačilo. Brez poseganja v zgoraj navedene primere portugalsko pravo ne omogoča retroaktivne določitve preživnine.

Spremembe predhodno določene preživnine

Če se po določitvi preživnine okoliščine spremenijo, se preživnina lahko spremeni ali ukine.

Če ne poteka poseben postopek za izvršbo preživnine, se vloga za spremembo ali ukinitve preživnine vloži hkrati z dajatveno tožbo. Če poteka poseben postopek za izvršbo preživnine, se vloga za spremembo ali ukinitve preživnine pridruži postopku izvršbe.

Preživninski zavezanec lahko zahteva znižanje ali ukinitve preživnine, če se na primer zmanjšajo njegova finančna sredstva, povečajo sredstva preživninskega upravičenca ali če preživninski upravičenec postane polnoleten ali sposoben, da prispeva k svojemu preživljanju.

Preživninski upravičenec lahko zahteva povišanje preživnine, če se na primer poslabša njegov gospodarski položaj, če se spremenijo njegove družinske razmere, povečajo njegove potrebe ali zvišajo življenjski stroški, preživninski zavezanec pa to zvišanje lahko pokrije in bi ga tudi moral (ker se je na primer zvišala tudi njegova plača).

Samodejno posodabljanje

V odločbi o določitvi zneska preživnine se lahko določi, da se zaradi pokritja naraščajočih življenjskih stroškov prisojeni znesek redno (običajno letno) samodejno posodablja.

Posodobitev lahko temelji na zvišanju stopnje inflacije, ki jo letno objavi nacionalni statistični inštitut (*Instituto Nacional de Estadística*), ali zvišanju določene obrestne mere, ki jo navede sodišče. Lahko pa se določi tudi fiksno letno zvišanje zneska, določenega v odločbi.

Sodnik po lastni presoji določi samodejno posodabljanje in za to izbere ustrezen način. Samodejno posodabljanje se lahko določi tudi s potrjenim sporazumom med strankama.

Začasna preživnina

Poleg dokončne preživnine se lahko določi tudi začasna preživnina.

Če dokončna preživnina še ni bila določena, lahko sodišče na zahtevo preživninskega upravičenca ali po uradni dolžnosti, če gre za mladoletno osebo, dodeli začasno preživnino, ki jo sodišče določi po lastni presoji. Začasna preživnina se nikoli ne povrne. Plačuje se tako dolgo, dokler ni končan postopek o glavni stvari za določitev zneska dokončne preživnine. Dokončna preživnina zapade, ko je določena.

Če poteka postopek za nesporazumno razvezo zakonske zveze, lahko sodnik določi začasno preživnino za enega od zakoncev ali otroke, dokler traja postopek. Sodnik lahko tudi med postopkom za ureditev starševske skrbi določi začasno preživnino za mladoletne otroke. V navedenih primerih se lahko začasna preživnina določi na obravnavi med samim postopkom.

Lahko pa se določi tudi med postopkom zavarovanja, ki se pridruži postopku o glavni stvari, v katerem se določi dokončna preživnina.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se plača pod pogoji iz sodne odločbe ali sporazuma med strankama, ki ga potrdi sodišče, osebi, določeni v taki odločbi ali sporazumu.

Če je upravičenec poslovno sposobna odrasla oseba ali mladoletnik s popolno poslovno sposobnostjo, se preživnina praviloma plačuje neposredno njemu.

Če pa je upravičenec odrasla oseba, ki nima poslovne sposobnosti, se preživnina plačuje stranki, ki je v skladu z zakonom dolžna uveljavljati finančne pravice v imenu upravičenca (skrbnik, zastopnik ali sodni upravitelj premoženja); preživnino lahko prejema celo ustanova.

Če je upravičenec mladoletna oseba, se preživnina plačuje osebi, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka, to pa je lahko eden od staršev, drug družinski član, tretja oseba (rejniška družina) ali vodja ustanove, ki ji je mladoletna oseba zaupana.

Zakon ne določa načinov plačila, zato se stranki lahko o tem dogovorita. Če se ne, sodišče določi način, ki je najbolj praktičen in poceni za osebo, ki plačuje oziroma prejema preživnino.

Mesečna preživnina se običajno plačuje v denarju in jo je treba preživninskemu upravičencu plačati na začetku meseca, za katerega se plačuje.

Čas in kraj plačila se določita v sporazumu ali odločbi o določitvi preživnine. Če nista določena, veljajo standardna pravila iz civilnega zakonika. Ta pravila načeloma določajo, da če ni določeno drugače:

se preživnina, ki se plačuje v denarju, ob zapadlosti plača v kraju, kjer ima upravičenec prebivališče;

ker plačila ustrezajo mesecem gregorijanskega koledarja, lahko upravičenec zahteva plačilo kadar koli od prvega dne zadevnega meseca.

Preživnina se najpogosteje plačuje z bančnim nakazilom ali pologom na bančni račun, lahko se pošlje tudi poštna nakaznica ali ček ali pa se denar izroči osebno.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če preživninski zavezanec ne izpolnjuje obveznosti, lahko preživninski upravičenec uporabi civilnopravne in kazenskopravne izvršilne ukrepe.

Civilnopravni izvršilni ukrepi

Obravnavanje pred izvršbo

V primeru preživnine za otroka, določene v postopku za izvršbo preživnine ali postopku za ureditev starševske skrbi, zakon omogoča preživninskemu upravičencu obravnavo pred izvršbo.

Upravičenec do preživnine za otroka lahko zahteva obravnavo pred izvršbo, kot je določeno v členu 48 splošnega režima civilnopravnega skrbniškega postopka (*Regime Geral do Processo Tutelar Cível*), če so izpolnjeni naslednji pogoji: neizpolnitev ali zamuda pri plačilu preživnine; preživninski zavezanec prejema redne prihodke iz zaposlitve, pokojnine, dodatkov, deležev, nadomestil, bonusov, prispevkov ali iz drugih virov.

Vloga se pridruži postopku za ureditev izvajanja starševske skrbi ali postopku za določitev preživnine za otroka, ki poteka pred sodiščem. Preživninski zavezanec se pozove k plačilu preživnine v desetih dneh od datuma njene zapadlosti. Če preživninski zavezanec ne priloži listinskih dokazil o plačilu, se plačila preživnine mesečno odtegljujejo od njegove plače, pokojnine, dodatkov ali drugih prejemkov. V ta namen so organi, pristojni za izplačilo, pozvani k izvedbi mesečnega odtegljaja in njegovemu pologu neposredno na bančni račun, ki ga je navedel preživninski upravičenec. Odtegnjeni zneski krijejo tudi plačila preživnine, ko zapadejo v plačilo.

Po takem pozivu vse osebe ali subjekti, pristojni za obdelavo ali izplačevanje navedenega dohodka, s tem prevzamejo vlogo potrjenih oseb, ki se jim odtegnjeni zneski preživnine izročijo v hrambo. Če ne odtegnejo dogovorjenega zneska, se tako zoper njih v okviru postopka, ki poteka, vloži predlog za izvršbo.

Odtegnjeni zneski ne vključujejo preživnine, ki se je nabrala pred pozivom preživninskega zavezanca k plačilu. Zajemajo pa plačila preživnine, ki bodo zapadla. Za izterjavo preživnine, ki se je nabrala pred pozivom, danim na tej obravnavi, mora preživninski upravičenec začeti postopek izvršbe. Če se preživnina dolguje mladoletnim osebam, ima upnik torej vso pravico, da hkrati začne obravnavo pred izvršbo (za plačilo zneskov, ki bodo zapadli) in poseben postopek za izvršbo preživnine (za plačilo zapadlih zneskov).

Obravnavanje pred izvršbo ni pogoj za začetek izvršbe. Je samo alternativna možnost izvršbi. Ugovor ni dovoljen, ima pa preživninski upravičenec po drugi strani na voljo bolj omejena pravna sredstva kot pri izvršbi, saj lahko zahteva samo odtegljaje od plač, pokojnin, dodatkov ali podobnih rednih dohodkov (ne more pa zahtevati rubeža premoženja, bančnih vlog ali upniških pravic).

Če se preživnina dolguje mladoletnim osebam, lahko preživninski upravičenec kar neposredno začne poseben preživninski postopek, kot je določen v zakoniku o civilnem postopku. Tako lahko z eno tožbo v celoti izterja zneske, ki so ali bodo zapadli. Preživninski upravičenec ima med postopkom izvršbe na voljo več izvršilnih sredstev, kot sta rubež in rubež dohodka. Potek tega postopka je pojasnjen v nadaljevanju.

Obravnavanje zaradi neizpolnjevanja obveznosti

V primeru preživnine za otroka, določene v postopku za ureditev starševske skrbi, zakon omogoča preživninskemu upravičencu tudi obravnavo zaradi neizpolnjevanja obveznosti, kot je določeno v členu 41 splošnega režima civilnopravnega skrbniškega postopka glede varstva in vzgoje otrok.

Upnik lahko namesto tega zahteva obravnavo po členu 48 splošnega režima civilnopravnega skrbniškega postopka. Namen obravnave je, da upnik od sodišča zahteva odreditev posebnih ukrepov, da se zagotovi izpolnitev obveznosti, in osebi, ki obveznosti ni izpolnila, naloži plačilo globe. Zahteva se pridruži postopku, sodišče pa starša povabi na sestanek ali toženca pozove, naj se v petih dneh izreče o navedbah.

Starša se lahko dogovorita o spremembi predpisanega režima. Če dogovora ne skleneta, sodnik začasno odloči o zahtevi in napoti stranke na mediacijo ali posebno strokovno obravnavo. Če sporazuma še vedno ni mogoče skleniti, sta starša pozvana k predložitvi vlog. Temu sledijo navajanje trditev, sojenje in izrek sodne odločbe.

Poseben postopek za izvršbo preživnine

V vseh primerih zamude pri plačilu preživnine lahko preživninski upravičenec začne poseben postopek za izvršbo preživnine v skladu z zakonikom o civilnem postopku. To pravilo velja ne glede na to, ali se preživnina dolguje otrokom ali odraslim osebam, in ne glede na to, ali je dokončna ali začasna.

Vložnik lahko med posebnim postopkom za izvršbo preživnine zahteva: dodelitev deleža zneskov, plač ali pokojnin, ki jih prejema nasprotna stranka, ali rubež dohodkov, ki pripadajo preživninskemu zavezancu.

Taka dodelitev ali rubež poteka neodvisno od rubeža premoženja, njen namen pa je zagotoviti plačilo zneskov, ki so že ali še bodo zapadli.

Če vložnik zahteva dodelitev zneskov, plač ali pokojnin, se organ, pristojen za njihovo izplačilo ali obdelavo, pozove, naj dodeljeni del nakazuje neposredno vložniku. Dodeljeni znesek je treba vsak mesec nakazati na bančni račun vložnika, ki mora številko računa navesti v začetni vlogi.

Če vložnik zahteva rubež dohodka, mora določiti premoženje, na katero se rubež nanaša, izvršitelj pa odredi rubež premoženja, ki naj bi zadoščal za poplačilo zapadle preživnine in preživnine, ki bo zapadla. Toženec se lahko v ta namen zaslíši.

Če se po izvedbi rubeža izkaže, da zarubljeni dohodek ne zadošča, lahko vložnik opredeli drugo premoženje. Če pa se izkaže, da dohodek presega dolgovano, mora vložnik presežek takoj po prejemu vrniti preživninskemu zavezancu. Preživninski zavezanec lahko tudi zahteva, naj se rubež omeji na del premoženja ali prenese na drugo premoženje.

Dodeljeni zneski ali vrednost rubeža dohodka morajo zadoščati za kritje zapadlih plačil, zamudnih obresti, če jih preživninski upravičenec zahteva, plačil, ki bodo zapadla, in samodejnih posodobitev, če so bile določene.

Preživninski upravičenec lahko še vedno zahteva rubež premoženja preživninskega zavezanca. Rubež lahko vključuje premično in nepremično premoženje, bančne vloge, upniške pravice, gospodarska podjetja ali poslovne deleže.

Če se zarubljeno premoženje proda za poplačilo preživninskega dolga, se lahko vračilo presežka preživninskemu zavezancu odredi le, če je plačilo preživnine, ki bo zapadla, zagotovljeno v obsegu, ki se sodniku zdi ustrezen, razen če se da zavarovanje ali drugo ustrezno jamstvo.

Preživninski zavezanec se pozove pred sodišče šele po opravljenem rubežu premoženja/dodelitvi/rubežu dohodka. Ugovor preživninskega zavezanca zoper izvršbo ali rubež ne zadrži izvršbe.

Če se med posebnim postopkom za izvršbo preživnine vloži zahtevek za spremembo ali ukinitvev plačevanja preživnine, se zahtevek za spremembo ali ukinitvev pridruži postopku izvršbe.

Evropski nalog za izvršbo

V primeru neupoštevanja dogovora o preživnini, ki izhaja iz javne listine, sklenjene pred upravnimi organi, ali listine, ki jo overijo taki organi, v državi članici, ki je ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, se lahko preživninski upravičenec sklicuje na Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 805/2004 z dne 21. aprila 2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov (člen 4(3)(b) navedene uredbe in člen 68(2) Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008).

Kazenskopравни izvršilni ukrepi

V členu 250 kazenskega zakonika je kršitev preživninskih obveznosti opredeljena kot kaznivo dejanje, za katero je zagrožena zaporna kazen od enega meseca do dveh let ali denarna kazen do 240 dni, odvisno od primerov, ki so v njem navedeni.

Za začetek kazenskega postopka je treba vložiti pritožbo.

Če zavezanec nato izpolni obveznost, lahko sodišče odloži kazen ali jo v celoti ali delno odpravi, če je zavezanec še ni odslužil.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Načeloma je lahko predmet izvršbe vse zavezančevo zarubljivo premoženje, na katerem je v skladu z materialnim pravom mogoča izvršba. Rubež je omejen na sredstva, ki so potrebna za poplačilo dolga, ki se izvršuje, in predvidene stroške izvršbe.

Poleg tega zakon določa omejitve glede rubeža in zastaralne roke za preživninske obveznosti, ki so navedeni v nadaljevanju.

Omejitve glede rubeža

Nekaterih vrst premoženja ni mogoče zarubiti v nobenih okoliščinah (absolutno nezarubljivo premoženje), druge je mogoče zarubiti samo v nekaterih okoliščinah (relativno nezarubljivo premoženje), tretje pa samo deloma (deloma zarubljivo premoženje).

Absolutno nezarubljivo premoženje

Poleg blaga, ki je iz rubeža izvzeto na podlagi posebne določbe, je absolutno nezarubljivo tudi naslednje:

neodtujljivi predmeti ali pravice;

premoženje v javni lasti države ali drugih javnih pravnih oseb;

predmeti, katerih rubež bi bil žaljiv ali z ekonomskega vidika nesmiseln, ker je njihova tržna vrednost neznatna;

predmeti, ki so posebej namenjeni za verske obrede;

grobnice;

pripomočki in predmeti, ki so nujni za invalide in namenjeni negovanju bolnikov.

Relativno nezarubljivo premoženje

Naslednje premoženje je relativno nezarubljivo:

iz rubeža je izvzeto premoženje države in drugih javnih pravnih oseb, premoženje imetnikov koncesij za javne gradnje ali storitve ali subjektov, ki opravljajo gospodarske javne službe, ali premoženje, ki je še posebej dodeljeno za namene javnega interesa, razen če je izvršba povezana s plačilom dolga s stvarnim jamstvom;

iz rubeža so izvzeti tudi delovno orodje in predmeti preživninskega zavezanca, nujni za opravljanje zavezančeve poklicne dejavnosti ali poklicnega usposabljanja, razen če preživninski zavezanec navede, da se lahko zarubijo, če je izvršba povezana s plačilom nakupne cene ali stroškov popravila teh predmetov ali če se zarubijo kot elementi, vključeni v gospodarsko podjetje;

iz rubeža je izvzeto tudi premoženje, ki je nepogrešljivo za vsako domače gospodinjstvo, na naslovu, kjer ima zavezanec prebivališče, razen če je izvršba povezana s plačilom tega premoženja ali plačilom stroškov za njegovo popravilo.

Gotovine ali bančnih vlog, ki izhajajo iz poplačila nezarubljivega posojila, ni mogoče zarubiti, tako kot ni bilo mogoče zarubiti prvotnega posojila.

Za izterjavo preživalske terjatve se uporabljajo zgoraj navedena pravila o absolutni in relativni zaruljivosti.

Znesek, ki ga je mogoče zaruliti pri delnem rubežu premoženja med izvršbo preživalsne, je praviloma višji kot pri izvršbi na podlagi drugih zahtevkov, kot bo pojasnjeno v nadaljevanju.

Deloma zaruljivo premoženje

Zaruliti ni mogoče dveh tretjin neto plač, periodičnih zneskov, ki se prejemajo kot pokojnina, ali katerih koli drugih socialnih prejemkov, zavarovalnine, odškodnine za nesrečo ali rente ali katerega koli drugega plačila, ki preživalsnemu zavezancu zagotavlja preživetje.

Za to nezaruljivost veljata zgornja meja, ki ustreza trem nacionalnim minimalnim plačam v času posameznega rubeža, in spodnja meja, ki ustreza eni nacionalni minimalni plači, če zavezanec nima drugega dohodka. Če se nepravilni dolgovi nanašajo na preživalsno, je nezaruljiv samo znesek, ki je enak polni pokojnini, za katero se ne plačujejo prispevki.

Pri rubežu gotovine ali dobroimetja na banki ni mogoče zaruliti zneska, ki je enak eni nacionalni minimalni plači, ali v primeru preživalskih obveznosti zneska, ki je enak polni pokojnini, za katero se ne plačujejo prispevki.

Nezaruljivosti, ki je določena za plače ali periodična plačila, ni mogoče kombinirati z nezaruljivostjo, ki je določena za gotovino ali dobroimetje na banki.

Leta 2019, ob pripravi tega informativnega lista, je znašala pokojnina, za katero se ne plačujejo prispevki, 210,32 EUR, nacionalna minimalna plača pa 600,00 EUR.

Če se navedena pravila o zaruljivosti ne upoštevajo, lahko preživalski zavezanec vloži ugovor zoper rubež.

Roki

Portugalski civilni zakonik določa petletni zastaralni rok za zapadla plačila preživalsne. To pomeni, da pet let po roku za plačilo preživalsne pravica do teh plačil zastara zaradi neuporabe. Zastaralni rok se prekine z vabilom na obravnavo v sodnem postopku, ki se nanaša na plačila preživalsne. Preživalski zavezanec se lahko odpove zastaranju po izteku zastaralnega roka.

Zastaralni rok v primeru preživalsne za otroka ne začne teči ali se ne izteče, ko otrok nima zastopnika. Tudi če otrok ima zastopnika, se zastaralni rok ne izteče prej kot eno leto od datuma, ko je otrok postal polnoleten.

Portugalsko civilno procesno pravo ne določa zastaralnega roka, po izteku katerega preživalski upravičenec ne more več začeti postopka za izvršbo preživalsne. Zastarana plačila preživalsne so torej še vedno lahko predmet izvršbe. V tem primeru se sodišče morda uradno ne zaveda zastaranja. Zastaranje je učinkovito, če se nanj sklicuje preživalski zavezanec, ki lahko na tej podlagi ugovarja izvršbi.

Ugovor zoper rubež

Splošni rok za vložitev ugovora zoper rubež je deset dni od datuma, ko je preživalski zavezanec obveščen o rubežu. Splošni rok za vložitev ugovora zoper izvršbo je 20 dni od vročitve naloga preživalsnemu zavezancu.

V primeru posebnega postopka za izvršbo preživalsne se preživalsnemu zavezancu nalog vroči šele po izvedenem rubežu, dodelitvi ali rubežu dohodka. Ob vročitvi naloga je hkrati obveščen tudi o že opravljenem rubežu.

V primeru obravnave pred izvršbo pri sodišču za mladoletnike se preživalski zavezanec o rubežu dohodka obvesti, preden se mu ta odredi, vendar mu ne more ugovarjati. Lahko le predloži listinske dokaze o plačilu.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživalsne?

V primeru preživalsne za otroka lahko državni tožilec začne ustrezen postopek za določitev preživalsne. O potrebi po določitvi ali spremembi preživalsne za otroka lahko državnega tožilca obvesti kdor koli. V ta namen ima državni tožilec pri vsakem sodišču organizirano službo za svetovanje državljanom.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživalskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživalsno?

Da, v primeru preživalsne za otroka. Imenuje se jamstveni sklad za preživalsno za mladoletnike (*Fundo de Garantia de Alimentos Devidos a Menores*, v nadaljnjem besedilu: jamstveni sklad). Upravlja ga zavod za finančno upravljanje socialne varnosti IP (*Instituto de Gestão Financeira da Segurança Social IP*).

Jamstveni sklad je pristojen za zagotavljanje plačil preživalsne za mladoletne osebe do določene zgornje meje. Plačilo se izvede na podlagi odredbe pristojnega sodišča.

Zahteve

Zahteve za sprostitev sredstev iz jamstva sklada so:

mladoletna oseba mora prebivati na Portugalskem;

plačila preživalsne morajo biti določena s sodno odločbo (odločbe vodje registra osebnih stanj o določitvi preživalsne v zadevah iz njegove pristojnosti imajo enak učinek kot sodne odločbe);

preživalski zavezanec zamuja z izpolnitvijo obveznosti;

predhodno je že bila opravljena obravnavo pred izvršbo iz člena 48 splošnega režima civilnopravnega skrbniškega postopka glede varstva in vzgoje otrok; v skladu z nacionalnim pravom, kot se spreminja, je mogoče to zahtevo izpolniti tudi z vložitvijo vloge, na podlagi katere se opravi obravnavo zaradi neizpolnjevanja preživalskih obveznosti, kot je določeno v členu 41 splošnega režima civilnopravnega skrbniškega postopka glede varstva in vzgoje otrok, ali poseben postopek za izvršbo preživalsne;

otrokov bruto dohodek ne sme presežati referenčne stopnje socialne podpore (IAS – *Índice dos Apoios Sociais*);

prihodki osebe, ki ji je bila dodeljena pravica do varstva in vzgoje in ki vzdržuje otroka, ne smejo presežati referenčne stopnje IAS (to pomeni, da dohodek na člana gospodinjstva mladoletne osebe ne presega stopnje IAS).

Leta 2020, ob pripravi tega informativnega lista, referenčna stopnja IAS znaša 438,81 EUR. Znesek IAS se načeloma letno posodablja; znesek, ki se uporablja, bi bilo treba vedno preveriti v ustrezni nacionalni zakonodaji.

Omejitve glede plačila

Če je izpolnjevanje zgoraj navedenih zahtev potrjeno, država jamči za mesečna plačila preživalsne do zgornje meje, ki je navedena v nadaljevanju.

Za posameznega preživalskega zavezanca izplačana mesečna plačila preživalsne ne smejo preseči 1 IAS, ne glede na število mladoletnih otrok.

V okviru te zgornje meje mora vrednost plačil, za katera jamči jamstveni sklad, določiti sodišče. Pri določitvi te vrednosti sodišče upošteva finančno zmožnost gospodinjstva, znesek preživalsne, ki je določen, in posebne potrebe otroka.

Jamstveni sklad ne jamči za zapadla plačila. Plačila, za katera jamči jamstveni sklad, zapadejo prvega dne v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem je bila z odločbo sodišča določena zajamčena vrednost.

Plačilo je zajamčeno, dokler preživalski zavezanec ne začne dejansko izpolnjevati obveznosti.

Plačila iz jamstvenega sklada prenehajo, ko otrok dopolni 18 let.

Otroci, vključeni v javne ali zasebne nepridobitne ustanove za socialno podporo, ki jih financirajo država, pravne osebe javnega in zasebnega prava ali izvajalci gospodarske javne službe, izobraževalni vzgojno-varstveni zavodi in centri za pridržanje, niso upravičeni do plačil preživalsne, za katera jamči jamstveni sklad.

Obravnava

Vloga za določitev zneska, ki ga plača jamstveni sklad, se sodišču predloži med postopkom zaradi neizpolnjevanja obveznosti. Vloži jo lahko državni tožilec ali preživninski upravičenec.

Sodnik odredi preiskavo na podlagi otrokovih potreb in nato določi znesek, ki ga izplača jamstveni sklad, v okviru zgoraj navedenih omejitev.

V primerih, ko je izplačevanje preživnine nujno, lahko sodnik določi začasno preživnino, za katero jamči jamstveni sklad do izdaje končne odločbe.

Preživninski upravičenec mora vsako leto dokazati, da še naprej izpolnjuje zahteve za jamstvo plačil iz jamstvenega sklada, sicer ta prenehajo.

Otrokov pravni zastopnik ali oseba, ki ji je bila dodeljena pravica do njegovega varstva in vzgoje, mora sodišče ali jamstveni sklad obvestiti o vseh spremembah v zvezi z neizpolnjevanjem obveznosti ali otrokovim položajem ali njunem prenehanju.

Jamstveni sklad prevzame pravice otroka, da v okviru plačil, ki jih je izvedel, zahteva povračilo od preživninskega zavezanca.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Če je preživninski upravičenec na Portugalskem in želi izterjati preživnino v drugi državi članici Evropske unije, mora vložiti vlogo pri generalnem direktoratu za pravosodje (*Direcção Geral da Administração da Justiça*), ki je javni subjekt. Nacionalna zakonodaja za take namene ne določa posredovanja zasebne organizacije.

Generalni direktorat za pravosodje je portugalski osrednji organ za namene uporabe Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (v nadaljnjem besedilu tudi: Uredba).

Ta uredba omogoča čezmejno izterjavo preživnine. Uredba se uporablja za odločbe, izdane v državah članicah Evropske unije (imenovanih tudi države članice), in odločbe, izdane v državah, ki niso članice Evropske unije (imenovanih tudi tretje države). Uporablja se za odločbe o preživnini, izdane po začetku veljavnosti Uredbe, tj. po 18. juniju 2011, pa tudi za odločbe, izdane pred tem datumom. Vključuje izterjavo že zapadlih plačil in plačil, ki še bodo zapadla, samodejnih posodobitev, določenih z odločbo, in zamudnih obresti. Na podlagi Uredbe je mogoče izterjati preživnino, določeno z odločbo sodišča ali drugega pristojnega organa.

Vloga za izterjavo preživnine v drugi državi članici se vloži pri generalnem direktoratu za pravosodje tako, da se izpolnijo in priložijo ustrezni obrazci, priloženi Uredbi. Upravičenec jim mora priložiti nekatere dokumente in informacije, ki so lahko, kakor je ustrezno: potrdilo o sodni odločbi ali odločbi, s katero je bila določena dokončna preživnina, skupaj z obvestilom, da je odločba/sodba postala pravnomočna in zoper njo ni pritožbe, in sicer na obrazcu iz Priloge I k Uredbi; dokument, iz katerega je razvidno, da je upravičen ali bi lahko bil upravičen do pravne pomoči ali brezplačnega postopka; bančne podatke za polog izterjanih zneskov; rojstni listi mladoletnih otrok; potrdila o šolanju za odrasle otroke; pooblastilo za zastopanje, dodeljeno osrednjemu organu; seznam dolgovanih zneskov.

Obrazec ali obrazci, ki jih je treba izpolniti, ter dokumenti in informacije, ki jih mora priložiti preživninski upravičenec, so navedeni v navodilih, ki so na voljo pri generalnem direktoratu za pravosodje. Kontaktni podatki tega organa so navedeni v odgovoru na vprašanje „Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?“

Vrste postopkov, ki jih je mogoče zahtevati od generalnega direktorata za pravosodje, so obravnavane v odgovoru na vprašanje: „Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?“

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Kontaktni podatki portugalskega osrednjega organa:

Direcção-Geral da Administração da Justiça Av.

D. João II, 1.08.01 D/E

1990-097 LIZBONA, PORTUGALSKA

Telefon: +351 217906500

Telefaks: +351 211545100/60

E-naslov: correio.dsycji@dgaj.mj.pt

Spletišče: <http://www.dgaj.mj.pt/>

Jeziki: portugalsčina, španščina, francoščina in angleščina.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Generalni direktorat za pravosodje kot osrednji organ na podlagi navedene Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 zagotavlja potrebno podporo, kot je opisano v odgovoru na vprašanje „Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi: ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?“.

Če je preživninski upravičenec v drugi državi članici in želi uporabiti enega od postopkov iz Uredbe, mora vložiti vlogo pri osrednjem organu, ki ga je imenovala država članica, v kateri je. Ta osrednji organ vlogo nato posreduje portugalskemu osrednjemu organu, ta pa jo posreduje pristojnemu nacionalnemu sodišču.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Če je vložnik v drugi državi članici, lahko naveže stik z generalnim direktoratom za pravosodje prek osrednjega organa države članice, v kateri je. Zagotoviti je mogoče naslednjo pomoč.

Za izterjavo preživnine, določene z odločbo, ki je bila izdana v drugi državi članici, Uredba določa tri različne sklope pravil:

(i) pravila, ki se uporabljajo za odločbe, izdane v državi članici, ki jo zavezuje Haaški protokol iz leta 2007 (kot je v primeru Portugalske);

(ii) pravila, ki se uporabljajo za odločbe, izdane v državi članici, ki je ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007;

(iii) pravila, ki se uporabljajo za odločbe, izdane v vseh državah članicah.

Odločbe, na katere se nanaša točka (i):

se v zaproseni državi članici priznajo brez možnosti ugovora;

zanje velja odprava eksekvatur; so neposredno izvršljive v zaproseni državi članici;

omogočajo preživninskemu upravičencu, da predlaga ukrepe zavarovanja, ki jih določa zakonodaja zaprosene države članice.

Odločbe, na katere se nanaša točka (ii):

se priznajo v zaproseni državi članici, razen se dokaže obstoj katerega od razlogov za zavrnitev priznanja iz Uredbe;

če so izvršljive v državi članici izvora, lahko preživninski upravičenec zahteva, naj sodišče ali pristojni organ zaprosene države članice prizna njihovo izvršljivost v skladu s postopkom iz Uredbe;

priznanje izvršljivosti se lahko nanaša samo na del odločbe.

Odločbe, na katere se nanaša točka (iii):

so lahko začasno izvršljive, če država članica izvora odloči, da morebitna pritožba zoper odločbo ne bo imela odložilnega učinka;

če preživninski upravičenec uveljavlja odločbo v zaproseni državi članici, mora dokazati njeno verodostojnost z izpolnitvijo obrazcev in zahtev iz Uredbe;

preživninski upravičenec mora po potrebi priložiti prevod odločbe;
sodna odločba se izvrši v skladu z zakonodajo zaprosene države članice;
zaprošena država članica sodne odločbe v nobenem primeru ne sme ponovno vsebinsko preskusiti;
stroški uporabe Uredbe nimajo prednosti pred izterjavo neplačane preživnine.

Člen 56 Uredbe določa postopke, ki so na voljo preživninskim upravičencem. V nekaterih primerih ti postopki vključujejo odločbe držav članic in odločbe tretjih držav.

Natančneje, preživninski upravičenec lahko:

- od države članice zahteva priznanje in razglasitev izvršljivosti odločbe, izdane v drugi državi članici;
- vloži tožbo za določitev preživnine v zaproseni državi članici;
- taki tožbi pridruži vlogo za ugotovitev sorodstvenega razmerja;
- vloži tožbo za določitev preživnine v zaproseni državi članici, če se izkaže, da ni mogoče priznati ali izvršiti sodne odločbe, izdane v drugi državi;
- zahteva spremembo odločbe, izdane v zaproseni državi članici;
- zahteva spremembo odločbe, izdane v državi, ki ni zaprosena država članica.

Te postopke urejajo pravo in pravila o pristojnosti zaprosene države članice, razen če Uredba ne določa drugače. V takih primerih preživninskemu upravičencu pomaga in ga zastopa osrednji organ ali drug javni organ, organ ali oseba, ki jo imenuje zaprosena država članica.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da, Portugalsko zavezuje Haaški protokol iz leta 2007. Zato se za preživninske sodne odločbe, izdane na Portugalskem, uporabljajo naslednja pravila iz Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008: členi 8, 13 in 17 do 22.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Na to vprašanje ni treba odgovoriti, saj je bilo na prejšnje vprašanje odgovorjeno pritrdilno.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Portugalsko nacionalno pravo vsebuje pravila, s katerimi je zagotovljena podobna pravna pomoč, kot je določena v poglavju V Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008.

Kar zadeva fizične osebe, so do pravne pomoči upravičene naslednje osebe, če lahko dokažejo, da nimajo zadostnih sredstev:

- portugalski državljani in državljani Evropske unije;
- tujci in osebe brez državljanstva z veljavnim dovoljenjem za prebivanje v državi članici Evropske unije;
- tujci, ki nimajo veljavnega dovoljenja za prebivanje v državi članici Evropske unije – če je z zakoni njihovih držav izvora enaka pravica priznana portugalskim državljanom;

osebe, ki imajo stalno ali običajno prebivališče v državi članici Evropske unije, ki ni tista, v kateri bo zadeva obravnavana (čezmejni spori).

Nacionalna zakonodaja določa uporabo naslednjih meril za oceno nezadostnosti sredstev fizičnih oseb:

vložniki, katerih dohodek gospodinjstva, upošteven za namene pravne pomoči, je enak ali nižji od treh četrtin referenčne stopnje socialne podpore, ne morejo kriti nobenih stroškov postopka, upravičeni pa bi morali biti tudi do določitve izvršitelja in brezplačnega pravnega svetovanja (leta 2020 je referenčna stopnja socialne podpore 438,81 EUR);

vložniki, katerih dohodek gospodinjstva, upošteven za namene pravne pomoči, je višji od treh četrtin referenčne stopnje socialne podpore in enak ali nižji od njenega dvainpolkratnika, lahko krijejo stroške pravnega svetovanja, za katero je treba vnaprej plačati nagrado, ne morejo pa takoj kriti stroškov postopka, zato so upravičeni do pravne pomoči v obliki obročnega odplačevanja in določitve izvršitelja;

za vložnike, katerih dohodek gospodinjstva, upošteven za namene pravne pomoči, je višji od dvainpolkratnika referenčne stopnje socialne podpore, se šteje, da imajo zadostna sredstva;

dohodek, ki je upošteven za namene pravne pomoči, je znesek, ki izhaja iz razlike med vrednostjo celotnega neto dohodka gospodinjstva in vrednostjo ustreznega odbitka za pravno pomoč (merila za izračun teh vrednosti so zakonsko določena);

za osebe, ki živijo v istem gospodinjstvu kot vložnik zahteve za pravno pomoč, se šteje, da spadajo v isto gospodinjstvo;

če ima vložnik ali kateri koli član njegovega gospodinjstva dobroimetje na bančnih računih in vrednostne papirje, sprejete v trgovanje na reguliranem trgu, katerih vrednost je višja od 24-kratnika referenčne stopnje socialne podpore, se šteje, da ima zadostna sredstva, ne glede na vrednost dohodka gospodinjstva, ki je upošteven za namene pravne pomoči;

vložnik lahko izjemoma in na podlagi ustreznih utemeljenih razlogov zahteva, naj se pri oceni zadostnosti sredstev upoštevajo samo njegov dohodek, premoženje in lastni tekoči izdatki ali dohodek, premoženje in tekoči izdatki zgolj nekaterih članov njegovega gospodinjstva;

v primeru spora z enim ali več člani gospodinjstva se pri oceni zadostnosti sredstev upoštevajo samo dohodek, premoženje in tekoči izdatki vložnika ali vložnika in nekaterih članov njegovega gospodinjstva, če zadevni vložnik tako zahteva;

če v določenem primeru vodja službe za socialno varnost, ki je pristojen za odločanje o dodelitvi pravne pomoči, meni, da bi uporaba meril, navedenih v predhodnih odstavkih, pomenila očitno zavrnitev dostopa do pravnega in sodnega varstva, lahko z obrazloženim sklepom odloči drugače, kot bi odločil na podlagi navedenih meril.

Pravno svetovanje stranki omogoča, da se posvetuje z odvetnikom in pridobi strokovne informacije o posameznem sporu, preden vloži tožbo pri sodišču ali jo izpodbija.

Dodeljena pravna pomoč ima lahko naslednje oblike:

- oprostitev plačila sodnih taks in drugih stroškov postopka;
- obročno odplačevanje sodnih taks in drugih stroškov postopka;
- imenovanje pravnega zastopnika in plačilo njegove nagrade;
- imenovanje pravnega zastopnika in obročno odplačevanje njegove nagrade;
- imenovanje izvršitelja za izvedbo izvršilnih ukrepov (na primer rubeža).

Pravna pomoč zajema posebne stroške, ki izhajajo iz čezmejnne narave spora.

Zato v primeru vloge za pravno pomoč, ki jo državljani druge države članice vložijo v zadevi iz pristojnosti portugalskih sodišč, pravna pomoč vključuje stroške prevoda, tolmačenja in potne stroške oseb, ki morajo nastopiti pred sodiščem, če se zahteva njihova navzočnost in/ali sodišče meni, da jih ne bi bilo mogoče zaslišati drugače.

V primeru vloge za pravno pomoč, za katero zaprosi portugalski državljani, da lahko vložijo tožbo, za katero so pristojna sodišča druge države članice, pravna pomoč vključuje predpravno pomoč do začetka postopka v drugi državi članici ter stroške prevoda zahtev in drugih dokumentov.

Če prejemnik pravne pomoči s tožbo ne uspe, je sistem povračila vnaprejšnjih plačil in izdatkov stranke, ki je v pravdi uspela, enak za vse kategorije zgoraj navedenih posameznih upravičencev, brez razlikovanja med njimi.

Vendar v nacionalnem pravu obstajajo pravila, s katerimi je zagotovljena manj obsežna pravna pomoč, kot je določena v poglavju V Uredbe, zato jih je treba dopolniti s pravili iz Uredbe.

Na Portugalskem so mladoletne osebe oproščene plačila taks, če jih zastopa državni tožilec ali odvetnik, ki ga imenuje sodišče.

Mladoletne osebe ali njihovi pravni zastopniki so oproščeni tudi plačila stroškov v pritožbenih postopkih zoper odločbe o uvedbi, spremembi ali ukinitvi preživnine, ki so izdane v postopkih pred sodišči za mladoletnike.

Stranke v postopku pri sodišču za mladoletnike in v tožbah v zvezi s statusom oseb so oproščene vnaprejšnjega plačila sodnih taks. V skladu z nacionalno zakonodajo oseba postane polnoletna, ko dopolni 18 let.

Vnaprejšnjega plačila sodnih taks pa ni mogoče zahtevati v postopkih, začelih pri portugalskih sodiščih, za katere se uporablja Uredba. To velja ne glede na to, ali se postopki nanašajo na otroke ali odrasle, ne glede na vrsto postopka in ne glede na to, ali se zahteva glede preživnine prekriža z zahtevo v zvezi s statusom osebe (člen 44 Uredbe).

Če vložnik ni upravičen do pravne pomoči ali brezplačnega postopka, se lahko v takih postopkih plačilo sodne takse zahteva ob koncu. Poleg tega mora biti postopek iz člena 56 Uredbe, kadar se nanaša na obveznost staršev, zagotoviti preživnino za otroka, mlajšega od 21 let (člen 46 Uredbe), popolnoma brezplačen.

Zgoraj navedena pravila iz Uredbe se neposredno uporabljajo in razširjajo obseg pravne pomoči, ki je zagotovljena z nacionalno zakonodajo.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Generalni direktorat za pravosodje kot portugalski osrednji organ v skladu z zgoraj navedenim členom 51 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 zagotavlja pomoč v postopkih, navedenih v Uredbi, in v ta namen sprejme vse ustrezne ukrepe.

Odgovoren je zlasti za:

pošiljanje in prejemanje takih vlog;

začetek postopka ali omogočanje lažjega začetka postopka pri pristojnem sodišču;

zagotavljanje pravne pomoči ali lajšanje zagotovitve take pomoči, če je glede na okoliščine to potrebno;

pomoč pri iskanju zavezanca;

pomoč pri pridobitvi potrebnih informacij o dohodku in premoženju zavezanca;

spodbujanje sporazumnih rešitev za prostovoljno plačevanje preživnine, po potrebi s pomočjo mediacije, sprave ali podobnega postopka;

spodbujanje rednega izvrševanja sodnih odločb v preživninskih zadevah, tudi morebitnih izostalih plačil;

lajšanje pobiranja in hitrega posredovanja plačil preživnine;

lajšanje pridobitve listinskih in drugih dokazov;

pomoč pri ugotavljanju sorodstvenega razmerja, kjer je to potrebno za izterjavo preživnine;

začetek ali lajšanje začetka postopka, v katerem se sprejmejo potrebni začasni ukrepi za zavarovanje rešitve zadeve na podlagi preživninske vloge;

lajšanje vročanja listin.

Portugalska država in zlasti generalni direktorat za pravosodje kot osrednji organ sta za doseg te cilje sprejela naslednje ukrepe:

povečala število članov pravosodnega in upravnega osebja, ki prejema in pošilja sklepe na podlagi Uredbe;

imenovala družinskega mediatorja;

na svojem spletišču ustvarila poseben razdelek, namenjen izključno mednarodnemu pravosodnemu sodelovanju v civilnih in gospodarskih zadevah, v katerem je mogoče najti informacije v zvezi s preživninskimi obveznostmi, navodila v zvezi z dokumenti in obrazci, potrebnimi za začetek postopkov iz Uredbe in izpolnitev standardnega obrazca z navedbo zneska izostalih plačil;

na zahtevo navedeni generalni direktorat posreduje vlogo za pravno pomoč pristojnim organom;

posreduje vloge pristojnim nacionalnim sodiščem;

poskrbi za prevod dokumentov, potrebnih za vložitev zahtevkov, kadar je Portugalska zaprosena država;

od nacionalne policije, upravnih in davčnih organov ter organov za priseljevanje in nadzor nad mejami zahteva informacije in dokaze o tem, kje je preživninski zavezanec, in o njegovem premoženju;

kadar je preživninski zavezanec v zvezi z doseganjem pomiritve pozvan, naj se zgleda pri osrednjem organu ali z njim naveže stik, ga seznanjajo z vlogo za določitev, spremembo ali izterjavo preživnine in mu predstavi možne nadaljnje postopke, zlasti tiste, ki so najugodnejši za obe stranki, da se spodbudi prostovoljno plačilo.

Opomba:

Informacije, ki jih vsebuje ta informativni list, za kontaktno točko, sodišča ali druge subjekte in organe niso zavezujoče. Preveriti je treba tudi veljavna pravna besedila. Ta se redno posodablja, njihova razlaga pa se s sodno prakso razvija.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 22/07/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Romunija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Preživninska obveznost je zakonska zahteva, v skladu s katero mora oseba drugi osebi zagotoviti potrebna sredstva za preživljanje, vključno s sredstvi za zadovoljevanje duhovnih potreb; preživninska obveznost staršev do mladoletnih otrok pa vključuje sredstva, ki so potrebna za vzgojo, izobraževanje in poklicno usposabljanje otrok.

Preživninska obveznost obstaja med zakonci, sorodniki v ravni vrsti, brati in sestrami ter nekaterimi drugimi osebami, določenimi z zakonom (člen 516 romunskega civilnega zakonika).

Preživninska obveznost obstaja med nekdanjima zakoncema (člen 398 civilnega zakonika). Ne sme se zamenjevati z nadomestilom ali odškodnino.

Zakonec, ki je prispeval k preživljanju otroka drugega zakonca, mora preživnino za otroka zagotavljati, dokler je otrok mladoleten, vendar le, če so otrokovi biološki starši mrtvi, pogrešani ali v stiski (člen 517(1) civilnega zakonika). Po drugi strani bo morda otrok dolžan preživljati osebo, ki ga je preživljala deset let (člen 517(2) civilnega zakonika).

Dediči osebe, ki je bila dolžna preživljati mladoletnika ali ki ga je preživljala, čeprav ji ga v skladu z zakonom ne bi bilo treba, so dolžni še naprej zagotavljati preživnino za otroka, odvisno od vrednosti podedovanega premoženja, če so biološki starši mladoletnega otroka mrtvi, pogrešani ali v stiski, vendar le, dokler je oseba, ki prejema preživnino, mladoletna.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Preživninska obveznost med starši in otroki je urejena s členoma 499 in 525 civilnega zakonika. Za mladoletnike, ki zahtevajo preživnino od svojih staršev, se šteje, da so v stiski, če se ne morejo preživljati na podlagi svojega dela, tudi če imajo premoženje. Če pa starši niso sposobni zagotoviti preživljanja, ne da bi s tem ogrozili svoje preživljanje, lahko družinsko sodišče odobri, da se preživnina zagotovi s prodajo otrokovega premoženja, razen osnovnega premoženja.

Starši so dolžni preživljati otroka, ki je postal polnoleten (18 let), če se ta še vedno izobražuje, in sicer dokler ne konča izobraževanja, vendar samo do 26. leta starosti.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Tožnik upravičenec se mora obrniti na sodišče, ki je pristojno v kraju njegovega stalnega prebivališča ali stalnega prebivališča toženca zavezanca. Vloga za plačilo preživnine se lahko izda bodisi ločeno bodisi v postopku za razvezo zakonske zveze, ugotovitev očetovstva, dodelitev starševske avtoritete glede mladoletnega otroka ali določitev stalnega prebivališča mladoletnega otroka. Predsednik sodišča lahko s sklepom odredi začasne ukrepe, ki veljajo samo do izdaje odločbe v postopku v glavni stvari. Postopek na prvi stopnji je sestavljen iz več faz. V pisni fazi se vložijo vloga za začetek postopka, odgovor na tožbo in nasprotna tožba, lahko se odredijo ukrepi zavarovanja, kot je zaseg ali rubež, stranki sta pozvani in vročijo se jima procesne listine. Ustna faza vključuje sodno obravnavo, v okviru katere se lahko vložijo procesni ugovori in izvajajo dokazi. Temu sledi razprava, po kateri sodišče izda odločbo.

V primeru sporazumne razveze zakonske zveze, ki jo lahko razglasi notar, se lahko zakonca dogovorita o vseh učinkih razveze zakonske zveze, vključno z določitvijo prispevka vsakega od staršev k stroškom otrokove vzgoje, izobraževanja, poklicnega usposabljanja ali študija.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Stranke v preživninskih postopkih imajo načeloma lahko zastopnika. Če pa se zahtevek za preživnino vloži v povezavi s postopkom za razvezo zakonske zveze, je zastopanje zakoncev v postopku za razvezo zakonske zveze mogoče samo v nekaterih primerih, ki so izrecno določeni v členu 920 zakonika o civilnem postopku.

Če je za določitev/povečanje/zmanjšanje preživnine vložen ločen zahtevek, lahko stranke na običajen način zastopa odvetnik ali drug zastopnik, če stranko zastopa oseba, ki ni odvetnik, ta na obravnavi ne more imeti sklepnega govora. Mladoletnika zastopa njegov zakoniti zastopnik (eden od staršev ali izjemoma druga oseba, ki izvršuje starševsko avtoriteto). Polnoletni otrok osebno vloži zahtevek v svojem imenu.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Krajevno pristojno sodišče (za kraj stalnega prebivališča toženca zavezanca ali tožnika upravičenca) se lahko določi na podlagi romunskega pravosodnega atlasa, ki je objavljen na spletišču ministrstva za pravosodje na portalu sodišč, <https://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Ne, ker zastopanje po odvetniku ali pomoč odvetnika nista obvezna.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Taksa za zahtevke za določitev ali spremembo preživnine znaša 20 RON v skladu s členom 15(e) nujne uredbe vlade št. 80/2013 o sodnih kolkih.

Zastopanje po odvetniku ni obvezno. Če zadevna stranka nima zadostnih dohodkov, lahko zaprosi za pravno pomoč za kritje odvetniških nagrad ali drugih stroškov postopka.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Preživnina se dodeli v skladu s potrebami tistega, ki jo zahteva, in sredstvi osebe, ki jo mora plačati. Načeloma se preživnina zagotavlja v naravi, da se zagotovijo potrebna sredstva za preživljanje. Vendar v praksi sodišča izpolnjevanje preživninske obveznosti večinoma določijo v denarju, bodisi kot fiksni znesek bodisi kot delež mesečnega dohodka preživninskega zavezanca (člen 530 civilnega zakonika). Preživnina, določena v fiksnem znesku, se na podlagi zakona četrtletno usklajuje z inflacijo.

Kadar preživnino plačuje eden od staršev, se določi v višini do četrtnine neto mesečnega dohodka zadevnega starša za enega otroka, tretjine dohodka za dva otroka in polovice dohodka za tri otroke ali več. V skladu z zakonom znesek preživnine, ki se plačuje za otroke, v povezavi s preživnino za druge osebe ne sme presegati polovice neto mesečnega dohodka preživninskega zavezanca (člen 529 civilnega zakonika).

Če se spremenijo sredstva osebe, ki plačuje preživnino, ali potrebe osebe, ki jo prejema, lahko družinsko sodišče v novem postopku poveča ali zmanjša preživnino ali odredi prenehanje njenega plačevanja, kot je ustrezno (člen 531 civilnega zakonika).

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživninska obveznost se izpolnjuje v naravi, da se zagotovijo potrebna sredstva za preživljanje, in, če je ustrezno, pokriva stroške otrokove vzgoje, izobraževanja, študija ali poklicnega usposabljanja (člen 530 civilnega zakonika). Če se preživninska obveznost ne izpolnjuje prostovoljno v naravi, družinsko sodišče odredi, naj se plačuje v denarju. Preživnina se lahko določi bodisi kot fiksni znesek bodisi kot delež neto mesečnega dohodka preživninskega zavezanca.

Preživnina se plačuje v rednih obrokih na datume, za katere se dogovorita stranki, ali datume, ki jih določi sodišče, če dogovora med strankama ni. Stranki se lahko dogovorita ali pa odloči družinsko sodišče, če so utemeljeni razlogi za to, da se preživnina plača vnaprej kot enkratni znesek, s katerim se krijejo potrebe po preživljanju preživninskega upravičenca za daljše obdobje ali celotno obdobje, za katero je treba plačati preživnino, če ima preživninski zavezanec potrebna sredstva za izpolnitev te obveznosti (člen 533 civilnega zakonika).

Preživnina, določena za mladoletno osebo, se plačuje njenemu zakonitemu zastopniku.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Ker je preživnina večinoma določena v denarju, je najpogostejša metoda izvršbe rubež plače (mesečnega dohodka). Prisilna prodaja premičnega in nepremičnega premoženja preživninskega zavezanca je manj pogosta metoda izvršbe.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Glede izterjave preživninskega zahtevka člen 728 zakonika o civilnem postopku določa, da je lahko predmet izvršbe za pridobitev zneskov, dolgovanih kot preživnina, največ polovica neto rednega mesečnega dohodka preživninskega zavezanca. Če je več postopkov izterjave, ki vključujejo isti znesek, potem znesek, na katerega je dejansko mogoče seči z izvršbo, ne sme presežati polovice neto mesečnega dohodka, ne glede na vrsto zahtevkov.

Kadar preživninski upravičenec sočasno vložil predloge za zaseg več vrst premičnega ali nepremičnega premoženja, katerega vrednost očitno presega znesek, ki ga je treba plačati, lahko izvršilno sodišče omeji izvršbo na določeno premoženje (člen 701 zakonika o civilnem postopku).

Prisilna izterjava se konča, kadar je na primer obveznost, navedena v izvršilnem nalogu, v celoti izpolnjena in so poravnani stroški izvršbe; kadar izvršbe ni mogoče izvesti ali nadaljevati, ker ni premoženja, na katerem bi jo bilo mogoče opraviti, ali takega premoženja ni mogoče unovčiti; ali kadar je izvršba preklicana (člen 702 zakonika o civilnem postopku).

Rok pravice do izvršbe je tri leta. Pritožba zoper prisilno izterjavo se lahko vložil pri izvršilnem sodišču. Pristojno sodišče lahko odloži izvršbo, dokler ni sprejeta odločitev o pritožbi (člen 719 in naslednji zakonika o civilnem postopku).

Če sta bila izvršilni nalog ali izvršba preklicana, ima zadevna stranka pravico do razveljavitve izvršbe in vrnitve v prejšnje stanje (člen 723 in naslednji zakonika o civilnem postopku).

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Ni relevantno.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Ni relevantno.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 Ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009, Haaške konvencije iz leta 2007 ali Newyorške konvencije iz leta 1956 lahko vložnik preživninski zahtevek vložil prek romunskega ministrstva za pravosodje, če preživninski zavezanec prebiva v eni od držav članic EU, ki je pogodbenica Haaške konvencije iz leta 2007 ali Newyorške konvencije iz leta 1956.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Romunsko ministrstvo za pravosodje

Strada Apolodor 17, Sector 5, Bucharest (Bukarešta) 050741

Direktorat za mednarodno pravo in pravosodno sodelovanje (Direcția Drept Internațional și Cooperare Judiciară)

Številka telefaksa: +40 372041079 ali +40 372041084, elektronska pošta: ddit@just.ro

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 Ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Ne, vložnik mora vzpostaviti stik z osrednjim organom za pošiljanje v svoji državi, določenim v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009, Haaško konvencijo iz leta 2007 ali Newyorško konvencijo iz leta 1956.

Osrednji organ za pošiljanje v zavezančevi državi lahko nato vzpostavi stik z osrednjim organom za prejem v Romuniji:

romunskim ministrstvom za pravosodje za zahteve, vložene na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 in Haaške konvencije iz leta 2007, ali

odvetniško zbornico v Bukarešti (*Baroul București*) za zahteve, vložene na podlagi Newyorške konvencije iz leta 1956.

Zahteva se nato predloži pristojnemu sodišču.

Preživninski zavezanec iz tujine lahko svojo zahtevo osebno ali po odvetniku naslovi neposredno na romunsko sodišče, ki je pristojno za kraj stalnega prebivališča toženca ali zavezanca.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Vložnik zavezanec iz tujine lahko svojo zahtevo osebno ali po odvetniku naslovi neposredno na romunsko sodišče, ki je pristojno za kraj stalnega prebivališča toženca ali zavezanca. Kontaktni podatki pristojnih romunskih sodišč so navedeni na portalu sodišč: <https://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>, glede na kraj stalnega prebivališča toženca ali zavezanca.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da, v skladu s členom 2612 romunskega civilnega zakonika se pravo, ki se uporablja za preživninske obveznosti, določi na podlagi prava Evropske unije, tj. v skladu s Haaškim protokolom z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Ni relevantno.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Ministrstvo za pravosodje v skladu z *zakonom št. 36/2012 o nekaterih ukrepih, potrebnih za uporabo nekaterih uredb in sklepov Sveta Evropske unije ter instrumentov mednarodnega zasebnega prava na področju preživninskih obveznosti* po prejetju zahteve za preživnino ali za posebne ukrepe to posreduje v reševanje pristojnemu organu ali organu, ki ima osebne podatke, pristojni lokalni odvetniški zbornici, zbornici sodnih izvršiteljev, ali, če je ustrezno, pristojnemu sodišču.

V primeru zahtev, predloženih prek osrednjega organa, se lahko na podlagi člena 46 navedene uredbe upravičencem do preživninskih obveznosti, ki še niso dopolnili 18 let ali ki se še izobražujejo, vendar so mlajši od 21 let, ter upravičencem do preživninskih obveznosti, ki spadajo med ranljive osebe, odobri brezplačna in popolna pravna pomoč.

Ministrstvo za pravosodje pošlje zahteve, ki jih prejme iz tujine, neposredno pristojni lokalni odvetniški zbornici. Predsednik odvetniške zbornice nemudoma po uradni dolžnosti izda zavezujočo odločbo, s katero imenuje odvetnika. Imenovani odvetnik zaprosi za pravno pomoč, tudi za plačilo honorarja sodnega izvršitelja.

Imenovani odvetnik nato po pridobitvi sklepa o izvršbi zaprosi sodišče za odobritev pravne pomoči za plačilo honorarja sodnega izvršitelja. Odvetnik predloži zahtevo za izterjavo, izvršilni nalog in odločbo predsednika odvetniške zbornice krajevno pristojnemu sodnemu izvršitelju.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Romunija je sprejela *zakon št. 36/2012 o nekaterih ukrepih, potrebnih za uporabo nekaterih uredb in sklepov Sveta Evropske unije ter instrumentov mednarodnega zasebnega prava na področju preživninskih obveznosti*.

Ministrstvo za pravosodje je bilo določeno kot osrednji organ Romunije za posredovanje zahtev iz členov 53 in 56 navedene uredbe. Ministrstvo za pravosodje po prejetju potrebnih dokazil preživninskega upravičenca ali zavezanca izpolni del A zahteve in lahko upravičencu ali zavezancu pomaga pri izpolnjevanju dela B zahteve.

Ministrstvo za pravosodje je zaproseni osrednji organ, ki je pristojen za prejemanje zahtev za posebne ukrepe in preživnino. Prejete zahteve pošlje v reševanje pristojnemu organu ali organu, ki ima osebne podatke, pristojni lokalni odvetniški zbornici, zbornici sodnih izvršiteljev ali, če je ustrezno, pristojnemu sodišču.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 16/08/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Slovenija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Preživljanje je institut družinskega prava, ki temelji na enem od osnovnih načel družinskega prava, in sicer na načelu vzajemne pomoči med člani družine oziroma na načelu družinske solidarnosti. Preživninska sredstva se praviloma zagotavljajo prostovoljno, predvsem zaradi osebne povezanosti članov družine, vendar pa se lahko izterjajo tudi prisilno prek sodišča.

V Republiki Sloveniji se uporablja izraz preživnina tako za preživljanje (bivših) zakoncev, otrok, staršev. Pomeni preživljanje, podporo, tudi vzdrževanje, pa tudi preživljanje oziroma preživnino, ki jo sodišče določi v določenem znesku. Pomeni torej vse tisto, kar je nekdo pravno dolžan nameniti za potrebno preživljanje bodisi otrok ali zakonca. Ta izraz je mogoče uporabiti tudi za preživljanje staršev, ki so jih dolžni preživljati njihovi otroci, če starši nimajo dovolj sredstev za lastno preživljanje. Lahko pa se izraz nanaša tudi na preživnino kot denarni znesek, ki je namenjen preživljanju.

Starši so dolžni preživljati svoje **otroke**. (183. člen Družinskega zakonika)

Polnoletni otrok mora po svojih zmožnostih preživljati **starše**, če ti nimajo dovolj sredstev za življenje in si jih ne morejo pridobiti, vendar najdlje toliko časa, kot so starši dejansko preživljali njega. Polnoletnemu otroku ni treba preživljati tistega od staršev, ki iz neupravičenih razlogov ni izpolnjeval preživninskih obveznosti do njega. (185. člen Družinskega zakonika)

Zakonec ali zunajzakonski partner mora preživljati otroka svojega zakonca ali zunajzakonskega partnerja, ki živi z njima, razen če je otroka sposoben preživljati ta ali drugi od staršev.

Ta obveznost preneha s prenehanjem zakonske zveze ali zunajzakonske skupnosti z otrokovo materjo ali očetom, razen če je zakonska zveza ali zunajzakonska skupnost prenehala zaradi smrti otrokove matere ali očeta. V tem primeru mora preživljati zakonca ali zunajzakonski partner preživljati otroka svojega umrlega zakonca ali zunajzakonskega partnerja samo, če sta živela z otrokom ob prenehanju zakonske zveze ali zunajzakonske skupnosti (187. člen Družinskega zakonika)

Zakonec, ki nima sredstev za življenje in brez svoje krivde ni zaposlen, lahko zahteva, da ga drugi zakonec preživlja, kolikor je v njegovi moči. (62. člen Družinskega zakonika)

Nepreskrbljeni zakonec, ki nima sredstev za preživljanje in brez svoje krivde ni zaposlen, lahko od drugega zakonca zahteva preživnino v postopku za razvezo zakonske zveze, lahko pa tudi s posebno tožbo, ki jo mora vložiti v enem letu od pravnomožno razvezane zakonske zveze. (100. člen Družinskega zakonika)

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Starši morajo preživljati svoje otroke do **polnoletnosti**, tako da v skladu s svojimi zmožnostmi zagotovijo življenjske razmere, potrebne za otrokov razvoj.

Otroka, ki je vpisan v srednješolsko izobraževanje, morajo starši preživljati tudi po polnoletnosti, če se redno šola in ni zaposlen ter ni vpisan v evidenco brezposelnih oseb, in sicer le do prvega zaključka srednješolskega izobraževanja oziroma do pridobitve najvišje ravni splošne oziroma strokovne izobrazbe, ki jo je po predpisih s področja srednjega šolstva možno pridobiti. Obveznost preživljanja traja najdlje do otrokovega dopolnjenega 26. leta starosti.

Otroka, ki je vpisan v višješolski strokovni študij, morajo starši preživljati, če se redno šola in ni zaposlen ter ni vpisan v evidenco brezposelnih oseb, in sicer le do prvega zaključka višješolskega strokovnega študija v skladu z določbami zakona, ki ureja višješolsko strokovno izobraževanje.

Otroka, ki je vpisan v visokošolski študij, morajo starši preživljati, če se redno šola in ni zaposlen ter ni vpisan v evidenco brezposelnih oseb, in sicer le do prvega zaključka dodiplomskega študija ali do prvega zaključka magistrskega študijskega programa ali enovitega magistrskega študijskega programa v skladu z določbami zakona, ki ureja visoko šolstvo. Če študijski program, v katerem se otrok šola, traja več kakor štiri leta, se obveznost preživljanja podaljša za toliko, kolikor je daljši študijski program.

Obveznost preživljanja traja najdlje do otrokovega dopolnjenega **26. leta starosti**.

Otroka, ki je sklenil zakonsko zvezo ali živi v zunajzakonski skupnosti, so starši dolžni preživljati le, če ga ne more preživljati zakonec ali zunajzakonski partner.

Kadar starši ne preživljajo otroka v svojem gospodinjstvu, morajo k njegovemu preživljanju prispevati preživnino v mesečnem znesku. (183. člen Družinskega zakonika)

3 Naj se za pridobitev preživnine obnem na pristojni organ ali na sodišče? kateri so glavni elementi tega postopka?

Za mladoletnega otroka Družinski zakonik določa, da se starši, ki ne živijo ali ne bodo več živeli skupaj, pa tudi starši, ki živijo skupaj, sporazumejo o preživljanju skupnih otrok. Če se sami o tem ne sporazumejo, jim pri sklenitvi sporazuma pomaga center za socialno delo, na njihovo željo pa tudi mediatorji. Če se starši ne sporazumejo o preživljanju skupnih otrok, odloči o tem sodišče. (140. člen Družinskega zakonika)

Postopek za odločanje o preživljanju otroka se začne na predlog enega ali obeh staršev, otrokovega skrbnika, otroka, ki je dopolnil 15 let, če je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, ali centra za socialno delo. (102. člen Zakona o nepravdnem postopku) Če se starši sporazumejo o otrokovi preživnini, lahko predlagajo sklenitev sodne poravnave. Če sodišče ugotovi, da sporazum ni v skladu s koristjo otroka, predlog zavrne.

Za polnoletne otroke Družinski zakonik določa, da o preživnini, ki jo morajo starši plačevati polnoletnemu otroku, lahko upravičenec in zavezanec skleneta sporazum v obliki izvršljivega notarskega zapisa. (192. člen Družinskega zakonika) V primeru sodnega odločanja pa Zakon o nepravdnem postopku določa, da se za postopek o preživljanju polnoletnega otroka, dokler obstaja dolžnost preživljanja po družinskem zakoniku, uporablja postopek za varstvo koristi otroka, določen v Zakonu o nepravdnem postopku.

Nepreskrbljeni zakonec, ki nima sredstev za preživljanje in brez svoje krivde ni zaposlen, lahko od drugega zakonca zahteva preživnino v postopku za razvezo zakonske zveze, lahko pa tudi s posebno **tožbo**, ki jo mora vložiti v enem letu od pravnomočno razvezane zakonske zveze. (100. člen Družinskega zakonika)

Zakonca se, preden vložita tožbo ali predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze, udeležita predhodnega svetovanja pri centru za socialno delo, razen če nimata skupnih otrok, nad katerimi imata starševsko skrb; je eden od zakoncev nerazsoden; ima eden od zakoncev neznanu prebivališče ali je pogrešan; en ali oba zakonca živita v tujini. Če zakonca ob predhodnem svetovanju ugotovita, da je zakonska zveza za vsaj enega od njiju nevzdržna, jima strokovni delavec centra za socialno delo predstavi namen in postopek mediacije. Ob soglasju zakoncev lahko center za socialno delo predhodno svetovanje nadaljuje s postopkom mediacije ali pa se zakonca udeležita mediacije pri drugih izvajalcih. (200 in 202. člen Družinskega zakonika)

Zakonca lahko v obliki izvršljivega notarskega zapisa skleneta sporazum o preživnini za primer razveze zakonske zveze ob sklenitvi zakonske zveze, med njenim trajanjem ali ob razvezi. Tovrsten sporazum o preživnini, zlasti sporazum o odpovedi pravice do preživnine, ne sme ogroziti koristi otrok. (101. člen Družinskega zakonika)

Če je preživnina zahtevana hkrati z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze, se tožba šteje za predlog v nepravdnem postopku. V teh primerih se za določitev preživnine uporablja Zakon o nepravdnem postopku, kot to izhaja iz 217. člena Zakona o nepravdnem postopku. Sicer pa se preživnino ob zgoraj navedenih pogojih (100. člen Družinskega zakonika) zahteva s tožbo v pravnem postopku.

Glede vsebine predloga v zakonskem sporu (sem sodi tudi odločanje o preživnini, če je ta zahtevana hkrati z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze) Zakon o nepravdnem postopku določa, da mora predlog v zakonskem sporu vsebovati tudi določen zahtevek, o katerem naj sodišče odloči. Predlogu za razvezo zakonske zveze mora biti priložen tudi zapisnik centra za socialno delo o opravljenem predhodnem svetovanju, če družinski zakonik določa, da se mora predlagatelj pred začetkom postopka udeležiti predhodnega svetovanja. (82. člen Zakona o nepravdnem postopku)

V primeru vložene tožbe v pravnem postopku mora tožba obsegati določen zahtevek glede glavne stvari in stranskih terjatev, dejstva, na katera tožnik opira zahtevek, dokaze, s katerimi se ta dejstva ugotavljajo, in druge podatke, ki jih mora imeti vsaka vloga (180. člen Zakona o pravnem postopku) Vloge morajo biti razumljive in obsegati vse, kar je treba, da se lahko obravnavajo. Predvsem morajo obsegati: navedbo sodišča, ime ter stalno oziroma začasno prebivališče oziroma sedež strank, morebitnih njihovih zakonitih zastopnikov in pooblaščenecv, sporni predmet in vsebino izjave. Vložnik mora vlogo podpisati, razen če to zaradi oblike vloge ni mogoče. Za izviren podpis vložnika se šteje njegov lastnoročni podpis kot tudi elektronski podpis, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu. Če vložnik ne zna pisati ali se ne more podpisati, pritisne na vlogo namesto podpisa odtis kazalca. Če sodišče dvomi o pristnosti take vloge, lahko s sklepom odredi, naj se predloži vloga z overjenim podpisom. Zoper tak sklep ni pritožbe. Če vsebuje izjava kakšno zahtevo, mora stranka v vlogi navesti dejstva, na katera jo opira, in dokaze, kadar je to potrebno. (105. člen Zakona o pravnem postopku)

V nepravdnem postopku o preživnini med starši in otroki ter o preživnini, ki je zahtevana hkrati z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze ter v pravnem postopku o preživnini med zakoncema po razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze na prvi stopnji odloča okrožno sodišče. (10. člen Zakona o nepravdnem postopku, 32. člen Zakona o pravnem postopku)

V nepravdnem in pravnem postopku se plača sodna taksa v skladu z Zakonom o sodnih taksah.

Ob vložitvi tožbe mora biti plačana **sodna taksa**. Sodna taksa mora biti plačana najkasneje v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za plačilo sodne takse. (105. a člen Zakona o pravnem postopku)

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Zahtevo za določitev preživnine vloži otrokov **zakoniti zastopnik**. Mladoletne otroke zastopajo starši. Če je otrok postavljen pod skrbništvo, zahtevo vloži otrokov skrbnik.

Postopek za odločanje o preživljanju otroka se začne na predlog enega ali obeh staršev, otrokovega skrbnika, otroka, ki je dopolnil 15 let, če je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, ali centra za socialno delo. Sodišče lahko postopek za odločanje o preživljanju otroka začne tudi po uradni dolžnosti. (102. člen Zakona o nepravdnem postopku)

Sodišče otroku, ki je dopolnil 15 let ter je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, omogoči, da kot udeleženec v postopku samostojno opravlja procesna dejanja. Zakoniti zastopnik otroka sme dejanja v postopku opravljati le, dokler otrok ne izjavi, da bo samostojno opravljal procesna dejanja. Otroka, ki še ni star 15 let oziroma za katerega sodišče presodi, da ni sposoben razumeti pomena in pravnih posledic svojih dejanj, zastopa zakoniti zastopnik. Če si interesi otroka in njegovega zakonitega zastopnika nasprotujejo, sodišče otroku postavi kolizijskega skrbnika. (45. člen Zakona o nepravdnem postopku)

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

V nepravdnem postopku o preživnini med starši in otroki ter o preživnini, ki je zahtevana hkrati z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze ter v pravnem postopku o preživnini med zakoncema po razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze na prvi stopnji odloča okrožno sodišče. (10. člen Zakona o nepravdnem postopku, 32. člen Zakona o pravnem postopku)

Za splošna **krajevna pristojnost** v nepravdnem postopku: Za odločanje je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima oseba, proti kateri je vložen predlog, stalno prebivališče ali sedež. Kadar se postopek začne po uradni dolžnosti, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče oseba, glede katere se postopek vodi. Če udeleženec nima stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, se določi krajevna pristojnost po njegovem začasnem prebivališču. Če ima udeleženec poleg stalnega prebivališča tudi začasno prebivališče v kakem drugem kraju in se da po okoliščinah domnevati, da bo tam prebival daljši čas, je krajevno pristojno tudi sodišče začasnega prebivališča udeleženca. (11. člen Zakona o nepravdnem postopku) Posebna krajevna pristojnost v nepravdnem postopku: V postopkih za ureditev razmerij med starši in otroki (tudi za odločanje o preživnini) je krajevno pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima otrok stalno prebivališče. Če ima otrok poleg stalnega prebivališča tudi začasno prebivališče v kakem drugem kraju in se da po okoliščinah domnevati, da bo tam prebival daljši čas, je pristojno tudi sodišče začasnega prebivališča otroka. Če je v postopku za zakonito preživljanje z mednarodnim elementom pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker je predlagatelj otrok, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega ima predlagatelj stalno prebivališče. (13. člen Zakona o nepravdnem postopku)

Splošna krajevna pristojnost v pravnem postopku: Za sojenje je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima tožena stranka stalno prebivališče. Če je sodišče Republike Slovenije pristojno za sojenje, zato ker ima tožena stranka v Republiki Sloveniji začasno prebivališče, je splošno

krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima tožena stranka začasno prebivališče. Če ima tožena stranka poleg stalnega prebivališča tudi začasno prebivališče v kakšnem drugem kraju in se da po okoliščinah domnevati, da bo tam prebivala daljši čas, je splošno krajevno pristojno tudi sodišče začasnega prebivališča tožene stranke. (47. člen Zakona o pravdnem postopku)

Posebna krajevna pristojnost v pravdnem postopku: Za sojenje je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima tožena stranka stalno prebivališče. Če je v sporih za zakonito preživljanje pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker ima tožena stranka v Republiki Sloveniji premoženje, iz katerega se lahko poplača preživljanje, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega je to premoženje. (50. člen Zakona o pravdnem postopku)

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek? Stranke smejo opravljati pravdna dejanja osebno ali po pooblaščenca. V postopku pred okrožnim sodiščem je pooblaščenec lahko samo odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit. (86. in 87. člen Zakona o pravdnem postopku)

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Da, ob vložitvi predloga ali tožbe mora biti plačana **sodna taksa**. (39. člen Zakona o nepravdnem postopku, 105.a člen Zakona o pravdnem postopku)

V sporih o pravici do zakonite preživnine ali o terjatvi posameznih zneskov zakonite preživnine se izračuna vrednost za plačilo takse tako, da se **seštejejo dajatve za tri mesece**, razen če se ne zahteva preživnina za krajši čas. (23. člen Zakona o sodnih taksah)

Če pa se preživninski zahtevek uveljavlja hkrati s tožbo zaradi varstva in vzgoje otrok, se plača sodna taksa v fiksnem znesku 45 eurov (tarifna številka 1212 taksne tarife Zakona o sodnih taksah).

Da, za kritje stroškov postopka je mogoče dobiti brezplačno pravno pomoč. O odobritvi brezplačne pravne pomoči odloča predsednik okrožnega sodišča. (2. člen Zakona o brezplačni pravni pomoči).

Za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodne takse pa je treba zaprositi posebej, in sicer pri sodišču, ki vodi osnovni postopek (12. člen Zakona o sodnih taksah).

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Preživnina se določi glede na potrebe upravičenca ter materialne in pridobitne zmožnosti zavezanca. Pri odmeri preživnine za otroka mora sodišče upoštevati korist otroka, tako da je preživnina primerna za zagotavljanje njegovega uspešnega telesnega in duševnega razvoja. Preživnina mora zajemati stroške otrokovih življenjskih potreb, zlasti stroške prebivanja, hrane, oblačil, obutve, varstva, izobraževanja, vzgoje, oddiha, razvedrila in drugih posebnih potreb. (189., 190. člen Družinskega zakonika)

Preživnina se določi v mesečnem znesku in za naprej, zahteva pa se lahko od dneva vložitve tožbe ali predloga za določitev preživnine. (196. člen Družinskega zakonika)

Sodišče na zahtevo ali predlog upravičenca ali zavezanca zviša, zniža ali odpravi z izvršilnim naslovom določeno preživnino, če se spremenijo potrebe upravičenca ali zmožnosti zavezanca, na podlagi katerih je bila preživnina določena. Če se starši sporazumejo o zvišanju ali znižanju z izvršilnim naslovom določene otrokove preživnine, lahko predlagajo sklenitev sodne poravnave. Če sodišče ugotovi, da sporazum ni v skladu s koristjo otroka, predlog zavrne. O zvišanju, znižanju ali odpravi preživnine, ki jo morajo starši plačevati polnoletnemu otroku in o zvišanju, znižanju ali odpravi preživnine, ki jo mora polnoletni otrok plačevati staršem, lahko upravičenec in zavezanec skleneta sporazum v obliki izvršljivega notarskega zapisa. (197. člen Družinskega zakonika)

Z izvršilnim naslovom določena preživnina se uskladi enkrat letno z indeksom rasti cen življenjskih potrebščin v Republiki Sloveniji. Uskladitev se opravi v mesecu januarju, pri čemer se upošteva kumulativna rast cen življenjskih potrebščin od meseca, od katerega je bila preživnina nazadnje določena ali usklajena. Količnik uskladitve preživnini objavi minister, pristojen za družino, v Uradnem listu Republike Slovenije. Center za socialno delo pisno obvesti upravičenca in zavezanca o vsakokratni uskladitvi in novem znesku preživnine. To obvestilo je skupaj s sodno poravnavo, pravnomočno sodno odločbo oziroma z izvršljivim notarskim zapisom izvršilni naslov.

Če se upravičenec po 18. letu starosti v letu, v katerem se opravlja uskladitev preživnine, ne šola redno, centru za socialno delo ni treba pisno obvestiti upravičenca in zavezanca o uskladitvi preživnine. Upravičenec mora po 18. letu starosti centru za socialno delo v 30 dneh po pridobitvi statusa dijaka ali študenta predložiti potrdilo o vpisu ali ga obvestiti, kje se redno šola. Če upravičenec ne ravna v skladu s prejšnjim stavkom, center za socialno delo v tem letu ne uskladi preživnine. Zavezanec za plačilo preživnine lahko pri centru za socialno delo po otrokovi polnoletnosti preveri, ali ima ta status dijaka ali študenta. Če upravičenec nima statusa dijaka ali študenta, zavezancu ni treba plačevati preživnine ne glede na obvestilo o uskladitvi preživnine, izdano pred izgubo statusa dijaka ali študenta. (198. člen Družinskega zakonika)

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina za mladoletnega otroka se običajno nakazuje na bančni račun otrokovega zakonitega zastopnika. Pri preživnini za polnoletno osebo pa se preživnina nakazuje na njen bančni račun. O tem, kako in komu se preživnina plača, odloči sodišče.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če preživninski zavezanec **prostovoljno ne izpolnjuje obveznosti plačila preživnine** v skladu z izvršilnim naslovom (sodba, sklep sodišča, izvršljiv notarski zapis, skupaj z obvestilom o uskladitvi preživnine), **lahko preživninski upravičenec vložiti pri sodišču predlog za izvršbo** skladno z določili Zakona o izvršbi in zavarovanju z namenom doseganja izpolnitve obveznosti.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Informacija je dostopna na portalu e-pravosodje – [Postopki za izvrševanje sodnih odločb](#).

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

V postopki pridobitve /ureditve preživnine stranke lahko prve informacije pridobijo na kateremkoli centru za socialno delo.

Za določitev preživnine je stvarno pristojno okrožno sodišče. Za zastopanje pred sodiščem stranka lahko zaprosi za brezplačno pravno pomoč v obliki zastopanja po odvetniku in tudi v obliki oprostitev plačila stroškov postopka.

Če preživninski zavezanec preživnine ne plačuje, lahko zakoniti zastopnik v imenu mladoletnega otroka ali polnoletni upnik sam vložiti predlog za izterjavo na pristojno okrajno sodišče. Za pomoč pri izpolnjevanju obrazca predloga za izterjavo se lahko obrnejo na pristojni center za socialno delo, okrajno sodišče, na odvetnika ali na Javni študentski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v Sodnikovem informatorju objavilo prenovljene obrazce za izterjavo preživninskih terjatev skupaj z navodili za izpolnjevanje, kot pomoč pri vlaganju predlogov za izvršbo; na voljo na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti:

<https://www.gov.si/teme/zaupanje-otroka-v-varstvo-in-vzgojo-dolocitev-stikov-in-prezivnine/>

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Če preživninski zavezanec ne plačuje preživnine, lahko zakoniti zastopnik v imenu mladoletnega otroka ali polnoletni upnik uveljavlja nadomestilo preživnine, pri Javnem študentskem, razvojnem, invalidskem in preživninskem skladu Republike Slovenije, vendar šele potem, ko že ima pravnomočno in izvršljivo sodno odločbo ali sodno poravnavo, s katero je bila določena preživnina in z dodatnim pogojem, da je že sam poskušal z izterjavo preživnine in je bila izterjava neuspešna oziroma da je vložil popolno zahtevo za izterjavo preživnine v tujini.

Pravico do nadomestila preživitve ima otrok, ki še ni dopolnil 18 let in po 18. letu največ do dopolnjenega 26. leta starosti, če se redno šola in ni v delovnem razmerju ali vpisan v evidenco brezposelnih oseb in:

ki je državljan Republike Slovenije in ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji,

ki je tujec in ima stalno bivališče v Republiki Sloveniji, če je tako določeno z meddržavnim sporazumom ali ob pogoju vzajemnosti.

14 Če sem v tej državi članici, preživitveni zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Da. Pomoč pri izterjavi preživitve iz druge države lahko nudi Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživitveni sklad Republike Slovenije, ki je imenovan kot osrednji organ za izpolnjevanje obveznosti v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživitvenih zadevah. Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživitveni sklad Republike Slovenije je določen tudi kot osrednji organ po (haaški) Konvenciji o mednarodni izterjavi preživitve otrok in drugih oblik družinskih preživitv in kot posredovalni in sprejemni organ po (newyorški) Konvenciji ZN o izterjavi preživitv in tujini.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Kontaktne podatke so:

Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživitveni sklad Republike Slovenije

Dunajska cesta 20

1000 Ljubljana

Telefon: +386 1 4720 990

Telefaks: +386 1 4345 899

E-pošta: [✉ jpsklad@jps-rs.si](mailto:jpsklad@jps-rs.si)

Spletna stran: [✉ http://www.srips-rs.si/](http://www.srips-rs.si/)

15 Če sem v drugi državi, preživitveni zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Ne. Skladno s 55. členom Uredbe Sveta 4/2009, se zahteva za izterjavo preživitve vložijo pri osrednjem organu države članice EU, v kateri vlagatelj prebiva, in zatem ta osrednji organ posreduje zahtevo osrednjemu organu Republike Slovenije, to je Javnemu štipendijskemu, razvojnemu, invalidskemu in preživitvenemu skladu Republike Slovenije.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Neposreden kontakt med vlagateljem, ki prebiva v tujini in Javnim štipendijskim, razvojnim, invalidskim in preživitvenim skladom Republike Slovenije kot osrednjim organom v Republiki Sloveniji skladno z uredbo ni predviden.

Komunikacija poteka preko osrednjega organa države članice, v kateri ima vlagatelj prebivališče. Osrednji organ države članice, v kateri ima vlagatelj prebivališče, ji nudi vso pomoč pri vložitvi pravilne in popolne zahteve za izterjavo preživitve v Republiki Sloveniji in zatem posreduje zahtevo z vsemi potrebnimi prilogami in dokazili Javnemu štipendijskemu, razvojnemu, invalidskemu in preživitvenemu skladu Republike Slovenije, ki kot osrednji organ pregleda posredovano dokumentacijo, po potrebi zahteva popravilo ali dopolnitev dokumentacije ter zatem zastopa vlagatelja v postopku izterjave preživitve pred sodišči in drugimi organi v Republiki Sloveniji.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživitveni zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživitvenih obveznostih?

Za kritje stroškov postopka je mogoče dobiti brezplačno pravno pomoč. O odobritvi brezplačne pravne pomoči odloča predsednik okrožnega sodišča. (2. člen Zakona o brezplačni pravni pomoči)

Brezplačna pravna pomoč se lahko odobri za pravno svetovanje, pravno zastopanje in za druge pravne storitve, določene z zakonom, za vse oblike sodnega varstva pred vsemi sodišči splošne pristojnosti in specializiranimi sodišči v Republiki Sloveniji, pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije in pred vsemi organi, institucijami ali osebami v Republiki Sloveniji, ki so pristojne za izvensodno poravnavanje sporov, ter kot oprostitev plačila stroškov sodnega postopka. (7. člen Zakona o brezplačni pravni pomoči)

Upravičenci po tem zakonu so: 1. državljani Republike Slovenije; 2. tujci z dovoljenjem za stalno ali začasno prebivanje v Republiki Sloveniji in osebe brez državljanstva (apatridi), ki zakonito prebivajo v Republiki Sloveniji; 3. drugi tujci pod pogojem vzajemnosti ali pod pogoji in v primerih, določenih z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo; 4. nevladne organizacije in združenja, ki delujejo neprofitno in v javnem interesu ter so vpisane v ustrezen register v skladu z veljavno zakonodajo, v sporih v zvezi z opravljanjem dejavnosti v javnem interesu oziroma z namenom, zaradi katerega so ustanovljene; 5. druge osebe, za katere zakon ali mednarodna pogodba, ki obvezuje Republiko Slovenijo določa, da so upravičenci do brezplačne pravne pomoči. (10. člen Zakona o brezplačni pravni pomoči)

Oseba, ki je lahko upravičenec do brezplačne pravne pomoči, lahko zaprosi za brezplačno pravno pomoč v katerikoli fazi postopka. Pri odločanju o prošnji za dodelitev brezplačne pravne pomoči se ugotavljajo finančni položaj prosilca in drugi pogoji, določeni s tem zakonom. (11. člen Zakona o brezplačni pravni pomoči)

Na podlagi 46. člena Uredbe velja taksna oprostitev za vse primere, ko gre za zahtevo upravičenca iz 56. člena Uredbe v zvezi s preživitvenimi obveznostmi do osebe, mlajše od 21 let, ki izhajajo iz razmerja med starši in otroci.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživitvenih obveznostih?

Zaradi izvajanja 51. člena Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 niso bili sprejeti nobeni ukrepi.

Spletna stran je del portala [✉ Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [✉ povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 27/09/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Slovaška

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Preživnine in preživninske obveznosti izhajajo neposredno iz zakona št. 36/2005, s katerim se ureja družina in spreminjajo nekateri drugi zakoni („družinski zakon“). V skladu z družinskim zakonom obstajajo naslednje oblike preživninskih obveznosti:

preživninska obveznost staršev do otrok;

preživninska obveznost otrok do staršev;

preživninska obveznost med drugimi sorodniki;

preživninska obveznost med zakoncema;

preživnina za razvezanega zakonca;

podpora, ki se plačuje neporočenim materam za kritje preživnine in nekaterih izdatkov.

Teoretično zasnova preživnine v širšem smislu postavlja družinskopravna razmerja ekonomske narave med področja, značilna za lastninske odnose v družinskem pravu. Ta odvisnost od obstoja osebnega družinskopravnega razmerja je tu še posebej očitna.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Preživninska obveznost staršev do otrok je zakonska dolžnost, ki velja tako dolgo, dokler se otroci ne morejo sami preživljati. Dejstvo, da je otrok dokončal obvezno šolanje, ne pomeni nujno, da je sposoben sam poskrbeti za zadovoljitev svojih potreb. Nadaljnja preživninska obveznost staršev do otrok je odvisna od otrokovih sposobnosti, možnosti in finančnega položaja med šolanjem za prihodnjo zaposlitev, kot je redni univerzitetni študij. **Polnoletnost nima pravnega vpliva na trajanje preživninske obveznosti. Trenutek, ko otrok postane pravno „sposoben za samostojno preživljanje“, se lahko zelo razlikuje, sodišče pa obravnava vsak primer posebej.** Sposobnost samostojnega preživljanja se običajno razlaga kot sposobnost, da posameznik sam (tj. z lastnimi sredstvi) poskrbi za zadovoljitev vseh svojih potreb ali ustreznih življenjskih stroškov samostojnega življenja. Ta sposobnost mora biti trajna. Občasni dohodek se ne more šteti za sredstvo, ki zagotavlja sposobnost samostojnega preživljanja.

V praksi se sodišča opirajo na to, da je preživninska obveznost staršev prožna, saj krvno sorodstvo ni časovno omejeno in se zato ta obveznost lahko obnovi, če se na primer otroci pozneje odločijo za študij ali če niso sprejeti na univerzo takoj po srednji šoli. V skladu s sodno prakso in ob upoštevanju trenutnega pomanjkanja zaposlitvenih priložnosti za nove diplomante in mlade, ki so končali izobraževanje, se lahko dodatni tečajji, ki jim pozneje omogočijo zaposlitev na drugem področju, kot so se do tedaj izobraževali, prav tako štejejo za otrokovo nadaljnje poklicno usposabljanje.

Ko začne otrok z zaposlitvijo, poslovnim podvigom itd. služiti redni vir dohodkov, je lažje ugotoviti, kdaj se preživninska obveznost preneha. Glede na razmere na trgu delovne sile, vse večje število študijskih oblik in izobraževalnih ustanov, potrebo po učenju jezikov, da bi otrok lahko svojo usposobljenost udeležil v praksi, tečajje preusposabljanja, nadaljnje izobraževanje, študijske obiske v tujini in potrebo po boljši usposobljenosti bo za sodišča težje določiti trenutek, ko se je otrok sposoben samostojno preživljati. Nekatere od teh oblik (nadaljnega usposabljanja) so lahko upravičene, zlasti če ima starš, ki je plačnik, znatna sredstva. Hkrati s tem je treba upoštevati otrokove interese, ki se kažejo v njegovih sposobnostih in talentih, da bi lahko pridobil ustrezna znanja in veščine za prihodnjo zaposlitev. Vendar je upravičeno zahtevati, da se ta znanja in veščine pridobijo čim prej, da se preprečijo hude zlorabe starševske preživnine preprosto zaradi odpora do dela (na primer ko otroci namenoma izgubijo zaposlitev).

Starostna meja 18 let je pomembna s postopkovnega vidika. Do otrokove polnoletnosti lahko sodišče na lastno pobudo uvede preživninski postopek; po tej starosti se lahko postopki uvedejo le na podlagi zahteve. Zahteva, ki jo vložijo odrasel otrok, je lahko naslovljena na enega ali oba starša, v njej pa morata biti navedena znesek zahtevane preživnine in čas, od katerega naj bi se plačevala. Sodišče mora presojati strogo v okviru zahteve za izdajo odločbe o preživninski obveznosti za odraslega otroka, saj v tem primeru ne obravnava zaščite mladoletnega otroka v skladu s členom 111 in naslednjimi zakona o nepravdnem postopku.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? kateri so glavni elementi tega postopka?

Če zavezanec in upravičenec ne skleneta dogovora, o preživninski obveznosti odloča pristojno okrožno sodišče. Razen v primerih, ki vključujejo preživninsko obveznost staršev do mladoletnih otrok, sodišče začne postopek na podlagi zahteve, ki jo vložijo upravičenec (vložnik) zoper zavezanca (toženca). Sodišče lahko uvede postopek za preživnino za mladoletnega otroka na lastno pobudo (po uradni dolžnosti) (člen 23 zakona o nepravdnem postopku), ker je v teh primerih sodišče dolžno skrbeti za mladoletnike.

Vsak lahko samostojno nastopa pred sodiščem kot stranka v postopku (tj. ima postopkovni položaj), če lahko z lastnimi dejanji pridobi pravice in prevzame obveznosti. Fizične osebe, ki ne morejo same nastopati pred sodiščem (npr. mladoletni otroci), mora zastopati njihov zakoniti zastopnik (člen 68 zakona o pravdnem postopku).

Zakon o pravdnem postopku in zakon o nepravdnem postopku poleg zakonitega zastopanja razlikujeta tudi med zastopanjem strank v postopku na podlagi pooblastila in zastopanjem na podlagi sodne odločbe.

Mladoletnega otroka ne more zastopati nobeden od staršev v primerih v zvezi s pravnimi dejanji, ki bi lahko sprožila navzkrižje med interesi staršev in interesi mladoletnega otroka oziroma med interesi več mladoletnih otrok, ki jih zastopa isti starš. V takem primeru sodišče imenuje tako imenovanega začasnega skrbnika (*ad litem*), da zastopa otroka med postopkom ali določenim pravnim dejanjem.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Glej odgovor na vprašanje 3.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Krajevna pristojnost je opredeljena v členu 3 zakona o nepravdnem postopku. Stvarna pristojnost je opredeljena v členu 12 zakona o pravnem postopku. Okrožna sodišča so vedno krajevno pristojna na prvi stopnji. Na splošno je pristojno sodišče, na območju katerega prebiva toženec (tj. oseba, zoper katero je vložena zahteva), kar pomeni, da velja pravilo krajevne pristojnosti na podlagi toženčevega rednega sodišča. Redno sodišče, ki je pristojno za toženca, je sodišče, na območju katerega ima ta oseba stalno prebivališče, ali če oseba nima stalnega prebivališča, sodišče, na območju katerega ima ta oseba začasno prebivališče. V zakonu o nepravdnem postopku so izrecno določeni posebni primeri, v katerih se to pravilo ne upošteva. **Za obravnavo zahtev za preživnino je pristojno sodišče, na območju katerega ima mladoletni otrok stalno prebivališče na podlagi ureditve staršev ali sodne odločbe ali na drugi ustrezni podlagi** (to se imenuje izključna krajevna pristojnost na podlagi člena 112(1) zakona o nepravdnem postopku).

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek? Glej odgovore na vprašanji 3 in 4.

Vložnik (upravičenec), ki ima postopkovni položaj, lahko na pristojno sodišče neposredno, tj. brez zastopnika, vloži zahtevo za uvedbo postopka.

V členu 127 zakona o pravnem postopku so določeni splošni podatki, ki jih mora vsebovati zahteva za uvedbo postopka: prejemno sodišče, oseba, ki vlaga zahtevo, predmet zadeve in vložnikova zahteva ter podpis.

Zahteva za uvedbo postopka mora poleg splošnih podatkov vsebovati nekatere posebne informacije, določene v členih 25 in 26 zakona o nepravdnem postopku. V zahtevi za uvedbo preživninskega postopka je treba navesti tudi znesek zahtevane preživnine in čas, od katerega naj bi se plačevala.

Zahteve se lahko vložijo pisno na papirju ali v elektronski obliki. Elektronsko zahtevo, vloženo brez dovoljenja v skladu s posebno zakonodajo, je treba poleg tega poslati na papirju ali v elektronski obliki z dovoljenjem v skladu s posebno zakonodajo. Zahteve v preživninskih zadevah se lahko vložijo tudi ustno na zapisnik.

Predložiti je treba predpisano število izvodov zahteve, vključno s prilogami, da lahko en izvornik zadrži sodišče, po en izvornik pa prejme vsaka stranka, vključno s prilogami, kadar je to potrebno. Če stranka ne predloži zahtevanega števila izvodov in prilog, sodišče na njene stroške naredi kopije.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Sodne takse, ki jih je treba plačati za posamezna dejanja ali postopke sodišč, ureja zakon slovaškega nacionalnega sveta št. 71/1992 o sodnih taksah in kopijah vpisov v kazensko evidenco. Sodne takse se zaračunajo na podlagi seznama sodnih taks. Ta zakonodaja določa tudi oprostitve plačila sodnih taks na podlagi osebnih okoliščin ali vsebine zadeve.

V zvezi s preživninami so pomembne naslednje določbe.

Postopki v zvezi s sodnim varstvom otrok so izvzeti na podlagi vsebine zadeve. To pomeni, da so postopki, povezani s preživninskimi zahtevki za mladoletne otroke, prav tako oproščeni plačila sodnih taks.

Oprostitve plačila sodnih taks na podlagi osebnih okoliščin veljajo za:

vložnike v postopkih za izdajo odločbe o preživninski obveznosti, postopkih za povečanje preživnine ter postopkih za plačilo zamudnih obresti za preživnine in postopkih za priznanje ali razglasitev izvršljivosti tuje odločbe o preživninski obveznosti;

neporočene matere v postopkih za preživnino in za plačilo nekaterih izdatkov, povezanih z nosečnostjo in rojstvom.

V točki 8 na seznamu sodnih taks so izrecno navedene takse za postopke, povezane s preživninskimi zahtevki med zakoncema in preživninskimi zahtevki za razvezanega zakonca:

Točka 8	
a) za zahteve za preživnino med zakoncema, preživnino za razvezanega zakonca in preživninske zahtevke med drugimi sorodniki ter zahteve za povečanje preživnine:	2 % vrednosti zahtevka, a ne manj kot 16,50 EUR
b) za zahteve za zmanjšanje ali ukinitve preživnine med zakoncema, preživnine za razvezanega zakonca ali preživninske zahtevke med drugimi sorodniki:	2 % vrednosti zahtevka, a ne manj kot 16,50 EUR

Če na seznamu sodnih taks ni opredeljena posebna stopnja in primer ne spada niti v kategorijo osebnih okoliščin niti vsebine zadeve, veljajo sodne takse iz točke 1 s seznama sodnih taks:

Točka 1	
Za zahtevo za uvedbo postopka, razen če je opredeljena posebna stopnja,	
a) od vrednosti (plačila) zahtevka ali vrednosti predmeta spora	6 %, a ne manj kot 16,50 EUR in ne več kot 16 596,50 EUR, v gospodarskih zadevah pa ne več kot 33 193,50 EUR.

Sodišče lahko na prošnjo odobri oprostitve plačila sodnih taks, če to upravičujejo okoliščine stranke (člen 254 zakona o pravnem postopku). Okoliščine strank morajo biti dokumentirane zaradi odločitve sodišča o prošnji.

Mehanizem za zagotavljanje pravne pomoči in način, kako center za pravno pomoč zagotavlja pravno pomoč fizičnim osebam, ki zaradi težkih socialnih razmer ne morejo uporabiti pravnih storitev, da bi ustrezno uveljavljale in branile svoje pravice, ter obseg, v katerem se pravna pomoč zagotavlja, se urejajo z zakonom št. 327/2005 o zagotavljanju pravne pomoči osebam v težkih socialnih razmerah in spremembi zakona št. 586/2003 o pravniških poklicih ter spremembi zakona št. 455/1991 o gospodarskih dejavnostih z licencami (zakon o poslovanju), kakor je bil spremenjen z zakonom št. 8/2005. V zgoraj navedenem zakonu so opredeljena tudi merila za zagotavljanje pravne pomoči, postopek, ki ga morajo izvesti fizične osebe in pristojni organi v postopkih v zvezi z zahtevami za pravno pomoč, ter institucionalna organizacija zagotavljanja pravne pomoči.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

V slovaškem pravu ni opredeljen poseben znesek preživnine.

Sodišča morajo v družinskih zadevah vedno obravnavati vsak primer posebej na podlagi posebnih okoliščin, zato zakonodaja ne določa posebnega zneska preživnine. Z zakonodajnim aktom je namreč nemogoče urejeno in natančno zaobjeti vso raznovrstnost življenja, kar še bolj kot za druga področja velja prav za družinske zadeve.

V skladu s členom 75(1) družinskega zakona sodišče pri opredelitvi zneska preživnine upošteva **zakonite potrebe upravičenca ter sposobnosti, možnosti in finančni položaj zavezanca**. Sodišče upošteva sposobnosti, možnosti in finančni položaj zavezanca tudi v primerih, kadar ta brez utemeljenih razlogov zapusti solidno zaposlitev ali dobro delovno mesto oziroma se odpove stalnemu viru dohodka; prav tako upošteva vsa nerazumna finančna tveganja, ki jih je prevzel zavezanec.

Kar zadeva preživninsko obveznost med starši in otroki, morata oba starša v skladu s svojimi sposobnostmi, možnostmi in finančnim položajem prispevati k preživnini za svoje otroke. Otrok ima pravico do enakega življenjskega standarda, kot ga imajo njegovi starši. Sodišče pri opredelitvi zneska preživnine, ki ga je treba plačevati, upošteva, kateri od staršev osebno skrbi za otroka in kaj vse to obsega. Če imata oba starša pravico do varstva in vzgoje otroka, sodišče pri opredelitvi zneska preživnine upošteva tudi čas, ko otrok prebiva pri vsakem staršu, lahko pa tudi odloči, da se preživnina ne dodeli, dokler otrok izmenično prebiva pri obeh starših.

V členu 62(3) družinskega zakona je opredeljena **najnižja preživnina** (trenutno znaša 27,13 EUR): *Vsak starš je ne glede na sposobnosti, možnosti in finančne okoliščine dolžan izpolniti najnižjo preživninsko obveznost, ki znaša 30 % eksistenčnega minimuma za vzdrževanega mladoletnega otroka ali vzdrževanega otroka, kakor je to opredeljeno v zadevnem zakonu.*

V skladu s členom 78 družinskega zakona **se lahko ureditve in sodne odločbe v zvezi s preživninskimi zahtevki spremenijo, če se spremenijo okoliščine.**

Razen preživnine za mladoletnega otroka (glej člen 121 zakona o nepravdnem postopku) se lahko odločbe o preživnini spremenijo ali razveljavijo le na podlagi predloga. Če je preživnina za mladoletnega otroka razveljavljena ali zmanjšana za določeno minulo obdobje, se porabljena preživnina ne povrne. V primeru spremembe okoliščin se vedno upoštevajo življenjski stroški.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Načeloma preživnino plača zavezanec (oseba, ki mora plačati preživnino) upravičencu (osebi, ki mora prejeti preživnino).

V skladu s členom 76 družinskega zakona se morajo preživnine plačevati v rednih periodičnih zneskih za en mesec vnaprej. Medsebojne terjatve se lahko odpišejo od preživninskih zahtevkov le s soglasjem. Terjatev, ki vključujejo preživnine za mladoletne otroke, ni mogoče odpisati. Če zavezanec zamuja s plačilom sodno odrejene preživnine, ima upravičenec pravico zahtevati plačilo zamudnih obresti za zapadla plačila v skladu z določbami civilnega prava. Vsako plačilo za preživnino se najprej dodeli za glavnico, šele ko je ta v celoti pokrita, pa se dodeli za zamudne obresti.

Sodišča so s preživninami za mladoletne otroke vzpostavila sodno prakso, v skladu s katero mora starš, ki nima pravice do varstva in vzgoje otroka, plačevati preživnino staršu, ki osebno skrbi za otroka, pri čemer mora taka plačila opraviti do določenega datuma vsak mesec.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Izvrševanje plačil preživnin zagotavljajo sodni izvršitelji. Izvršilni postopek se uvede na podlagi predloga za izvršbo. Postopek ureja zakon nacionalnega sveta Slovaške republike št. 233/1995 o uradnih sodišč in dejavnostih izterjave (zakon o izvršilnem postopku) in spremembi nekaterih drugih zakonov, kakor je bil spremenjen. Preživninske obveznosti se najpogosteje izterjajo z izvršbo na plačo ali druge dohodke zavezanca. Če je izdan nalog za izvršbo, ki nalaga obveznost plačila denarnega zneska, so poleg izvršbe na plačo ali druge dohodke na voljo še druge možnosti za izterjavo zapadlih zneskov preživnin: sklep o izvršbi na denarno terjatev dolžnika, prodaja premičnega premoženja, prodaja vrednostnih papirjev, prodaja nepremičnega premoženja, prodaja podjetja ali sklep očasnem odvzemu vozniškega dovoljenja. V okviru izterjave preživnin je še posebej pomembna zadnja možnost. Sodni izvršitelj lahko odredičasni odvzem vozniškega dovoljenja osebi, ki ne izpolnjuje sodne odločbe o preživnini. Sklep očasnem odvzemu vozniškega dovoljenja posreduje tudi pristojnemu policijskemu organu. Ko so razlogi za izvršitev odpravljeni, sodni izvršitelj nemudoma izda sklep o vrnitvičasno odvzetega vozniškega dovoljenja.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Člen 77 družinskega zakona določa, da ni zastaralnega roka za izterjavo preživninskih zahtevkov. Vendar se lahko preživnina dodeli le od datuma, ko je uveden sodni postopek. Preživnine za mladoletnega otroka se lahko odredijo za največ tri leta za nazaj od datuma začetka postopka, vendar morajo obstajati razlogi, ki utemeljujejo posebno obravnavo. Za pravice do posameznih periodičnih plačil preživnine velja zastaralni rok.

V členu 101 civilnega zakonika (zakon št. 40/1964) so opredeljeni naslednji zastaralni roki.

(1) *Pravica, dodeljena s pravnomočno odločbo sodišča ali drugega organa, zastara po desetih letih od datuma, ko bi moral zavezanec izvršiti odločbo.*

Pravica, v zvezi s katero zavezanec pisno potrdi razloge in znesek, zastara po desetih letih od datuma potrditve; če je v potrditvi naveden rok za izvršitev, pa zastaralni rok nastopi po preteku navedenega roka.

(2) *Enak zastaralni rok velja tudi za posamezne obroke, na katere je plačevanje razdeljeno v odločbi ali potrditvi; zastaralni rok posameznega obroka nastopi z dnem zapadlosti obroka. Če dolg zapade v celoti zaradi neplačila enega obroka, desetletni zastaralni rok nastopi z dnem zapadlosti neplačanega obroka.*

(3) *Obresti in periodične terjatve zastarajo po treh letih; če je izdana pravnomočna odločba ali pisna potrditev, ta zastaralni rok velja samo za obresti in periodične terjatve, ki zapadejo po pravnomočnosti odločbe ali izdaji potrditve.*

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Ni posebnega organa, ki naj bi zagotavljal „pomoč“ ali podporo pri pridobivanju preživnine v primerih na nacionalni ravni.

V primerih, ki vključujejo tujo državo, lahko pomaga Center za mednarodno pravno varstvo otrok in mladine (*Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže*). Ta pomaga pridobiti preživnino v primerih, ko oseba, ki naj bi plačevala preživnino za otroka, živi v tujini, upravičenec pa živi na Slovaškem ali obratno, tj. ko upravičenec živi v tujini in želi pridobiti preživnino od zavezanca, ki ima običajno prebivališče na Slovaškem.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Zakon št. 201/2008 o nadomestilu preživnine in spremembi zakona št. 36/2005 o družini ter spremembi nekaterih zakonov v smislu odločbe št. 615/2006 ustavnega sodišča Slovaške republike (*Ústavný súd*) določa mehanizem, na podlagi katerega lahko država (urad za delo, socialne zadeve in družino – *úrad práce, sociálnych vecí a rodiny*) upravičencem plačuje nadomestilo preživnine. Nadomestilo preživnine je prispevek za preživljanje vzdrževanega otroka v primerih, kadar zavezanec ne plačuje preživnine v skladu s pravnomočno sodno odločbo ali sodno odobreno ureditvijo.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Da.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Slovaško ministrstvo za delo, socialne zadeve in družino je ustanovilo Center za mednarodno pravno varstvo otrok in mladine ter ga neposredno upravlja kot organizacijo, ki se financira z državnimi sredstvi in zagotavlja pravno varstvo za otroke in mlade v primerih, v katere je vključena tuja država. Center pokriva celotno Slovaško in deluje od 1. februarja 1993.

V skladu z zakonom št. 195/1998 o socialni pomoči, kakor je bil spremenjen, je center od 1. julija 1998 opredeljen kot vladni organ za zagotavljanje socialne pomoči.

Kontaktne podatki/naslov:

Špitálska 8, P. O. BOX 57, 814 99 Bratislava

E-naslov: cipc@cipc.gov.sk, info@cipc.gov.sk

Telefon: +421 220463208, +421 220463248

Telefaks: +421 220463258, dežurna telefonska številka (samo za klic v sili) +421 915405954.

Na Slovaškem je Center osrednji organ v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah („uredba o preživninskih obveznostih“) in Haaško konvencijo iz leta 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Zahtevka iz tujine ne morete nasloviti neposredno na Center. Oseba, upravičena do preživnine, ki prebiva v drugi državi, se mora obrniti na pristojne organe zadevne države, ti pa zahtevek nato posredujejo slovaškemu Centru.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Slovaško zavezuje Haaški protokol o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti, ki je bil sklenjen 23. novembra 2007.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

V čezmejnih preživninskih primerih zagotavljanje pravne pomoči temelji na uporabi člena 44(3) uredbe o preživninskih obveznostih. Slovaški osrednji organ – **Center za mednarodno pravno varstvo otrok in mladine** – zagotavlja **brezplačne** storitve, v običajnih postopkih za odločbo o preživnini ali spremembo odločbe o preživnini pa pravna pomoč ni potrebna.

Kadar je v postopkih pravna pomoč potrebna, se fizičnim osebam, mlajšim od 21 let, zagotovi brezplačna pravna pomoč v skladu s členom 46 Uredbe. Tovrstno pravno pomoč zagotavlja **Center za pravno pomoč** v skladu z zakonom št. 327/2005 o zagotavljanju pravne pomoči osebam v težkih socialnih razmerah, kakor je bil spremenjen.

V primerih, ki jih člen 46 Uredbe ne zajema, se pravna pomoč zagotavlja v skladu z navedenim zakonom, če vložnik izpolnjuje merila za upravičenost do brezplačne pravne pomoči, določena v navedenem zakonu.

Vložniki, ki niso upravičeni do brezplačne pravne pomoči, morajo plačati sodno takso v skladu z zakonom št. 71/1992 o sodnih taksah in kopijah vpisov v kazensko evidenco. Zadeve, ki vključujejo vzajemne preživnine med otroki in starši, so v skladu z navedenim zakonom oproščene sodnih taks. Vložniki, ki osebno zaprosijo za odločbo o preživnini ali povečanje preživnine, so prav tako oproščeni sodnih taks. Poleg tega vsi vložniki plačajo stroške postopka, ki nastanejo njim in njihovim zastopnikom. Stranke si delijo skupne stroške postopka sorazmerno glede na sodelovanje v zadevi in postopku. V zadevah v zvezi s preživninami za odrasle sodišče uspešnemu vložniku naloži kritje stroškov, nastalih pri uveljavljanju ali obrambi pravic zoper neuspelo stranko.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Osrednji organ iz člena 49(1) uredbe o preživninskih obveznostih je Center za mednarodno pravno varstvo otrok in mladine, ki je bil ustanovljen

1. februarja 1993. Nobene potrebe ni bilo po sprejetju kakršnih koli posebnih ukrepov v zvezi z dejavnostmi, opisanimi v členu 51 uredbe o preživninskih obveznostih, saj je Center deloval kot posredovalni in sprejemni organ v skladu z mednarodnimi sporazumi (zlasti Konvencijo o izterjavi preživninskih zahtevkov v tujini, ki je bila sprejeta 20. junija 1956), preden se je začela uporabljati uredba o preživninskih obveznostih, nakar so bile potrebne samo manjše organizacijske spremembe glede osebja.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 03/01/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Finska

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

(Finski) zakon o preživnini za otroka (704/1975) vsebuje določbe o preživnini za otroka.

V skladu s tem zakonom ima otrok pravico do ustrezne preživnine. To pomeni, da se poskrbi za gmotne in psihološke potrebe otrok na različnih stopnjah njihovega razvoja ter pokrijejo stroški za njihovo vzgojo in izobraževanje, kot je potrebno, in drugi povezani stroški.

Otrok ima pravico prejemati preživnino od svojih staršev, ki so za to odgovorni, v skladu z njihovimi zmožnostmi. Če roditelj zanemarja svojo vlogo pri preživljanju otroka ali če otrok z roditeljem ne živi stalno, se lahko zadevnemu roditelju odredi plačilo preživnine za otroka.

Starši nimajo pravice prejemati preživnine od svojega otroka.

(Finski) zakon o zakonski zvezi (234/1929) vsebuje določbe o preživnini, ki se plača zakoncu.

V zakonski zvezi ima vsak zakonec vlogo pri skupnih gospodinskih izdatkih družine in preživljanju drugega zakonca, v skladu s svojo zmožnostjo.

Če zakonec zanemarja obveznost plačila preživnine ali če zakonca živita ločeno, se lahko enemu odredi plačilo preživnine za drugega.

Po razvezi mora ena stranka plačevati preživnino nekdanjemu zakoncu, če sta stranki glede tega sklenili sporazum in so ga potrdile socialne službe lokalnega organa. Če se par razveže, lahko sodišče tudi odredi, da mora ena stranka plačevati preživnino stranki, ki jo zahteva. Vendar se v finski sodni praksi redko zgodi, da se stranki odredi plačevanje preživnine zakoncu. Na splošno se po razvezi vsaka stranka preživlja samostojno.

Pravica zakonca, da prejema preživnino od nekdanjega partnerja, preneha, ko se stranka, ki preživnino prejema, znova poroči.

Kar je v zakonu določeno za zakonce, velja tudi za osebe v registrirani partnerski skupnosti.

Strankam med seboj ni treba plačevati preživnine v okviru nobenega drugega partnerskega razmerja.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Otrokova pravica, da od staršev prejema preživnino, preneha, ko otrok dopolni 18 let.

Starši so odgovorni za stroške izobraževanja svojih otrok tudi po tem, ko otrok dopolni 18 let, če to velja za razumno. Vendar se v finski sodni praksi to redko zasledi.

Glej tudi vprašanje št. 1.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Stranka, ki je upravičena do preživnine, in stranka, ki mora preživnino plačevati, se lahko obrneta na občinski odbor za socialno varstvo, ki lahko pomaga pri oblikovanju sporazuma o preživnini. Sporazum, ki ga odobri občinski svet za socialno varstvo, je neposredno izvršljiv, kot to velja za sodno odločbo.

Člen 8(a) zakona o preživnini za otroka določa, da lahko občinski svet za socialno varstvo, kadar otrok ali stranka, ki mora plačevati preživnino, nima stalnega prebivališča na Finskem, potrdi preživninski sporazum, če je v smislu člena 3 ali 6 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 za zadevo pristojno sodišče na Finskem in če sta se stranki dogovorili, da obveznost glede preživnine urejajo zakoni Finske v skladu s členom 7 Haaškega protokola z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti.

V primeru preživninskega spora lahko stranka, ki je preživninska upravičenka, ali stranka, ki je preživninska zavezanka, predloži zadevo sodišču, tako da vložijo tožbeni zahtevek.

Zakonca lahko sestavita neformalen pisni sporazum o preživljanju in za njegovo potrditev zaprosita socialne službe lokalnega organa. Organ bo strankama na zahtevo pomagal sestaviti sporazum.

Preživninska zadeva, ki se nanaša na dva zakonca, se lahko sodišču predloži z vložitvijo tožbenega zahtevka.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Za čezmejne preživninske zadeve se uporabljajo Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 in njena pravila o sodni pristojnosti.

V zadevah, ki se nanašajo na obveznosti plačila preživnine v državah članicah, ima sodno pristojnost:

sodišče v kraju, v katerem ima toženec običajno prebivališče, ali

sodišče v kraju, v katerem ima upravičenec običajno prebivališče, ali

sodišče, ki je po svojem pravu pristojno za določitev statusa osebe, če je zahtevek glede preživnine povezan s tem postopkom, razen če zadevna pristojnost temelji izključno na državljanstvu ene od strank, ali

sodišče, ki je po svojem pravu pristojno za določitev starševske odgovornosti, če je zahtevek glede preživnine povezan s tem postopkom, razen če zadevna pristojnost temelji izključno na državljanstvu ene od strank.

Če zadeva nima čezmejne povezave, je mogoče pravila o sodni pristojnosti najti v (finskem) zakoniku o sodnem postopku (4/1734).

V skladu s členom 1 poglavja 10 zakonika o sodnem postopku je za preučitev zahtevka zoper fizično osebo pristojno okrožno sodišče v kraju, kjer ima zadevna oseba stalno prebivališče. V skladu s členom 9 poglavja 10 lahko preživninski zahtevek preuči tudi pristojno okrožno sodišče v kraju, kjer ima stranka, ki zahteva ali prejema preživnino, stalno prebivališče.

Kadar se zadeva nanaša na razvezo zakonske zveze ali končanje zunajzakonske skupnosti, se lahko vložijo zahtevki glede sporazuma o preživnini, skrbništva nad otrokom ali pravice do stikov ali kakršni koli drugi zahtevki, povezani z razvezo ali končanjem zunajzakonske skupnosti. V takem primeru je pristojno sodišče za razveze.

Če je vložen preživninski zahtevek v zvezi s postopkom glede skrbništva nad otrokom ali ugotovitvijo očetovstva, lahko preživninsko tožbo obravnava tudi sodišče v kraju, kjer se vložijo tožba glede prve zadeve.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Vložnik ima pravico začeti postopek brez zastopnika (odvetnika). Vendar stranka v sodnem postopku običajno potrebuje strokovno pomoč, zato je priporočljivo uporabiti zastopnika ali odvetnika.

V čezmejnih preživninskih zadevah lahko zadevne stranke predložijo zadeve osrednjemu organu.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Za predložitev zadeve sodišču je treba plačati takso. Sodišče zaračuna takso, njen znesek (86–200 EUR) pa je odvisen od sodišča in potrebe po preučitvi zadeve (☞ [Takse, ki jih zaračunajo okrožna sodišča](#)).

(Finski) zakon o pravni pomoči in (finski) zakon o osrednjem organu na Finskem v nekaterih mednarodnih zadevah v zvezi s preživnino (1076/2010) vsebuje določbe o vložnikovi pravici do pravne pomoči. Vložnik, ki živi v tujini, lahko tudi prejme pravno pomoč v zadevah v zvezi s preživnino, in sicer na podlagi posebnega vzajemnega sporazuma. Finska ima take sporazume sklenjene z nekaterimi zveznimi državami ZDA in nekaterimi provincami v Kanadi.

Več informacij o pravni pomoči na Finskem je na voljo na naslovu: ☞ <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

(Finski) zakon o preživnini za otroka (704/1975) vsebuje določbe o preživnini za otroka, ki jo je treba plačati za otroka.

Če ni dogovorjeno ali določeno drugače, velja splošno pravilo, da se preživnine plačujejo v denarju vsak mesec vnaprej. Izjemoma se lahko odredi, da se preživnina izplača v pavšalnem znesku ali v obliki premičnega ali nepremičnega premoženja.

Na Finskem znesek preživnine, ki ga je treba plačati za otroka, ni določen v skladu s preglednico. O vsakem primeru se odloča posebej. V skladu s členom 1 zakona ima otrok pravico do ustrezne preživnine. To pomeni, da se poskrbi za grotne in psihološke potrebe otrok na različnih stopnjah njihovega razvoja, pokrijejo stroški za njihovo vzgojo in izobraževanje, kot je potrebno, ter drugi povezani stroški. V skladu s členom 2 so starši odgovorni za preživnino otrok v skladu s svojo zmožnostjo. Pri oceni te zmožnosti se upoštevajo njihova starost, zmožnost za delo, možnosti za pridobitev plačane zaposlitve, premoženje in sredstva v njihovi lasti ter drugi vidiki njihove zakonske odgovornosti za preživnino. Pri oceni obsega preživninske odgovornosti staršev se upoštevajo tudi otrokova zmožnost in prilagodljivost, da prevzame odgovornost za svoje preživljanje, ter dejavniki, zaradi katerih od staršev ni mogoče pričakovati, da bodo pokrili stroške preživnine za otroka, ali pa se zadevni stroški čim bolj znižajo.

Znesek preživnine, ki jo je treba plačevati, se redno samodejno povišuje v skladu s poviševanjem življenjskih stroškov. Nadaljnje določbe o samodejnem povišanju vsebuje (finski) zakon o povezovanju nekaterih preživninskih plačil z indeksom življenjskih stroškov (583/2008).

Znesek preživnine in način njenega plačevanja je mogoče spremeniti s sporazumom ali sodno odločbo, če je prišlo do bistvenih sprememb okoliščin, ki so obstajale ob odobritvi preživnine, tako da sprememba velja za razumno glede na položaj v zvezi z otrokom in roditeljem, ki plačuje preživnino.

(Finski) zakon o zakonski zvezi vsebuje določbe o preživnini, ki se plača zakoncu. Vendar se v finski sodni praksi redko zgodi, da se stranki odredi plačevanje preživnine zakoncu. Na splošno se po razvezi vsaka stranka preživlja samostojno.

Plačevanje preživnine v denarju je mogoče odrediti za nedoločen čas ali do konca določenega plačilnega obdobja iz sporazuma, odločbe ali sodbe. Mogoče pa je odrediti tudi plačilo preživnine v pavšalnem znesku, če je to utemeljeno zaradi osebnega finančnega položaja stranke, ki mora plačevati preživnino, ali zaradi drugih dejavnikov. Plačilo preživnine se lahko odredi tudi v obliki premičnega ali nepremičnega premoženja.

Preživnina, ki jo je treba plačevati, se redno samodejno povišuje, če se povišajo tudi življenjski stroški. Nadaljnje določbe o samodejnem povišanju vsebuje (finski) zakon o povezovanju nekaterih preživninskih plačil z indeksom življenjskih stroškov (583/2008).

Sodba sodišča ali sporazum, ki sta ga sklenila zakonca, se lahko spremeni, če to velja za utemeljeno zaradi spremenjenih okoliščin. Vendar sodbe ali sporazuma, s katerim je bilo odrejeno plačilo preživnine v pavšalnem znesku, po plačilu preživnine ni mogoče spreminjati. Sporazum o preživnini, ki sta ga sklenila zakonca, se lahko spremeni, če obvelja za nevzdržnega. V skladu s pravom obveznost periodičnega plačevanja preživnine preneha, če preživninski upravičenec sklene novo zakonsko zvezo.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina za otroka se plačuje otrokovemu skrbniku (na njegov bančni račun).

Preživnina za zakonca se plačuje neposredno zakoncu (na njegov bančni račun).

Če ni dogovorjeno ali določeno drugače, velja splošno pravilo, da se preživnine plačujejo v denarju vsak mesec vnaprej. Izjemoma se lahko odredi, da se preživnina izplača v pavšalnem znesku ali v obliki premičnega ali nepremičnega premoženja.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Stranka, ki je preživninska upravičenka, ali finski zavod za socialno zavarovanje (Kela) (glej oddelek 12), kadar so izpolnjeni nekateri pogoji, ima pravico do ukrepanja, da se izterja plačilo preživnine, če preživninski zavezanec ne plača preživnine, ki jo je odredilo sodišče ali jo določa sporazum.

Stranka, ki je preživninska upravičenka, lahko sodnega izvršitelja zaprosi, naj izvrši preživninski sporazum ali odločbo, kot je določeno v (finskem) zakonu o izvršbi. V zadevah, povezanih z družinskim pravom, lahko svetujejo tudi socialne službe lokalnega organa.

Če zakonec, ki je preživninski zavezanec, ne plačuje preživnine in krši sporazum, ki so ga potrdile socialne službe lokalnega organa, oziroma sodbo sodišča, lahko stranka, ki je preživninska upravičenka, zaprosi sodnega izvršitelja, naj izvrši sporazum ali sodbo, kot določa zakon o izvršbi.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Izvrševanje in pravila o zaščiti preživninskega zavezanca

Kadar se zadeva predloži izvršilnemu organu, se zavezanec najprej pošlje obvestilu o postopku in opomin za plačilo. Običajno je treba preživninskemu zavezancu dati priložnost, da izvede plačilo na podlagi opomina.

Če ne izvede plačila na podlagi opomina ali če glede plačila prostovoljno ne vzpostavi stika z izvršilnim organom, ta preuči zavezančev dohodek in premoženje na podlagi evidentiranih podatkov.

Sprejeti ukrepi za preučitev zavezančevega dohodka in premoženja ter morebitne naknadne preučitve se strogo nadzorujejo.

V večini primerov se zasežejo zavezančev dohodek in sredstva na bančnem računu. Na splošno je mogoče zaseči tretjino zavezančeve plače, pokojnine, nadomestila za brezposelnost ali nadomestila za materinstvo. Tudi regresi za dopust, dodatne ugodnosti, provizija, plačila za storitve, honorarji in druga plačila se štejejo za dohodek. Zaseženi znesek se izračuna na podlagi neto zaslužka. Plačila socialne pomoči in skrbstva, kot je stanovanjski in otroški dodatek, se ne upoštevajo. Namesto periodičnega zaseganja dohodka se je mogoče dogovoriti o plačilnem načrtu.

Izvršilni ukrepi in plačilni načrti vedno upoštevajo delež zavezančevega premoženja, ki je zakonsko zaščiten: povedano drugače, preostali znesek, ki mu omogoča preživetje. Ta zaščiteni delež se revidira, da ustreza nacionalnemu indeksu pokojnin. Dogovorjeni zaščiteni deleži s primeri so na voljo na naslovu:

<https://oikeus.fi/ulosotto/en/index/velallisenaulosotossa/palkanulosmittaus.html>.

Preživninski zavezanec se lahko pritoži, čeprav se postopek izterjave dolga ne bo končal, razen če sodišče to posebej odredi.

Zastaranje preživninskega dolga

Člen 16(c) zakona o preživnini za otroka določa, da se preživnina redno plačuje in da je treba morebitne zamudne obresti, izračunane v zvezi z njo, od stranke, ki mora plačevati preživnino, izterjati v petih letih od začetka leta, ki sledi letu zapadlosti plačila. V nasprotnem primeru se pravica do plačila izgubi.

Preživnino, ki se plača v pavšalnem znesku, in morebitne zamudne obresti v zvezi z njo pa je treba po drugi strani izterjati v petih letih od datuma zapadlosti nadomestila in najpozneje v petih letih od datuma, ko je prejemnik preživnine postal polnoleten.

Podobno mora zavod za socialno zavarovanje preživninsko dajatev za otroka, ki jo plačuje, izterjati od preživninskega zavezanca v petih letih od začetka leta, ki sledi letu zapadlosti preživnine, za katero se je dajatev plačevala zaradi neplačila. Sicer se pravica do plačila izgubi (zakon o preživnini za otroka 580/2008, člen 22).

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Če stranka, ki je preživninska zavezanka, ne plačuje preživnine, kot je bilo dogovorjeno, mora stranka, ki je preživninska upravičenka, zahtevati od sodnega izvršitelja, naj izterja dolgovani znesek. Izvršilni organ ji bo svetoval, kako naj vložiti tak zahtevek. V zadevah, povezanih z družinskim pravom, lahko svetujejo tudi socialne službe lokalnega organa. Glej oddelka 13 in 14. Izvršilni organ ne bo zaračunal izterjave preživninskih plačil. Nadaljnje podrobnosti o postopku so na voljo na naslovu: <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index.html>.

Če stranka, ki je preživninska upravičenka, od finskega zavoda za socialno zavarovanje (Kela) prejema preživninsko dajatev za otroka, ker se preživnina ne plačuje, ne more začeti izvršbe za izterjavo preživninskih plačil. Če preživninsko dajatev za otroka plačuje zavod Kela, bo ta prevzel pravico do preživnine v enakem deležu, kot je bil izplačan s preživninsko dajativo za otroka (*regresna pravica*) (zakon o preživnini za otroka 580/2008, člen 19). Če znesek dogovorjene preživnine presega znesek preživninske dajatve za otroka, ki jo izplačuje zavod Kela, in stranka, ki je preživninska zavezanka, ne plačuje preživnine, bo zavod Kela plačal celotno preživninsko dajatev za otroka in od zadevne stranke v celoti izterjal neplačano preživnino. Če bo zavod Kela uspešen, bo po izterjavi dolga razliko med preživnino in preživninsko dajativo za otroka plačal roditelju, ki ima skrbništvo nad otrokom.

V čezmejnih primerih izterjave preživninskih plačil se lahko zadevne stranke obrnejo na osrednji organ, tj. ministrstvo za pravosodje.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Če stranka, ki je preživninska zavezanka, za otroka, ki prebiva na Finskem, ne plačuje preživnine v skladu s preživninskim sporazumom ali odločbo, ima otrok pravico prejemati preživninsko dajatev za otroka od finskega zavoda za socialno zavarovanje (Kela). Informacije o znesku preživninskih dajatev za otroka, ki jih plačuje zavod Kela, so na voljo na njegovem spletišču na naslovu: <http://www.kela.fi/elatustuki> (zakon o povezovanju nekaterih preživninskih plačil z indeksom življenjskih stroškov (583/2008)).

Preživninsko dajatev za otroka je mogoče pridobiti tudi, kadar je znesek preživnine, določen v preživninskem sporazumu ali odločbi, nižji od zneska preživninske dajatve za otroka, ki se trenutno plačuje, zaradi finančnih težav zakonca, ki mora plačevati preživnino. V takem primeru bo zavod Kela plačeval razliko med preživninsko dajativo za otroka in preživnino. Otrok bo poleg tega od preživninskega zavezanca prejemal preživnino, določeno v preživninskem sporazumu ali odločbi. Če stranka, ki mora plačevati preživnino, tega ne zmore, lahko zadevni znesek znaša tudi 0 EUR. V takem primeru bo zavod Kela plačeval celotno preživninsko dajatev za otroka.

Zakon o preživnini za otroka (580/2008) vsebuje določbe o zahtevah glede prejemanja preživninske dajatve za otroka. Preživninska dajatev za otroka se odobri na podlagi vloge otrokovega skrbnika ali pravnega zastopnika ali nekoga, ki v dobri veri skrbi za otroka. Za dajatev lahko zaprosi tudi otrok, ki je

dopolnil 15 let, če živi samostojno. Plačilo preživninske dajatve za otroka ničesar ne spremeni glede obveznosti zadevne stranke, da v celoti plača preživnino. Kadar se zavod Kela odloči, da bo plačeval preživninsko dajatev za otroka zaradi neplačevanja preživnine, bo imel pravico – in obveznost – od zadevne stranke izterjati vsa neporavnana preživninska plačila.

Zakonec, ki je upravičen do preživnine, lahko prejme preživnino le od drugega zakonca.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Ministrstvo za pravosodje je osrednji organ na Finskem glede mednarodnih ureditev za izterjavo preživninskih zahtevkov (glej na primer Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah in Haaško konvencijo iz leta 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin). Naloge osrednjega organa obsegajo prejemanje vlog za preživnino, posredovanje teh vlog pristojnim organom in uvedbo postopkov v zvezi z vlogami.

Če ima stranka, ki je preživninska zavezanica, stalno prebivališče v državi, kjer veljajo mednarodne ureditve za izterjavo preživnin, se lahko vložnik obrne na ministrstvo za pravosodje zaradi izterjave preživnine v zadevni tuji državi. Vložniki so pozvani, naj po potrebi vzpostavijo stik z lokalnim uradom za pravno pomoč ali zasebnim odvetnikom (npr. v zvezi z vprašanjem, kako pripraviti dokumente za vlogo). V zadevah, povezanih z družinskim pravom, lahko svetujejo tudi socialne službe lokalnega organa.

Če stranki, ki je preživninska upravičenka, zaradi neplačevanja preživnine preživninsko dajatev za otroka plačuje zavod Kela, bo ta prevzel pravico do preživnine v enakem deležu, kot je bil izplačan s preživninsko dajatvijo za otroka (*regresna pravica*) (zakon o preživnini za otroka 580/2008, člen 19). V takem primeru bo zavod Kela izterjal neporavnana preživninska plačila v imenu stranke, ki je preživninska upravičenka, pri čemer stranka v takih okoliščinah ne sme ukrepati glede izterjave dolga. Če znesek dogovorjene preživnine presega znesek dajatve, ki jo izplačuje zavod Kela, bo ta zavod plačal celotno preživninsko dajatev za otroka in od stranke, ki je preživninska zavezanica, v celoti izterjal neplačano preživnino. Če bo zavod Kela uspešen, bo po izterjavi dolga razliko med preživnino in preživninsko dajatvijo za otroka plačal roditelju, ki ima skrbništvo nad otrokom.

Zakonec, ki je upravičen do preživnine, lahko prejme preživnino le od drugega zakonca. Zakonec, ki je upravičen do preživnine, lahko prejme preživnino le od drugega zakonca. Zakonec, ki je upravičen do preživnine, se lahko obrne na sodnega izvršitelja in poskusi ugotoviti, ali ima zakonec, ki prebiva v tujini, premoženje na Finskem, ki bi ga bilo mogoče zaseči v skladu z zakonom o izvršbi. Za pomoč pri izterjavi preživnine v tujini lahko zaprosi tudi ministrstvo za pravosodje.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Kontaktni podatki ministrstva za pravosodje (osrednji organ):

Naslov: Oikeusministeriö (Ministrstvo za pravosodje)

PL 25 (PP 25)

00023 Valtioneuvosto (Vlada)

Telefon: +358 29516001

Telefaks: +358 916067524

E-naslov: [✉ maintenance.ca@om.fi](mailto:maintenance.ca@om.fi)

Spletišče ministrstva za pravosodje je na voljo na naslovu: [✉ https://oikeusministerio.fi](https://oikeusministerio.fi)

Kontaktne podatke finskega zavoda za socialno zavarovanje (Kela):

Naslov: Kansaneläkelaitos,

Perintäkeskus

PL 50 (PP 25)

00601 Helsinki

Telefon: +358 206344940 (fizične osebe), +358 206344942 (organi)

Telefaks: +358 206353330

E-naslov: [✉ maintenance@kela.fi](mailto:maintenance@kela.fi)

Spletišče zavoda Kela je na voljo na naslovu: [✉ https://www.kela.fi/web/en](https://www.kela.fi/web/en)

Spletišča uradov za pravno pomoč so na voljo na naslovu: [✉ https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html](https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html)

Kontaktne podatke socialnih služb lokalnih organov je mogoče najti v telefonskem imeniku ali po telefonu pri finski službi za imeniške poizvedbe. Če se odločite za klic, morate navesti, katere socialne službe lokalnega organa želite. Finska ima približno 320 lokalnih organov (občin).

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Najbolje je, da vložnik v tuji državi vzpostavi stik z njenim pristojnim osrednjim organom, ki se bo nato obrnil na finsko ministrstvo za pravosodje. Glej oddelke 13, 14 in 15.

Vložnik se lahko obrne tudi neposredno na finske organe.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Glej odgovore na vprašanje 15.

Če stranka, ki je preživninska upravičenka (otrok ali zakonec), in stranka, ki je preživninska zavezanica, živita v ločenih državah, jima lahko pri zadevi pomagajo ministrstvo za pravosodje in pristojni organi v tuji državi. Vložnik (upravičeni otrok ali zakonec) lahko ministrstvo zaprosi, naj zagotovi, da se sodba ali odobreni sporazum o preživnini iz tuje države izvrši na Finskem in da se preživnina, pridobljena z izvršenim rubežem, plača na bančni račun, ki ga je navedla upravičena stranka. Vendar ministrstvo za pravosodje ne more plačati preživnine v imenu preživninskega zavezanca.

Različne veljavne mednarodne ureditve pomenijo, da naloge ministrstva za pravosodje kot osrednjega organa zajemajo tudi na primer pomoč pri odkrivanju lokacije preživninskega zavezanca ali upravičenca, pridobivanju informacij o dohodku zavezanca ali upravičenca in ugotavljanju starševstva, če se to zahteva pri izterjavi preživnine.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Če ministrstvo za pravosodje ali oseba, ki jo to pooblasti, v skladu s svojimi nalogami osrednjega organa v okviru različnih veljavnih mednarodnih ureditev zastopa vložnika pred sodiščem ali drugim organom na Finskem, se vložniku zagotovi brezplačna pravna pomoč ne glede na določbe o pogojih za pravno pomoč iz drugih predpisov.

Enako velja za zadeve, ki se nanašajo na:

ugotovitev, da je treba preživninsko odločbo, izdano v tuji državi članici, priznati ali izvršiti na Finskem;

ugotovitev očetovstva;

odreditev, da mora roditelj plačevati preživnino za svojega otroka;

spremembo preživnine, dogovorjene za otroka, če je vložnik otrok ali otrokov zastopnik.

Kar je navedeno v zgornjih točkah od 2 do 4, pa velja le, če je otrok ob začetku postopka mlajši od 21 let.

Če ministrstvo za pravosodje ali oseba, ki jo to ministrstvo pooblasti, v skladu s svojimi nalogami osrednjega organa v okviru različnih veljavnih mednarodnih ureditev zastopa vložnika pri izvrševanju preživninske odločbe, vložniku ni treba plačati stroškov izvršbe.

V drugih primerih lahko vložnik zaprosi za javno pravno pomoč. Pravna pomoč pomeni, da se lahko vložniku pri reševanju pravne zadeve zagotovijo storitve zastopnika (odvetnika), ki jih v celoti ali deloma financira država. Pravna pomoč zajema vse sodne zadeve. Na splošno je omejena zgolj na zadeve, obravnavane na Finskem. Zanj se lahko zaprosi pri katerem koli javnem uradu za pravno pomoč v državi, ne glede na vložnikovo prebivališče. Vlogo je najbolj praktično vložiti v najbližjem uradu. Vložniki morajo predstaviti razčlenitev svojih prihodkov, zatrjevanih odhodkov ter premoženja in dolgov. Prav tako je treba opisati zadevo, za katero vložnik zaprosi za pravno pomoč, in podrobnosti o vložnikovem zavarovanju za sodne stroške. Nadaljnje informacije so na voljo na naslovu: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

Finski izvršilni organi ne zaračunavajo izvršitve preživnine.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

V skladu s členom 51 Uredbe je bilo za osrednji organ imenovano ministrstvo za pravosodje. V zakonu o osrednjem organu na Finskem v nekaterih mednarodnih zadevah v zvezi s preživnino (1076/2010) je opredeljena tudi dodatna nacionalna zakonodaja o funkcijah tega organa.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 03/02/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Švedska

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Švedsko pravo določa preživninsko obveznost za otroke, zakonce in razvezane zakonce. Določbe v zvezi s preživninskimi obveznostmi med zakonci veljajo tudi za registrirane partnerje.

Otroci

Starši so odgovorni za preživljanje svojih otrok do razumne meje glede na potrebe otroka in skupne finančne možnosti staršev. Starš, ki ni zmožen prispevati k preživljanju svojega otroka, ni dolžan plačevati preživnine.

Tisti od staršev, ki nima pravice do varstva in vzgoje otroka ter ne živi stalno z otrokom, izpolnjuje svojo preživninsko obveznost s plačevanjem preživnine.

Tisti od staršev, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka skupaj z drugim staršem, je prav tako lahko dolžan plačevati preživnino. To velja v primeru, če otrok stalno živi samo z enim od staršev, ne glede na to, ali je ta samski ali živi z novim partnerjem.

Oseba, ki stalno živi z otrokom druge osebe in staršem, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka, je prav tako odgovorna za preživljanje tega otroka, če sta osebi sklenili zakonsko zvezo ali imata skupnega otroka ali otroke. Vendar je očim ali mačeha odgovorna za preživljanje otroka le v primeru, če otrok ne more dobiti preživnine od drugega starša, tj. ne od tistega, s katerim živi očim ali mačeha.

Preživnina je določena s sodno odločbo ali sporazumom. Sporazum velja le, če je sklenjen v pisni obliki in v navzočnosti dveh drugih oseb.

Stranki se lahko tudi dogovorita, da se prihodnje preživnine plačajo v pavšalnem znesku ali za več kot trimesečna obdobja. Če je otrok mlajši od 18 let; mora tak sporazum potrditi ustrezní odbor za socialno varstvo (*socialnämnden*).

Če je otrok mlajši od 18 let, se preživnina v obliki pavšalnega zneska plača odboru za socialno varstvo. Z zneskom, plačanim temu odboru, se pri zavarovalnici kupi renta za otroka, ki ustreza preživninski obveznosti, razen če to onemogoča sporazum ali če odbor meni, da se lahko znesek uporabi na drug način, primeren za preživljanje otroka.

Preživnina se plačuje vnaprej za vsak koledarski mesec. Vendar lahko sodišče določi drug način plačevanja, če za to obstajajo posebni razlogi.

Zahtevek za določitev plačil preživnine ne more biti odobren za nazaj za več kot tri leta pred datumom vložitve zahtevka, razen če se s tem strinja preživninski zavezanec.

Zahtevki za preživnino, ki je že bila določena, postanejo neizvršljivi (zastarajo) po petih letih od datuma zapadlosti plačila.

Pari

Med trajanjem zakonske zveze je vsak od zakoncev odgovoren za preživljanje samega sebe in zakonca. Če se eden od zakoncev ne more v celoti preživljati sam, mora drugi prispevati za njegove osebne potrebe.

Po razvezi zakonske zveze je načeloma vsak zakonec odgovoren za svoje preživljanje. Če pa eden od zakoncev potrebuje denar za preživljanje za prehodno obdobje, je upravičen do prejemanja preživnine od drugega zakonca do razumne meje, glede na zmožnosti drugega zakonca in druge okoliščine.

V izjemnih primerih lahko zakonec pridobi preživnino za daljše obdobje.

Če se zakonca ne moreta dogovoriti o preživnini, lahko spor reši sodišče.

Po razvezi zakonske zveze se preživnina plačuje v rednih obrokih. Vendar lahko sodišče odredi, naj se preživnina plača v pavšalnem znesku, če za to obstajajo posebni razlogi, npr. če mora zakonec plačati prispevek za pokojnino.

Zahtevek za določitev plačil preživnine ne more biti odobren za nazaj za več kot tri leta pred datumom vložitve zahtevka, razen če se s tem strinja preživninski zavezanec.

Zahtevki za preživnino, ki je že bila določena, postanejo neizvršljivi (zastarajo) po treh letih od datuma zapadlosti plačila.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Preživninska obveznost staršev običajno preneha, ko otrok dopolni 18 let. Če pa otrok še ni dokončal srednješolskega izobraževanja, se preživninska obveznost nadaljuje, dokler se otrok šola, vendar največ do njegovega 21. rojstnega dne. Šolanje v tem primeru pomeni obvezno sekundarno izobraževanje ali višje sekundarno izobraževanje ali drugo primerljivo splošno izobraževanje.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Na Švedskem ni posebnega organa, ki določa ali pomaga določiti preživnino. Preživnina je lahko določena s sodno odločbo ali sporazumom. Če stranki ne dosežeta dogovora, se mora vložnik obrniti na okrožno sodišče (*tingsrätt*) in vložiti zahtevek za določitev preživnine.

Če imate kakršna koli vprašanja v zvezi mednarodnimi preživninskimi zahtevki, se lahko obrnete na švedsko agencijo za socialno zavarovanje (*Försäkringskassan*), ki je osrednji organ na Švedskem.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Tisti od staršev, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka, lahko zahteva preživnino v imenu mladoletnega otroka. Če je imenovan poseben skrbnik, ima ta prav tako pravico delovati v imenu otroka.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Pravila o pristojnosti so na voljo v zakonu o starševstvu (*föräldrabalken*), zakonu o zakonski zvezi (*äktenskapsbalken*) in zakonu o sodnem postopku (*rättegångsbalken*). Informacije je mogoče dobiti tudi na okrožnem sodišču.

Preživninski postopek za otroka obravnava sodišče v kraju običajnega prebivališča toženca. Če ni pristojno drugo sodišče, zadevo obravnava okrožno sodišče v Stockholmu.

Vprašanja glede plačevanja preživnine za zakonca se lahko obravnavajo v okviru postopka za razvezo zakonske zveze. Zakonske zadeve obravnava okrožno sodišče v kraju običajnega prebivališča enega od zakoncev. Če nobeden od zakoncev nima običajnega prebivališča na Švedskem, zadevo obravnava okrožno sodišče v Stockholmu. Če se postopek v zvezi s preživnino za zakonca ne začne v povezavi z zakonsko zadevo, veljajo splošna pravila o pristojnosti iz poglavja 10 zakona o sodnem postopku.

Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (uredba o preživninah) določa pravila o pristojnosti v čezmejnih zadevah.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Ne. Kdor želi zadevo predložiti sodišču, mora na pristojnem okrožnem sodišču vložiti zahtevek za določitev preživnine.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Sam sodni postopek je na Švedskem brezplačen, plača se le taksa za vložitev, ki zdaj znaša 900 SEK. Če vložnik najame pravnega svetovalca ali odvetnika, bo moral plačati stroške. Stroški lahko nastanejo tudi pri predložitvi dokazov, npr. s pričami.

Stroškov ni mogoče oceniti, ker se razlikujejo od primera do primera.

Pravna pomoč se lahko dodeli pod določenimi pogoji. Za dodelitev pravne pomoči v preživninski zadevi so potrebni posebni razlogi, na primer, če so okoliščine bolj zapletene, kot je to običajno, in je zato potrebna obsežnejša pravna pomoč.

Dodelitev pravne pomoči pomeni, da se vložniku dodeli pravni svetovalec, njegove stroške pa plača država, če jih ne more vložnik. Pravna pomoč vključuje tudi stroške predložitve dokazov, preiskav, tolmačenja in prevajanja ter posrednika. Osebe, ki jim je dodeljena pravna pomoč, so oproščene tudi plačila nekaterih taks za sodišča in švedski izvršilni organ (*Kronofogdemyndigheten*).

Osebi, ki ni švedski državljan in nima oziroma ni imela stalnega prebivališča na Švedskem, se lahko dodeli pravna pomoč za zadeve, ki se bodo obravnavale na Švedskem, če za to obstajajo posebni razlogi. Če se zadeva obravnava drugje, se lahko pravna pomoč dodeli le, če ima oseba stalno prebivališče na Švedskem. Državljanji vseh držav članic EU imajo enake pravice do pravne pomoči kot švedski državljanji. Državljanji nekaterih drugih držav imajo prav tako enake pravice na podlagi posebne določbe, v skladu s katero mora biti sklenjen veljaven sporazum o vzajemni obravnavi.

Za čezmejne spore v okviru EU veljajo nekatere posebne določbe o pravni pomoči, zlasti zato, da se lahko v določenih primerih v skladu z uredbo o preživninah, ki se nanašajo na preživnino, ki jo starš plačuje za otroka, mlajšega od 21 let, dodeli brezplačna pravna pomoč.

Informacije o pravni pomoči so na voljo pri [švedskem organu za pravno pomoč \(Rättshjälpsmyndigheten\)](#).

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Ocena zneska preživnine za otroka temelji na pravnih merilih. Starš, ki je preživninski zavezanec, ima pravico, da od svojega dohodka po plačilu dohodnine zadrži določen znesek, ki ga potrebuje za svoje preživljanje. To vključuje stroške nastanitve, ki se izračunajo posebej po stopnji, ki velja za razumno. Drugi življenjski stroški se izračunajo na podlagi standardnega indeksiranega zneska. Zadevni starš lahko tudi nameni znesek za preživljanje zakonca, s katerim živi v istem gospodinjstvu, če za to obstajajo posebni razlogi. Nazadnje lahko tisti od staršev, ki je preživninski zavezanec, nameni znesek za preživljanje otroka, ki živijo doma. Koliko preostalega zneska je treba nameniti za preživnino, je odvisno med drugim od potreb otroka in zmožnosti drugega od staršev, da krije stroške preživljanja otroka. Deloma je mogoče odbiti stroške stikov.

Za preživnino za zakonca ni pravnih meril. Vseeno pa se lahko kot smernice uporabijo nekatera zgoraj omenjena merila za določitev preživnine.

Preživnina je indeksirana za zagotovitev, da ohrani svojo prvotno vrednost. V indeksu se upoštevajo spremembe osnovnih cen v skladu z zakonom o socialnem zavarovanju (*socialförsäkringsbalken*), razen če se sodna odločba ali sporazum, ki določa preživnino, ne sklicuje na drugačno določbo o indeksaciji. Agencija za socialno zavarovanje vsako leto določi, ali je treba preživnino spremeniti, in če jo je treba, za koliko. Sprememba, ki se običajno izvede 1. februarja, velja za preživnino, ki je bila določena pred 1. novembrom predhodnega leta.

Če se stranki strinjata, lahko spremenita fiksni znesek preživnine s podpisom novega sporazuma. To velja tudi, če je bila preživnina prej določena s sodno odločbo. Sodišče lahko spremeni sodno odločbo ali sporazum o preživnini, če to utemeljujejo spremenjene okoliščine. Za obdobje pred začetkom postopka se lahko sprememba, ki jo ena od strank izpodbija, uvede le v obliki znižanja ali ukinitve plačil, ki še niso bila izplačana. Sodišče lahko poviša preživnino za razvezanega zakonca zaradi spremenjenih okoliščin le, če za to obstajajo posebni razlogi.

Sodišče lahko spremeni tudi sporazum o preživnini, če je ta nerazumen glede na okoliščine, v katerih je bil sklenjen, in splošne okoliščine. Vendar se lahko povračilo že prejete preživnine odredi le, če za to obstajajo posebni razlogi.

Če se znesek redne preživnine za otroka šest let ni spremenil, razen z indeksacijo, lahko sodišče spremeni plačila preživnine za vnaprej, ne da bi za to moralo navesti posebne razloge.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnino je treba plačati osebi, ki je do nje upravičena. Če je oseba, ki se ji dolguje preživnina, otrok, mlajši od 18 let, se preživnina plačuje tistemu od staršev, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka ter živi z njim.

Če je otrok mlajši od 18 let, se preživnina v obliki pavšalnega zneska plača odboru za socialno varstvo.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Zahtevek za sodno izvršbo se lahko predloži izvršilni službi, in sicer ustno ali pisno, priloži pa se še nalog za izvršbo. Pisna zaveza, sklenjena ob navzočnosti dveh prič, ki se nanaša na preživnino v skladu z zakonom o zakonski zvezi ali zakonom o starševstvu, se lahko izvrši kot pravno močna sodna odločba.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

V primeru preživnine za otroka zahtevek za določitev preživnine ne more biti odobren za nazaj za več kot tri leta pred datumom vložitve zahtevka, razen če se s tem strinja preživninski zavezanec. Zahtevki za preživnino, ki je že bila določena, postanejo neizvršljivi (zastarajo) po petih letih od datuma zapadlosti plačila.

V primeru preživnine za zakonca zahtevek za določitev preživnine ne more biti odobren za nazaj za več kot tri leta pred datumom vložitve zahtevka, razen če se s tem strinja preživninski zavezanec. Zahtevki za preživnino, ki je že bila določena, postanejo neizvršljivi (zastarajo) po treh letih od datuma zapadlosti plačila.

V zvezi z izvršbami obstaja več izvetij iz rubeža, na primer oblačila in do razumne vrednosti drugi predmeti, namenjeni izključno osebni uporabi zavezanca, in nekatera lastnina, potrebna za dom in njegovo vzdrževanje. Če ima zavezanec družino, se pri določitvi izvetij iz rubeža upoštevajo predmeti, ki jih uporablja družina, in potrebe družine.

Zarubi se lahko samo tisti del plače zavezanca, ki presega znesek, ki ga potrebuje za preživljanje sebe in svoje družine. Del plače zavezanca, ki ne more biti zarubljen (*förbehållsbeloppet*), se določi s sklicem na standardni znesek. Ta zajema vse običajne življenjske stroške razen stroškov nastanitve, ki se določijo posebej in dodajo standardnemu znesku. Standardni znesek vsako leto določi izvršilni organ.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Na Švedskem pomoč pri izterjavi preživnine zagotavlja izvršilni organ. V čezmejnih zadevah lahko oseba, upravičena do preživnine, pridobi upravno pomoč na agenciji za socialno zavarovanje, za pomoč pri izterjavi preživnine pa se lahko obrne na izvršilni organ.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Agencija za socialno zavarovanje lahko za otroka, čigar starša sta razvezana, staršu, ki živi z otrokom in je uradno prijavljen na istem naslovu kot otrok, zagotavlja nadomestilo preživnine v znesku 1 673 SEK na mesec do meseca, v katerem otrok dopolni starost 7 let, 1 823 SEK na mesec do meseca, v katerem otrok dopolni starost 15 let, in 2 223 SEK na mesec od meseca, v katerem otrok dopolni starost 15 let. Sklep o nadomestilu preživnine se sprejme na podlagi vloge, predložene agenciji za socialno zavarovanje, ki je organ, odgovoren za upravljanje socialnega zavarovanja. Z nadomestilom preživnine družba zagotovi, da otrok, čigar starša sta razvezana, prejme določen znesek preživnine tudi, če starš, ki bi moral plačevati preživnino, ne izpolnjuje svoje preživninske obveznosti. Preživninski zavezanec mora znesek povrniti državi glede na svoj dohodek in skupno število otrok, za katere mora zagotavljati preživnino. Obveznost plačila je določena v upravnem postopku. Če se preživnina namesto tega izplača neposredno tistemu od staršev, ki živi z otrokom, se skladno s tem zniža nadomestilo preživnine, ki ga plača agencija za socialno zavarovanje. To se imenuje dopolnilno nadomestilo (*utfyllnadsbidrag*).

Če tisti od staršev, ki je preživninski zavezanec, živi v tujini ali živi na Švedskem, vendar prejema plačo ali drug dohodek v drugi državi ali iz nje, lahko agencija za socialno zavarovanje tistemu od staršev, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka ter živi z njim, naroči, naj sprejme ukrepe za določitev preživninske obveznosti. Agencija za socialno zavarovanje tako prevzame otrokovo pravico do preživnine do zneska, ki ga agencija plača kot nadomestilo preživnine.

Zakonec od agencije za socialno zavarovanje ne more pridobiti nadomestila preživnine.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

V čezmejnih zadevah lahko vložnik pridobi upravno pomoč na agenciji za socialno zavarovanje. Agencija za socialno zavarovanje je osrednji organ v skladu z uredbo EU o preživninah in Haaško konvencijo z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin (Haaška konvencija iz leta 2007) ter tudi posredovalni/sprejemni organ v skladu z Newyorško konvencijo o izterjavi preživninskih zahtevkov v tujini iz leta 1956.

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Glej odgovor na vprašanje 14.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Kontaktni podatki agencije za socialno zavarovanje so

Swedish Social Insurance Agency (*Försäkringskassan*)

PO Box 1164

SE-621 22 Visby

Švedska

Tel.: +46 771179000

Faks: +46 101120411

E-naslov: centralmyndigheten@forsakringskassan.se

Agencija za socialno zavarovanje sprejme vse potrebne ukrepe za lažjo izterjavo preživnine. Kot osrednji organ na podlagi uredbe o preživninah in Haaške konvencije iz leta 2007 opravlja naloge agencije za socialno zavarovanje, ki izhajajo iz uredbe oziroma konvencije. Ta agencija mora osebam, upravičnim do preživnine, med drugim pomagati pri zahtevkih, ki se lahko vložijo prek organa, kot je zahtevek za pridobitev odločbe o preživnini v drugi državi. Za dodatne informacije o pomoči, ki je na voljo vložnikom, se obrnite na agencijo za socialno zavarovanje.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

Vložniki, ki želijo izterjati preživnino v skladu z Newyorško konvencijo o izterjavi preživninskih zahtevkov v tujini iz leta 1956, morajo vložiti zahtevek pri posredovalnem organu v svoji matični državi, ta pa ga bo posredoval sprejemnemu organu na Švedskem (agenciji za socialno zavarovanje).

Enako velja, če želi vložnik pridobiti pomoč, ki jo lahko zagotovijo osrednji organi v skladu z uredbo o preživninah ali Haaško konvencijo iz leta 2007, in sicer vložnik mora stopiti v stik z osrednjim organom v svoji matični državi, ta pa bo zahtevek posredoval osrednjemu organu na Švedskem (agenciji za socialno zavarovanje).

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Če želi oseba, upravičena do preživnine, izterjati preživnino v skladu z Newyorško konvencijo o izterjavi preživninskih zahtevkov v tujini iz leta 1956, uredbo o preživninah ali Haaško konvencijo iz leta 2007, mora vložiti zahtevek pri posredovalnem organu / osrednjem organu na Švedskem (agenciji za socialno zavarovanje), ta pa ga bo nato posredoval organu prejemniku v državi, v kateri ta oseba stalno prebiva in/ali ima dohodek.

Če želite kot preživninski zavezanec prejeti pomoč v zvezi z na primer spremembo fiksnega zneska preživnine, se lahko obrnete na osrednji organ v domači državi, ki bo zahtevek posredoval osrednjemu organu na Švedskem (agenciji za socialno zavarovanje).

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Glej odgovor na vprašanje 16.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da. Švedsko zavezuje Haaški protokol z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti (Haaški protokol), katerega določbe se v EU uporabljajo od 18. junija 2011. V skladu s Haaškim protokolom velja glavno pravilo, da se uporablja pravo države, v kateri ima oseba, upravičena do preživnine, običajno prebivališče. Zlasti zaradi dobrobiti otroka je mogoče uporabiti pravo države sodišča ali pravo države, katere državljan sta otrok in preživninski zavezanec, če uporaba prava države običajnega prebivališča ni v otrokovem interesu. Stranki se lahko tudi sporazumeta, katero pravo se bo uporabilo, vendar je področje uporabe takih sporazumov omejeno, ko gre na primer za preživnino za otroka, mlajšega od 18 let.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Švedsko zavezuje Haaški protokol (glej odgovor na vprašanje 20).

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Glede splošnih zahtev za pravno pomoč glej odgovor na vprašanje 7.

Za čezmejne spore v EU veljajo nekatere posebne določbe o pravni pomoči. Kadar so izpolnjene zahteve za pravno pomoč iz uredbe o preživninah, bo dodeljena pravna pomoč, ki bo brezplačna, če vložnik potrebuje pravno pomoč in tega ne more doseči z drugimi sredstvi.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Sprejeti niso bili nobeni posebni ukrepi.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 28/03/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Anglija in Wales

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Starši lahko plačujejo preživnino za svoje otroke ali katerega koli otroka iz družine enemu od staršev ali skrbniku bodisi prek sodišča bodisi prek zakonskega sistema za preživnine otrok (z zakonom vzpostavljen upravni sistem za Anglijo in Wales ter Škotsko). Zakonski sistem za preživnine otrok sestavljajo tri organizacije: [služba za preživnine otrok](#) (Child Maintenance Service – CMS), [služba za možnosti glede preživnin otrok](#) (Child Maintenance Options) in [agencija za pomoč otrokom](#) (Child Support Agency). Če želijo udeležene osebe (starši ali skrbnik in otroci) uporabljati sistem za preživnine otrok, morajo običajno prebivati v Združenem kraljestvu.

Vse zahtevke v zakonsko predpisanih sistemih ureja služba CMS, starši pa lahko do nje dostopajo prek službe za možnosti glede preživnin otrok. Agencija za podporootrokem se zapira, pri čemer so vse zadeve s tekočimi obveznostmi zdaj zaključene. Stiki se vzpostavljajo le v primerih, ko imajo starši izostala plačila, da se poizve, ali še vedno želijo, da se dolg izterja, kadar se lahko prenese na službo CMS.

Starši lahko plačujejo preživnino svojim otrokom, mlajšim od 18 let. „Otrok“, starejši od 18 let, lahko na podlagi zahtevka prejema preživnino enega od staršev za nadaljnje izobraževanje, poklicno ali strokovno usposabljanje ali v posebnih okoliščinah ([Priloga 1 k zakonu o otrocih iz leta 1989](#)).

Preživnino lahko za otroke plačujejo tudi starši, ki ne živijo s svojimi otroki, in sicer prek službe CMS. Služba CMS določi preživnino v upravnem in ne sodnem postopku – če je otrok mlajši od 16 let ali če je mlajši od 20 let in vključen v redno šolanje, ki ni visokošolsko izobraževanje (v šoli ali enakovredni izobraževalni ustanovi), ali če je mlajši od 20 let in živi z enim od staršev, ki je zaposil za otroški dodatek zanj. Plača se staršu upravičencu. Zahtevek pri službi CMS lahko vložijo kateri koli od staršev ali skrbnik. Znesek izračuna služba CMS. Starš preživninski zavezanec izvršuje tedensko plačilo bodisi neposredno staršu upravičencu (kar je znano kot neposredno plačilo) bodisi prek storitve službe CMS, imenovane „poberi in plačaj“ (Collect and Pay), za katero je treba plačati takso (glej v nadaljevanju).

Razvezani zakonec lahko plačuje preživnino drugemu zakoncu. Preživnina se lahko plačuje kateremu koli zakoncu. Nekdanji registrirani partner bo morda prav tako moral plačevati preživnino drugemu nekdanjemu registriranemu partnerju in otrokom iz družine.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Glej odgovor zgoraj. V Prilogi 1 k zakonu o otrocih iz leta 1989 starostna meja ni določena.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Če se starša odločita za prenehanje življenjske skupnosti v Angliji in Walesu, se morata pred vložitvijo zahtevka pri službi CMS obrniti na službo za možnosti glede preživnin otrok za svetovanje in informacije, kako doseči učinkovit sporazum o preživnini za svojo družino. To je lahko tako imenovani „družinski sporazum“, ki je sporazum med njimi samimi, ali zahtevek pri službi CMS. Starši se morajo najprej obrniti na službo za možnosti glede preživnin otrok, nato pa lahko pristopijo k službi CMS.

Če eden od staršev odloči, da družinski sporazum ni mogoč, mora plačati takso za zahtevek pri službi CMS. Informacije o trenutnih taksah so na voljo na [spletišču vlade](#). Takse vam morda ne bo treba plačati, če ste kot vložnik mlajši od 19 let, prebivalec Severne Irske ali ste podali izjavo o nasilju v družini, ki je bilo prijavljeno organu, ki ga služba CMS priznava. S plačilom takse bi morale biti vložniku zagotovljene naslednje storitve: izračun plačil, ki ga služba CMS naredi na podlagi dohodkov starša preživninskega zavezanca, izsleditev takega starša in upravljanje morebitnih sprememb preživninske obveznosti. Izračun preživnine, ki jo je treba plačevati, temelji na deležu bruto dohodkov starša preživninskega zavezanca glede na število otrok, za katere je treba plačevati preživnino, obveznost pa se lahko zviša ali zniža, če se upoštevajo drugi dejavniki, kot je dodatni dohodek starša zavezanca ali priznanje skupnega varstva in vzgoje otroka. Služba CMS ne jamči, da bodo zaradi njenega dela plačila dejansko izvršena.

Ko je določena višina preživnine in če se starša sporazumeta, da si bosta preživnino plačevala neposredno prek storitve neposredno plačilo, je treba plačati samo takso za zahtevek. Uporabniki službe CMS, ki želijo, da služba CMS izvršuje plačilo z uporabo storitve „poberi in plačaj“, morajo plačati takso za pobiranje preživnine. Za starša preživninskega zavezanca to pomeni dodatnih 20 % poleg običajnega plačila preživnine za otroka. Staršu upravičencu pa se od prejetega zneska preživnine za otroka odštejejo 4 %. Plačilu takse za pobiranje preživnine se je mogoče izogniti z družinskim sporazumom ali uporabo storitve neposredno plačilo.

Starš preživninski zavezanec mora službi CMS plačati tudi takso za izvršilne ukrepe, ki jih sodišče odredi zoper starša preživninskega zavezanca, ki ni plačal zapadle preživnine.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Preživninski zahtevek za otroka lahko v imenu starša preživninskega zavezanca ali starša upravičenca, ki mu je otrok zaupan v varstvo in vzgojo, vloži kdor koli, na primer prijatelj, sorodnik ali pravni svetovalec (npr. odvetnik v Angliji in Walesu). Starša morata osebo, ki vloži zahtevek, za to pooblastiti, razen če je že pooblaščen, na primer s pooblastilom za zastopanje. V Angliji in Walesu zahtevka ni mogoče vložiti v imenu otroka, saj otroci ne morejo zahtevati preživnine v svojem imenu.

Zahtevek za vzajemno izvrševanje odločb o preživnini je mogoče v Angliji in Walesu vložiti v imenu otroka, ali razvezanega zakonca, ali nekdanjega registriranega partnerja ali v imenu drugih oseb, če je tako določeno v ustrezni mednarodni konvenciji ali sporazumu o vzajemnem izvrševanju odločb o preživnini.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Vložniki v Angliji in Walesu lahko zahtevek glede na lokacijo vložijo pri enem od treh centrov za izvrševanje preživninskih obveznosti za [Anglijo](#) (brez Londona), [London](#) in [Wales](#).

Upravno osebje sodišča bo zagotovilo informacije, če se je treba obrniti na drugo sodišče.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Preživninski zahtevek za otroka je upravni postopek, ki ga vodi služba CMS.

Vložniki zahtevkov za vzajemno izvrševanje sodnih odločb o preživnini ne potrebujejo odvetnika, da pri sodišču vložijo zahtevek za izterjavo preživnine na podlagi različnih mednarodnih konvencij in sporazumov. Zahtevek iz druge države se pošlje poslovnemu središču za izvrševanje preživninskih obveznosti (Maintenance Enforcement Business Centre – MEBC) na območju prebivališča nasprotne stranke.

Vložniki v skladu s Prilogo 1 k zakonu o otrocih iz leta 1989 ne potrebujejo odvetnika za vložitev zahtevka pri sodišču.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Pravno zastopanje za izterjavo preživnine običajno ni potrebno. V večini primerov ni treba plačati takse. Če je pravno zastopanje potrebno, sta na voljo pravna pomoč in podpora, vendar sta v nekaterih primerih odvisni od ocene premoženjskega stanja in utemeljenosti zahteve; vložnik bo morda moral plačati prispevek.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Sodišče lahko za izterjavo preživnine izda odločbo o preživnini za otroka, preživnini za zakonca ali preživnini za otroka/zakonca. Odredi lahko redna plačila, pavšalni znesek, poravnalna izplačila ali zavarovana redna plačila. Sodišče ali služba CMS lahko v ustreznih primerih odloči, da se preživnina plača za nazaj. Pri odločitvi, ali je treba preživnino plačati za nazaj, in oceni zneskov se upoštevajo vse okoliščine posamezne zadeve. Pri sodišču se lahko kadar koli vloži zahtevek za spremembo odločbe o preživnini.

V nekaterih primerih se lahko za zagotovitev preživnine za zakonca uporabi pokojnina. Čeprav se lahko stranki sami dogovorita o finančnem sporazumu in za to ne potrebujeta sodne odločbe, je pri delitvi pokojnine ali prenosu pokojninskih skladov potrebna sodna odločba, preden lahko izvajalec pokojninskega zavarovanja ukrepa.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Upravičenci do preživnine so navedeni v odgovoru na vprašanje 1 zgoraj.

Plačila posameznikom obravnava poslovno središče za plačevanje preživnin (Maintenance Payments Business Centre), ki je del sodne službe Anglije in Walesa. [Enota za vzajemno izvrševanje odločb o preživnini](#) (Reciprocal Enforcement of Maintenance Orders (REMO)) plačil ne obravnava.

Služba CMS zagotavlja izračun, pobiranje in plačevanje preživnin. Če starši preživninski zavezanci zamujajo s plačili ali ne plačujejo preživnine, posreduje služba CMS, da zagotovi dotok denarja in hitro plačilo vseh zapadlih izostalih preživninskih zneskov za otroke. Pri tem lahko po potrebi uporabi različne izvršilne metode.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Sodišče lahko za izterjavo preživnine odredi, naj se plačilo nakaže neposredno sodišču, lahko odredi poseben način plačevanja ter izda sklep o izvršbi na osebni dohodek in v nadaljevanju navedene sklepe, kadar za to zaprosi služba CMS.

Služba CMS glede preživnin za otroke, ki se plačujejo prek nje, izvede ustrezne ukrepe, če starš preživninski zavezanec ne izpolnjuje preživninske obveznosti do otroka, da zagotovo plača zapadlo preživnino za otroka. Uporabi lahko vrsto pooblastil. Ti ukrepi so med drugim neposredni odtegljaj od dohodkov in odtegljaj z bančnih računov ter vložitev tožbe pri sodišču (izvršilni predlog). Če je potrebno, se lahko sodišču v skrajnih primerih predlaga, naj staršu preživninskemu zavezancu odvzame potni list, vozniško dovoljenje, ali celo predlaga kazen zavora.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Omejitev za izvrševanje odločb o preživnini ni.

Služba CMS mora upoštevati interes vsakega otroka, na katerega bi lahko vplivale njene odločitve o tem, kako hitro je treba poravnati izostala plačila in koliko je treba vsakokrat plačati.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Za preživnine za otroke, ki se pobirajo prek sistema preživnin za otroke, je ustrezna organizacija služba CMS (glej zgoraj).

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Pri preživninah za otroke, ki jih upravlja služba CMS, lahko ta nakaže le prejeti denar, kadar je to ustrezno. Ne more pa sama ali namesto nerezidenčnega starša plačati preživnine ali dela preživnine.

📧 **Osrednji organ za Anglijo in Wales (REMO)** ne more prevzeti odgovornosti za izvrševanje plačil.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Vzajemno izvrševanje odločb o preživnini je postopek, po katerem lahko odločbe o preživnini, ki jih v imenu prebivalcev Združenega kraljestva izdajo sodišča Združenega kraljestva, registrirajo in izvršijo sodišča ali drugi organi v drugih državah zoper osebe, ki imajo prebivališče v tujini.

To je dvosmerna ureditev, ki se ureja z mednarodnimi konvencijami ali dogovorjenimi programi, kar pomeni, da lahko sodišča Združenega kraljestva prav tako registrirajo in izvršijo tuje odločbe o preživnini v korist posameznikov v tujini zoper prebivalce Združenega kraljestva.

Kako vložiti zahtevek?

Prebivalec Združenega kraljestva, ki želi vložiti zahtevek za pridobitev preživnine od osebe iz tujine, se mora obrniti na:

• središče MEBC, pristojno za območje, na katerem živi, prikazano na [vstaviti hiperpovezavo do <https://www.gov.uk/child-maintenance-if-one-parent-lives-abroad/ex-partner-lives-abroad>].

Zahteva lahko, naj se odločba izvrši v državi, v kateri prebiva zavezanec. Obstajajo tudi postopki, na podlagi katerih lahko vložnik prosi organe druge države za pripravo odločbe o preživnini v njegovem imenu.

Vložniku ni treba najeti odvetnika. Osebe tega središča mu bo pojasnilo, kateri obrazec je treba uporabiti, in bo zahtevek poslalo ustreznemu organu, ki je za Anglijo in Wales enota REMO.

Enota REMO bo obrazec poslala tujemu organu v registracijo in izvršitev zoper osebo, ki tam živi.

Zahtevki, ki ne prihajajo iz Združenega kraljestva, mora enoti REMO poslati tuj organ iz države, v kateri živi vložnik. Enota REMO bo zahtevek posredovala središču MEBC, ki je pristojno za obravnavanje zadeve.

Služba CMS lahko preživnino za otroka izračuna le, če imajo oba starša ali starš upravičenec in otrok običajno prebivališče v Združenem kraljestvu ali če starš preživninski zavezanec dela zunaj Združenega kraljestva kot britanski državni uradnik, diplomat, pripadnik oboroženih sil ali napoteni zdravstveni delavec ali če dela zunaj Združenega kraljestva pri delodajalcu, ki je registrirano podjetje in ima plačilno listo v Združenem kraljestvu. Pri izračunu preživnine za otroka se lahko za osebo z običajnim prebivališčem v Združenem kraljestvu upoštevajo dohodki iz tujine, ki se obdavčijo v Združenem kraljestvu.

Služba CMS lahko v skladu z Uredbo (ES) št. 4/2009 o preživninskih zadevah tudi zaprosi druge države EU, naj izterjajo izostale preživninske zneske.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Kontaktne naslovi posameznih središč MEBC so:

za posameznike, ki živijo v Širšem Londonu:

The Maintenance Enforcement Business Centre – London

Central Family Court

First Avenue House

42-49 High Holborn

London

WC1V 6NP

DX 160010 Kingsway 7

e-naslov: 📧 MEBC.London@justice.gov.uk

za posameznike, ki živijo v Angliji zunaj Širšega Londona

The Maintenance Enforcement Business Centre – Bury St Edmunds

Triton House

St Andrews Street North

Bury St Edmunds

Suffolk

IP33 1TR

e-naslov: 📧 MEBC.BSE@justice.gov.uk

za posameznike, ki živijo v Walesu

The Maintenance Enforcement Business Centre – Wales

Wales Maintenance Business Centre

Port Talbot Justice Centre

Harbourside Way

Port Talbot

SA13 1SB

Telefon: 01656673833

e-naslov: 📧 mecb.wales@justice.gov.uk

Kontaktne podatke enote REMO so:

Reciprocal Enforcement of Maintenance Orders (REMO)

Official Solicitor and Public Trustee

Victory House, 30-34 Kingsway

London

WC2B 6EX

Telefon: 02036812757 (v Združenem kraljestvu)

+44 2036812757 (za mednarodne klice)

e-naslov: 📧 remo@offsol.gsi.gov.uk

📧 **Spletišče enote REMO**

Središča MEBC in enota REMO vložnikom ali drugim ne morejo zagotavljati pravnega svetovanja. Vseeno pa lahko zagotovijo splošne napotke o postopkih.

Natančna narava vzajemnosti med Združenim kraljestvom in drugimi jurisdikcijami je odvisna od konvencije ali sporazuma, katerega podpisnica je druga država, središča MEBC pa lahko svetujejo, kako se lahko različne konvencije uporabijo za posamezno zadevo.

Novi vložniki se morajo najprej obrniti na službo za možnosti glede preživnin za otroke, preden se obrnejo na službo CMS. Službo za možnosti glede preživnin za otroke je mogoče poklicati na telefonsko številko 0800 0835130 (za klice iz Združenega kraljestva) ali obiskati njeno spletišče.

Če vašo zadevo obravnava agencija za preživnine za otroke ali služba CMS, je kontaktna telefonska številka navedena na vsakem njunem dopisu.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Zahtevek je mogoče vložiti prek organa ali sodišča, ki se ukvarja z vzajemnim izvrševanjem odločb v tuji jurisdikciji, kjer vložnik prebiva. Zahtevek se lahko vložiti tudi iz druge države neposredno pri enoti REMO, sodišču ali središču MEBC.

V okviru preživninske obveznosti za otroka je služba CMS za izračun preživnine pristojna le, če vložnik in otrok prebivata drugje v Združenem kraljestvu (tj. na Škotskem ali v Severni Irski).

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Kontaktni podatki enote REMO, središč MEBC in službe CMS so navedeni zgoraj. Pomoč, ki jo zagotavljajo, je opisana zgoraj. Okoliščine, v katerih služba CMS lahko sprejme zahtevek in v katerih ga ne more, so podrobno opisane v prejšnjih odgovorih.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Haaški protokol iz leta 2007 Združenega kraljestva ne zavezuje, zato se v Angliji in Walesu ne uporablja.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Za vse zadeve v Angliji in Walesu se uporablja pravo Anglije in Walesa.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Pravno zastopanje za izterjavo preživnine običajno ni potrebno. V večini primerov ni treba plačati takse. Če je pravno zastopanje potrebno, sta na voljo pravna pomoč in podpora (poglavje V), vendar sta v nekaterih primerih odvisni od ocene premoženjskega stanja in utemeljenosti zahteve; vložnik bo morda moral plačati prispevek. V okviru pravne pomoči se lahko opravi ocena za odločitve, ali bi bilo treba zaradi narave zadeve zaprositi za popolno pravno pomoč.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Izvajanje Uredbe (ES) št. 4/2009 o preživninah podpirajo [predpisi o pristojnosti in sodnih odločbah v civilnih zadevah \(preživnine\) iz leta 2011](#) (Civil Jurisdiction and Judgments (Maintenance) Regulations 2011) (SI 1484/2011). V predpisu 3 in Prilogi 1 so imenovani osrednji organi za Združeno kraljestvo, določena je tudi njihova vloga pri posredovanju zahtevkov. V predpisu 4 in Prilogi 2 je določeno, kateri organi morajo zagotavljati informacije osrednjim organom (vključno z informacijami o preživninskem zavezancu), določena pa so tudi pravila o tem, kako osrednji organi pravilno razkrijejo navedene informacije.

V odstavku 18 Priloge 1 k [zakonu o pravni pomoči, obsodbah in kaznih za storilce kaznivih dejanj iz leta 2012](#) (Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012) je določena razpoložljivost pravne pomoči v Angliji in Walesu v skladu z uredbo o preživninah.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 24/06/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Severna Irska

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Preživnino lahko plačuje eden od staršev za svoje otroke ali katerega koli otroka iz družine kateri koli osebi, ki skrbi za otroka. Plačuje jo lahko tudi en zakonec drugemu zakoncu ali partnerju v civilnem partnerstvu.

Starši lahko plačujejo preživnino za svoje otroke ali katerega koli otroka iz družine enemu od staršev ali skrbniku bodisi prek sodišča bodisi prek zakonskega sistema preživnin za otroke (z zakonom vzpostavljen upravni sistem za Severno Irsko).

Zakonski sistem preživnin za otroke sestavljata dve organizaciji – služba za preživnine za otroke (Child Maintenance Service – CMS), ki spada pod ministrstvo za občinske zadeve (Department of Communities), in svetovalnica za možnosti glede preživnin za otroke (Child Maintenance Choices). Če želijo udeležene osebe (starši ali skrbnik in otroci) uporabljati sistem preživnin za otroke, morajo običajno prebivati v Združenem kraljestvu.

Preživnino za otroke lahko plačujejo tudi starši, ki ne živijo s svojimi otroki, in sicer prek službe CMS. Služba CMS določi preživnino v upravnem in ne sodnem postopku – če je otrok mlajši od 16 let ali če je mlajši od 20 let in vključen v redno šolanje, ki ni visokošolsko izobraževanje (v šoli ali enakovredni izobraževalni ustanovi), ali če je mlajši od 20 let in živi z enim od staršev, ki je zaprosil za otroški dodatek zanj.

Preživnina se plačuje enemu od staršev ali skrbniku. Zahtevek pri službi CMS lahko vložijo kateri koli od staršev ali skrbnik. Znesek izračuna služba CMS.

Starš nerezident izvršuje tedensko plačilo bodisi neposredno drugemu staršu ali skrbniku (kar je znano kot neposredno plačilo) bodisi prek storitve službe CMS, imenovane „Prezemi in plačaj“ (Collect and Pay), za katero je treba plačati takso (glej spodaj).

V skladu z [uredbo o postopkih v družinskih zadevah \(Severna Irska\) iz leta 1980](#) (Domestic Proceedings (Northern Ireland) Order 1980) lahko zakonec pri sodišču vložijo tožbo za preživnino, v skladu z [uredbo o zakonskih zadevah \(Severna Irska\) iz leta 1978](#) (Matrimonial Causes (Northern Ireland) Order 1978) pa lahko zahteva preživnino v postopku za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti. Sodišče lahko odredi, naj se redna plačila nakazujejo bodisi vložniku bodisi v korist otroka. Sodišče lahko odredi tudi plačilo pavšalnega zneska.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

V skladu z uredbo o preživninah za otroke (Severna Irsko) iz leta 1991 (Child Support (Northern Ireland) Order 1991) je otrok upravičen do preživnine za otroke, če je mlajši od 16 let ali mlajši od 20 let in vključen v redno šolanje, ki ni visokošolsko izobraževanje (je še vedno v šoli ali enakovredni izobraževalni ustanovi).

Sodišče v skladu z uredbo o postopkih v družinskih zadevah (Severna Irsko) iz leta 1980 ne izda odločbe o preživnini za otroka, ki je dopolnil 18 let. Vendar se lahko v nekaterih primerih preživnina odredi, če obstajajo „posebne okoliščine“ ali če otrok obiskuje izobraževalno ustanovo ali se poklicno ali strokovno usposablja, ne glede na to, ali je oziroma bo tudi zaposlen.

V skladu z uredbo o zakonskih zadevah (Severna Irsko) iz leta 1978 je otrok upravičen do preživnine do 16. leta starosti (ali do 18. leta, če ostane vključen v redno šolanje). Sodišče lahko podaljša plačevanje preživnine, če se izobraževanje nadaljuje po 18. letu ali če obstajajo nekatere posebne okoliščine, zaradi katerih je treba še naprej plačevati preživnino.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Če se starša odločita za prenehanje življenjske skupnosti v Severni Irski, se morata pred vložitvijo zahtevka pri službi CMS obrniti na svetovalnico za možnosti glede preživnin za otroke za svetovanje in informacije, kako doseči učinkovit sporazum o preživnini za svojo družino. To je lahko tako imenovani „družinski sporazum“, ki je sporazum med njimi samimi, ali zahtevek pri službi CMS. Starši se morajo najprej obrniti na službo za možnosti glede preživnin za otroke, nato pa lahko pristopijo k službi CMS.

Če eden od staršev odloči, da družinski sporazum ni mogoč, lahko službo CMS zaprosi za izračun plačil. Izračun preživnine, ki jo je treba plačevati, temelji na deležu dohodkov starša nerezidenta preživninskega zavezanca glede na število otrok, za katere je treba plačevati preživnino.

Če eden od staršev nato želi, da služba CMS pobira in nakazuje plačila preživnine, mora plačati takso. Če se starša sporazumeta, da si bosta preživnino plačevala neposredno (neposredno plačilo), se pri taksi ne plačuje. Uporabniki službe CMS, ki želijo, da služba CMS izvršuje plačila z uporabo storitve „poberi in plačaj“, morajo plačevati takso za pobiranje preživnine. Za starša nerezidenta to pomeni dodatnih 20 % poleg običajnega plačila preživnine za otroka. Staršu, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka, pa se od prejetega zneska preživnine za otroka odštejejo 4 %. Plačilu taks za pobiranje preživnine se je mogoče izogniti z družinskim sporazumom ali uporabo storitve neposredno plačilo.

Starš nerezident mora službi CMS plačati tudi takso za izvedbo izvršilnih ukrepov, ki jih sodišče odredi zoper starša nerezidenta, ki ni plačal zapadle preživnine.

Za pridobitev preživnine se lahko prek osrednjega organa Severne Irske obrnete na sodišče, če imate vi ali vaši otroci odločbo o preživnini zoper osebo, ki živi v Severni Irski ali drugi državi ali na ozemlju, ki ima z Združenim kraljestvom sklenjen vzajemni sporazum o preživninskih obveznostih, ali če želite začeti sodni postopek za preživnino v drugi državi ali na ozemlju, ki ima z Združenim kraljestvom sklenjen vzajemni sporazum o preživninskih obveznostih.

Če vlagate zahtevek za izvršitev veljavne sodne odločbe o preživnini na podlagi Uredbe (ES) št. 4/2009, ga lahko vložite tudi neposredno pri mirovnem sodišču v Severni Irski.

Glavni elementi postopka po potrebi zagotavljajo:

registracijo in izvršitev odločbe v Severni Irski;

registracijo in izvršitev odločbe Severne Irske drugje;

začetek postopka v Severni Irski (vključno s predlogom za izdajo začasne odredbe);

začetek postopka ali registracijo odločbe zunaj Severne Irske (vključno s predlogom za izdajo začasne odredbe).

Če imate veljavno oceno službe CMS v Severni Irski, se morate najprej obrniti na to službo in se prepričati, ali lahko v vašem imenu začne izvršilni postopek v tej jurisdikciji.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Preživninski zahtevek za otroka lahko v imenu enega od staršev ali skrbnika otroka vloži kdor koli, na primer prijatelj, sorodnik ali pravni svetovalec. Eden od staršev ali skrbnik mora to osebo za to pooblastiti, razen če je že pooblaščen, na primer s pooblastilom za zastopanje itd.

V Severni Irski zahtevka ni mogoče vložiti v imenu otroka, saj otroci ne morejo zahtevati preživnine v svojem imenu.

Zahtevo za vzajemno izvrševanje odločb o preživnini je mogoče v Severni Irski v imenu druge osebe vložiti, če je tako določeno v ustrezni mednarodni konvenciji o vzajemnem izvrševanju odločb o preživnini.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Ustrezno sodno območje za predložitev zadeve sodišču je določeno s klicem na tri okrožja upravnega sodišča v Severni Irski. Zadeve je mogoče predložiti sodišču v katerem koli okrožju upravnega sodišča, čeprav se običajno predložijo v okrožju prebivališča ene ali druge stranke. Pri opredelitvi ustreznega okrožja lahko pomaga osrednji organ za Severno Irsko.

Kontaktne podatke za lokalne sodne pisarne v Severni Irski so na voljo na spletišču sodne službe Severne Irske.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Preživninski zahtevek za otroka je upravni postopek, ki ga v Severni Irski in širšem Združenem kraljestvu obravnava služba CMS.

Vložniki zahtevka za vzajemno izvrševanje odločb o preživnini na podlagi različnih mednarodnih konvencij in sporazumov ne potrebujejo odvetnika, da pri sodišču vložijo zahtevek za izterjavo preživnine. Osrednji organ za Severno Irsko zahtevek iz druge države pošlje družinskemu sodišču na območju, na katerem prebiva toženec, ali prvotnemu sodišču.

Sodno osebje lahko pomaga pri izpolnjevanju zahtevanih obrazcev, ne more pa zagotavljati pravnega svetovanja, zato je morda priporočljivo, da si vložnik priskrbi odvetnika z izkušnjami na področju družinskega prava. Odvetniška zbornica Severne Irske (telefon: +44 2890231614) lahko posameznikom zagotovi imena pravnih svetovalcev, ki lahko svetujejo in pomagajo pri preživninah za otroke/v preživninskih zadevah.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Upravni postopek za izvršitev ali pridobitev vzajemnih odločb o preživnini je v Severni Irski brezplačen.

Vendar ima lahko vložnik sodne stroške, če ima katera od strank odvetnika ali če je zadeva predložena sodišču. Stroški se bodo seveda razlikovali. Vložnik lahko zaprosi za pravno pomoč za kritje pravnega svetovanja in pomoči, pri čemer mora navesti podatke o svojih sredstvih, npr. razpoložljivih dohodkih in kapitalu. Pravila o pravni pomoči so določena v [Uredbi o dostopu do pravnega varstva \(Severna Irsko\) iz leta 2003](#) (Access to Justice (Northern Ireland) Order 2003). Običajni stroški in izdatki so lahko:

običajne sodne takse;

sodni stroški, ki se ne povrnejo;

stroški izvršbe.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Sodišče lahko za izterjavo preživnine izda odločbo o preživnini za otroka, preživnini za zakonca ali preživnini za otroka/zakonca. Odredi lahko redna plačila, pavšalna znesek, poravnalna izplačila ali zavarovana redna plačila. Sodišče lahko v ustreznih primerih odloči, da se preživnina plača za nazaj. Pri odločitvi,

ali je treba preživnino plačati za nazaj, in oceni zneskov se upoštevajo vse okoliščine posamezne zadeve. Pri sodišču se lahko kadar koli vložijo zahtevek za spremembo odločbe o preživnini.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Osebe, upravičene do prejemanja preživnine, so navedene v odgovoru na vprašanje 1.

V Severni Irski in Združenem kraljestvu služba CMS zagotavlja le izračun za storitev neposrednega plačila ter storitev „poberi in plačaj“. V okviru prve možnosti izračuna znesek preživnine, ki ga je treba plačevati, starša pa se o plačilu neposredno medsebojno sporazumeta. V okviru druge možnosti pa služba CMS pobere točen znesek od starša nerezidenta. Če starša plačujeta ali prejemata preživnino za otroka prek storitve „poberi in plačaj“, vsakič plačata takso.

V skladu z uredbo o postopkih v družinskih zadevah (Severna Irsko) iz leta 1980 lahko sodišče odredi, naj preživninski zavezanec preživnino plačuje neposredno upravičencu ali uradniku za pobiranje preživnine (običajno uradniku v razpravah pred mirovnim sodiščem).

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Služba CMS lahko glede uporabnikov storitve „poberi in plačaj“ izvede ustrezne ukrepe, da starši nerezidenti zagotovo plačajo zapadlo preživnino za otroka. Pri tem lahko uporabi vrsto pooblastil. Ti ukrepi so med drugim neposredni odtegljaj od dohodkov in odtegljaj z bančnih računov ter vložitev tožbe pri sodišču (izvršilni predlog). Po potrebi se lahko sodišču v izjemnih primerih predlaga, naj staršu nerezidentu, ki ne plačuje preživnine, odvzame vozniško dovoljenje ali izreče kazen zapora.

Na podlagi uredbe o postopkih v družinskih zadevah (Severna Irsko) iz leta 1980 in uredbe o zakonskih zadevah (Severna Irsko) iz leta 1978 lahko stranka pri sodišču vložijo zahtevek za izvršbo vseh izostalih plačil. Sodišče lahko uporabi različna pooblastila, vključno z odtegljajem denarja neposredno od osebnega dohodka (odločba o izvršbi na osebni dohodek).

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Zahtevek za izvršitev odločbe o preživnini, izdan zunaj jurisdikcije Severne Irske, se lahko vložijo v treh letih od datuma zapadlosti plačil ali pred iztekom daljšega zastaralnega roka, določenega v zakonodaji države izvora.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Služba CMS v Severni Irski lahko pobira denar, dolgovan staršem, z uporabo zakonske storitve „poberi in plačaj“.

Zahtevke za izterjavo preživnine na podlagi Uredbe (ES) št. 4/2009 je mogoče vložiti neposredno pri mirovnem sodišču v Severni Irski ali pa mu jih pošlje osrednji organ Severne Irske. Vse druge zahtevke za mednarodno izterjavo preživnine je treba poslati osrednjemu organu Severne Irske.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Služba CMS lahko denar, ki ga prejme v zadevah, ki jih vodi, le posreduje. Ne more pa sama ali namesto starša nerezidenta plačati preživnine ali dela preživnine.

Osrednji organ za Severno Irsko (REMO) ne more prevzeti odgovornosti za izvrševanje plačil na podlagi Uredbe (ES) št. 4/2009.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Vložnik se lahko obrne na enoto REMO pri sodni službi Severne Irske, ki deluje kot osrednji organ v Severni Irski, na podlagi različnih vzajemnih mednarodnih sporazumov o preživninskih obveznostih.

Lokalne sodne pisarne lahko osebi pomagajo pri izpolnjevanju zahtevka, vendar ji ne morejo zagotoviti pravnega svetovanja. Sodna pisarna bo zahtevek po potrebi poslala osrednjemu organu za Severno Irsko, da ga bo preveril in posredoval osrednjemu organu v zaproseni državi članici.

Več informacij je na voljo na [spletnih straneh enote REMO na spletišču NI Direct](#).

Služba CMS lahko preživnino za otroka izračuna le, če je starš nerezident v drugem delu Združenega kraljestva (tj. v Angliji, Walesu ali na Škotskem) ali če dela zunaj Združenega kraljestva za delodajalca, ki ima plačilno listo v Združenem kraljestvu.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Na osrednji organ za REMO se je mogoče obrniti pisno na naslov:

Department of Justice for Northern Ireland
REMO Unit at Operational Policy Branch
Northern Ireland Courts and Tribunals Service
4th Floor Laganside House
23-27 Oxford Street
Belfast BT1 3LA
Northern Ireland

Telefon: 0300 2007812 (za klice iz Združenega kraljestva)

+44 2890495884 (za mednarodne klice)

e-naslov: reciprocalenforcement@courtsni.gov.uk

Kontaktne podatke za lokalne sodne pisarne v Severni Irski so na voljo na spletišču sodne službe Severne Irske.

Svetovalnica za možnosti glede preživnine za otroke deluje na telefonskih številkah: 0800 0287439 (za klice iz Združenega kraljestva) in +44 8000287439 (za mednarodne klice). (Upoštevajte, da ta številka deluje samo od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure.)

Za splošne poizvedbe je mogoče poklicati na številke: 0845 6080022 ali 0345 6080022 (za klice iz Združenega kraljestva) in +44 8456080022 ali +44 3456080022 (za mednarodne klice). Klice sprejemajo od ponedeljka do petka od 8. do 20. ure in ob sobotah od 9. do 17. ure.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Vložnik v drugi državi se mora običajno najprej obrniti na imenovani osrednji organ v svoji državi in preveriti, ali obstaja vzajemni sporazum. Če ne obstaja, potem je druga možnost, da vložnik začne postopek v Severni Irski. V takih okoliščinah naj se bi se obrnil na odvetniško zbornico Severne Irske (telefon: +44 2890231614), ki lahko posameznikom zagotovi imena pravnih svetovalcev, ki lahko svetujejo in pomagajo pri preživninah za otroke/v preživninskih zadevah. Če obstaja sporazum, se lahko zahtevki za izterjavo preživnine v skladu z Uredbo (ES) št. 4/2009 vložijo neposredno pri sodišču ali pa mu jih pošlje osrednji organ za Severno Irsko. Zahtevke na podlagi vzajemnih sporazumov je treba poslati osrednjemu organu.

V teh okoliščinah je služba CMS pristojna za izračun preživnine le, če imata vložnik in otrok prebivališče drugje v Združenem kraljestvu (tj. v Angliji, Walesu ali na Škotskem). Če je vložnik zunaj Združenega kraljestva, služba CMS ni pristojna za izračun preživnine.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Če je vzajemni sporazum sklenjen, osrednji organ Severne Irske po tem, ko je zahtevek poslan v Severno Irsko, deluje kot kontaktna točka za vložnika, pravne svetovalce in tuje organe.

Po potrebi poskrbi tudi za registracijo sodne odločbe in postavitev pravnega svetovalca v imenu vložnika ob upoštevanju zahtev glede pravne pomoči. Osrednji organ obravnava vaš zahtevek in ga, če je ustrezen, posreduje ustreznemu mirovnemu sodišču, da ukrepa (čeprav se lahko, kot je bilo navedeno, zahtevki na podlagi Uredbe (ES) št. 4/2009 vložijo tudi neposredno pri mirovnem sodišču). Kontaktni podatki osrednjega organa so navedeni zgoraj. Služba CMS bo lahko morda v omejenih okoliščinah izračunala preživnino. Glej prejšnje odgovore za okoliščine, v katerih služba CMS ne more sprejeti zahtevka, in za ustrezne kontaktne podatke.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Haaški protokol iz leta 2007 Združenega kraljestva ne zavezuje, zato se v Severni Irski ne uporablja.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Za vse zadeve, o katerih se odloča v Severni Irski, se uporablja pravo Severne Irske.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Pravno zastopanje za izterjavo preživnine običajno ni potrebno. Takse v večini primerov ni treba plačati.

Če je pravno zastopanje potrebno, sta na voljo pravna pomoč in podpora (poglavje V), vendar sta v nekaterih primerih odvisni od ocene premoženjskega stanja in utemeljenosti zahteve; vložnik bo morda moral plačati prispevek. V okviru pravne pomoči se lahko opravi ocena za odločitev, ali bi bilo treba zaradi narave zadeve zaprositi za popolno pravno pomoč.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Izvajanje Uredbe (ES) št. 4/2009 podpirajo [predpisi o pristojnosti in sodnih odločbah v civilnih zadevah \(preživnine\) iz leta 2011](#) (The Civil Jurisdiction and Judgments (Maintenance) Regulations 2011) (SI 1484/2011). V predpisu 3 in Prilogi 1 so imenovani osrednji organi za Združeno kraljestvo (vključno s Severno Irsko). V predpisu 4 in Prilogi 2 je določeno, kateri organi morajo zagotavljati informacije osrednjim organom (vključno z informacijami o preživninskem zavezancu), določena pa so tudi pravila o tem, kako osrednji organi pravilno razkrijejo navedene informacije.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 27/07/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Škotska

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Na Škotskem trenutno obstajata dva sistema za določitev podpore: [zakon o preživljanju otrok iz leta 1991](#) ima na splošno prednost pred [zakonom o družinskem pravu \(Škotska\) iz leta 1985](#). Z njim je bila preživnina za otroke s področja zasebnega prava in pristojnosti sodišč prenesena na javno področje. Vendar se zakon o preživljanju otrok na splošno uporablja le, če imajo oseba, ki ji je bil otrok zaupan v varstvo in vzgojo, tisti od staršev, ki ne živi z otrokom, in otrok običajno prebivališče v Združenem kraljestvu. Kadar se ne uporablja zakon iz leta 1991, se uporablja starejši sistem iz zakona o družinskem pravu (Škotska) iz leta 1985.

V skladu z zakonom o preživljanju otrok iz leta 1991 je do odločbe o preživnini, ki jo izda [služba za preživnine za otroke](#) (Child Maintenance Service), upravičen le „otrok, ki izpolnjuje pogoje“ (otrok, katerega vsaj eden od staršev ne živi z njim). Tisti izmed staršev (ali druga oseba, ki izpolnjuje pogoje), ki mu je bil otrok zaupan v varstvo in vzgojo, lahko zahteva preživnino za otroka od starša, ki ne živi z otrokom.

Po zakonu o družinskem pravu (Škotska) iz leta 1985 morajo preživnino plačevati:

mož svoji ženi ali svojemu možu;

žena svojemu možu ali ženi;

oče ali mati svojemu otroku;

oseba otroku, ki ga je sprejela kot otroka svoje družine (razen otroku, ki ga je v njeno oskrbo dodelil lokalni ali drug javni organ ali prostovoljna organizacija).

Tudi nekdanji registrirani partner je lahko zavezan plačevati preživnino drugemu nekdanjemu registriranemu partnerju.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Na podlagi zakona o preživljanju otrok iz leta 1991 mora biti otrok:

mlajši od 16 let ali

mlajši od 19 let in vključen v redno šolanje, ki ni visokošolsko izobraževanje, ali

mlajši od 18 let in na voljo za delo ali usposabljanje mladih, medtem ko eden od staršev še vedno zahteva preživnino za otroka.

Po zakonu o družinskem pravu (Škotska) iz leta 1985 je otrok opredeljen kot:

oseba, mlajša od 18 let, ali

oseba, starejša od 18 let, vendar mlajša od 25 let, ki se „razumno in ustrezno šola v izobraževalni ustanovi ali strokovno ali poklicno usposablja“.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Če sta oba starša na Škotskem ali v drugem delu Združenega kraljestva, se zahtevek vložijo pri službi za preživnine za otroke. Če eden od staršev ne prebiva na Škotskem, lahko drugi za odločbo o preživnini zaprosi pri lokalnem grofijskem sodišču, vendar bo za to moral pridobiti pravno svetovanje.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Zahtevke za preživnino lahko v imenu starša ali osebe, ki ima odločbo o skrbništvu/starševski odgovornosti za otroka, vložijo pooblaščen vlagatelj ali zakoniti zastopnik. Otroci preživnine ne more zahtevati zase, razen če je starejši od 12 let in živi na Škotskem.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Na splošno je pristojno grofijsko sodišče, na območju katerega prebiva otrok. Podrobnosti o škotskih sodiščih je mogoče najti na [spletišču škotske sodne službe](#) (Scottish Courts and Tribunals Service).

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek? Da, zagotoviti si je treba pravno svetovanje odvetnika za družinsko pravo.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Plačati je treba sodne takse in odvetniške nagrade, vendar se lahko pri [škotskem odboru za pravno pomoč](#) vložijo prošnja za pravno pomoč.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Sodišča lahko določijo preživnino za otroka ali zakonca. Odrejeni znesek bo odvisen od številnih dejavnikov, vključno z dohodkom plačnika. Obe stranki lahko zahtevata spremembo odločbe o preživnini, za kar morata vložiti zahtevek pri sodišču. Zahtevki za preživnino običajno nimajo retroaktivnega učinka v obdobju pred datumom vložitve, vendar o tem uradnik grofijskega sodišča lahko prosto presoja.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina za otroka se običajno plačuje tistemu od staršev, s katerim otrok živi.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Na Škotskem obstaja več načinov izvršbe. Med temi so:

izvršba na osebni dohodek;

izvršba na sredstva na bančnih računih ali drugih virih;

prepoved razpolaganja z zemljišči in stavbami.

Ukrepe izvršbe običajno izvedejo sodni izvršitelji, ki so neodvisni uradniki sodišča.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Izvršilni postopki na Škotskem so predpisani z zakonom, in sicer [zakonom o dolžnikih \(Škotska\) iz leta 1987](#) (Debtors (Scotland) Act 1987). Zakon določa zakonske izvršilne postopke in zagotavlja določeno raven varstva za dolžnika. Z zakonom je na primer omejen znesek, ki ga lahko delodajalec odtegne od plače dolžnika.

Na Škotskem ni zastaralnega roka za izterjavo preživninskega dolga. Vsak tak dolg se lahko izterja, dokler je dolžnik na Škotskem ali ima na Škotskem premoženje, ki ga je mogoče zarubiti. Če pa mora škotsko sodišče v zvezi s preživninsko obveznostjo uporabiti pravo druge države, uporabi ustrezna pravna pravila zadevne države.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

[Služba za preživnine za otroke](#) (če oba starša prebivata v Združenem kraljestvu). Škotski osrednji organ (kadar je eden od staršev v tujini). Podatki o škotskem osrednjem organu so navedeni spodaj.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Ne.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Obrniti se morate na škotski osrednji organ.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Scottish Government Justice Directorate

Central Authority and International Law Team

St Andrew's House (GW15)

Regent Road

Edinburg EH1 3DG

Škotska

Tel.: +44 1312443570

+44 1312444829

+44 1312442417

Faks: +44 1312444848

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Obrniti se morate na osrednji organ za zadevno državo članico. Na vsak organ se je mogoče obrniti neposredno.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Glej zgoraj.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Ne.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Zakon o družinskem pravu (Škotska) iz leta 1985 se nanaša na uredbo o preživninah. Ustrezna pravila mednarodnega zasebnega prava so v [pravilniku o varstvu in preživljanju otrok iz leta 1997](#) (Child Care and Maintenance Rules 1997), kakor je bil spremenjen.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Za zahtevke preživninskih upravičencev na podlagi člena 56 uredbe o preživninah se pravna pomoč odobri samodejno, razen če se zahtevek ne šteje za očitno neutemeljen.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Za zagotovitev, da se lahko nudi pomoč v skladu s členom 51, so bili sprejeti dodatni ukrepi, med drugim sprememba zakonodaje, sodnih pravil in določb o pravni pomoči.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 05/08/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Družinske preživnine - Gibraltar

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Po gibraltarskem pravu sta za izdajanje odločb v zvezi s plačilom preživnine pristojni magistratno sodišče (Magistrates' Court) in vrhovno sodišče (Supreme Court). Preživnine na splošno ureja zakon o preživninah. Na vrhovnem sodišču se lahko preživnina za otroka, registriranega partnerja, vzdrževano osebo in zakonca določi ob postopku za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze. Vrhovno sodišče in magistratno sodišče ostaneta pristojni za spremembo pogojev preživnine, ki jo je treba plačevati po izdaji odločbe o dokončni razvezi zakonske zveze ali prenehanju življenjske skupnosti. Magistratno sodišče je pooblaščen za izdajo odločbe o preživnini v korist žene, moža, otroka ali celo staršev strank, če so izpolnjeni nekateri pogoji. Taka odločba se lahko izda na podlagi tožbe, ki se vložijo pri magistratnem sodišču. Odločba o preživnini se po zakonu lahko izda tudi, če zunajzakonski partner ne preživlja drugega zunajzakonskega partnerja.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Pravico do prejemanja preživnine ima otrok, mlajši od 16 let. Poleg tega ima pravico do prejemanja preživnine tudi otrok, ki je dopolnil 16 let, vendar je mlajši od 21 let in je najmanj dve leti vključen v redno šolanje ali redno poklicno ali strokovno usposabljanje.

Pravico do preživnine ima tudi otrok, ki ima zaradi bolezni ali duševne ali telesne prizadetosti zmanjšano zmožnost za delo in še ni dopolnil 21 let.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Za pridobitev preživnine v primerih, v katerih ni pristojno vrhovno sodišče, mora vložnik tožbo vložiti pri magistratnem sodišču.

Zahtevke za preživnino, ki izhajajo iz postopka za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze, je treba vložiti pri vrhovnem sodišču.

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Zahtevek za preživnino lahko v imenu otroka vložijo oseba, ki ima odločbo o skrbništvu/starševski odgovornosti za otroka. V skladu z določbami zakona o preživninah lahko otrok sam vložijo zahtevek za preživnino zoper osebo, ki ga je dolžna preživljati.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Če zahtevek za preživnino izhaja iz zakonske zveze ali registrirane skupnosti, je za obravnavo zadeve lahko pristojno magistratno sodišče. Če izhaja iz postopka za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze v pristojnosti vrhovnega sodišča, potem mora to obravnavati vprašanje v zvezi s preživnino.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Vložnik lahko zahtevek vložijo osebno in se na sodišču zastopa sam ali pa pooblasti pravne svetovalce, da delujejo v njegovem imenu.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Za vložitev tožbe pri magistratnem sodišču ni treba plačati takse. Vložnik lahko torej nastopa osebno, ne da bi mu nastali kakršni koli stroški.

Pri vrhovnem sodišču je za vložitev vloge običajno treba plačati takso v višini 150 GBP. Pri magistratnem sodišču in vrhovnem sodišču je na voljo pravna pomoč, če je bilo preverjeno vložnikovo premoženjsko stanje. Prošnje za pravno pomoč na katerem koli sodišču je treba vložiti pri vrhovnem sodišču, obrazci za to pa so na voljo v tamkajšnji sodni pisarni.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Magistratno sodišče lahko po obravnavi tožbe izda odločbo o preživnini za plačevanje tedenskega ali drugega rednega zneska, ki je po mnenju sodišča razumen glede na vse okoliščine zadeve za preživljanje otroka, očeta, partnerja, zunajzakonskega partnerja, matere in/ali zakonca.

Naknadno se lahko vložijo tudi zahtevki za spremembo odločb o preživnini. Tak zahtevek se prav tako vložijo pri magistratnem sodišču ali vrhovnem sodišču, kot je ustrezno.

Sodišče lahko v ustreznih primerih odloči, da se preživnina plača za nazaj.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnino lahko plačuje ena stranka drugi ali pa se lahko plačila nakazujejo sodišču.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se prisili k plačilu?

Določeno je, da lahko tožnik predlaga izvršbo na osebni dohodek, kadar toženec zamuja z najmanj dvema plačiloma, določenima v prvotni odločbi o preživnini. Magistratno sodišče je pristojno tudi za izdajo zapornega naloga, s katerim toženca napoti v zapor zaradi neupoštevanja pogojev odločbe o preživnini. Vendar sodišče v takih primerih tožencu omogoči, da navede, zakaj tak nalog ne bi smel biti izdan.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Zastaralnega roka ni.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Zahtevke za preživnino običajno obravnava gibraltarsko magistratno sodišče, 32-36 Town Range, Gibraltar. Če zahtevek za preživnino izhaja iz postopka za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze, ga je treba vložiti pri gibraltarskem vrhovnem sodišču, 277 Main Street, Gibraltar.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

V gibraltarskem pravu to ni predvideno. Plačilo se lahko izvrši na podlagi odločbe o izvršbi na osebni dohodek ali zapornega naloga.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Poizvedbe je treba nasloviti na Magistrates' Court, 277 Main Street, Gibraltar ali Supreme Court, 277 Main Street, Gibraltar.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Poizvedbe se lahko pošljejo na naslov:

Clerk of the Magistrates' Court,

Magistrates' Court,

32 – 36 Town Range

Gibraltar

Telefon: +350 20075671

Faks: +350 20040483.

Poizvedbe v zvezi s postopki za preživnino pred vrhovnim sodiščem se lahko pošljejo na naslov:

The Registry,

Supreme Court,

277 Main Street,

Gibraltar

Telefon: +350 20075608

Faks: +350 20077118.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Tožba, s katero se zahteva preživnina v Gibraltarju, se lahko pošlje neposredno magistratnemu sodišču, če in ko so izpolnjene zahteve v zvezi s pristojnostjo. Ustrezen zahtevek se lahko vloži tudi v sodni pisarni vrhovnega sodišča, če zahtevek za preživnino izhaja iz postopka za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Glej prejšnje vprašanje.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Haaški protokol Gibraltarja ne zavezuje, zato se tam ne uporablja.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Za vse zadeve, o katerih se odloča v Gibraltarju, se uporablja gibraltarska zakonodaja.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

V uredbi je določena vrsta ukrepov za lažjanje plačevanja preživninskih zahtevkov v čezmejnih primerih. Taki zahtevki izhajajo iz obveznosti pomagati družinskim članom v stiski. Lahko so na primer v obliki preživnine, ki se plačuje otroku ali nekdanjemu zakoncu po razvezi zakonske zveze.

Uredba se uporablja za preživninske obveznosti, ki izhajajo iz:

družinskega razmerja;

starševstva;

zakonske zveze ali svaštva.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

V zakonu o preživninah je določeno izvajanje uredbe o preživninah. Kot osrednji organ je bil določen:

pravosodni minister

(Minister for Justice,

Government of Gibraltar

Suite 771 Europort

Gibraltar)

Telefon: + 350 20059267

Faks: + 350 20059271

Elektronski naslov: moj@gibraltar.gov.gi

V zakonu o pravni pomoči in podpori so določeni preverjanja premoženjskega stanja in finančni pogoji za upravičenost.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.